

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

1974

AZİZ NESİN TATLI BETÜŞ

AZİZ NESİN TATLI BETÜŞ

ROMAN

26 BASKI, 105.000 KİTAP

NESİN VAKFI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

AZİZ NESİN TATLI BETÜŞ

ROMAN

"Hey gidi hey! Vaktiyle atalarımız dünyanın üç kıtasında nal şakırdatıp kılıç sallarken onların torunları bugün oralarda çekik takırdatıp sokak süpürgesi sallıyorlar. Memlekete döviz kazandırsınlar diye ikimilyon işçimiz yurt dışında... Çok değil, Betül Hanım ayanında ikiyüz kadınımsız olsaydı, yeterdi; ne diye ikimilyon işçimizi gurbet ellere salacaktık... İnan olsun ikiyüz Betül, ikimilyon işçiden daha çok döviz getirirdi memlekete..."

Size bişey söyleyeyim mi; bunca senelik gümrükçüyüm, gümrüklerin bir faydası olduğuna kani değilim. Elinde Betül Hanım gibi bikaç kadın olacak, salacakсын Avrupa'ya, Amerika'ya... Sermayesi de kendinden, sen hiçbişey koymayacaksın. Yatırım yok, kazanıp kazanıp getirecekler memlekete beyim."

Nesin Vakfı

1972'de kurulan Nesin Vakfı, ortalama 45 çocuğu ve 20 çalışanıyla, gönüllüleri de sayarsak 70 kişilik cıvı cıvı bir ailedir. Vakfın ana binası Çatalca'da, 15 dönümlük yemyeşil bir bahçe içindedir. Her çocuğun ayrı bir odası vardır. İlk ve orta eğitimdeki çocuklarımız Çatalca'daki devlet okullarında okurlar. Yüksek öğretimdeki gençlerimiz, bulundukları kentlerde, varsa Nesin Vakfı'nın evlerinde, yoksa kiralanmış bir evde ya da yurtlarda kalırlar.

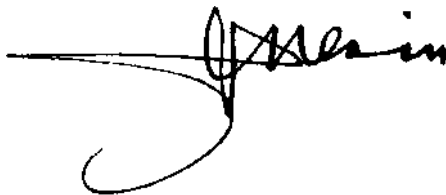
İlkokul çağına girmeden vakfa giren çocuklar bir meslek edininceye, daha doğrusu kendi ayakları üstünde duruncaya değin, vakfın koruması altındadır. Nesin Vakfı'nda neredeyse yok yoktur. Elli bin kitaplık kütüphanesi, tiyatro salonu, yüzme havuzu, spor ve oyun alanları, seramik atölyesi, müzesi, bilgisayar odası, hayvanları (inek, koyun, keçi, tavuk, güvercin, tavşan, hindi, ördek, tavuskuşu...) çeşit çeşit meyve ağaçları, sebze bahçeleri, marangozhanesi...

Ve elbette Aziz Nesin her zaman bizimle birliktedir. Nesin Vakfı'nın gelirleri, Aziz Nesin'in yapıtlarının telif haklarından, Nesin Vakfı'nın konutlarının kiralardan ve bağışlardan oluşmaktadır.

31 ₺

BU KİTABIN TELİF HAKKI NESİN VAKFI'NINDIR

Aziz Nesin, yapıtlarının telif haklarını tümüyle
NESİN VAKFI'na bağışlamıştır.

NESİN VAKFI'nın amacı yoksul ve
eğitime muhtaç çocukları, ilköğretimden başlatarak
bir yüksekokul bitirinceye ya da bir meslek edininceye dek
her türlü gereksinimlerini sağlayarak barındırmaktır.

NESİN VAKFI'nın senedi gereğince,
vakfın amacına uygun olması koşuluyla,
her dileyen her türlü yardım, katkı ve bağışta bulunabilir.

NESİN VAKFI, PK 5 Çatalca 34540 İstanbul
nesinvakfi@nesinvakfi.org • www.nesinvakfi.org

Nesin Vakfı Bağış Hesapları

VakıfBank, Çatalca Şubesi, 237 4348459
Ziraat Bankası, Çatalca Şubesi, 130 48907
IBAN: TR710001000130095222325001

PTT Hesap No: 164 0009

Nesin Yayıncılık A.Ş.
Asmalı Mescit Mah. Asmalı Mescit Cad. Asmalı Mescit Apt.
No: 23/21 Beyoğlu/İstanbul

Satış ve Dağıtım:
Eskişehir Mh. Şahin Sk. No: 84/B-C Şişli/İstanbul Tel: 0212 291 49 89
nesin@nesinyayinevi.com • www.nesinyayinevi.com

Nesin Yayınevi'nde,
Kasım 2005-Temmuz 2020 arasında 9 kez, toplam 10 bin adet basılmıştır.
Onuncu basım Temmuz 2021 (1000 adet)

İlk basım 1974
1974-2002 arasında 16 kez, toplam 94 bin adet basıldığı bildirilmiştir.

Kapak Resmi
Mustafa Delioğlu

Kapak Düzeni
İlhan Bilge

NY.37

ISBN 978-975-9038-37-3
Sertifika No: 18231

Baskı ve Cilt: Yazın Basın Yayın Matbaacılık Turizm Tic. Ltd. Şti. İkitelli Çevre Sanayi Sitesi
8. Blok No:38-44 Başakşehir/İstanbul Tel: 0212 565 01 22 Sertifika No: 44772

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Aziz Nesin

Tatlı Betüş

roman

KAYIP İLANI

Takriben kırk, kırkbeş yıl önce, beş altı yaşında bir çocukken, ilçedeki bir memur ailesine evlatlık olarak verilmiş bulunan Güllü adındaki akrabamızdan, o zamandanberi hiçbir haber ve bilgi alamadığımızdan kendisini aramaktayız. Tanıyanların, hayatta olup olmadığını bilenlerin, insaniyet namına adresimize bildirmeleri rica olunur. Yerini bildirenler, hayatta değilse öldüğüne tanıklık edenler, ayrıca maddi olarak da memnun edilecektir.

Yakın akrabaları adına İzmir'in (...) ilçesi, Balkaç köyünden, kayıp Güllü'nün yeğenlerinden,

Mahmut Yarlı

ULUSAL GELİR KAYNAKLARIMIZDAN BAYAN DÖVİZ

Kim gönderdi dediniz? Yüksek Kulüp'ten Faruk Bey mi? Başkan gönderdi? Eveet... Siz demek Betül Hanımı arıyorsunuz... Bilirim bilirim, bilmez olur muyum hiç! Ama çok yıllar var, görmedim kendisini. Ne zamandır kulübe de gittiğim yok ya... Kulüptekiler bilmiyorlar mıydı? Yaa... Nerde acaba, ne oldu? Demek sizin büyük halanız oluyor? Yani dedenizin kız kardeşi... Hiç görmediniz öyle mi? Babanız da görmemiş... Vallahi, ben size ne diyeyim bilmem ki... Peki, bildiklerimi anlatayım. Evet, Lokum Betül de derlerdi, Tatlı Betüş de denirdi. Ama biz gümrükçüler ona "Bayan Döviz" adını takmıştık. Bana eski günleri hatırlattınız. Dediğiniz gibi Sarsak Mecdi Bey adında birisiyle evliliğini ben de duydum, o köşk hikâyesini de işittim. Ama o zamanları bilmiyorum. Ben onu daha sonraları tanıdım. Bu Bayan Döviz adını da biz takmadık, Amerikalılar, Mis Döviz, Fransızlar da Madam Döviz diyorlarmış da, adı ondan öyle kalmış.

Yooo, uluslararası bir ünü vardır. Eğer Türkiye'deyse mutlaka bulursunuz; bulmamak imkânsız.

Efendim, ben onu İstanbul gümrüğünde muayene şefi bulduğum zaman tanımıştım. Hatta hiç unutmam, o günlerde gazeteler gümrükçülerle çok uğraşıyorlardı...

Herneyse, biz gelelim Bayan Döviz'e... İşlerin karışık olduğu telaşlı bir günde, Avrupa'nın Akdeniz limanlarından gelen bizim bir yolcu gemimizde külliyetli miktarda kaçak eşya bulunduğu ihbar edildi. İhbarı yapan vatandaş da, muhbirlik hakkını almak için gümrükte bekliyor. Kaçakçılarla anlaşmaya da fırsat bulamadığımızda, biz gümrükçü olarak, maalesef, arayıp bulup, kaçak eşyaya el koymak zorundaydık. Daha gemi limana girmeden kırmızı plakalı bir resmî araba rıhtıma gelip gümrük önünde durdu. Ayrıca başmüdürlüğe de telefon edilmiş... Edilmiş diyorum, çünkü böyle meselelerde telefon edenin kim olduğu, devlet sırrı olduğundan, bilinmez. Bizi başmüdür çağırıp, "Yolcular arasında bulunan Betül Hanıma, resmî arabanın kendisini beklemekte olduğunu haber verin!" dedi. Biz işareti aldık. Az sonra da gemi rıhtıma yanaştı. Arama yapılacağı için yolcuların inmesi yasak. Ben işte Betül Hanımı o zaman gördüm. Sizin akrabanız değil mi, halanız öyle ya... Velakin Allah bağışlasın, böyle bir kadın cihana kırk yılda bir gelir, hani resmî arabanın rıhtımda beklediği kadar var. Biz Betül Hanımı vapurdan usuletle indirip kendisini bekleyen arabaya bindirdik. Yaz ortasında kürk, kadına başka bir özellik veriyor ve kadının Avrupa seferinden döndüğü derhal anlaşılıyor. Arabaya binince gümrük vergisi ödememek için, o yaz sıcağında üst üste giydiği iki kürkü çıkarıp, valizlerini, bavullarını arabanın içine, şoför mahalline ve bagaja yerleştirdikten sonra, "Kalan eşyalarımı gümrükte iyi muhafaza edin, ben sonra adam göndertir, aldırırım," dedi. Biz Betül Hanımı selametledikten sonra gemiye daldık, aramaya, taramaya başladık. Evet, âdet ve gelenektir, dış seferden dönen her gemide kaçak mal ve eşya bulunur. Gerekli görülürse, arada sırada bunlardan kimisini yakalamak gümrükçü olarak bizim de görevimizdir. Ama ben o kadar yıllık gümrükçülüğümde hiç bu kadar çok kaçak eşya getiren gemi görmedim. Akıl durur, hokkabazın, içinden güvercinler, tavşanlar çıkardığı şapkası kaç para eder. Bir küçük kutudan bir tuhafıye mağazasını dolduracak kaçak eşya

çıkıyor. Benim takdir ve hayranlığımı çeken nokta, kaçak eşyaların gayet muntazam ve cinslerine göre ayrı ayrı konulmuş olması... Hatta bizim arkadaşlardan biri, “Aşkolsun adamlara,” dedi, “bizim gümrük ambarlarında bile eşyalar bu kadar iyi tasnif edilmiş değil...” İşin içinde bir gümrükçü parmağı olacak, çünkü kaçak eşyanın vapurda gizli yerlere tıklılığı, bizim gümrük ambarlama talimatına harfi harfine uyuyor. Yalnız bir yanlışlık yapmışlar, talimatnameye göre patlayıcı maddeleri sıcak yere koymamak gerekirken, kaçak mermileri geminin kazan dairesine saklamışlar ki, katiyen yanlıştır. Bunun dışında, çakmakları, saatleri, losyonları ve naylon kadın iç çamaşırlarını, hepsini ayrı ayrı yerleştirmişler.

Başka bir arkadaş da, “Böyle bir usta kaçakçıyı bizim ambarları tasnife memur etmezsek, karışıklıktan günün birinde gümrük ambarlarının içinde kaybolacağız,” diye kaçakçıların intizamına hayranlığını ifade etmişti. Kamaralardan birine açtığımız deliğe kolunu sokan bir memur delikten boyuna takma meme ve şimdi peruka dedikleri takma saç ve sütyen çıkarıyordu. Elini deliğe sokup çıkardıkça beş on sütyen çekip alıyor. Çıkar çıkar bitmez, kamara doldu, salon doldu, hâlâ deliklerden sütyen çıkıyor... Yahu bu gemide sütyen madeni mi var, yoksa gemi içinde gizli bir sütyen fabrikası var da boyuna sütyen mi imal ediyor?

O kadar çok kaçak eşya çıkardık ki, kaptan şaşıp dehşet içinde kaldı,

– Bu eşyalar katiyen bu gemiden çıkmış olamaz, dedi, çünkü bizimki yolcu gemisidir ve bu kadar yükü şu kadar bin tonilatoluk şilepler bile kaldıramaz. Siz bu eşyaları geminin neresinden çıkardınız?

– Kışından, dedim, geminin kış ambarı kaçak eşya dolu...

İkinci kaptan da,

– Artık aramayın, dedi, aradıkça boyuna kaçak eşya çıkıyor, bu gemi bu kadar yükü taşıyamaz, sonra durduğu yerde gemiyi batıracaksınız. Biz mesuliyet kabul edemeyiz...

Hatta hiç unutmam, o zamanki gazeteler aynen, “Bu kadar çok kaçak malın gemiye nasıl ve kimler tarafından sokulduğu araştırma konusu olduğu kadar merak konusu da olmuştur,” diye yazmışlardı; hâlâ aklımdadır.

Kaçak eşyaları bulmak kolay ama, kaçakçıyı bulmak imkânsız. Geminin süvarisinden dümencisine kadar, ne personel, ne yolcular eşyaya sahip çıkıyor. “Bu senin mi?” diye kime sorsak, “Hayır, benim değil!” diyor.

Uzatmayalım efendim... Affedersiniz adınız neydi? Mahmut... Evet Mahmut Beyoğlum, Betül Hanımla tanışmamız işte o gün oldu. Gemiden çıkardığımız, sahipsiz sanılan eşyaların büyük bir kısmının Betül Hanıma ait olduğu sonradan anlaşılacak hiçbir eksiksiz, hepsi kendisine teslim edildi.

Ondan sonra Avrupa seferinden dönen birçok vapur yolcuları arasında sık sık Betül Hanımı görürdüm. Ama sonradan her nasıl olmuşsa, Betül Hanım siyasi himayeden mahrum kalmış. Yolculuktan dönerken gümrükte onu karşılamaya eskisi gibi makam arabası gelmedikten başka, sıkı şekilde aramamız için de yukarıdan emir verildi. Eh ne yapalım, biz emir kuluyuz, değil mi ya... Çok dedikodu mu olmuş, gazetelerin diline mi düşmüşler, yoksa Betül Hanımı himaye eden zat gözden mi düşmüş, her ne olmuşsa... Bizde zaten idare işleri hep böyledir, bitürlü istikrar kurulamaz. Bir bakarsınız, falan yolcuyu aramayacaksınız diye el altından emir gelir, bir bakarsınız o yolcuyu sıkı sıkıya arayacaksınız diye emir değiştirirler. Bir öyle, bir böyle olmaz... Bir memleketin düzelmesi için beyim, herşeyden önce istikrar lazımdır. Gümrük memurları da kimi arayıp kimi aramayacaklarını ve kimi ne kadar arayacaklarını bilmelidirler ki, bir yanlışlık yapmasınlar, şaşkınlıkla aranmayacak kimseyi arayıp, aranacağı da aramadan salmasınlar.

Betül Hanım yine böyle bir Avrupa seferinden dönüyordu. Üstünü başını, bavullarını iyice aramamız özel olarak emredilmişti. Betül Hanım önce itiraz edecek oldu, durumun ciddiyetini anlayınca pek şaşırды.

– Allah Allah... Hükümet mi değişti, nedir? Ne oluyor böyle? Değişse elbet duyardım, hükümetin değiştiğini de duymadım... dedi.

– Hükümet değişmedi, dedik.

– Bakan mı değişti yoksa?

– Hayır efendim...

– Peki, ne oluyor öyleyse? Mevzuat mı değişti, yoksa rejim mi?

Doğrusu Betül Hanım haklıydı.

– Durum değişti, o kadar, arayacağız... dedim.

Aradık beyim. Muayene salonunda bir kadın memurumuz Betül Hanımın koynundan, söylemesi ayıp, daha başka yerlerinden, bir kuyumcu dükkânını dolduracak kadar, mücevherat, incik boncuk ve kadın süs eşyası çıkardı. Demek ki durumun değiştiğini Betül Hanım da sezmiş ki, bunları biyerlerine saklamış. Yoksa herzamanki gibi açıkta getirirdi. Vücudunun gizli bölgelerinden mücevherat çıktıkça Betül Hanım da hayretler içinde kalıyor,

– Çok şaştım, diyordu, bunların hiçbiri benim değil... Allah Allah, acaba hangi ahlaksız alçak bunları benim haberim olmadan orama burama tıktırmış?

Ben müddeti hayatımda bu kadar zeki kadın görmedim, Mahmut Beyoğlum. Kadının güzeli aptal olur derler ya, itimat buyurunuz, Betül Hanım bu kaidenin istisnasıdır.

Uzun zaman dış seferler yapan vapurlarda yolculuk etti. Hatta bir seferinde, hiç unutmam, üzerinde o kadar çok kaçak eşya yakalanmıştı ki,

– Bunlar benim değil!.. Sakın bu eşyalar Amerika'dan gönderilmiş yardım malzemesi olmasın? dedi.

Müfettiş,

– Dış yardım gizli mi gelir? deyince,

– Asıl yardım gizli olur, dedi, iyilik kimin tarafından yapıldığı belli olmayandır. Memleketimizin bu kadar sıkıntıda olduğunu görüp halimize acıyan bir yabancı dostumuz, hay-siyetimiz incinmesin diyerek, bu malzemeleri gizlice bavullarımıza yerleştirmiş olamaz mı yani?

Fikrimi sorarsanız Mahmut Bey, Betül Hanım memleket için gayet faydalı bir insandı, maalesef bizde hiç kıymeti bilinmedi. Dış sefere giden her gemimizde onun gibi, fazla değil, üç kadın daha yolculuk yapıp memlekete eşya getirseydi, emin olunuz bu memleket şimdiye kadar çoktaaan kalkınırdı. Düşününüz beyim, bu zavallı kadın kendi başına Avrupa'lara on parasız gidiyor, dönüşünde memlekete yüzbinlerce liralık eşya getiriyor, daha ne isteriz? Yahu biz, Amerikalılar bize para versin, borç versin, kredi açsın, hibe etsin, yardım versin diye senelerdenberi uğraşmıyor muyuz kuzum? Yalnız bu Betül,

bibaşına Amerikan yardımına bedel. Sen böyle bir kadını hiç durmadan, “Aman kızım Avrupa’ya, Amerika’ya git de gel!” diye zorlayacağına, ona yalvaracağına, bir de üstelik gitmesine engel oluyorsun... Yok yok, bizim aklımız başımıza gelmez beyim... Biz kıymet bilmeyiz. Neler yaptık bu kadıncağıza, anlatmakla bitmez. Birisinde hiç unutmam, yakaladığımız kaçak eşyalar için,

– Bunların hiçbirisi benim değil, dedi, olsa olsa bunlar gemide unutulmuş eşyalardır. Biliyorsunuz son zamanlarda insanlar çok dalgın oldular, herşeylerini biyerlerde unutuyorlar. Hatta otobüste takma dişlerini düşürüp unutanlar bile var. Eh, bu koca gemi... Her seferinde her yolcu bir eşyasını unutsa, yıllardır bu kadar eşya birikir. Bunda şaşacak ne var sanki, hiç anlamıyorum.

Geminin süvarisi,

– Olamaz, dedi, çünkü gemi yenidir, bu dördüncü seferidir. Dört değil, dört yüz sefer yapsa, bu gemide bu kadar eşya unutulmuş olamaz.

Betül Hanım Avrupa’ya giderken üstünde neler olduğunu tespit ediyorduk. Yolculuğa çıkarken pek basit giyinirdi. Ama dönüşü pek mükellef olurdu. Betül Hanımın bir gezi dönüşünde, müfettişlerden biri, yurt dışına çıkarken tutulmuş eşya zaptına bakıp,

– Hanımefendi siz çıkarken bu eşyalardan hiçbirisi yanınızda yokmuş, dedi, beş yüz lirayla çıktınız burdan, bunları nasıl satın aldınız?

Betül Hanımın kızdığını ilk o zaman gördüm. İki eliyle kürkünün yakasını, sonra da ceketinin yakasını açıp, çıplak göğsünü göstererek,

– Var mı bir diyeceğiniz, kazandım... Mal benim değil mi? diye bağırdı.

Gümrük rüsumunu ödeyip mallarını aldı.

Yani diyeceğim şu ki, Mahmut Bey, enternasyonal bir kadındı. Memleketimizin döviz kaynağıydı ama, ne yazık ki kadrini bilemedik. Bir komşu devletin gümrükçüsü bana aynen, “Bu kadın bizde olsa el üstünde tutarız ve bir de yaptığı vazife karşılığında ellibin lira maaş bağlarız,” demişti.

Bugün bizim en büyük döviz kaynağımız nedir? Avrupa’lara, Avustralya’lara gönderdiğimiz işçilerimiz değil mi? Hey gidi

hey! Vaktiyle atalarımız dünyanın üç kıtasında nal şakırdatıp kılıç sallarken, onların torunları bugün oralarda çekiç takırdatıp sokak süpürgesi sallıyorlar. Memlekete döviz kazandırıyorlar diye ikimilyon işçimiz yurt dışında... Çok değil, Betül Hanım ayarında ikiyüz kadınıımız olsaydı, yeterdi; ne diye ikimilyon işçimizi gurbet ellere salacaktık... İnan olsun ikiyüz Betül, ikimilyon işçiden daha çok döviz getirirdi memlekete...

Size bişey söyleyeyim mi, bunca senelik gümrükçüyüm, gümrüklerin bir faydası olduğuna kani değilim. Elinde Betül Hanım gibi bikaç kadın olacak, salacaksın Avrupa'ya, Amerika'ya... Sermayesi de kendinden, sen hiçbirşey koymayacaksın. Yatırım yok, kazanıp kazanıp getirecekler memlekete beyim. Sonra da, neme lazım, kaçak eşyalarını yakaladığımız zaman bize karşı eli gayet açık bir kadındı. Bu bizim işler, maaşla olmaz beyim... Betül Hanım gibisi olduktan sonra ben ne yapayım maaşı, değil mi ama... Böyle bir beynelmilel şöhret kolay kolay yetişmez, zaten bizde, malum, işadamı kıtlığı var.

Ah beyim ah, halanız sizin, öyle mi? Şimdi nerelerdedir bilmiyorum, uzun zamandır da göremedim. İnşallah kavuşursunuz. Pekçok insana iyilik etmiştir, bu memlekette kaç kişiyi zengin etti. Gayet iyi biliyorum, sevdiği adamın birine Avrupa'dan getirdikleriyle bir kuyumcu dükkânı açmıştı. Bir başkasına da kürkçü dükkânı... Daha da neler neler... Ama hiçkimse onun kıymetini bilemedi, herkes işi görülünceye kadar, “Şekerim, gülüm, yavrum,” dedi, sonra yüzüstü bıraktılar kadını. Yani bütün İstanbul'un işsiz güçsüz erkeklerini zengin edecek değildi ya kadın...

Durun bakayım, neydi adı? Haa, evet evet, en son duyduğum Klarkçı Muammer adında birine bir mağaza açmış demişlerdi. İki sefer Avrupa'ya gidip geldi, koca bir mağaza açıp Klarkçı Muammer denilen herifi adam etti. Yaa, halanız işte böyle bir kadındır. Hey gidi hey... Ah bendeki bu kafa, eşek kafa... Bigün bana, ama çok rica ederim aramızda kalsın, “Niçin serbest hayata atılmıyorsunuz da gümrük ambarında ömrünüzü çürütüyorsunuz?” demişti. “Sermayem yok ki!” demiştim. Güldü. “Ben varım, size yardım ederim!” demişti. Ah kafa...

Başka mı? Vallahi başka bir bilğim yok... Bildiklerim işte bu kadar. Siz o Klarkçı Muammer’i bulsanız iyi olur. O bilir nerde olduğunu Bayan Döviz’in... Belki de hâlâ birlikte oturuyorlardır, bilemem... Eskiden Yüksek Kulüp’e arada sırada gider orda görürdüm. Ama emekli olduktan sonra hiç gide-medim oralara... İhtiyarladık da... Heh, heh heh... Gidiyor musunuz? Estağfurullah... Gülegüle... Bulursanız benden de selam söyleyin, doğrusu çok iyiliğini görmüşümdür, anlatın kendisine, olmaz mı? Ne kadındı, ne kadın... Gülegüle Mah-mut Beyoğlum...

BİR GAZETE HABERİ

Vârislerden biri kaybolduğu için öbürleri de parayı alamıyor.

Yirmimilyonluk bir mirasa konan kadını ailesi arıyor.

İzmir (HA) – Yirmimilyonluk mirasa konan onbeşten çok mirasçı, hisselerine düşen mirası alabilmek için, şimdi kırk-beş elli yaşlarında olduğu tahmin edilen Güllü adındaki bir kadını bütün Türkiye’de aramaya başlamışlardır. Güllü, kesin tarihi bilinmemekle birlikte, bundan kırk yıl kadar önce, beş altı yaşlarındayken ilçedeki bir memur ailesine evlatlık olarak verilmiş, bu tarihten sonra da kendisinden hiçbir haber alınamamıştır.

Güllü’nün ailesinden bugün yaşamakta olan onbeş kişinin başına devlet kuşu konmuş ve yirmimilyon liradan fazla değerdeki bir mirası alabilmeleri için Güllü’nün bulunmasına ve onun imzasının alınmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bunun üzerine toplanan mirasçılar, Güllü’nün kesin olarak bulunması, hem kendisinin mirasını alması, hem de miras evrakını imzalaması gerektiği düşünülerek, kayıp Güllü’nün bulunması için çeşitli gazetelere ilan vermişlerdir. Ancak, bu ilanlardan bugüne kadar hiçbir sonuç alınamamıştır. Bunun üzerine Güllü’nün doğduğu köydeki yakın akrabaları olan onbeşten çok insan, Güllü’yü arayıp bulmak için Türkiye’nin heryanına dağılmışlardır. Güllü’nün yeğenlerinden üniversite öğrencisi olan Mahmut Yarlı adlı genç su, açıklamada bulunmuştur:

“Yirmimilyon değerinde deniliyorsa da, gerçekte mirasın çok daha fazla olduğu sanılmaktadır. Sonradan aldığımız bir habere göre, mirasımızın değeri yirmimilyon Türk lirası değil, yirmimilyon dolar tutarındadır ki, o zaman üçyüz milyon Türk lirasını bulur. Ama bizim mirastan hisselerimizi alabilmemiz için halam Güllü’yü bulmamız gerekiyor. Herhalde çok büyük bir mirasa konduğunu bilmeyen zavallı halam şimdi yoksulluk içinde yaşamaktadır.”

YANBASTI FETTAH PAŞAZADE
SARSAK MECDİ BEYİN KÖŞKÜ

Haa, anladım. Siz Sarsak Mecdi Bey merhumun eşi olan Betül Hanımı arıyorsunuz. Vallahi, Paşa’nın köşkü satıldıktan sonra bir daha Betül Hanımı hiç görmedim evladım. Betül diye ararsanız biraz zor bulursunuz, onu Tatlı Betüş diye arayacaksınız. O zamanlar sosyete de Lokum Betül yada Tatlı Betüş diye tanınırdı. Çünkü, yüksek sosyete de, birkaç tane Betül olduğundan, birbirinden ayırmak için Sarsak Mecdi Beyin karısına Lokum Betül derlerdi. Sebebi de, şimdi seks bombası dedikleri tip var ya, işte o cinsten, gayetle albenisi olan, tatlı, yumuşak ve balıketinde bir kadındı. Sarsak Mecdi Beyin dostu olan yabancılar ve Amerikalılar Törkiş Dilayt yani Türk Lokumu derlermiş de, ondan adı Lokum Betül kalmış. Benim fazla bir malumatım yok bu hususta... Merhum Sarsak Mecdi arkadaşımı da, ordan tanırım biraz Betül Hanımı... Şimdi kendisini nerde bulabileceğinizi bilemem. Demek akrabanız oluyor... Yaaaa!.. Vallahi ne diyeyim bilmem ki, adresini bileni hiç hatırlamıyorum. Zaten ben de yıllar var, görmedim. Hakkında bilgi mi istiyorsunuz? Benim, Mecdi’yle evlenmesi olayından başka Betül Hanım hakkında hiçbir bilgim yoktur. Zaten evlilikleri de altı ay sürdü sürmedi, zavallı Mecdi gümbürdedi gitti... Anlatayım ama, nasıl anlatayım yavrum, akrabam diyorsun... Zararı yok, anlatayım mı? Peki öyleyse...

Hangi padişahın pek iyi bilemiyorum, artık hangisininse, diyelim Sultan İkinci Bilmemkim’in, Yanbastı Fettah Paşa namıyla maruf bir başmabeyincisi varmış. Yanbastı Fettah

Paşa başmabeyinci ama devletin her işi ondan sorulurmuş. İtalya'yla Padişah'ın arasını bulan oymuş; sonra İtalya'yla siyasi ve ticari münasebetleri o kadar iyi yoluna koymuş ki, İtalyanlar da, "Biz de eğer insansak bu kadar iyiliğin altında kalmayız," diye o zaman kendi gazetelerine yazmışlar. İtalyan kralı da Yanbastı Fettah Paşaya İtalya'nın en yüksek nişanını göndermiş. Nişan merasiminde İtalyan sefiri, Yanbastı Fettah Paşaya iki memleket arasında kurduğu iyi münasebetler için, yüzde on komisyona razı olup olamayacağını gizlice sorunca, gayet namuslu bir adam olan Fettah Paşa, "Siz galiba beni Hariciye Nazırı sandınız," deyip İtalyan elçisini bozarak yüzde ona katiyen tenezzül etmeyeceğini sezdirmiş. Bir başka gün, Paşa'nın konağında bir ziyafette İtalyan elçisi pazarlığa oturmak isteyince de, "Katiyen pazarlık istemem. Almanlar yüzde kırk verdikleri halde güzel hatırlınız için ben sizi tercih ettim. Sonunda bana böyle mi yapacaktınız? Çok teessüf ederim; bu gibi sözler hissiyat-ı vatanperveranemi rencide eder, katiyen hazmedemem!.." diye bağırarak sefiri iyice bozmuş. İtalyan sefiriyle Fettah Paşa arasındaki bu konuşma, Fettah Paşanın konağındaki ziyafet masasında geçiyormuş. Paşa sözünün sonunda İtalyan sefirine, "Hazmedemem!" diye bağırınca karşısında el pençe duran sofracıbaşı, yediği yemekler paşa hazretlerinin midesine oturdu sanıp koşarak böyle zamanlarda hep yaptığı gibi, bir şişe karbonatı getirip, "Buyrun Paşa'm!" diye uzatmış...

Yanbastı Fettah Paşa avucuna boşalttığı karbonatı bir bardak suyla içtikten sonra geçirmeye başlayınca biyandan, "Eştağfurullah!" çeker, biyandan da İtalyan sefirine,

– Affedersiniz ekselans, sinirlendiğim zamanlar böyle olurum: Hissiyat-ı milliyem galeyana gelince midemde de galeyan başlıyor... demiş.

Siz gençler maalesef tarihimizin bu yanlarını bilmezsiniz, Mahmut Beyoğlu, eskiden gayet celaletli ve celadetli paşalarımız vardı; ben bir kısmına yetişmişimdir. Koca bir İtalyan sefirine böyle bir laf söylemek, ne demek? Sonra Mahmut Beyoğlu, Yanbastı Fettah Paşa ziyafet sofrasında İtalyan sefir-i kebirini kalp beşlik gibi bozarken, sefirin yanında da İtalya'nın Şark işleri mütebassısı bulunuyormuş. Bu müte-

hassıs, Yanbastı Paşanın bu jestinden ne demek istediğini derhal anlayarak sefirin kulağına eğilip bişeyler fısıldamış. Sefir de gülümseyerek tercümanına, “Sorunuz bakalım: Yüzde on hakları baki kalmak şartıyla, Paşa hazretleri arsalarından hangisi üzerine bir köşk kurulursa memnun kalırlar?” demiş. Yanbastı Fettah Paşa da, torunu Sarsak Mecdi’ye kaldığını söylediğim o köşk var ya, işte o köşkün yerini tarif edip, “O arsa münasıptır,” demiş. İtalyanlar sonradan bir de tahkik etmişler ki Yanbastı Fettah Paşanın yerini söylediği deniz kıyısındaki arsa kendisinin değil... Tabii mecbur olmuşlar, evvela arsayı satın alıp sonra da üstüne köşkü yaptırmaya... Bak oğlum bak, sen o zamanki siyaset adamlarımızın ferasetine bak... İşte siyaset diye ben buna derim; Paşa enayi mi kendi arsalarından birini söylesin. Heriflere hem en güzel yerdeki pahalı arsayı kendi namına satın aldırtıyor, hem de üstüne köşk kurdurtuyor. Üstelik o arsa da kendisinin değil, ikinci haremiminmiş. Yani anlayacağınız efendioğlum, siz şu siyasete bakın, Yanbastı Fettah Paşa ikinci karısının malı olan arsayı, parasını İtalyanlara verdirterek, kendine aldırtıyor. O zamanın insanları başkaymış... Şimdi bizde Yanbastı Fettah Paşa gibi bikaç paşa olsa, bak o zaman gör. Evet var, şimdi de var ama, ne de olsa eskileri başka... Bugünküler eskilerin eline su dökemezler.

Evet, biliyorum, siz Betül Hanım hakkında malumat almak, izini bulmak istiyorsunuz. Ben de size onun için anlatıyorum ya bunları. Çünkü Merhum Sarsak Mecdi ile Lokum Betül’ün evlenmelerinde ve hatta Mecdi’nin ölümünde bu köşkün çok mühim rolü olmuştur.

Uzatmayalım efendim, İtalyanlar evvela arsayı Yanbastı Fettah Paşanın ikinci hareminden Paşa namına satın alıp, sonra da üstüne köşkü kuruyorlar ve köşkün altın anahtarını başmabeyinciye teslim ediyorlar. Siz Yanbastı Fettah Paşanın köşkünü bilir misiniz? Demek bilmiyorsunuz... Mutlaka gidip görün; zaten Betül Hanımın izini bulmak için nasıl olsa köşke gideceksiniz ya... Gayet geniş lebiderya bir arsa üzerindedir ama, denizin kıyısında olmadığından yalı sayılmaz. Koru içinde dillere destan bir köşktür evladım... Allah sizi inandırsın, hela taşlarına, mermerlerine, fayanslarına ve aynalarına kadar

herbişeyi İtalya'dan getirilmiştir. Hatta bizde o zamanlar al-franga kiremit imal edilmediğinden, köşkün kiremitleri bile İtalya'dan getirilmiştir derler. Tavanları ve duvarları kâmilen yağlıboya nakış, resim ve altın yaldızlı tezyinattır ve bunları da İtalya'dan getirtilen nakkaşlarla ressamalar yapmışlar. Sarsak Mecdi, nur içinde yatsın, benim çocukluk arkadaşım olduğundan köşkü gayet iyi bilirim... Hey gidi günler, hayatım bu köşte geçti evladım. Evet, şimdi de zamanın ileri gelenleri gayet muazzam ve saraylar misali binalar, iş hanları inşa ettiriyorlar, velakin bunları kendi paralarıyla yaptırıyorlar. Anlattığım tarihin büyükleriye, milletin on parasına dokunmaz ve bir siyaset dolabı çevirerek kendi köşklerini bile ecnebilere yaptırırlardı; nur içinde yatsınlar... Helasının taşları bile halis İtalyan mermeri, renkli mermerler... İtimat ediniz oğlum, insan heladaki o mermerlere şey etmeye kıyamazdı. Hatta sonradan İtalya'yla münasebetlerimiz bozulunca, Yanbastı Fettah Paşa gazaba gelirmiş de, affedersiniz, "Ben böyle dostluğun da, anlaşmanın da içine..." diye kızarak taşları İtalya'dan getirtilmiş helaya sık sık koşarak, o güzelim helada bir güzel hırsını çıkardıktan sonra ancak teskin olurmuş. Ben tanıyamadım, velakin çok vatanperver bir zat imiş. Allah gani gani rahmet eylesin.

Anlatıyorum evladım, ben de size Betül Hanımı anlatacığım da ondan bu teferruata girdim. Köşk çok mühimdir de bilmeniz lazım... Bizim Sarsak Mecdi, Yanbastı Fettah Paşanın torunudur. Mecdi'nin pederi gayetle silik bir zat olduğundan ismi anılmaz ve Mecdi buyüzden dedesine izafeten Yanbastı Paşazade namıyla anılırdı. Mecdi, Yanbastı Fettah Paşanın hayatta kalan tek vârisiydi ve buyüzden pek kederliydi, çünkü kendisine dedesi Yanbastı Fettah Paşadan kalan mirası bitirmeye uğraşmaktan, hayatında bir saat bile bir işte çalışmaya vakit ve imkân bulamamıştı. Bana daima, "Beni mahveden o dedem olacak Yanbastı denilen heriftir... Miras bıraktığı serveti bitürlü bitiremiyorum ki, ben de bir iş güç sahibi olayım da, isterse üç kuruş olsun, kendi emeğimin geliriyle geçineyim," derdi. Zavallı Mecdi çok muzdaripti, bütün hayatında çalışarak on para kazanmadığı için ömrü boyunca çocuk olarak kalmıştı. En büyük kederi de, Yanbastı Fettah Paşadan kalan mirası bitiremeden ölmesi korkusuydu. Bu mirasın dibine darı

ekmek için bütün gayretiyle gece gündüz çalıştı zavallı. Yiyor, içiyor, yedirip içiriyor, har vurup harman savuruyor, yine de bitürlü Yanbastı Fettah Paşanın bıraktıklarını bitiremiyordu. Tükenecek gibi mal-mülk değildi ki oğlum... Ben gözlerimle gördüm, koskoca kalın bir cilt matbu kitap vardı ve bu cildin üzerinde yaldızla şöyle yazılmıştı: “Başmabeyinci Fettah Paşa Hazretlerinin hafidi (torunu) Mecdi Efendi Hazretlerine bâtapu tescil edilen çiftlikât.”

Çiftlik değil evladım çiftlikât, yani çiftlikler... Bu kitabın içinde kırktan fazla çiftliğin, tapu kaydına göre, yerleri ve hudutları tarif ediliyordu ki, o çiftliklerden herbiri sonradan onbeş yirmi çiftlik haline getirildi. Ya o hanlar, apartmanlar, hamamlar, dükkânlar... Hiçbir zaman Sarsak Mecdi'nin tek apartmanı yoktu, içine beş mahalle genişliğinde on onbeş apartmanı alan bina adalarının sahibiydi. Satmakla bitirilecek gibi değil. Boyuna satsan ve açık artırmaya çıkarıp durmadan, “Sattım, sattım!” diye bağırırsan, onca malın mülkün bittiğini görmeye yine bir adamın ömrü yetmez. Zavallı Mecdi neler çekti. Bana kaç kere, “Geriye mal bırakır da ölürsem gözlerim açık gidecek,” demiştir.

“Ooooh, Allahıma bin şükür artık on parasız kaldım...” diye göbek attığı gecenin sabahında avukatlarından biri çıkagelir, “Müjde Mecdi Bey, iki çiftliğiniz daha olduğunu keşfettim. Altıyüzbin lira veriyorlar, satalım mı?” diye sorardı. Ben kaç kere şahit olmuşumdur, avukatına şöyle bağırırmıştı: “Yahu sen avukat mısın, çiftlik kâşifi mi? Bu çiftlikleri, hanları, evleri, apartmanları nerden bulup bulup çıkarıyorsun? Yeter yahu... Daha ne dikilmiş duruyorsun karşımda, çabuk sat şunları da kurtulayım be...”

Fakat kurtulamazdı; avukatlarından biri yine biyerlerden bulur buluşturur, beş altı apartman yada birkaç çiftlik ortaya çıkarırdı. Mecdi istemese de avukatları ona miras kalmış malı mülkü ordan burdan bulup ortaya çıkarmaya mecbur; çünkü onlar da buldukları her mal mülkün satışından yüzde pay alıyorlar.

Nasıl para verdi bilir misiniz, anlatsam aklınız durur. Bir bölük maaşlı dalkavuğundan başka amatör dalkavukları da vardı. Her akşam başka bir eğlence yerine lüks otellerden

birinin pavyonuna yada bir içkili gazine gidilirdi. Ne günler yaşadık, barların, gazinoların dili olsa da anlatsa... Sarsak Mecdi parayı savurur, saçardı. Yenilip içildikten sonra, vakit geceyarısını az geçti mi, Mecdi, "Orkestra arkamızdan gelsin!" derdi. Biz otomobillere binerdik, altı, yedi, bazen on otomobil... Gazinonun orkestrası da otomobillerin önünde çalmaya devam eder, Beyoğlu caddesinden böylece ağır ağır geçerdik. O zamanlar iyiydi, ne şimdiki gibi trafik derdi vardı, ne de araba, otomobil deresi... Ordan başka bir otele giderdik. Oranın cazbant takımı da bizim otomobil kafilesinin arkasına takılırdı; önde bir caz, arkada bir başka caz takımı... Hatta bir keresinde piyanoyu da faytona yükletmişti de meşhur piyanist Aleksiye Efendi yol boyunca piyano çalmıştı. Oraya buraya uğraya uğraya incesaz takımıyla, cazla birlikte ya Bentler'e yada Sulukule'ye gidilirdi. Sabaha karşı Sarsak Mecdi yine coşar, Sulukuleli Çingene oyuncuların arasına katılıp, "Dedem Yanbastı Fettah Paşanın ruhu şad olsun!" diye göbek atardı. Sabah olunca da bir hamamı kapatırdı. Hep birlikte hamama gider, hamamın göbektaşında sızar kalırdık.

Evladım, insan böylesine para yer de yine parasını bitiremezse ne yapar? Deli olur, deli...

Laf lafı açıyor; bir köpeği vardı rahmetlinin, çok severdi. Köpek günün birinde öldü. Sarsak Mecdi öyle müteessir oldu ki, köpeğin cesedini gömdürdüğüünün gecesi, "Bu gece Beyoğlu matem tutmalı," diyerek, Beyoğlu'ndaki bütün barları, gazinoları ve affedersiniz bütün genelevleri, o gece her ne kazanacaklarsa her birine istedikleri parayı verip kendi namına kapattırdı. Sarsak Mecdi'den büyük menfaatleri olduğundan herifler işyerlerini kapamaya mecbur; çünkü Sarsak Mecdi on gün için ortadan çekilse hepsinin de kârlarına kesat girecek... Hatta hiç unutmam, içkili ve sazlı gazinolardan birinin sahibi, köpeğinin ölümü yüzünden gazinoyu kapattığı bilinmesin, müşterileri dağılmasın diye, şöyle bir levha yazdırıp gazino kapısının üstüne astırmıştı: "Çok sevdiğimiz aile büyüğümüzün vefatı dolayısıyla, bu gece gazinomuzun kapalı bulunduğunu muhterem müşterilerimize arz ederiz."

Sarsak Mecdi bu ilandan o kadar memnun kaldı ki, gazinonun sahibine bir aylık kazancı ne olduğunu sorarak, parayı

derhal verdi. Rahmetli çok iyi kalpliydi ve sevap işlemekten, hayır yapmaktan, fakir fukaranın gönlünü almaktan hiç geri kalmazdı. Kaç kere şahit olmuşumdur, otomobille giderken, yol kenarında pinekleyen, köyden yeni gelmiş işsiz ameleleri toplayıp, “Ulan bu gece bendensiniz...” deyip eğlensinler diye götürüp Abanoz sokağındaki genelevlere bırakmış ve gecelik paralarını mamalara peşin ödemiştir. Yani diyeceğim şu ki, merhum çok iyilikseverdi ve fakir fukaranın gönlünü etmesini pek severdi, nur içinde yatsın...

Kendine ve avukatlarına kalsa, mirası yiyip bitiremezdi ama, yine dua etsin Lokum Betül’e... Tatlı Betüş olmasaydı, o mirası imkânı yok, başka hiçkimse yiyip bitiremezdi. Aşkolsun Betüş’e... Kendi yok Allahı var, neme lazım yaman kadındır ve gayetle hovardadır. Sizin akrabanız oluyor, değil mi? Hiç görmediniz mi? Yaa, vah vah... Görülecek kadın... Şimdi kimbilir nerelerdedir... Mirası tüketmesi için, doğrusu, Sarsak Mecdi’ye çok yardım etti, yoksa o mal mülk, o kadar para, imkânı yok tükenmezdi. Belki bunları size anlatmak doğru değil, ne de olsa akrabasısınız, ama siz öğrenmek için ısrar ediyorsunuz da ondan anlatıyorum. Bakın nasıl evlenmişlerdi, onu da anlatayım.

Bu bizim Sarsak Mecdi günün birinde evlenme hastalığına tutuldu. Allah kimsenin başına vermesin, çok kötü bir hastalıktır; insanın canı hep aynı kadınla evlenmek ister. Sarsak Mecdi’ye bu hastalığı Lokum Betül aşlamış. Ben Betül Hanımı işte o sıralarda tanıdım, haza kadın ve o zaman Sarsak Mecdi’den otuzsekiz yaş küçüktü ve etiketi üstünde; Lokum...

Ben Lokum Betül’ü görünce, bizim Mecdi’ye, “Bu karı seni altı aya kalmaz bitirir, ufalar, toz duman eder,” diyemedim de,

– Mecdi Bey, birader, dedim, Cenabı Allah bilcümle güzellikleri yalnız bir kulum istifade etsin diye değil, cemi cümle kullarım müstefit olsunlar diye halk etmiştir. Senin Betül Hanım gibi müstesna bir güzeli nikâhın altına sokup inhisarına alman bence doğru değildir. Buna kul da, Allah da razı olmaz. Senin bu yaptığının büyük günahı, vebali vardır. Böyle bir güzelliği yalnız kendine mal etmekle birçok hemcinsinin kalbini kırmış ve baskalarını bu güzellikten mahrum etmiş

olacaksın. Güzel ve cömert kadınlar aya, güneşe benzerler; onlar da ay ve güneş gibi cemi cümlelerin nurudur. Gel sen bu evlilikten vazgeç de o güzellikten hem sen istifade et, hem de başkaları...

Sarsak Mecdi,

– Artık çok geç, mümkün değil... dedi.

Bana kalırsa, meselenin içyüzü başka... Bizim Sarsak Mecdi, Lokum Betül'ün bikaç milyoneri iflas ettirdiğini duyunca, kadının reklamına kapılıp, "Aman dedem Yanbastı Fettah Paşadan kalan mirası bitirse bitirse ancak bu kadın bitirebilir. Beni de dertten kurtarır..." sevdasına kapılmış.

Evlendiler ve altı aya kalmadan Sarsak Mecdi cartayı çekti, nur içinde kalsın. Rahmetli son günlerini pek mesut geçirdi. Çünkü Lokum Betül'ün sayesinde on parası kalmadığı gibi, uçan kuşa borçlanmış ve bir dilim kuru ekmeğe ve bir kaşık çorbaya muhtaç vaziyete düşmüştü.

Lokum Betül'ün onunla evlenmesine gelince, mesele gayet basit; niyeti, Sarsak Mecdi'yi aşk yolunda şehit edip mirasına konmak... Mecdi'ye niçin sarsak diyorlar? Sarsak da ondan... Bütün hayatında bu adam, her neye niyet etmiş, her ne yapmak istemişse, mutlaka hep onun tersini yapmıştır. Sarsak bir herifti merhum, nur içinde yatsın. Nitekim, Yanbastı Fettah Paşanın köşkü de Lokum Betül'e, Mecdi'nin sarsaklığı yüzünden kaldı ya... Anlatayım efendim onu da...

Lokum Betül'ün Cins Bekir dedikleri bir sevgilisi vardı. Bu Cins Bekir denilen herif, Lokum Betül'ün demirbaşı gibi bişey... Betül kaç kere evlenmişse, her evlendiği adamın evine Cins Bekir'i de beraber götürürmüş. Cins Bekir'e, "Memuriyetiniz nedir?" yada "Hangi vazifede bulunuyorsunuz?" diye sordukları zaman, "Lokum Betül'ün arkadaşıyım," dermiş. Lokum Betül bizim Sarsak Mecdi'yle evlenince daha ilk geceden bu Cins Bekir de Betül'le birlikte köşke giriyor. Betül çok esprili kadındı. Köşke girdikleri akşam kocasına, "Sakın beni çeyizsiz evlendi sanma, işte benim çeyizim," diye Cins Bekir'i takdim ediyor. İlk iki ay, üçü birarada gül gibi geçiniyorlar. Ama iki ay sonra Cins Bekir, "Betül'ü boşayacaksın!" diye Sarsak Mecdi'nin başına ekşiyor. Çünkü Lokum Betül'le Cins Bekir bir olup, Sarsak Mecdi'nin yıllardanberi savura

savura bitiremediği o mirasın, iki ayda dibine darı ekmişler. Artık Sarsak Mecdi, Lokum Betül'e iyice âşık mı olmuş, ihtiyar halinde yalnız kalmaktan mı korkmuş, yoksa inadı mı tutmuş, her nasıl olmuşsa, Cins Bekir'e, "Ölüm var, ayrılık yok. Ben Betül'ümden ayrılamam!" diye kafa tutmuş. Cins Bekir de, "Bu yaştan sonra elin zavallı garip kızını, ölünce mirasım sana kalacak diye iğfal etmeye hiç utanmadın mı? Sende Allah korkusu yok mu? Madem paran pulun yoktu, ne diye zavallı kadını aldattın, ne diye bu yaştan sonra evlendin? Çişini tutamayan senin gibi sarsak bir herifin evlenmek de nesine!" diye bar bar bağırıyormuş. Bir gece Cins Bekir'le Lokum Betül bir olup Sarsak Mecdi'nin üstüne yürüyünce, o da herhalde can korkusuna düşüp bir yalan kıvrımış! "Ayol, benim servetim kalmadığı yalanını size kim uydurdu? Benim asıl servetim, bankadaki kasamda mahfuz bulunan sandıktadır. Ben öldükten sonra Betül'cüğüm, seninle birlikte, sandığın içindekini afiyetle yesin... İkinize de yeter..."

Bunun üzerine sevinç içinde üçü birbirine sarmaş dolaş oluyorlar. Bundan sonra iş, Sarsak Mecdi'nin bir an evvel ölmesine kalıyor; nasıl olsa bir ayağı çukurda, öbürüne de bir çelme taktın mı tamam... Gelgelelim, Sarsak Mecdi'nin de inadına ölmeyeceği tutuyor, günden güne canlanıyor. Betüş'ün bütün gayretleri boşa gidiyor, Betüş gayret ettikçe Sarsak Mecdi açılıyor, gitgide formuna giriyormuş, azdıkça azıyormuş. Hatta, "Ben kendimi otuz yaşındayken bile böyle erkek hissetmedimdi!" diyormuş. Bunun üzerine Cins Bekir Betüş'e, "Yazıklar olsun, bir sarsak herifin hakkından gelemedin. İş bana düştü, ben bu herifi tahtalıköye göndereceğim," diye tutturmuş. Lokum Betül de, "Olmaz, ben Allahtan korkarım. Sen onu bana bırak, ben onu kollarımın arasında güzellikle, tatlılıkla öldürürüm," diyormuş. Bu konuşmaları köşkteki hizmetçiler, uşaklar, aşçılar duyuyor, dünyada hangi sır gizli kalır ki... Gelgelelim Sarsak Mecdi açıldıkça açılıyor, hatta Lokum Betül bile az gelmiş de köşkteki hizmetçileri kapı aralıklarında sıkıştırmaya, ahçı kadına saldırmaya, çamaşırcı kadına asılmaya başlamış. Cins Bekir, Betüş'e, "Ulan kız, herifi azdırdın... Ben bu moruğu zehirlesem mi, boğsam mı..." deyip dururken, Betül de Cins Bekir'e, "Pis herif için boşu boşuna

elini kana bulama, değmez; bilmezler, cinayet sayarlar. Benim tecrübem var, bilirim; bunlar son günleri yaklaşıncaya böyle azgınlaşır, dikilirler. Az kaldı, dişini sık şekerim,” diyormuş.

Nihayet Lokum Betül’ün dediği oldu. Bir gece sabaha karşı, Sarsak Mecdi, Betül’ün kolları arasında don paça sarsıla sarsıla, inleye inleye ruhunu teslim edip rahmeti rahmana kavuştu. Mecdi ruhunu teslim ederken, Cins Bekir de yatak odasının kapısı arkasından Betül’e, “Oldu mu? Tamam mı? Ben de yardıma geleyim mi? Bitti mi? Öldü mü?” diye sorar dururmuş.

Halbuki efendioğlum, meselenin içyüzü çok başka. Biz yakınları işin esasını biliyoruz. Sarsak Mecdi’nin hakikaten on parası kalmamıştı. “İçinde bütün servetim saklı duruyor,” dediği banka kasasındaki çekmece bomboştur. Kala kala içinde oturdukları bir o köşk kalmıştı. Paraların suyunu çektiğini bilse Lokum Betül Mecdi’yi yüzüstü bırakıp gidecek. Halbuki zavallı Sarsak Mecdi, son günlerini saadet içinde geçirmek istiyor. Onun için, sedef kakmalı, bomboş eski çekmeceyi, bankadaki kasasına koymuş. Betül’ü hem seviyor hem de ondan öyle çekmiş ki, anasından emdiği sütler burnundan gelmiş. İçinden, “Ben bu kadına öyle bir madik atayım ki, ölümümünden sonra beni hiç unutmazın! Yaşadıkça unutamayacağı bir oyun oynamazsam, bana da Yanbastı Fettah Paşazade Mecdi Bey demesinler,” demiş. Tek serveti olan köşkünün de ölümünden sonra Betül’e kalmasını istemiyor. Onun için, Betül’le Cins Bekir’in kendisini boğmak için üstüne yürüdükleri gecenin sabahı, noteri çağırıp vasiyetini yazdırmış. Bu vasiyete göre, banka kasasında saklı duran sedef kakmalı çekmece ve içindeki serveti Betül’e, köşkü de bir hayır kurumuna bağışlamış. Kasadaki çekmecede milyonlar, mücevherler, altınlar var; yani herkes böyle zannediyor. Halbuki Sarsak Mecdi boş çekmeceye pamuk doldurmuş, pamukların içine de, kullanıla kullanıla tüyleri dökülmüş, havı kalmamış, gayetle eski püskü bir nargile marpucu yerleştirmiş. Hasta halinde karyolasının başına getirttiği notere diyecekmiş ki, “Benim hayatta kala kala iki şeyim kaldı. Biri bu köşk, biri de içinde ailemin son serveti bulunan banka kasasındaki çekmecem.” Sarsak Mecdi, sözde kıymeti az olduğu için köşkü

bir hayır müessesesine bağışlayacak, asıl büyük serveti olan çekmeceyi de karısına bırakacak ve aklınca Betül'den intikam alacak. Yani ölümünden sonra Betül'e şunu anlatmak istiyor: "Çekmece içindeki eski marpucu gördün ya, sen beni işte bu hale soktun. Onun için ben de sana bu eski marpucu bırakıyorum ki, bakıp bakıp beni hatırlayasın..."

Sarsak Mecdi'nin son günlerini mutlu geçirmesinin sebebi buymuş. Ölümünden sonra neler olacağını düşünür, keyfinden boyuna gülermiş. Kendisi ölür ölmez, Lokum Betül'le demirbaş sevgilisi Cins Bekir hemen notere koşacaklar. Mahkemede tek mirasçı olduğunu ispat eden Betül'ün önünde hâkimle noter vasiyeti okuyacak, sonra banka kasasındaki sedef kakmalı çekmeceyi açacaklar. Onlar sedef kakmalı çekmecedен milyonlar değerinde servet çıkacak diye umutla beklerken, hâkim çekmecedeki pamuklara sarılı eski marpucu çıkarıp Betül'e uzatacak: "Buyrun hanımefendi, merhum kocanızdan size kalan miras işte budur!" diyecek.

Yoluk marpucu görünce küplere binecek olan Cins Bekir de Lokum Betül'e, "Sarsak Mecdi ölmeden, çekmecedе bıraktığım sana yeter demişti. Şimdi al da gülegüle kullan kocanın mirasını!" diyerek çekip gidecek.

Sarsak Mecdi'nin ölüm döşeginde bile kıkır kıkır gülmesinin sebebi buymuş. Eski marpuç önünde Cins Bekir'le Lokum Betül'ün nasıl bozulacaklarını hayal ettikçe mutlu olurmuş zavallı. Gelgelelim işler Sarsak Mecdi'nin düşündüğü gibi yürümemiş. Bütün hayatında sarsaklığından kurtulamayan Sarsak Mecdi, son sarsaklığını da notere vasiyetini yazdırırken yapmış. Artık ölmek üzereyken zihni mi karışmış, dili mi dolanmış her nasıl olmuşsa, "Çekmecedekini karım Betül'e, köşkü de falanca hayır kurumuna bırakıyorum," diyeceği yerde, sarsaklığı yüzünden şaşırıp, "Köşkü karım Betül'e, çekmecedekini de falanca hayır kurumuna bırakıyorum," demiş. Ama böyle dediğinden haberi yok zavallının. İşte böylece Sarsak Mecdi öldükten sonra köşk Tatlı Betüş'e, eski marpuç da hayır müessesesine kaldı.

Sonra efendioğlum, Cins Bekir hela taşları İtalyan mermerinden yapılma o güzelim köşkü Betül'e sattırdı, efendime söyleyeyim, sonra da paraları cebine indirip savuştu. Betül

dımdızlak ortada kalakaldı. O günden sonra bir daha Betül Hanım hakkında hiçbir malumat alamadım ve kendisini göremedim. Köşke gelince, o tarihî köşk bikaç el değıştirdikten sonra büyüklerimizden birinin yüksek irşatlarıyla “Yüksek Kulüp” oldu. Ben de bikaç kere Yüksek Kulüp’te verilen balolara gittim, ama uzun zamandır sosyeteyle temasımı keştigimden oralara gitmiyorum. İhtiyarlık oğlum, malum ya... Siz şimdi Yüksek Kulüp’e gidip Betül Hanımı kulüp azalarına soracak olursanız, zannederim onlar Tatlı Betüş’ün nerde olduğunu bilirler...

Akrabanız demiştiniz değil mi? Betül Hanımı aramanızın sebebi nedir? Ya, demek bir akraba bağıllığı, yalnız... Hiç görmediniz, öyle mi? Demek yakın akraba... Peki oğlum, gülegüle... gülegüle...

KLARKÇI MUAMMER’İN BOZUM OLUŞU

Yaaa... Öyle mi? Demek siz Betül Hanımın akrabasısınız... Nesi oluyorsunuz? Yeğeni... Çok güzel... Efendim ben Betül Hanımı Klarkçı Muammer dolayısıyla tanırım. Klarkçı Muammer namında birini duymuş muydunuz? Öyle ya, siz Istanbulu değilsiniz sahi... Hey gidi günler hey... Bizim Muammer’in Betül’e klark çekişini hâlâ hatırlarım da gülerim... Ne günlerdi! Allah selamet versin Betül Hanım, Muammer’i hem de herkesin içinde çok fena bozmuştu. Siz o günlere yetişmediniz, bilmezsiniz, Muammer’in üzerine de memlekette klark çeken yok, öyle bir usta klarkçı. Hatta derler ki, Avrupa’da ve Amerika’da bile üstüne klark çeken yokmuş. İşi mi dediniz? İşi klarkçılık, adı üstünde Klarkçı Muammer. Yüksek sosyete gözüne kestirdiği kadınlara klark çekerek senelerce mis gibi geçindi, lordlar gibi yaşadı. Neme lazım kendisi yok şimdi burda, Allahı var, gayetle mahirane klark çekerti... Nerde şimdi onun gibi klarkçı, klarkçılık o zamanlarmış... Hani kendimi methetmek gibi olmasın, haddim olmayarak ben de iyi klark çekertim ve fakat bizim nesil içinde klark çekmede Muammer’in üstüne yoktu. Klark çekmek mi dediniz? Nasıl mı çekilir? Aaaa, sahi bilmiyor musunuz? Hayret vallahi... Hiç duymadınız ha... Anlatayım efendim... Klark Geybil

namında bir Amerikan artisti vardı bizim zamanımızda. Bil-
diniz mi? Evet, adını duymuşsunuzdur, işte o... Tıpkı işte
bu artist gibi rol kesmeye klark çekmek tâbir olunur. Ama
bunun bir usulü var, gayetle hüner ister. Mesela, bir kadını
gözünüze kestirdiniz farz edelim. Bir fırsatını bulup kadının
karşısına geçeceksiniz, kaşınızın birini yukarı, ama ta yukarı
kaldıracaksınız. Bu sırada alnınız da kırış kırış kırışacak. Ne
kadar kaşınızı yukarı kaldırırırsanız o kadar makbul kadınların
gözünde. Ondan sonra efendime söyleyeyim, sol elinizde de
bir cıgara olacak. Kadının gözbebeklerinin ta elifine keskin
keskin bakacaksınız. Baktınız mı baktınız, ondan sonra arada-
bir de gözlerinizi baygın baygın süzerek, cıgarayı gayet raconlu
bir şekilde ağzınıza götürüp, içinize derin bir nefes çektikten
sonra, dudaklarınızı yuvarlaştırıp hafif hafif cıgaranın duma-
nını, dumanlar karşınızdaki kadının yanaklarını okşayacak
surette üfleyeceksiniz. Cıgara dumanları havada halkalar yaptı
mı, bu en iyisi... Ondan sonra efendim, bakışlarınızı kadının
gözbebeklerinden hiç ayırmadan, tekrar cıgara dumanını derin
derin içinize çekeceksiniz, ama öyle derin çekeceksiniz ki
kadın kendini cıgara dumanıyla birlikte içinize süzülüp akıyor
zannedecek; maharet işte burda. İki üç kere böyle cıgara çekip
duman saldıktan sonra yavaş yavaş kadın da kıvama gelir...
Geldi mi geldi, artık tamam. Sanki hipnotize olmuş gibi, siz
cıgarayı içinize çektikçe kadın da size yaklaşır, siz dumanı
savurdukça biraz açılır... Yaklaşır açılır, açılır yaklaşır... Artık
sallana sallana gider gelir, bırakın gidip gelsin... Ondan sonra
efendim, kadın kıvamı buldu mu, kayık tabağında pelte gibi
tir tir titrer, artık olmuştur afiyetle ye...

İşte klark çekmek diye buna derler. Kolay mıymış! Amma
da yaptınız, ben böyle anlatıverince size kolay geldi. Herkes
beceremez. Sonra karşındaki kadına kepaze olmak da var
işin içinde. Maazallah, bir erkek klark çekti de, klark kadına
etkisini göstermedi mi, rezalet... Adamı tefe kor, çalarlar... Ben
kaç kişi bilirim, klark çektiği kadınlar alay edip gülmüştür
de, bozum oldular diye bir daha sosyeteye girememişler, insan
yüzüne çıkamamışlardır, siz ne diyorsunuz?

Bir bu dediğim Klarkçı Muammer bu işin ustasıydı. Hoş
onun da foyası sonradan ortaya çıktı ya... Ama daha o zaman

herifin numarasını kimse bilmiyor, herkes onun sahiden klark çektiğini sanıyor.

Düşünsenize beyim, adam klark çekmekle hayatını kazanıyor... Bir klark çekti mi, karşısındaki kadının ciğerini fethediyor. Ağzından savurduğu cıgara dumanı var ya, onun klarkına çarpılanların dediğine göre, kadınların boynuna zincir gibi dolanırmış; artık ondan sonra kadın boynunu cıgara dumanının halkasından kurtarabilirse kurtarsın... Bir kadın Muammer'den klark yedi mi, artık Muammer'den bir daha öldür Allah çözülemiyor... Adamdaki klarkı anlayın, ne klark...

Muammer'in klark çekişine ben kaç kere şahit olmuşumdur. O zehir bakışlı gözlerini bir kere karşısındaki kadının gözlerinin bebeğine sapladı da, cıgarasının dumanını üfledi mi, başını kadına doğru bir yaklaştırır, bir uzaklaştırır. Böyle böyle, derken kadın ona uymaya başlar; sonra efendime söyleyeyim, ikisinin başı birlikte gider gelir, sallanır. Kadını böyle adamakıllı tesiri altına aldı mı bir kere, sanki hiçbir şey olmamış gibi Muammer kalkar gider. Ondan sonra kadını tutabilirsen tut, zincirle bağlasan durmaz, haydi Muammer'in arkasından, Muammer nereye o da oraya... Muammer'in klarkını yiyen kadın bir daha iflah olmuyor. Yaa, işte böyle...

Hiç unutmam, Paslı Pervin'e bir klark çekmişti, Allah Allah... O ne klarktı yarabbim!.. Evvela size Paslı Pervin'i anlatayım. Efendim bu kadın, dünyanın en cimri insanı... Kocasının söylediğine göre, eskir aşınır diye kocasına dudagından bile öptürtmezmiş; anlayın artık ne cimri kadın... Paslı Pervin demelerinin sebebi de, kadının kirli çıkıdaki altınları bile nerdeyse paslanacak da, ondan bu lakabı takmışlar. Bu Paslı Pervin'in de, Lokman Hekim'in ye dediği cinsten, affedersiniz bir kızı var, ilik ilik... Lüp diye yut kızı. Yine o günler aklıma geldi de ağzım sulandı, hey gidi hey... Efendim bu bizim Klarkçı Muammer, bir toplantıda Paslı Pervin'in kızını görmüş; görmesiyle kızı gözüne kestirip şipşak kıza klarkı basmış, ama ne klark... Görenler söylerdi, körpe kız klarkı yer yemez çarpılmış. Muammer klarkı çekti ya, basıp gitmiş... Kız artık durabilir mi beyim, ne mümkün, haydi Muammer'in arkasından, Muammer nereye kız da oraya.

Efendime söyleyeyim, bu iş hemen duyuldu, dilden dile yayıldı. Paslı Pervin küplere binmiş, kıza etmediğini bırakmıyor: “Yazıklar olsun sana verdiğim emeklere. Hem de herkesin içinde adamın arkasından gidip ş’apmaya utanmadın mı? Ailemizin şerefini iki paralık ettin, tuuu...”

Kız iki gözü iki çeşme durmadan ağlar, annesine yalvarır-mış: “Anneciğim, benim bunda ne kabahatim var. İsteyerek mi yaptım yani... Herkes gördü işte, bana inanmazsan oradakilere sor. Namussuz herif bana öyle bir klark çekti ki, ben o klarkı yedikten sonra kendimi kaybettim zaten, kendimde değildim ki... Ne yaptığımı hiç bilmiyorum. Klarkı yiyince kendimden geçmişim. Cümle âlem söylüyor, bu herifin klarkını yiyen kadın, elinden kurtulamazmış... Ben klarkı yedim, ondan sonrasını hiç hatırlamıyorum...”

Paslı Pervin, “Sen o ağızları bana yutturamazsın... Senin annen ne klarklar yedi de Allaha şükür dillere düşmedi...” diye, bağırıp çağırıyor. Bir daha Muammer’in klarkına çarpılır diye, kızı evden dışarı çıkarmıyormuş.

Neyse efendim, galiba bir baloda mı ne, bu Paslı Pervin herkesin içinde Klarkçı Muammer için ağzına geleni söylüyor: “Klark numarasıyla masum kızların safiyetinden istifadeye kalkmak alçaklıktır. Parmak kadar kıza hiç klark çekilir miymiş... Klarkını bana çeksin de ben onun erkekliğini göreyim bakayım...”

Aksilik bu ya beyim, Paslı Pervin bağırıp çağırırken kalabalık arasından Muammer de dinliyormuş. “Göreyim onun erkekliğini!” sözüne pek alınmış.

Haa, şunu söylemeyi unuttum, bu Muammer de Allah selamet versin, öyle her kadına klark çekmezdi ha... Gönlü olacak da, içi çekecek de, bir kadını klarklayacak... Kadının güzeli olacak bir, körpesi olacak iki... Çünkü öyle kadınlar vardır ki, Muammer kızsın da onları klarklasın diye, “Hıh... Muammer’inki de klark mıymış!.. Ben ne klarklar yedim de yine bozulmadım. Bana Muammer’in klarkları vız gelir...” diyerekten onu tahrik ederlerdi. Muammer onların maksadını bildiğinden güler geçer, boş yere klarkını ziyan etmezdi. Çünkü efendim, o günlerde Muammer’in klarkı sosyete de gayet kıymetli, öyle her kadını klarklamıyor. Fakat bu sefer Paslı

Pervin'in lafları kanına dokunuyor. İçinden, "Dur ulan, sana bir klark atayım da kitaplara geçsin..." diyor. Paslı Pervin de bağırıp çağırdığından çok sinirlenmiş, koltuğa çökmüş, başına toplananlar limon çiçeği kolonyasıyla Pervin'in boynunu, bileklerini ovuşturuyorlar. Muammer, "Az müsaade efendim, müsaade ediniz rica ederim..." diyerek, kalabalığı eliyle aç aç, Paslı Pervin'in yanına geliyor, kadına bir klark çekiyor ki beyim, Allah Allah... Daha ilk klarkta kadının işini bitiriyor. Maalesef ben göremedim. Şahit olanların anlattığına göre, Klark Geybıl'ın kendisi bile böyle klark çekemezmiş... Ben görenlerin yalancısıyım, daha Muammer kaşının birini kaldırır kaldırmaz Paslı Pervin, "A dostlar, beni zaptedin, bana bişeyler oluyor... Eyvah, ben bittim, bu da mı başıma gelecekti... Kızımın yerden göğhe hakkı varmış..." diyerek tir tir titremeye, sıtma nöbetine tutulmuş gibi zangırdamaya başlıyor. Muammer cıgarasının dumanını Paslı Pervin'in kulakmemesine doğru biriki üfürüp, başını ona bikaç kez yaklaştırıp uzaklaştırdıktan sonra, "Sana bu kadarı yeter!" diyerek kalkıp gidiyor. Artık Paslı Pervin durabilir mi? Yallah arkasından... Uyurgezer gibi iki elini ileri doğru uzatıp hem Muammer'in arkasından gidermiş, hem de ordakilere, "Hepiniz şahitsiniz, işte gördünüz, benim bunda hiçbir kabahatim yok... Eğer vicdan sahibiyseniz, kocama benim suçum olmadığını söylersiniz... Ah zavallı kocacığım, beni affet!.." diye söylenirmiş. Böylece mırıldanarak Muammer'in arkasından merdiveni çıkıyor.

Paslı Pervin'in klark yiyeşinin dedikodusu sosyete de günlerce çalkalandı. Tabii her zaman olduğu gibi, en sonunda kocasının kulağına kadar gitti. Adam, onca yıllık karısını boşamaya kalkmış. Paslı Pervin kocasına: "Ayol, herkesler gördü işte, bana inanmazsan başkalarına sor, bu oğlanın klarkına dayanılmıyor..." demiş. Adam da karısının suçu olmadığını anlıyor, anlamasına anlıyor ama, başına gelenleri de bitürlü hazmedemiyor. Paslı Pervin'in kocası için de dedikodular vardı doğrusu... Adamın bazı huyları varmış sözüm meclisten dışarı, şeymiş yani, o biçim... Ama ne de olsa koca değil mi ya... Dedikodu da ayyuka çıkmış artık. Pervin'in kocası herkese, "O Klarkçı Muammer denilen hergeleyi gözüm görmesin, vuracağım o iti..." diye yavıyor. İç cebine bıçak, kış cebine

de tabanca koymuş. Muammer'i eline geçirse tamam... Ama adam gene de namuslu, başı belaya girmesin diye Muammer'in olduğu yerlere adımını atmıyor. Biyandan da, "Gözüme görünmesin, işini bitireceğim..." diye de haber gönderiyor.

Aslına bakarsanız, bütün sosyete erkeklerinin kuyruk acıları olduğundan, kocalar Muammer'e kızıyorlar. O yüzden de Paslı Pervin'in kocasını kışkırtıyorlar ki, herif Muammer'i temizlesin de, öbür sosyete kocaları da klark derdinden karılarını, kızlarını kurtarsınlar. El aman demişler canım... Muammer bir bela başlarına, klark çektiği kadını evliya çarpmışa döndürüyor. Bana göre bu klark çekmek insan haklarına da aykırı bir iş... Çünkü kadının rızası yok ki, iradesi elinden gidiyor. Ne olacak, kadın dediğin iradesi zayıf bir mahluk zaten... Çözölmeye, çarpılmaya bahane arıyor, bir de ona klark çektin mi, tamam... Aklı başında bazı kocalar, Muammer'in yüksek sosyete muhitine girmesini yasaklamak istediler ama muvaffak olmadılar; çünkü kadınlardan çoğu Muammer'den yana...

Neyse efendim, günün birinde nasıl olduysa bir gece Yüksek Kulüp'te Paslı Pervin'in kocasıyla Klarkçı Muammer karşılaştılar. Ben de o gece ordaydım... Bakın siz aksiliğe...

Paslı Pervin'in kocası, "Gözüme görünmesin, yoksa vururum..." diye aylarca haber yaymış heryana... Adam başka türlü namusunu nasıl temizlesin, hiç değilse lafını ediyor. Ne bilsin günün birinde hapahap karşılaşacaklarını. Adamcağız, görmezden gelip, çekip gitse rezil olacak... Çekip tabancayı Muammer'i vursa, nasıl vursun beyim... Adam vurmak kolay mı? Bir kere de vuracağım diye herkesin içinde söz vermiş. Siz şu içinden çıkılmaz belaya bakın... Allah hiçbir kocanın başına vermesin... Biyandan da oradaki kocalar, "Hadisene, hadisene, tam sırasıdır, gebert şu namussuzu!.." diye tahrik ediyorlar. Paslı Pervin'in kocası ister istemez tabancayı cebinden çıkardı, demek dediği doğruymuş, cebinde tabanca taşırmış, yine cesur adammış, neme lazım...

O koca salonu dolduran insanlarda çıt yok, hava son derece gergin, tıpkı filmlerdeki gibi... Pervin'in kocası, tabanca tutan eli titreyerek ağır ağır, adım adım Muammer'e doğru yürüyor... Ah orda olmalıydınız da o hali görmeliydiniz bir... Zavallı Muammer... Duyarın önünde durmuş, ölümünü beklemekte.

Elinde de cıgarası... Kaçsa, bırak rezil olmayı, Pervin'in kocası büsbütün azıp kovalayacak, pisi pisine elinden kaza çıkacak. Halbuki onun bize sonradan söylediğine göre, Pervin'in kocası içinden, "Allahım kaçsa da, beni cinayet işlemek zorunda bırakmasa..." diye dua edermiş. Adımlarını ağır ağır atması da ondanmış ki, Muammer fırsat bulup da kaçsın... Muammer de, kaçarsam, herif kendini sahiden koca sanıp azar, tetiği arkamdan çekmek zorunda kalır, diye düşünürmüş.

Beyim, öyle zamanlarda bir Allahın kulu çıkıp da, etme eyleme deyip adamın elinden tabancayı almıyor.

Pervin'in kocası geldi geldi, Muammer'in önünde durdu, tabancayı göğsüne dayadı, tetiği ha çekti, ha çekecek... Ben böyle heyecanlı bir manzara ömrümde görmedim. Klarkçı Muammer baktı ki kurtuluş yok, pabuç pahalı, artık can havliyle karşısındakinin erkek olduğuna aldırmadan, efendime söyleyeyim, buna bir klark çekti ki beyim, yahu ne klark... Siz klarkın tesirine bakınız, Paslı Pervin'in kocasının tabanca tutan eli aşağı sarktı ve tabanca elinden düştü. Muammer insafsız, hâlâ da klark çekiyor, herifi bitirecek... Cıgarasının dumanını herife savurarak, başını ona bir uzatıp bir çekiyor. Adamın da başı Muammer'inkiyle birlikte gidip geliyor, koca adam sallanıyor ayakta. Bu sefer Pervin'in kocası yalvarmaya başladı: "Aman klarkı kes, ben ettim sen etme... Beni ele güne rezil etme, ben namuslu bir adamım..."

Muammer döndü gidiyor, Pervin'in kocası da arkasından... Dönüp de Pervin'in kocasına ne dese iyi: "Bırakın peşimi!.. Benim öyle huyum yoktur."

Adamın iradesi erimiş klarkı yiyince, nasıl gitmesin arkasından... Herif, "Karıcığım haklıymışsın..." diye inliyor. Bunun üzerine Muammer salondakilere döndü: "Siz şahitsiniz vatandaşlar..." dedi. "Ben bu adama vallahi de billahi de klark mlark çekmedim. İşte gördünüz, o kendiliğinden arkamdan geliyor..."

Herkes gülmeye başladı. Paslı Pervin'le kızını görmeyin... "Çöz klarkı Muammer Bey..." diye yalvarıyorlar.

Bu vakadan sonra Klarkçı Muammer'in şöhreti sosyete büsbütün yayıldı. Kadınlar: "Ah öyle bir klark çekiyor ki kardeş..." "Aaaa hiç bilmez olur muyum benim de başıma

geldi...” diye ballandıra ballandıra birbirlerine anlatıyorlar. Kimi kadın, “Hadi canım laf... Öyle şey olur muymuş...” deyince, öbürü, “Büyük söylemeyin, o klarka can dayanmıyor...” diye kendisini savunuyor.

Muammer’i o zamanlar görseniz, burnu Kafdağı’nda... Paşa gönlünün beğenmediği kadınlara katiyen klark çekmiyor. Canı çekmezse bir kadını, “Hanımefendi boşuna ısrar etmeyiniz rica ederim. Sizin iradeniz çok kuvvetli, sağlamsınız maşallah! Size klark tesir etmez!” diye başından savıyor. Biliyor, bir baygın göz süzüp kaşını kaldırsa kadın üstünde kalacak... Kadınlar, “Efendim bir kere deneyin bakalım...” dedikçe Muammer, “Sizi klark tutmaz hanımefendi...” diyor.

Ne buyurdunuz? Eveeet... Benim de size anlatmak istediğim Betül Hanım.

Yeğenisiniz değil mi, tamam... Ben Betül Hanımı Klarkçı Muammer vasıtasıyla tanıdım. Akrabanızdır diye sakın sözlerimden alınmayın, Betül Hanım, Klarkçı Muammer’i perişan etti, mahvetti adamı... Ben hakikatleri söylüyorum. Sonradan acıdı Muammer’e, yardım etti... Tabii...

Efendim nasıl olduysa iyi bilemiyorum, birara Muammer’in mali durumu sarsılmıştı. Klarkçılıkla geçiniyor ama, demek o sıra klark çekecek münasip bir kadın bulamamış. İşte o günlerde Beyoğlu’nda Paslı Pervin’e rastlıyor. Demek çok sıkıntıda olacak ki, hemen oracıkta, ayaküstü kadına bir klark çekiyor. Artık nasıl bir klark çekmişse, ikisi birlikte hemen pasaportlarını alıp ver elini Paris. Paslı Pervin altı ay sonra Paris’ten kocasına mektup yazmış: “Biricik kocacığım, tahmin edeceğin gibi, benim hiçbir günahım yok. Muammer denilen alçak beni yolda görüp, hem de ayaküstü, klark çekmek suretiyle irademi elimden alıp, beni peşinden Paris’e sürükledi. Bedenim suçlu olsa bile daima senin olan ruhum masum ve bigünahtır. Kirlenmiş olan bedenimi affetmesen bile, tertemiz kalan ruhumu affet... Hiçbir zaman sana ruhumla ihanet etmedim. Herzaman için ruhum seninle beraberdir.”

Bu mektubu alınca kocası, “Benim için önemli olan beden değil, ruhtur. Beden fâni, ruh bakidir. Ruh temizliği bana yeter, acele dön gel yuvana ey ruhum!” diye cevap yazıp karısını İstanbul’a çağırıyor.

Ama kadın bu mektuptan sonra da uzun zaman Muammer'in klarkından çözülemediğinden Paris'te kaldı. Sonra İstanbul'a döndü ama ruhu kocasının, bedeni Muammer'in... Muammer'in eline düştükten sonra Paslı Pervin'in kirli çıkışındaki paracıkları da yavaş yavaş suyunu çekti. Derken efendim, Bayan Döviz... Affedersiniz, ağzımız alışmış da... O zamanlar halanıza Bayan Döviz denilirdi de... Evet, duyduk ki Bayan Döviz Avrupa seyahatinden dönmüş. Herkesin ağzında bir Bayan Döviz'dir gidiyor. Namını duymuşum ama, o zamana kadar görmemiştim. Bir kokteylde tanıdım kendisini, yani Lokum Betüş dedikleri boşuna değil... Affedersiniz halanıza öyle derlerdi de...

Bir gece bir toplantıda Paslı Pervin'in kocası galiba içkiyi çokça kaçırmış, sarhoş olmuş, "Ben karımın yalnız ruhuyla tatmin olamıyorum, bedenini de isterim, ille de karımın bedeni..." diye ağlamaya başlamış. Doğrusu Tatlı Betüş çok merhametli bir kadındı. "Niye ağlıyor bu koskoca herif?" diye sormuş. Onlar da karısının Klarkçı Muammer'in eline düştüğünü anlatmışlar... Betüş sadece, "Yaaa..." demiş, o kadar... Bu "yaaa" lafında çok manalar gizli. Bu "ya" öyle bir "ya" ki, Betüş açıktan açığa Muammer'e meydan okuyor, belli...

Sosyete de aylarca konuşuldu durdu. Muammer de duymuş, "Ona öyle klark çekeyim ki," demiş, "Lokum Betül iyice şekerlensin..." Lafı hemen Betül'e yetiştirmişler. O da o zaman anlatmış:

– Ayol bu klark mlark, bunların hepsi numara... Kadınlar zaten dünden razı bu işe de, herif klark çekti, ne yapalım, elimizden ne gelir diye bahane uyduruyorlar. Kocalarını uyutmak için suçu Muammer'in üstüne yıkıyorlar. Bizim sümsük Muammer ne zamandan beri başımıza klarkçı kesildi?

Bu lafı da hemen Muammer'e yetiştiriyorlar. İşte böyle böyle derken iki taraf da yavaş yavaş savaşa hazırlanıyor. Muammer hayatının en büyük klarkını Lokum Betül'e çekip zafer kazancak. Tatlı Betüş de Muammer'in klarkını foslatacak... Hepimiz heyecan içinde, aman bir karşılaşsalar diye bekleyip duruyoruz. Yüksek sosyete aylarca bu maça hazırlandı. Aman efendim ne heyecan... Vallahi, Galatasaray-Fenerbahçe maçının heyecanı hiç kalır... Ayrıca bu mesele konuşuldu, tartışıldı... Herkes

Muammer'den yana, çünkü Tatlı Betüş haklı çıkarsa, bütün kocalar çok zor durumda kalacaklar, karılarının foyası meydana çıkacak. Klark yemiş kadınlar da istemiyorlar Muammer'in yenilmesini. Hele Muammer, onu hiç sormayın, yenilirse mahvolacak, mesleği elinden gidiyor, laf değil geçim meselesi...

Betüş'ün, Muammer'in klarkına karşı açıktan açığa meydan okumalarından sonra bitakım haberler dolaşmaya başladı. Ağzdan ağıza sosyete de yayılan bu haberlere göre, evet, klark dedikleri boş şeymiş. Aslında bu Muammer, klarkçı filan değil, gayet keskin ipnotizmacıymış. Bu hünerini de, gidip yıllarca kaldığı Hindistan'da öğrenmiş. Öyle bir yaman ipnotizmacıymış, yolda görüp beğendiği kadının gözlerine şöyle bir baksa ipnotize edermiş kadını, ona her istediğini yaptırmış. Muammer'in gözlerinden şimşekler çakıyormuş. İpnotize ettiği kadının kulağına, "Gece şu saatte bana geleceksin!" dedi mi, zavallı kadın yandı. Gecenin tam o saatinde uyanır, yatağından kalkar, bir uyurgezer olarak, saniyesi saniyesine onun dediği zamanda Muammer'in yanında olurmuş.

Bu ipnotizmacılık lafı da çıkınca, herkesin korkusu bütün arttı. Hadi yine klark şöyle böyle ama ipnotizmanın şakası olmaz... Betüş'ü de ipnotize edeceği yüzde yüz... Ne dersiniz beyim, bu ipnotizma laflarından sonra Betüş'ün yine aldırıldığı yok. Betüş her yerde, "Hıh... İpnotizmaymış!.. Gözlerinden şimşekler çakıyormuş... Ayol o yarı kör bir miyop olduğundan günde beş altı kere başını kapılara duvarlara çarpar. Gözlerinin çapaklarını silsin de bana bir iyi baksın!" diye hâlâ Muammer'e meydan okuyor. Doğrusu ya, biz artık Betül mahsustan kışkırtıyor Muammer'i diye düşündük...

Neyse efendim, maç gecesi geldi çattı. Yüksek Kulüp'te balo veriliyor. Betüş'le Muammer de baloya geldiler. O kadar meraklı ve heyecanlı ki, Ankara'nın, İzmir'in yüksek sosyete mensupları da sırf bu maçı görmek için İstanbul'a gelmişler.

Ah o Lokum Betüş... O gece neydi yarabbim... Bir afet... Üstünde o zamanın parasıyla beşbin liralık bir tuvalet... Herkesin gözü onun üstünde. Hepsi de kızıyor. İçlerinden, "Ah!" diyorlar, "Bir okkalı klark yesin de düşsün Muammer'in arkasına... Zaten biz onun klark yemek için bu numarayı yaptığını biliyoruz."

Geceyarısına doğru herkes sabırsızlanmaya başladı artık, heyecan son haddinde... Bir taktik kullanıp bunları karşı karşıya getirdiler. Muammer en keskin pozlarını almaya başladı. Cıgarasını çekip çekip dumanını savuruyor. Betüş'ün hiç aldırıldığı yok... Muammer sol kaşını kaldırıyor, Betüş orali değil, sağ kaşını kaldırıyor, Betüş'ün aldırıldığı yok... Bir de üstelik alay ediyor:

– Ayol Muammer sen klark çekip kadınları bitiriyormuşsun, öyle mi? Hah hah hah... Güleyim bari...

Muammer gözlerini dikmiş Betüş'ün gözüne...

Betüş,

– Karşımda öyle pis zampara numaraları yapma soğuk soğuk... diyor.

Erkekler başladı mı gülmeye... Muammer deli olacak, son gayretini gösteriyor.

– Ayol deli misin sen, nedir öyle kaşını gözünü oynatıp duruyorsun. Aaaa, delinin zoruna bak! Maskaralığı bırak, çekil karşımdan...

Katiyen Betüş'e klark sökmüyor. Muammer kıvranıyor, Betüş'ün kılının kıpırdadığı yok, üstelik alay ediyor oğlanla:

– Yeter maskaralık, hadi kalk ordan!.. Senin ipnotize numaraların bana sökmez!

Muammer sokulup Betüş'ün kulağına bişeyler fısıldadı. Meğer, “Beni rezil etme, hayatımla oynuyorsun...” diyormuş...

Lokum Betüş kalktı ordan, gidiyor... Bu sefer ne görsek, bizim Klarkçı Muammer, Betüş'ün arkasına düşmez mi, alenen yalvarıyor kadına...

Betüş,

– Ben karşımda erkek görmek isterim, dedi, yalvarıp durma, iğreniyorum.

Evet beyim, Muammer'in de böylece sonu geldi, o gün bu gün kimseye klark çekemez oldu. Maskaralığının meydana çıkmasından sonra, başka kadınlar da utandıklarından klark numarasına yatmadılar. Fakat sizin halanız vicdanlı kadınmış gene, bir iyilik etti, Muammer'i de yanına alıp bir ay için Avrupa'ya gitti. Dönüşünde kaçak olarak getirdikleriyle Muammer'e bir kadın süs eşyası dükkânı açtı. Ama Muammer'de is yok ki iki aya kalmadan dükkânı batırdı.

Muammer son zamanlarda yaşlı kadınlara, çirkin dullara klark çekerek, ipnotizma numaralarıyla geçinmeye çalışıyordu. Bir gece yine biyerde ipnotizma denemesi yapıyormuş. Bilirsiniz belki, gece kulüplerine sık sık sivil polis memurları gelir. O gece de, sivil polis, Muammer’i orda görür görmez, “Ulan Muammer, ne işin var senin burda?” diye üstüne yürüyor. O klarkçı, ipnotizmacı Muammer, polisi görünce, “Aman abi...” diye yalvarmaya başlıyor. Muammer’i enseleyip götürüyorlar. Efendim, herifin Hindistan’da altı yıl kalıp ipnotizma öğrendim dediği, meğer sabıkalı bir dolandırıcıymış da altı yıl cezaevinde hapis yatmış, işte oymuş...

Betül Hanım mı? Vallahi, onun ne olduğunu, nerde olduğunu bilemiyorum. Hüüüü, yıllar var ki görmedim. Kimseden de duymadım nerde olduğunu.

Müsaade sizin efendim. Neden acele ettiniz? Konuşuyorduk... Peki efendim... Gülegüle... Halanızdan bir haber alırsanız, bana da bildirin, ne olur. Gülegüle...

ASALETİN SON PERDESİNDE BİR HANIMEFENDİ

Allah Allah... Pek şaştım... Demek şimdi sen, Betül Hanımefendinin akrabası oluyorsun, öyle mi? Allah Allah... Allah Allah... Acayip bir iş... Bunda şaşacak ne mi var? Bre oğlum, senin bir Anadolu çocuğu olduğun yüzünden belli. Sen bu Betül Hanımefendiyi görmeliydin ki, ondan sonra senin gibi bir akrabası olur mu, olmaz mı, kendin karar vermeliydin. Demek sen onun yeğenisin şimdi? Bunda bir yanlışlık vardır ya... Neden mi dedin? Ben de Anadoluluyum canım, bilmez miyim hiç, bizim Anadolu’dan böylesi bir kadın çıkamaz katiyen. Ben epiy zaman yanında çalıştım, bilirim. Gayetle asaletli bir kadın ki, asaleti halis Avrupa ayarı. Dur bakayım, seni bana şoför Muzaffer mi gönderdi? Şimdi kahvecilik ediyor, öyle ya... Demek Muzaffer Efendi, senin aradığın kadın odur, dedi. Öyleyse bir diyeceğim yok, doğrudur. Muzaffer Efendi, Betül Hanımefendiyi benden eski tanır.

Şimdi mi? Vallaha oğlum, şimdi neredir bilemem, yıllar var ki kendisini gördüğüm adını isirttiğim yok... Zaman zaman

ben kendi aklımdan, bu kadın buralarda edemez, gene kalkıp Nis'e gitmiştir diye düşünür dururdum. Bana sorarsan, gene de öyledir, Nis'e gitmiştir, o Nis denilen yer her neresiyse... Çünkü öyle bir asaletli kadın buralarda yaşayamaz mümkünü yok. Nasıl anlatsam sana onun asaletini canım, yani sertçe bir rüzgâr üfürse bedenine, hemen örselenir, bir ay hasta yatar, artık anla...

Madem öğrenmek istiyorsun, anlatayım. Ben terhis tezkeresini alıp askerden bizim köye dönünce, amcam oğlu Şerif Ali İstanbul'dan mektup yazdı: "Sana iş buldum, tez gel!"

Istanbul'a varışımda amcam oğlu Şerif Ali,

– Seni bir hanımefendiye götürecekler, beğenirse yanında çalışacaksın... dedi.

Beyin biri beni Nişantaşı'nda bir apartmana götürdü. Apartmanda bir başka adam beni bir odaya soktu. İşte Betül Hanımefendiyi ben ilk o zaman gördüm. Yumuşacık yastıklar içine gömülüp uzanmış, sanki günbatımında renk renk olmuş bulutların üstüne yan gelip yatmış bir melek... Yattığı yerden, eline bir saplı gözlük alıp bana baktı da baktı, saplı gözlüğü o yana bu yana evirip çevirip, uzaktan heryanımı muayene ediyor. Saplı gözlüğe gayet meraklıydı ve hiçbir zaman yanından eksik etmezdi.

Bir zaman bana böylece baktıktan sonra, beni oraya getiren adama, ecnebi dilinde bişeyler söyledi. Beni beğenmiş.

O adam bana,

– Vale oldun, gözünü aç! dedi.

Cahillik, ben vale nedir, ne bilirim... Herif bana, "Vale oldun," deyince, ben bu lafı, "vali oldun" anladım. Demek bu İstanbul şehrinin âdeti budur, zengin karı kısmı adamı saplı gözlükle muayene edip beğenirse vali yapıyor dedim. Sonra sonra, "vale"nin bizim bildiğimiz "uşak"ın gâvurcası olduğunu öğrendim.

Efendim, gayetle asaletli bir kadın olduğundan çok ters bir kadındı. Bak mesela, bu İstanbul'un zengini yaz geldi miydi, Boğaziçi, Büyükkada gibi yazlık yerlere taşınır, değil mi? Bu bizim Betül Hanımefendi, yazın sıcağında Nişantaşı'ndaki apartmanında oturur, kışın da Boğaziçi'nin Anadolu yakasındaki yalısına taşınır. Böyle bir ters kadın Allah selamet versin...

Onun yanına vale durduğumun haftasına mı, ayına mı, geçmiş gün aklımda kalmadı, kış bastırdığından Boğaziçi'ndeki yalıya taşınıldı. Koskoca bir yalı ve de o yalıda tek başına yaşıyor, hizmetçi, aşçı, uşak takımını katiyen yalıya sokmuyor. Yalının arkası, fundalıklı dik bir sırt; bu sırtta bir ev var, biz uşak, hizmetçi, aşçı, şoför filan bu sırttaki evde kalıyoruz. Betül Hanımefendi her ne hikmetse insanoğlundan nefret etmekteymiş. Bibasına yaşıyor, bir de kedisi var... Kadın dertli, karasevda denilen bir kibar hastalığı varmış, ondan olmuş... Sebebi de, bunun bir kocası varmış, prensmiş... Prens ile Nis'te yaşarlarmış ve de prens gayetle kumarbaz bir herifmiş. Bir gece kumarda, devlet hazinesi değerinde bir parayı ütülmüş. Sonra prens intihar etmiş. Betül Hanımefendi de İstanbul'a gelmiş.

Yalıya taşınıncaya kadar, o ilk gördüğümde sonra bir daha ben onun suratını görmemiştim. Yalıya taşınıncaya, biz de o dediğim dik sırttaki iki katlı, geniş eve yerleştik.

Bana dediler ki:

– Sen daima evde oturacaksın, hiçbir yere ayrılmayacaksın. Yalıdan eve zil vardır. Zil çaldı mıydı, anla ki, Betül Hanımefendi seni çağırıyor. Hemen koşup yanına varacak, “Buyur!” diyeceksin.

Ben zilin başına çöktüm. Dört gün zil çalmadı. Kış da iyiden iyiye bastırdığından oraları diz boyu kar oldu, daha da kar yağmada... Bir gece uyuyorum, zil sesiyle yataktan fırladım. Bir zil çalıyor ki durmamasıya, aman Allah. Uyku sersemi şaşırmışım, apar topar giyinmemle, “Eyvah kadının başına bir iş geldi...” diye seğirttim. Velakin o karın üstüne gece ayaz çıkmış, yerler hep don... Kaldığımız ev de bayır aşağı olduğundan, adımımı atmamla yuvarlanıyorum. Düştüğüm yerden kalkıp tutunayım demeye kalmadan bir daha yerdeyim... Zil de hiç durmadan çalıyor. Hay Allah, ben ne etsem? İçimden, “Bunca zaman bir iş görmeden yiyip içip yan geldim, yattım, nasılsa hanım bir iş buyuracak, ona da yetişmenin imkânı yok...” diyorum. Yerler buz olmuş, hem de dimdik bayır... Hop ayaktayım, pat yerdeyim... Kafam gözüm patladı ya, aldırdığım yok, şu zil sesine yetişsem bir... Baktım olacağı yok ve de dağ başında sakatlanıp kalacağım, o yana

bu yana tutunmayı bırakıp, kendimi bıraktım; yuvarlanarak, kayarak, çarparak yalının kapısına düştüm. Anahtarı bana vermişlerdi. Kapıyı açıp girdim. Gelgelelim, Hanım'ın odası nerdedir bana göstermediler. Koskoca bir yalı bre oğlum, içinde var belki kırk oda... Masallardaki gibi bişey bu... Betül Hanımefendi hangisindedir, ne bilirsin? O kapıya saldırıyorum, hela... Öbüründen dalıyorum, mutbak... Öteki, banyo... Beriki, bomboş bir salon... Zil sesinin geldiği odayı bitürlü bulamıyorum. Çaka yaka kutudaki kibritler de bitti mi sana, kaldım karanlıkta. Bitürlü elektrik düğmesini bulamam... Allah bilir o koskoca üç katlı yalıyı beş on sefer döndüm dolandım durdum... Sonunda ayağıma bişey takılıp merdivenden yuvarlandım da Allaha şükür, düşüp yattığım yerden bakınca bir kapı aralığından ışık sızdığını gördüm. Kalkıp davrandım. Kapıyı tıklattım. İçerden sesi geldi, "Kamin!" Allah selamet versin, hep ecnebice ya "antre" derdi yada "kamin". Türkçe olarak "buyrun girin" demezdi asaletinden.

İçeri girdim. Tüyer ve tüller içinde uzanmış yatıyor. Cennetteki huriler de olursa böyle olur işte... Gözleri tavanda, başını çevirmeden,

– Neden geciktin? dedi.

Gündüz gözüyle evden yalıya ancak beş dakikada gelinir, ben o karda, donda gecenin bir vakti daha çabuk nasıl gele-yim! Hiç sesimi çıkarmadım.

– Ben seni bişey için çağırmıştım, ama neydi unuttum... dedi.

Gene sesimi çıkarmadım.

– Ben seni niçin çağırmıştım acaba? dedi bir daha.

Sonra birden hatırladı:

– Haa, okurken uyuya kalmışım da kitap düşmüş elim-den... Şu kitabı versene!..

Evet, yerde bir kitap duruyor ama, istediği kitap bu olmaz. Çünkü yattığı yerden eli sarkmış, parmağının ucu kitaba dokunuyor. İstese, eğilmeden kitabı alır, ne diye dağ başlarından gecenin bir vakti beni çağırsın buraya?

– Hangi kitabı efendim? dedim.

– Yerdeki kitabı görmüyor musun? dedi.

Eğildim, yerdeki kitabı aldım.

– Buyrun... dedim.

Kitabı aldıktan sonra, öbür elindeki saplı gözlükle bana bakmasıyla,

– O nedir öyle? diye bağırması bir oldu.

Ben yatakta yatarken, zil sesine hoplayıp kalkınca, uyku sersemi giyinirken pantolon düğmelerini iliklemeği unutmuşum. Betül Hanımefendi onu sorarmış. Ben anlayamadım.

Ellerim, yüzüm sıyrılmış düşmekten, azıcık kan sızıyor; onu soruyor sanarak,

– Bişey değil efendim... dedim.

Saplı gözlüğünü elinden bırakmadan şaşkınlıkla bana bakarak,

– Aman Allahım, nasıl bişey değil! dedi.

Gözünü diktiği yere elimi atınca, hemen pantolon düğmelerini ilikleyip durumumu aldım.

Başını bana döndürmeden,

– Kremşantiye, kremşantiye... dedi.

Ne dediğini anlayamadığımdan dikildiğim yerde durdum. “Gir” diyeceği yerde “kamin” diyen, “buyur” yerine “antre” diyen bir kadın... “Kremşantiye” demekle kimbilir ne demek istiyor.

– Ne dikilmiş duruyorsun, sana kremşantiye, dedim.

Hay Allah! Ne demek istiyor ki?.. Betül Hanımefendinin hizmetine girmeden öncesi, birkaç gün yapı işlerinde çalıştım. Orada çimentoyu, çiviye, neyi yığdığımız işlişe şantiye derlerdi. Şantiye şantiye de, kremi ne oluyor?

Bir daha,

– Kremşantiye... deyinice,

– Bağışlayın beni, o ne demeye gelir? diye sordum.

– Şoföre söyle, kremşantiye... dedi.

Hanımefendi’nin bir de huyu var, asaletinden geliyor, katiyen paraya elini sürmez. Onun bir adamı var, avukatmış, herif desteyle pangınotu getirir. Hanımefendi başıyla,

– Koyunuz oraya lütfen... der.

Adam, şöminenin mermeri üstüne para destelerini koyar, gider. Altın para olmayınca, hele kâğıt paraya elini değdirmez bizimki... Satın alınacak bişey istedi mi benden, yine başıyla paraların durduğu yeri gösterip,

– Al oradan! der.

“Para al” bile demez, yani lafindan iğreniyor paranın, gayrı anla sen, nasıl bir asalet...

– Al ordan!

Bir avuç para aldım.

Tepedeki eve geldim, şoförü uyandırdım:

– Kalk arkadaş, Hanımefendi kremşantiye istiyor...

Şoför,

– Ulan, sabah olacak nerdeyse, bu saatte bu karı kremşantiyeyi ne yapacak? diye bir sunturlu savurdu.

Ben o zamanlar daha dünya görmemişim. Krem olduğuna göre, kremşantiyeyi de yüze sürülür bir çeşit krem sandığımdan,

– Bir açık nöbetçi eczane bulur, ordan alırsınız, dedim.

Şoför,

– Yürü dangalak, çok konuşma!.. dedi.

Şoför, garajdan arabayı çıkardı. Arabaya bindik, İstanbul’un Anadolu yakasını hep dolaştık, o saatte açık hiçbir dükkân yok. Araba vapuruyla karşı kıyıya geçtik. Aşçı, muhallebici dükkânlarının kepenklerini dövüyoruz: “Aç hemşerim, aç hele... Paradan yana hiç çekinme, iste ne istersen. Aman bize bir kremşantiye...” Kimisi söver dükkâncıların, kimisi kovar, kimisi de baskın verdik sanıp, “Ulan polis nerde?” diye bağırır.

Uzatmayalım oğlum, sonunda bir muhallebiciden bu kremşantiyeyi bulduk. Araba vapuruyla karşıya geçtik. Yalıya geldik, gün de ağarmak üzere...

Aldım elime kremşantiyeyi, Hanımefendi’ye götürdüm. O daha yattığı yerde kitap okumakta.

– Getirdim efendim... dedim.

Demiştim ya, pis bir kedisi var Boncuk adında...

– Boncuk, Boncuk... diye kediyi çağırırdı.

O sünepe pis de divanın altından çıktı. Benim getirdiğim kremşantiyeyi, tabağıyla kedinin önüne koymaz mı!.. Vay babanın canına... Kedi, burnunu uzatıp, biriki kokladı, yemedi yahu... Yemedi bel!..

Tepem attı iyicene,

– Yemiyor Hanımefendi!.. dedim.

– Varsın yemesin, dedi, ben insaniyetliğimi gösterdim ya...

Günah benden gitti, canı isterse yesin.

Böyle bir asalet görülmemiş dünyada be oğlum... Bak sen, Hanımefendi'deki asaletliğe bak, insaniyetliğe bak!

Hanımefendi'nin Beyoğlu'nun en işlek yerinde bir hanı varmış, hanın altı gepgeniş bir bodrummuş ve de hiç kullanılmıyor. Ben bunları, bigün yine Hanımefendi'nin odasından dayken, avukatının getirdiği bir adamdan öğrendim.

Adam,

– O boş bodrumu bana verin, orda iş yapacağım, size hergün beşyüz lira... Seneliği peşin... diyor.

Ne dese iyi bizim Hanımefendi:

– Aaaa, daha neler... Ben iş mi yapacağım? Bana iş mi teklif ediyorsunuz?

“İş” derken ağzına pis bişey girmiş de, iğrenip tükürüyor gibi suratını buruşturuyor.

Adam da, avukat da diller döküyor:

– Yok Hanımefendi, siz iş yapmayacaksınız, estağfurullah... İş biz yapacağız. Siz tıklar tıklar kiranızı alın, o kadar...

Yahu ayda onbeşbin, yılda yüzseksenbin... Hem de o zamanın parası. Adama,

– Rica ederim bana iş teklif etmeyin... İstemem!.. dedi.

Adamları kovmadan beter etti.

Sen şimdi deli dersin, deliliğinden değil oğlum, asaletinden böyle yapıyor. Kadındaki, asaletin son perdesi...

Yalnızlığı seven bu kadına, sonradan nasıl bir hal geldiyse, o yalıdan aldı başını gitti ve bir zaman yalıya uğramadı. Şoföründen duydum ki, yine kendi gibi asaletli biriyle evlenmiş. Ben bir ay kadar daha o yalıya bekçilik ettim. Bigün şoförü geldi, alacağım olan paramı bitamam verdi bana.

O gün bugün bir daha Hanımefendi'yi hiç görmüş değilim. Kiminle mi evlendi? Bilemeyeceğim oğlum... Dur bakayım... Yanılmıyorsam, Hasan Köselek namında biri, evet, evet, Hasan Köselek... Hatta sonradan aşçı dükkânı açmıştım da ben, kapı yoldaşlığı ettiğimiz şoför bigün benim dükkânımda yemek yemişti.

– Hanımefendi nasıl? diye sorduydum.

– Ben yanından çoktan ayrıldım. Şimdi malın gözü oldu, kocası Hasan Köselek isimli gavat bizim Hanımefendi'yi randevuevinde bastırıyor, dedi.

Günahı onun boynuna, katiyen inanmadım.

– Olmaz arkadaş, dedim.

Şoför,

– Karıda hiçbir suç yok, kocası olacak düzründe kabahat...

Kadını oyuna getirdiler... dedi.

Hasan Köselek dediği ileri gelenlerden biriymiş... Daha çok şeyler anlattıydı ya, geçmiş gün, unuttum. Sonradan o Hasan Köselek'in resimlerini gazetelerde çok gördüm de ordan aklımda kaldı. Sen de adını duymuşsundur belki... Ama nerden bileceksin, eski işler... Şimdi onun adı sanı duyulmaz oldu.

Yaaa, demek şimdi sen Betül Hanımefendiyi arıyorsun, öyle mi? Senin aradığın belki de başkasıdır oğlum, o kadın gayetle asri idi, gayetle asaletliydi... Gülegüle aslanım, gülegüle...

RADYODA KAYIP İLANI

Radyonun kayıp ilanları saatinde spiker şöyle diyordu:

“Burası İstanbul Radyosu. Şimdi kayıp ilanlarını okuyoruz: Mahmut Yarlı, halası Güllü'yü arıyor. Güllü, aslen İzmir'in Balkaç köyünden olup, takriben kırk kırkbeş yıl önce, ilçedeki bir memura evlatlık olarak verilmiş, memurun ilçeden ayrılmasından sonra Güllü'nün akıbeti hakkında hiçbir bilgi alınamamıştır. Halası Güllü'yü arayan Mahmut Yarlı'nın adresi Sirkeci'de Yeni Otel...”

İKİ KATLI PRENSES FEŞAFES

Bonjuuuur... Siz Prenses Feşafes'in kuzeni? Bravooo... Çok genç... Ben sizi enaz otuz yaşında zannediyor... Size veririm ençok onsekiz yaş... “Ködit vu?” Hayret!.. Yirmibir yaşında? “Emposibl...” Hiç göstermiyorsunuz, bir çocuk gibi siz... Ama ben görmeden zannediyorum, otuz yaşında varsınız... Niçin? Çünkü Prenses Feşafes benim çok eski dostum... Nasıl derler ki Türkçe, “İl ya kelk an”. Fransızca biliyor siz? Ah yazık... Ana dilim Türkçe “natürelman”. “Me” fakat... Çok zaman kaldım Öörope'da, biraz difisil şimdi benim için Türkçe...

Fransızca'yı Türkçeden daha rahat konuşuyor ben... “İt iz veri diffikulti...” İngilizce biliyorsunuz? Ah, yazık!.. Sorri...

Siz hiç görmediniz halanızı? Babanız da görmedi? Halanızın prenses olduğunu bilmiyor muydunuz? Hayreet! “Kö dit vu?” Evet, prenesti, hem de pek meşhur bir prenses... “A kuva panse vu?” Nasıl derler? Niçin öyle düşündünüz? Anlatırım natürelman... Niçin anlatmayayım? “İl niya pa dö kuva...”

Şimdi mi? Tabii yine prenestir. Bir kadın bir kere prenses oldu mu, artık o kadın hep prenses kalır... Şimdi nerde olduğunu bilmiyorum. Herhalde yine Arabistan’da falan, öyle biyerlerde olacak... Ööropa’da da olabilir. Yaz aylarını Fransa’nın, İtalya’nın cenup “rivaj”larında geçirirdi. “Rivaj” demek ki yani, sahil, Akdeniz sahilleri... Hatta ben en son kendisini Kan’da mı, Nis’te mi, yoksa Montekarlo’da mı, öyle biyerde görmüştüm.

Şimdi nasıldır bilemem, ama o zamanlar çok “regutan” bir kadındı, yani, nasıl denir Türkçe, çok “kaptivan”... Nasıl demek? Erkeklerin hislerini kamçılayan, insanı kendine kul köle eden bir tip... “Söla e dö tut sertitüd dan lö şoz”. Bilmem, anlatabildim mi?

Efendim? Ne kadar çok ismi var diye şaşıyor musunuz? Başka başka kadınlar diye, şüpheye mi düşüyorsunuz? Öyle mi? Yooo... Monşer, halanız büyük kadın, çapı büyük... Onun için birçok ismi olması normal... Son derece zengin ve renkli bir hayatı var, dolu dolu yaşadı. “E til riye dö plü bo?” Yani... Nasıl derler? Bundan daha güzel bişey var mı?

Nasıl? Zaman zaman çok düşük hayat mı yaşamış? Ne çıkar bundan monşer? Konservatif bir düşünce... Siz daha çok gençsiniz, toysunuz... “İl vu siye mal dö parl ensi...” Eeee, nasıl denir Türkçede... Yani halanız için böyle konuşmak size yakışmaz... Büyük kadın monşer... Ne yazık ki küçük bir memlekette dünyaya gelmiş. Ööropa’da olsaydı böyle bir kadın tarihe geçer, aşk tarihine, belki edebiyat tarihine, sanat tarihine, politika tarihine...

Prenses Feşafeş’in aradığınız kadın olduğunda şüpheniz mi var? Olabilir monşer, “posibl” o başka kadın... Söyler misiniz şimdiye kadar hangi isimleriyle karşılaştınız?

Oooo, defterinize not ettiniz demek?.. Lütfen okur musunuz? Evet... Tarlı Betüs... Sükran, Betül Hanımefendi... Sonra?

Şişli Güzeli, Sarışın Bebek, Lokum Betül, Müzayede Hanım, Bayan Döviz... Müstesna Hanımefendi... “Ön moman” Bayan Döviz mi dediniz? Hih hih hih... Hih hih... Ta kendisi... Eveeet... Biz ki... Nasıl derler... Size garanti ederim ki, Matmazel Döviz, Prenses Feşafeş’in kendisidir. “Je se söla avek sertitüd”. Pardon... Yani, bunda hiç şüphemiz olmasın... Çünkü, Prenses Feşafeş olmadan evvel, yüksek sosyete de Madmazel Döviz namıyla maruftu. “Şi vaz velnavn vomın, yes...”

Pardon... Siz, Matmazel Döviz’in halanız olduğuna emin misiniz? Öyleyse tamam Monşer, sonradan Prenses Feşafeş olduğuna ben şahidim, aradığınız kadının ta kendisi...

Onun hakkında bildiklerimi bütün teferruatıyla öğrenmek istiyorsunuz? “Sölman...” Pardon... Nasıl anlatayım... “Entiman sökre”. Nasıl derler? Sır kalması lazım gelen bazı şeyler var ki... Halanız olduğuna göre sizi belki müteessir eder diye... Etmez demek... Öyleyse anlatırım... “Je man lav le men”. Benden günah gitti artık...

Bişey sorabilir miyim? Mersi... Bugüne kadar ailesi hiç arayıp sormaz bu kadını... Babanız bile daha görmemiş, tanımıyor... Şimdi neden onu bulmak istiyorsunuz böyle? Yaa, akraba hasreti demek? Bravoo... Yoksa halanızdan bir yardım mı isteyecektiniz? Onun zengin olduğunu duymuşsanız... Eveeet, demek bir dava mevzuu var? Bulunması lazım geliyor.

Bende bir zamanlar, ama çok eskiden “jinekofobi” başladı... Ne demek biliyorsunuz mu? Ne demek jinekofobi? Nasıl anlatmalı?... Bir erkek hastalığı... Yani insanda kadından korkma oluyor, tiksime oluyor. Ben o zamanlar kadınlardan korkuyordum, yine de korkarım kadından... İşte o sıralarda bir arkadaşım vardı, Baygın Sedat derler, yahut Süzük Sedat derler... Gözlerini süze süze, baygın baygın baktığı için öyle demişler. Bende jinekofobi başlayınca, Süzük Sedat’la çok iyi arkadaş olduk. Her zaman beraberiz. Anlatabiliyorum mu? Baygın Sedat’la birbirimizden hiç ayrılmıyoruz, nereye gitsek beraber... Bir mevsim sonu balosuna gitmiştik. İşte Prenses Feşafeş’le tanışmamız orda oldu. Hatta ben, “Feşafeş diye bir isim duymadım, manası nedir?” diye sormuştum da izah etmişlerdi. Feşafeş’in Türkçesi fırsatı demek. Madmazel Döviz

bir Arap paşasıyla evlenip prenses unvanını almış ya, işte bu paşayla ilk karşılaştıklarında, halanızın üstünde taftadan bir tuvalet varmış. Salonda salına salına yürüdükçe, tafta tuvaletin yere sürünen, bacaklarına dolanan etekleri fışır fışır eder, fışırtılı bir ses çıkarırmış. Arap paşası da bu fışırtıya hayran olup, “Aman ne feşafeş, aman ne feşafeş!..” demiş. Ondan sonra da o kadınla evlenince karısının adını Feşafeş koymuş, böylece halanız Prenses Feşafeş olmuş... Prenses Fışırtı demek ama, Türkçesi iyi olmuyor. “Banalite” var fışırtıda, ama Feşafeş “tre joli”, hih hih hih...

Prenses Feşafeş’in, bizim eskiden tanıdığımız Madmazel Döviz olduğunu söyledikleri zaman pek şaşıtm. Çünkü çok değişmiş... Adeta tanıyamadım. Madmazel Döviz iken, Öörapalı bir kadın formundaydı. Paşayla evlenince bildiğimiz Arabistan prenseslerine benzemiş... Klasik Arabistan prensesi ki, spesiyalitesi fıstık gibi olmalarıdır.

Prenses Feşafeş o zaman, gözleri sürmeli, şişmanca, gıdısı çıkmış, iki gerdanlı bir kadın. Nasıl mı Prenses olmuş?.. Gayet kolay. Güzel kadın için prenses olmak dünyanın en kolay işi... “Paregzampl...” bir güzel kadın, Arabistan memleketlerinden birine gitse de, bir deveye binse ve onu bir Arap şeyhi, bir Arap kralı, bir Arap prensi görse, o kadını prenses yapmadan bırakmazlar. Çünkü o zaman Araplarda şeyhlerin, prenslerin sayısı fellahların sayısından bile çoktu. “Tre normal”. Çünkü bir Arap kralı, yahut prensi, diyelim çokaza kanaat etse de yirmi kadınla evlense, bu yirmi kadından herbiri beşer çocuk doğursa yüz çocuk eder; bu yüz çocuktan yarısı erkek olsa, demek bir prensten elli prens dünyaya çıkıyor. Sonra o prenslerin de yirmişer kadından ellişer prens çocukları olsa... Anlatabiliyorum mu? Bu dünya yüzünde tavşanlarla domuzlar, bir de prensler çok ürerler. “Revolüsyon”. Nasıl derler, ihtilaller olup da kökleri kazınmasa, domuzları vurmasalar, tavşanları rahat bıraksalar, dünya yalnız domuz, tavşan, prens ve prensesle dolar. Bereket versin, kendilerine de dünyada yer kalsın diye insanlar ihtilaller yapıyorlar da, biraz yer boşalıyor.

Yani demek istiyorum ki, bu Arap prensleri, güzel bir kadını, elinden tutsa, onu prenses yapmadan katiyen bırakmazlar. Benim tanıdığım kaç kadın, kız var, hepsini de Arap prensleri

prenses yaptılar; bir aylığına Arabistan çölüne giden güzel kadın, prenses olmadan dönmüyor monşer. Herkesin ayrı bir huyu var, öyle değil mi, Arap şeyhlerinin, krallarının, prenslerinin de huyu bu işte, ellerine geçirdikleri kadınları prenses yapmadan bırakmıyorlar. Bir dokundular mı, şıp prenses... Yani, kolay... Arabistan demek o zaman, prenses fabrikası demek. Ve sonradan prenses olanların akıllısı, Arabistan'a gidip de prenses oldu mu bir kere, artık orda durmuyor, ver elini doğru Ööropa'ya... Ööropa demek, prenses deposu demek, fabrikadan çıkıp depoya giriyorlar.

Meğerse Süzük Sedat, Prenses Feşafeş'in eski kocası değil miymiş! Evlendiklerinden benim hiç haberim yok. Çünkü ben o zaman Ööropa'daydım, beş on sene kaldım Ööropa'da. İşte o zaman Süzük Sedat'la Madmazel Döviz evlenmişler. Madmazel Döviz demiş ki Süzük Sedat'a, "Ben genç yaşta çok yorul-dum, bir çocuğum olsun istiyorum," demiş. Süzük Sedat çok yakışıklı, güzel adam... Evlenmişler, ama Süzük Sedat'ın nasıl olsun çocuğu? "Emposibl". Çünkü o da hasta, jinekofobi... Kadından tiksiniyor Monşer, benim hastalıktan... İğreniyor kadından. Madmazel Döviz'le, pardon artık madam... Madam Döviz'le evlenmiş, çünkü Madam Döviz'de para var çok... Ne zaman gidiyor Ööropa'ya, çok mal getiriyor. "Nuvo parti..." Biliyorsunuz?.. Süzük Sedat koca olarak "tre goşeri". Pardon pardon... Yani çok beceriksiz... "Galanten". Ama "goşeri..." Nasıl derler, iş yok... Madam Döviz kaderine razı oluyor, ne yapsın, çocuğu yok ama, yakışıklı kocası var... Fakat çok arkadaşı var Baygın Sedat'ın, karısı kıskanıyor çok... Sonra Baygın Sedat kaçıyor evden, Madam Döviz'i bırakıyor.

Nasıl derler, çok yıkılıyor Madam Döviz, seviyor çünkü kocasını. Bedbaht oluyor çok... İçkiye veriyor kendini. Başlıyor başka türlü çalışmaya... Biliyorsunuz nasıl? Başka başka erkeklerle her gece... Randevuevine düşüyor ama çok lüks bir ev...

O zamanlarda memlekete bir Arap kralı mı, emiri mi, şeyhi mi ne öyle birisi geliyor; Haybe kralı mı, Haybetiye kralı mı, Hayraniye kralı mı, bir kral işte... Protokol icabı krala kadın arkadaş lazım... Kralın yaverine, "Majesteleri hangi rengi sever?" diye soruyorlar. O da, "Kral sarısunları ve dolgunları

sever,” diyor, Protokol müdürü, herzamanki diplomatik kombinizonlarda yaptığı gibi, en lüks randevuevi sahibine telefon edip, “Tombul bir sarışın istiyoruz, akşama gönderin,” diye sipariş veriyor. Yüksek sosyete etiketini en iyi bilen kim var? Madam Döviz... Hem sarışın, hem de balıketi... Hem de Fransızca, İngilizce biliyor. Telefon edip söylüyorlar Madam Döviz’e... “Me malşans monşer...” Madam Döviz o gün saçlarını siyaha boyatmamış mı! Hiç haberi yok ki Majesteleri sarışın istiyor. Gidiyor saraya... Protokol müdürü karşısında simsiyah saçlı bir kadın görünce, “Vaay, misafirimiz koca bir krala sen kazık atıyor?” diye kızıp Madam Döviz’i kovuyor. Ve o gece monşer, yüksek sosyetenin abonman olduğu evi ahlak zabıtası basıyor... “Malörözman”.

Madam Döviz bundan çok müteessir oluyor. O günlerde de bizim yerli kadınlardan prenses olanlar çok var, moda olmuş... Madam Döviz’in tanıdıklarından birçoğu prenses olmuş... Madam Döviz de hem kendisini yüzüstü bırakıp giden Süzük Seda’tan intikam almak, hem de uğradığı hakareti hazmedemediği için prenses olmaya karar veriyor. Maksudı, kendisini kovan protokol müdürüne, prenses olarak elini öptürmek... Ne irade monşer! Prensес olması için de Arabistan’da biyere gitmesi lazım. Arabistan’daki barlara konsomatris, dansöz ihraç eden bir artist ajanı vasıtasıyla gidiyor Arabistan’a... Tek prenses olsun diye, bir yıl monşer, Arabistan’da gitmedik yer bırakmıyor. En sonunda kendisini prenses yaptırmaya muvaffak oluyor “kö lö senyör e grand”. Pardon... Yani demek ki, Türkçe, Allah ne büyüktür.

Daha evvel de söylemiştim, kralın akrabalarından bir paşa ile bir baloda karşılaşılıyorlar. Tafta tuvaletin yerleri süpüren eteklerinin çıkardığı fişirtı üzerine, paşa ağzının suları akarak hayranlıkla, “Aman ne feşafeş, aman ne feşafeş!..” diyor. Böylece evleniyorlar. Paşa ile evlenince de, Prensес Feşafeş namını alıyor.

Düğünlerine Kral hazretleri de şeref veriyor: Kral hazretleri, Prensес Feşafeş’i görür görmez gözleri dönüp, “Bu kadını neden daha evvel bana göstermediniz?” diye bağırıp çağırmaya başlıyor. Prensес Feşafeş’in kocası olan paşa, “Ha sizin, ha bendelerinin,” diye Kral hazretlerini zorla teskin ediyor.

Tabii daha sonra kocası Prenses Feşafeş'i saraya götürüyor. Paşa çok arif bir adammış, lep demeden leblebiyi anlayanlardan. Ağzının tadını bilen kralın ağzının sulandığını görünce, ziyafetten sonra karısını saraya emanet edip çekip gitmiş. Böylece Prenses Feşafeş o gece kralın hususi misafiri olmuş. Fakat monşer ne kadın, koca krala eteğinin ucundan bile dokundurtmamış. Çok tecrübeli kadın monşer... Kendisi söylese inanmazdım, ama başkalarından duydum, o gece azkalsın kraliçe bile olacaktı. Hakkıdır, öyle kadına prenseslik az gelir... "Ensantiyabl" bir kadın... Pardon... Nasıl derler, yani haris, gözü doymayan bir tip...

Kral misafirlerini erkenden başından savıp da Prenses Feşafeş'le baş başa kalınca, koca sarayda bir kovalamacadır başlamış... Kral kovalar, Feşafeş kaçarmış... Sarayın koridorlarında sabaha kadar kovalamaca oynamışlar. Evet, kral elini bile sürememiş... Tam eli eteğine degecekken, "Benim gibi biçare namuslu bir kadın, majestelerine layık değildir," deyip fırlar kaçarmış. Sonra da krala, "Aman majeste, yavaş koşun, göbeğiniz düşecek," der, kahkahalarla gülermiş. "El lui pri ön rir fu".

Dünyada ne namuslu kadınlar var. Paşa, karısı Prenses Feşafeş'e güvenmese, onu hiç sarayda geceyatısı misafirliğine krala emanet eder mi?

Sabaha kadar sarayın koridorlarında dört dönmüşler. Kral hazretleri bakmış ki, muradına nail olamadan kalbi duracak, kan ter içinde soluk soluğa hemen bir siyasi plan düşünüp, "Seni kraliçe yaptım," diye bağırınca, Feşafeş'in de zaten istediği bu, hemen dizlerinin bağı çözülüp koridorun köşesine, sütunlardan birinin dibine yığılmış. Kral da Feşafeş'in yanına çökmüş. Kraliçe olmak ümidiyle Feşafeş'in vidaları gevşemiş. Zaten bu kadar kaçması, cilvesi de ondan ya... Kralı iştahlandırıp iştahlandırıp, kraliçeliği koparmak maksadı... Fakat kral hazretleri bütün gece Feşafeş'i kovalamaktan dili bir karış dışarda soluyup duruyor. Nerde Feşafeş'i kraliçe yapmak, zavallı kralda serçeparmağını kımıldatacak derman bile kalmamış. "Beğendin mi yaptığını, şu halime bak!" demiş.

Monşer, çok şanssız bir kadın halanız... Aksilik Monşer, o sabah ihtilal olmamış mı? İhtilalciler kralı, Feşafeş'in eteğinin altına sokulurken yakalamışlar. Kralı memleketten sepetle-

mişler. Ne aksilik monşer, o kadar zaman ihtilal olmamış da, tam ihtilal olacak zamanı bulmuş... Yani, ihtilal öğleden sonraya kalsa, Feşafeş kraliçe olacak... Evet, resmen kraliçe olamamış ama, gene de hususi şekilde az bişey kraliçe olmuş sayılır. Çünkü Kralın, “Seni kraliçe yapacağım!” diye sözü var, kral sözü önemlidir.

İhtilal olup bitince, Prens Feşafeş de saraydan çıkıp kocasının evine gelmiş tabii...

İhtilalciler, kralın akrabalarını da asıp kesecekler, memleketten kovacaklar diye, akrabaları kralın aleyhine dönmüşler. “Mal onet!” Pardon, yani nasıl derler Türkçe ki, namussuzluk...

Paşa, Prens Feşafeş’e, –mil pardon– “Sen orospuymuşsun, benim karım olamazsın!” diyor. “Parskö,” diyor, “sen bana ihanet ettin, o hain kralla sarayda bir gece geçirdin.” Prens Feşafeş de, “Beni saraya sen kendin götürdün, elinle orada bırakmadın mı? Sen değil misin beni orda bırakıp gece haberrim olmadan saraydan tüyen?” diyor. Paşa, “Ben bıraktımsa seni, emaneten bıraktım,” diyor.

Düşünün monşer, ne acı!.. Prens Feşafeş ne kadın, büyük kadın! Feleğin çemberinden geçmiş, hiç lafın altında kalır mı?.. Mil pardon monşer, iskarpinini eline alıp, “Ulan pezevenk, bu senin yaptığın pezevenkliğin kanununa bile sığmaz. Ben bunca pezevenkle iş yaptım, hiçbiri senin gibi kalleş çıkmadı...” diye üstüne yürüyüp paşa hazretlerini dövmeye başlamış.

İhtilalciler de kralın akrabalarının evlerini basıyorlarmış. Prens Feşafeş’in iskarpinle kocasını dövdüğü sırada ihtilalciler de paşanın konağına dalmışlar ki ne görsünler, paşa yerde, “İmdaaat! Yaaa medeeet!” diye feryat edip kendisini öldürmeye gelen ihtilalcilerden yardım istiyor.

İhtilalci subaylar Prens Feşafeş’i yatak kılığıyla ve kombinezonunun bir askısı omzundan sıyrılmış bir pozisyonda paşayı altına almış, biyandan vuruyor, biyandan da, “Pezevenk!” diye bağırıyor görünce, alkışlıyorlar Prens Feşafeş’i... “Le röpli dö l’am”. Yani nasıl derler, kadını çıplak görünce zavallı ihtilalcilerin ruhunun en gizli noktaları titriyor. İhtilalciler nasıl anayurdu kralın elinden kurtardılarsa, “Sen anayurdun sembolüsün anam!” diyerek Prens Feşafeş’i de paşanın elinden kurtarmak istiyorlarsa da, halanız “tre entelijans” bir

kadın, ihtilalcilere, “Siz önce kendi yakanızı paçanızı kurtarın da, sonra...” diyor...

Katiyen “ridükülize” etmiyorum, aynen... Aynen böyle olmuş...

Efendim, kral memleketten kovulunca paşa, “Bu kadar fedakârlığım boşuna mı gitti, ben saraya kariyı boşuna mı bıraktım!” diye çok kızıyor. Kim olsa kızar monşer...

Ne dediniz? Nasıl? Kabahat paşada mı? Ben sizin fikrinizde değilim. Evet, paşa kendisi Prens Feşafeş’i saraya götürüp krala bırakmış ama, ne bilsin adam ertesi sabah ihtilal olacağını, ertesi sabah kral hazretlerinin memleketten kovulacağını bilemezdi ki... Bilse, hiç böyle bir fedakârlığa katlanır mı? Çok kızmış paşa. Ama kim olsa kızar...

Kral kovulunca, ihtilalciler, paşanın bütün malını mülkünü elinden alıp ona küçük bir maaş bağlamışlar. Bunun üzerine Prens Feşafeş de, “Ben herif başvekil olsun diye bu kadar fedakârlığa katlanayım da makbule geçmesin ha? Ben bu dar gelirli herifle yaşayamam,” deyip paşadan boşanıyor. Aslında ikisi de haklı... İkisi de fedakârlıkta bulunuyor ama, “mal şans” netice alamamışlar... Yoksa, ihtilal olmasa, Prens Feşafeş’in başvekil karısı olması da mümkündü.

Prens Feşafeş boşanınca paşa da, “Zaten namusuma dokunuyordu, onun için ben boşadım,” diyerek haysiyetini korumuş.

“İl niya nül sertitüd dan le şoz dü mond”. Ah pardon... Demek ki Türkçesi, dünya varlıklarına hiç inan olmaz, bugün var, yarın yok...

“El a rate la vi...” Yani nasıl demek lazım? Hayatı berbat etti. Ondan sonra hiç görmedim... “Me...” Fakat duydum ki, çok sıkıntılar çekmiş. “İroni dü sor”. İşte kaderin cilvesi... Örevvar... Bişey değil...

BİR GAZETE HABERİ

Yirmimilyon lira mirasa konan aile, mirası paylaşabilmek için kırk yıldır kayıplara karışan bir akrabasını arıyor.

Mısır’daki amcasının ölümüyle, bir söylentiye göre yirmimilyon Türk lirası, başka bir ihtimale göre de 20 milyon

dolar değerinde olduğu tahmin edilen mirasa konmuş bir aile, mirası alabilmek için, kırk yıl önce köyünden evlatlık olarak verilen ve şimdiye kadar bütün aramalara rağmen hiçbir yerde izine rastlanmayan Güllü adındaki kadını aramaktadır. Aradan geçen yarım yüzyıla yaklaşan zaman içinde Güllü'nün babası, annesi, kardeşleri ve yakın akrabaları ölmüş, köyde yalnız kardeş çocukları, yeğenler ve torunlardan onbeş kişilik bir aile topluluğu kalmıştır. Mirastan hakları olduğunu iddia edenler, hala yada teyzeleri olan Güllü'yü, her yerde arayıp sormaya başlamışlar, ama Güllü'nün ne yaşadığı, ne öldüğü konusunda bir bilgi edinebilmişlerdir. Güllü bulunmadıkça yada öldüğü belgelenmedike, Mısır'da ölen zengin amcanın bıraktığı miras alınamamaktadır.

EVLATLIK şÜKRAN'IN TAKUNYESİNİN İZİ DURUYOR!

Kimmiş o beni arayan? Ulan Keriz Ali, Keriiiiz... Çağır yukarı gelsin bakayım... Ne istiyormuş? Beni mi soruyor? Gelsin buraya...

– Ne o delikanlı? Kimi aradın? Evet, benim: akır Muzaffer. Tamam, üstüne bastın... Ne meselesine dair? Hususi mi görüşeceksin? Peki... Siz açılın bakalım... Buyur, otur şöyle delikanlı. Kim dedin? Betül mü? Hangi Betül bu? Ne istiyormuş yani? Sen onu arıyorsun? Ben ne bileyim be oğlum? Haa, şimdi aktım... Öyle söylesene be delikanlı... Yaa, demek senin halan oluyor... Yapma be... Üüüüüvv, kaç sene oluyor, kimbilir nerededir!.. Halan senin ha? Peki sen nerden çıktın be oğlum? Halanı arıyorsun ha? Tamaam, ta kendisi. Demek şimdi sen ipucu istiyorsun... Peki, bilgi toplayacaksın da ne olacak? Ben anlatırım anlatmasına aslanım, anlatırım... Bizim eski mahalleye gittin ha, ordan mı söylediler sana burda olduğumu? Eksik olmasınlar, sayarlar hatırımızı... Demek namımızı unutmamışlar... Eski mahalleyi de boşladık ya, seneler var gittiğim yok oralara. Son gidişimde içime dokundu, mahallenin manzarası bozulmuş kâmilen... O bizim zamanımızdaki bostanı parselleyip satmışlar, sıra sıra takma dişler gibi apartmanlar sarmış her tarafı... Bostanın yanında bir

çeşme vardı. Duruyor hâlâ öyle mi? İşte o çeşmenin arkasında bizim Akbaş Tekkesi vardı. Bakma sen şimdi bu halime... Hoş gene bir şikâyetim yok. Hamdolsun... Ben Akbaş Tekkesinin şeyhi Rüstem Efendinin oğluyum. Bizim tekkenin arkasındaki boş arsada koca bir çitlembik ağacı vardı. Mahalleye en son gidişimde baktım, o çitlembiği kesmişler... Ulan kesilir mi be, kesilir mi ulan? Vallahi kanıma dokundu... Ne hatıralarımız vardı o ağaçta... Vay gidi vay!.. Ben senin halanı da o çitlembik ağacında tanıdım ilk. Anlatayım mı hepsini? Ama bak, bizde harbi, sonra bozulma... Halan diye falan bozulmak yok. Seni Allah mı gönderdi be... İçini dökmek ferahlıktır ama, sana nasıl anlatsam, bilmem ki...

Peder merhum keramet ehli bir zattı, daha o zamandan bana, "Oğlum, sen adam olmazsın," derdi. Hakikat, dediği çıktı. Kim derdi ki, Akbaş Tekkesi şeyhinin oğlu Muzaffer, Tarlabası'nda kahve işletecek? Hayat bu delikanlı...

Ben o sıralar, tığ gibi delikanlıyım... Pederin kuvvetine, asker kaçağı olarkten, hem de ortalarda geziyorum. O dediğim çitlembik ağacı var ya, işte o ağacın olduğu arsanın biyanında doktorların evi var. Doktorlar da tarikattan haa... Her çarşamba bizim tekkeye zikre gelirdi doktor. Tabii İstanbul'da oldukları zamanlar... Çünkü doktor Anadolu'da çok bulundu, memurdu yani... Tekaüt olunca, doktorlar evlerine gelip temelli yerleştiler. Anadolu'nun her neresindeyse, ordan gelirken bir de evlatlık getirdiler yanlarında. İşte senin Betül dediğin o... Bak şu Allahın işine yahu, nerden nereye be... O zaman adı Betül değil, Şükran... Şükran derlerdi.

Evet, bak şimdi hatırladım yahu, evet öyle ya... Hakiki adı Güllü'ymüş. Bana söylemişti o zaman... Güllü, köylü adı diye, doktorun karısı değiştirmiş kızın güzelim adını... O zamanlar öyleydi, evlatlıklara hususi isim takılırdı. Efendim, bu evlatlıklar, kurban olduğum Yaradanın bir hikmeti, her bidayım gayetle güzel olurlar. Evin hakiki kızı zannedilmesin diye bunlara ayrı bir isim verilir ki, hemen evlatlık oldukları bilinsin, çaktın mı?

Sonra anam babam kardeşim, bu güzelim evlatlık kızların saçlarını da evin hanımları, sözde evlatlık kız bitlenmesin bahanesiyle berbere dibinden sıfır numara tıraş makinesiyle

kestirirlerdi ki, kız iyicene madara olsun da evin beyi ile fingirdeşip oynaşmasın, sen şu dalgaya bak be...

Neyse efendicağzım, doktor tekaüt olup gelince, mahalle delikanlılarının dilinde Şükran adı da dolanmaya başladı. Evet kız onbeşinde var yok ama, yani maşallahı var, bir de kalçalar var kızda... Hani halan diye alınmıyorsun ya... Bizde yalan yok aslanım... Tamam mı?.. Tamam... Biz evdeki kadınlardan duyuyoruz; doktorun karısı dermiş ki, güya Şükran'ın başından hiç bit eksik olmazmış, kızın saçına, sürür derler bir zehir vardır, ondan sürerlermiş, bitler ölsün diye de, gene de bit kaynarmış... Ondan dolayı kızın saçlarını dibinden kesiyorlar. Gelgelelim, herkes işin aslını biliyor. Doktor ihtiyar ama, havada uçan dişi sineği kaçırmaz, öylece bir azgın, zampara herif... Ne de olsa dervişandan... Bizim peder rahmetli de öyleydi... Doktor kızı orda burda sıkıştırırken, karısı bikaç kere yakaladığından, kız çirkinleşsin de kocası yüzüne bakmasın diye kızın saçlarını kökünden kesiyor, annadın mı?

Bizim orası fakir fukara semtidir, annadın mı, bütün mahalledeki evlerde evlatlık yalnız bir evde var, o doktorun evinde... Öbür aile kızlarına hallenemediğimizden bütün mahalle delikanlıları Şükran'a yeşilleniyoruz, azmış mart kedileri gibi kızın peşinde dolanıyoruz.

Neyse anam babam kardeşim, ben bigün arsadan geçerken, Şükran'ı çitlembik ağacının tepesinde görmeyeyim mi? Vay anam babam... Şu Allahın büyüklüğüne bak, kısmetimi ayağıma yollamış. Ben hemen yüksek ökçelileri ayaklarımdan fora, tak, ağacın tepesindeyim... Ne günlerdi be... Şükran beni görünce bir çığlık attı. "Kız sus," dedim, "duyarlarsa, doktorlar seni evden kovarlar, bana ne?" "Kurban olayım beni bırak!" diye yalvarmaya başladı. Vah yavrum, kanarya gibi avucumda çırpınıyor be... Yüreğinin atışlarını nah şu avucumda duyuyorum. Yahu delikanlı, gönül yaralarımı depreştirdin be... Başında saç yok ki yapıssam da çeksem kendime, oğlan çocuğundan beter. "Bırak, yoksa karışmam!" demez mi? "Karışmazsın da n'olurmuş yani?.." diyerek ben bunun eteğine bir el atmamla, kız tırnaklarıyla yüzümün derisini kazıyıp kendini aşağı atmaz mı! Allah Allah... Yahu, ağacın tepesindeyiz be, kız kendini ordan hayda edip attı aşağı be...

Çitlembiğin tepesi bizim tekkenin damından daha yüksek. Bende korkudan yürek nah böyle. Hemen ağacın gövdesine sarılıp kaydım aşağı... O da düştüğü yerden kalktı ayağa. Takunyaları ağacın dibindeymiş, takunyalarını uzatmamla giydi, kaçacak benden... “Biyerin incinmiştir meleğim,” dedim, elimi uzattım. Uzatmamla şak diye takunyanın kafama indiğini biliyorum. O kadar... Nah, bak alnıma, kaç sene oldu, hâlâ takunyanın izi var... İşte bu, halanın hatırası... Helal olsun ona...

Takunyayı da kafaya yedikten sonra, ben bunu o kızın yanına koymam diye ahdettim. Fakat kızı ele geçirmek ne mümkün... Arkadaşlar, alnına n’oldu diyorlar, Arapcamisi’nde kavga ettim de, falan filan diye maval atıyorum.

Neyse uzatmayalım aslanım, evde Şükran’ı bir dövüyorlar, bir dövüyorlar, geceleri kızın bağırmasından konu komşu uyuyamaz oldu. Doktorun karısı biyandan, doktor biyandan, doktorun oğlu biyandan kızı döverlermiş... Hem de nasıl dayak, fukaranın ağzından burnundan kan gelmecesine... Niye mi? Niyesi var mı aslanım... Karı, Şükran’ı kocasından kıskanıyor, kocası olacak moruk da oğlundan kıskanıyor. Oğlu olacak puşt da, kızı öz babasından kıskanıyor. Hangisi boş bulursa kızı marizliyor. Doktorun karısı, zavallı kızı kaç kere merdivenden aşağı yuvarlamış yahu...

Bigün ben bu doktorların evinin arkasından geçerken, pencerenin kafesi tıktık vuruldu. Pencereye baktım, bişey göremedim, hayırdır inşallah... Kafamı takunyayla kıran Şükran olmaz ya bu... Pencerelerin önünde çiçek saksıları, sardunya, karanfil var, ıtır var, fesleğen var... Ayağımın dibine bir kırmızı karanfil düşünce, ben pencerenin dibine yanladım.

Bir fısıltı: “Başın iyi oldu mu ki?”

Şükran’ın sesini tanıdım. Kafamı kaldırmadan, “Az daha beni öldürecektin insafsız!” dedim.

“Oy elim kırılıydı da benim...” dedi. “Oy kırılası elim...”

Birisi görecektir diye de ödüm kopuyor. Efeliği elden bırakmadan, “Ne istiyorsun şimdi benden?” diye sordum. “Sana diyeceklerim var, çitlembiğin altına gel!” dedi.

Ben hemen mahsustan kahvenin arkasından dolanıp çitlembiğin altına geldim ki bu orda. Hiç umursamazdan gelip, “Ne var kız?” dedim. Birden ağlamaya başlamaz mı! Fukara,

konusamıyor, ağlıyor. Konuşmak istedikçe boşanıyor. Bir hoş oldum, anlatamam... Benim de içim kabardı. “Beni istiyor musun? İstiyorsan al götür, ne yaparsan yap... Beni bunlar öldürecekler... Bak biyol heryanım çürük içinde, öldüm, bittim ben... Ölüm çıkacak o evden!” dedi.

Kollarını gösterdi, mosmor çürük... Yüzü de öyle... Ben o zaman koca delikanlıyım ama, baba eline bakmadayım. Sonra benim niyetim, doğrusu ya, kızıdan çöplenmek... Doktora şapur şupur, bize gelince yarabbi şükür... Benim niyetim başka... Velakin kızın o hali içime dokundu. Postnişin bir şeyh efendinin oğluyum, ne demek yahu... Oğlum, kalakala bir evlatlık parçasına mı kaldı diye, anam, Şükran’a abayı yaktığımı duyarsa, kahrından ölür.

“Hele sen şimdi eve git de, sonra bişeyler düşünürüz...” dedim.

Başımdan savayım da, sonra bir yolunu buluruz diyorum kendimce...

“Ben kendimi öldüreceğim,” dedi. “Onlar öldüreceğine beni, kendim öldürürüm kendimi... Daha dayanamayacağım... Beni al götür, kulun kölen olayım, kurtar beni, ne dilersen öyle yap!”

Gözlerim doldu, ağlasam karı yanında rezillik... Bir bahane bulmak için, “İyi ama,” dedim, “mahallede senin için çok dedikodu var; doktor seninle yatıyormuş, doğru mu?”

Oğlum, bu rezil dünyada senin halan gibi yiğit karı yoktur be... Namussuzum yoktur... Ne dedi biliyor musun: “Allahından bulsun, beni zorla alıyor yatağına... Allahın bildiğini kuldan ne saklayayım?” dedi... Bak bak, sen o yaşta bir kızdaki namusa bak, dobralığa bak be... Vay namussuz moruk, ulan torunun yaşında kıza ha...

“Oğlu da şey ediyormuş; öyle diyorlar mahallede, doğru mu?” dedim.

Sicim gibi yaş akıyor gözlerinden... “Ben yalan diyemem... Hele sana hiç yalan diyemem. Doğru... Doktorun karısı beni zorla oğlunun koynuna sokuyor ki, kocası bana bakmasın...”

Ağlıyor fukara...

Baktım ben de ağlayacağım, hem de ağlıyorum... Kız ağladığımı görmesin diye arkamı dönüp, “Hadi hadi, sen git eve... Ben seni ararım...” deyip yürüdüm.

Ah ulan ah... Sen bendeki kafaya bak... Bendeki kafa eşek kafası desem, eşeğe haksızlık ve de hakaret olur... Kızıoğ-lankızla evlendik de ne oldu be; karı bize taktırdı, hem de yaldızlısından... Altı sene mahpusluğum o yüzden.

Neyse aslanım uzatmayalım, biz Şükran'la fırsat buldukça o çitlembiğin orda buluşuyoruz. Ne gözü yaşlı kızdı be... Bir söyler, iki ağlardı, iki söylerse üç ağlardı. Hiç unutmam, bigün ağlamaktan konuşamamıştı da, "Hiçbişey söyleyemiyorum, sen anla artık!.." demiş, elini sol göğsüne bastırıp, "Şuramda çok şey var ama..." dedikten sonra, bu sefer eliyle dudak-larını gösterip, "Şuramda yok..." diyerek içinden geçenleri dile getiremediğini ne güzel anlatmıştı. Hâlâ hatırlarım o halini... Ama o zamanlar bende insanlık ne gezer; "Anlıyo-rum yavrum!" deyip, Şükran'ın dudaklarına yumulmuştum. Şükran ağlaya ağlaya bana hayatını anlatmıştı. Anası Şükran'ı, babası askerdeyken doğurmuş. Şükran'ın anası, zati adamın ikinci karısıymış. Hastalıklı zayıf bir kadınmış, işe güce yeti-şemiyormuş. Şükran'ın babası askerden dönüşünde bir daha evlenmiş. Üçüncü karısı çok zorluymuş, dağa bayıra, her işe koşar, genç, acar bir kadınmış. Bu zorlu kadın, ille de Şükran'ı evlendireceksin, diye tutturmuş. O zaman daha adı Şükran olmamış, Güllü... Şükran bana döne döne, "Ah bir Hasan Amcam vardı, o beni çok severdi..." der dururdu. İşte bu Hasan Amcası, "Daha döşegine işeyen bir bebe everilmez!" diye ağabeyine karşı koymuş. Güllü'yü daha bebekken gelin diye evine alıp büyütecek adam da varmış. Gelgelelim, Hasan Amcanın dikilmesi karşısında Güllü'yü evden çıkaramamışlar. Ama taze gelin baskın gelmiş, onun zoruyla, babası Güllü'yü ilçeye götürüp hükümet hekimine evlatlık vermiş. Güllü o za-man küçük ama, herşeye aklı eriyor. Şundan bundan duymuş ki, bikaç dönümlük tarla mirası yüzünden Hasan Amcasıyla babasının arası açılmış. Hasan Amcası, Güllü'yü evlatlık verdi diye ağabeyine kızdığından büsbütün küsmüş. "Avrat sözüyle evladını atana er denilmez!" deyip ağabeyine kahrederek gurbete düşmüş. Gurbete giderken de, ilçedeki doktorun evine uğrayıp Güllü'ye, "Ben para kazanıp seni burdan alırım, hiç kaygılanma!" demiş, gitmiş. Şükran, "Akrabalarımдан bir Hasan Amcamı severdim, bir daha onu hiç görmedim. O

bilse nerde olduğumu, gelir beni kurtarırdı,” der, ağlardı. O hekim, biriki ay sonra tekaüt oluyor, bizim mahalledeki evine taşınıyor. Güllü de Şükran olup, serpilip gelişiyor.

Neyse aslanım, bu anlattığım işlerin olmasından sonra, ayına kalmadı, o moruk doktor cartayı çekti. Yetmişinden sonra azanın sonu bu... Moruk geberirken Şükran da koy-nundaymış. Anlaşılan, körpe kızın koynunda moruk zora gelince zıbarıp tahtalıköyü boylamış. Moruk biriki titreyip de kaskatı kesilince zavallı Şükran’cık çığlık çığlığa kaçıyor yataktan. Ev halkı uyanıyor, “Vay orospu, hem koynuna girip adamı öldürürsün, hem de çığlık atıp bizi mahallede konu komşuya rezil edeceksin...” deyip, gecenin bir vakti kızcağızı hemen kapı dışarı ediyorlar. Sokağa atıyorlar garibi. Kar, kış, soğuk... O zamanlar kim arar, kim sorar...

Biz bütün bunları, evleri, ölen doktorun evine bitişik komşulardan duyup öğrendik. Doktorun hanımı, oğlundan gebe kaldığı için Şükran’ı evinden kovduğunu söylemiş. Şükran o zamanlar onaltısında ancak var. Aradan çok değil, bikaç ay geçti, duyduk ki Şükran mahalleye gelmiş. Bir taksiden inmiş, bostanın arkasındaki çeşmeye bitişik kulübede oturan üç çocuklu Şerife Kadına gitmiş. O üç çocuğun da babaları belli değil, piç olduklarını söylerlerdi. Şükran bu kadının kulübesinde otururken, bindiği taksi de kapıda bekliyormuş. Taksiden paket paket bişeyler indirip kadına vermiş. Şükran öyle süslüymüş, öyle süslüymüş, şaşıp kalmışlar. Şükran taksiye binip mahalleden giderken, ölen doktorun evinin pencere perdeleri kıpır kıpır kıpırdıyormuş, demek kocakarı içerden dikizliyor...

Ah tersliğe bak sen, Şükran geldiğinde ben mahallede yoktum. Olsam konuşurdum.

Aradan yıllar geçti. Biz Şükran’ı unuttuk. Peder rahmeti rahmana kavuştu. Okuldayken okumuşsunuzdur, bilirsiniz, tekkeler kapatıldı. Senin anlayacağın ben de düdük gibi ortada kaldım. Bereket askerlikte, İstanbul çocuğu olduğumdan biraz okuryazarlığımız var, bizi kayırdılar. Askerî şoför oldum.

Terhisten sonra şoförlüğe başladım. İstanbul’da birisinin taksisinde şoförlük yapıyorum. O zamanlar İstanbul’da taksi

az, nerde şimdi... Ben gece çalışıyorum arabada, gündüzleri de başka bir şoför...

Bir gece sabaha karşıydı. Beyoğlu'ndan Büyükdere'ye bir müşteri götürmüştüm. Dönüşte, Bebek'e gelmeden, baktım yolda bir hususi araba bozulmuş, şoförü de tamir etmeye çalışıyor. Yanında durdurdum benim külüstürü, şoföre,

– Ne oldu arkadaşım, bişey lazım mı? dedim.

Şoför,

– Bu meret gitmeyecek... Sen bizimkileri al götür arkadaşım... dedi.

Son model kız gibi arabadan bir kadınla bir herif indi, benim arabaya bindi. Kısmet işte... Karıyla herif Fransızca konuşuyorlar, demek ecnebi milletinden.

Şoföre,

– Nereye gidecek bunlar arkadaşım? dedim.

– Şişli'ye... dedi.

Arabaya binerlerken baktım, kadın bebek, bebek, sarışın bebek... Herifi dersen, göbekli bir kalantor...

Arabayı gazladım, dikiz aynasından onlara bakıyorum. Hiç durmadan vır vır konuşuyorlar. Kavga ettikleri belli. Fransızca da olsa, kavga anlaşılıyor. Birbirlerine bağıyorlar. Herifin bağırdığı yok ya, karı bayraklılardan. Herif alttan aldıkça, karı bayrağı açıyor. Vay zilli vay... Nerdeyse herifi dövecek. İkisi de sarhoş, zom olmuşlar...

Karı Fransızca konuşurken konuşurken birdenbire herife, hem de tecvitli tarafından,

– Eşşoğlueşşek!.. diye bağırmasın mı!

Karının yerli malı olduğunu çaktım.

Kadın Fransızca konuşuyor, hızını alamayınca, aradabir Türkçe olarktan sunturluyu savuruyor:

– Pezevenk!..

Biraz sonra bir kantarlı daha:

– İtoğluit!..

Daha ne yakası açılmadık küfürler... Erkeklik namına benim yüzüm kızarıyor. Karının Türkçe küfredişine bakılırsa herif Türkçe çakmıyor.

Karı bir kere daha herife,

– Boynuzlu! diye bağırınca ben artık dayanamadım.

– Affedersiniz hanımabla, dedim, muhabbetinize karışmak, dalganıza taş atmak gibi olmasın ama, “Eşşoğlueşşek”in, “Pezevenk”in Fransızcası yok da ondan mı Türkçe sallıyorsun?

– Fransızca küfrün tadı olmuyor, dedi, anadilimde sövünce rahatlıyorum...

Baktım, karı malın gözü,

– Sen boş versene, dedim, adam Türkçe bilmiyor diye boyuna kalaylıyorsun zavallıyı.

Karı,

– Sana ne ulan inek, sen önündeki zımbırtıya bak! diye beni kalaylamaz mı!..

Tepem attı,

– Ağzını bozma abla!.. dedim.

– Bozsam n’olur ulan bilmem nenin çocuğu... diye adlı adınca söyleyerek beni yukardan aşağı silme sıvama kalaylamaz mı!

Vay anasının gözü... Çirkefe taş at, üstüne sıçrasın, dedikleri bu işte...

– Ayıp be!.. Kılığınıza baktım da ben de sizi yüksek sosyetenin zannettim. Abanoz’dakiler bile senin gibi ağzını bozmaz.

– Ne zannettin, asıl yüksek sosyete malı işte böyle bizim gibi olur.

Kadının bu sözü bayağı hoşuma gitti. Yoksa arabadan indirecektim namussuzum.

Bu sırada herif ona bişey söyledi. Kadın ona cevap verdikten sonra, bana,

– Ne konuştuğumuzu soruyor, ben de pazarlık ediyoruz, çok para istiyor... dedim.

Arkadan gene kavgaya başladılar. Türkçe olaraktan herife boyuna sövüyor. Dayanamadım, frene bastım,

– Bu araba gitmez, dedim, inin aşağı!..

– Enayiliği bırak, dedi, ikiyüz papel sızdıracaksın heriften...

Haa anlaşıldı, karı sahiden mal... Bak namussuza!.. O zamanın parasıyla ikiyüz papel demek ne demek? Biz o zamanlar haftada yüz papel bile kazanamıyoruz. Fakat, kadının herife küfürleri, erkek olaraktan kanıma dokundu, yüzümü ona döndüm,

– Sen bana baksana, dedim, ikiyüz değil, ikibin lira versen, bu araba gitmez. İnin aşağı!..

Ben arkamı dönüp de, kadın benim yüzümü görünce,
– Muzaffer! diye bağırmasaydı!..

Donup kaldım. Kadına alıcı gözle bakıyorum, hiç tanış-
lığımız yok.

– Beni tanımadın mı? dedi.

– Hayır!.. dedim.

Elini uzattı alnıma, saçlarımı itti,

– Takunyanın izi duruyor hâlâ alnında... dedi.

– Şükran... dedim.

– Ben artık Şükran değilim, Lokum Betül'üm... dedi.

Öyle oldum ki, vallahi kıtır kıtır kesseler bir damla kanım
akmaz. Boğazıma bir düğüm oturdu. Hık desem boşanıp
ağlayacağım.

– Hadi sür arabayı!.. dedi.

Sesimi çıkarmadan gaza bastım. Herif şaşırmış olacak,
Betül'e bişeyler soruyor. O da cevap veriyor ama, artık kız-
gınlığı yok... Sesi de bir tuhaf, ağlıyor belli... Herif de onu
teselli için mırıl mırıl bişeyler söylüyor. Dikiz aynasından
onlara bakıyorum. Adam, Betül'ün yumuşadığını görünce,
elini omzuna atacak oldu, Betül, adamı itti.

Bizim eski mahallede olup bitenleri sordu. Ben de anlat-
tım.

– Şerife Hanım ne yapıyor?

Şerife Hanım dediği, bostanın arkasındaki çeşmeye bitişik
kulübede yaşayan üç piçin anası...

– Ne yapsın fukara, hep bildiğin gibi işte... İhtiyarladı
artık. Evlere tahta silmeye gidemiyor, hastalıklı...

– Çocukları?

– Küçüğü askerde. Büyük oğlan pazarcılık ediyor.

– Bana bu dünyada bitek o Şerife Hanım iyilik etti. Doktor
öldüğü gece, ben onun çırılçıplak koynundaydım... Beni hep
anadan doğma soyardı moruk. Gözlerimin önünde geberdi
titreye titreye... Hiç unutamıyorum...

– Ağlama!..

– Bırak ağlayayım... Deli gibi fırladım yataktan, öylecene...
Doktorun karısıyla oğlu, "Kaatil!" diye üstüme yürüdüler. Beni

sokağa attılar döverek... Düşün, ayağымda donum bile yok... O soğuk kış gecesi... Şerife Hanımın kulübesinin önünden geçerken baktım, kafesli penceresi aydınlık, lambası yanıyor. Bizim evdeki gürültüye uyanmış, kapıya çıkmış. Kolumdan çekip aldı içeri... Sabaha kadar hem ağladı, hem anlattı. O da evlatlıkmış, onun da başından bana yapılanların tıpkısı geçmiş. Sabah erkenden beni giydirdi, para verdi... Kimse görmeden mahalleden çıkardı. "Bundan beteri olmaz, hiç korkma. Başın sıkışınca bana gel. Sen de benim bir kızsın!" dedi.

– Adam şüphelenecek! Sus! dedim.

– Püff... Vız gelir, dedi. Doktorun karısı ne yapıyor?

– Onlar çoktan taşındılar mahalleden, evi de sattılar, seneler oldu...

Aradabir adam, Betül'e bişeyler soruyor, Betül de adamı tersliyordu.

Adamın neden Betül'ün aşağılamalarına aldırmadığını anlar gibi olmuşum. Alt yanı bir gece yatacağı bir kadın... O yüzden adamın kim olduğunu soramıyordum.

– Çok yazık, dedi, seni öyle bir zamanda gördüm ki... Biz yarın gidiyoruz.

– Nereye?

– Kahire'ye.

– Neden?

– Kahire'de işte bu pezevenkle evleneceğim.

– Kocan olacak adama böyle söyleme...

– Tabii pezevenk... Pezevenk olmasa benimle evlenir mi? Benim ne mal olduğumu bilmiyor mu sanki... Dünyada kadın mı kalmadı... Birdenbire, dur ama, yarın gitmem, su koyveririm, dedi.

Adama Fransızca bişeyler söyledi. Bu sefer adam da kızdı ona, sesini yükseltti. Bir zaman hırlaştılar. Bigün daha İstanbul'da kalmak istediği için kızmış adam. Ama sonunda razı olmuş...

– İçki de yok ki, dedi, içkiler bizim arabada kaldı.

– Seni hiç tanıyamadım, dedim.

– Nasıl tanıyacaksın, dedi, sen beni hiç saçlı görmemiştin ki...

Şişli’de bir apartman önünde indiler arabadan. İkisi de yalpalıyordu.

– Unutma, yarın öğleden sonra...

– Olur...

– Şimdi işte bu pis herifin koynuna gireceğim... İçmeyeyim de ne yapayım?

Bana, adam sanki onun dediklerini anlayacakmış gibi geliyordu da, sıkılıyordum.

Ağız dalaşı yaparak apartmandan içeri girdiler. Bizim mahalleye döndüğüm zaman sabah yeni oluyordu. Hemen eve girmedim. Bir zaman çitlembik ağacının oralarda dolandım durdum.

Yaa, işte böyle anam babam kardeşim... Film gibi bişey bu bizim başımıza gelenler... Bunları anlattım diye bana darılmadın ya...

Ben bu yaşıma kadar bunca kadın tanıdım, ama senin halan gibi yiğit karı görmedim anam avradım olsun. Ve de tarihler böyle erkek karı yazmamıştır.

Sonra imanım, arabada gündüz çalışan arkadaşşa gittim.

– Arkadaşım, dedim, benim bugün bir dalgam var. Araba gündüz bende kalsın, sen gece çalışırsın...

Aldım arabayı, doğru Şişli’deki o apartmana... Yahu, o ev nasıl bir ev be oğlum, ben hayatımda, haddim olmayarak, çok lüküs yerler görmüşümdür, velakin bu yaşıma geldim, böyle bir lüküs ev görmedim... Yahu o ne eşya, saray gibi biyer... Evin içi hizmetçi, uşak dolu... Ben eve girince feleşimi şaşırdım. Nereye otursam, kirleteceğimi sanıyorum. Beni bir salona aldılar. Betül, geleceğimi geceden söylemiş. Sen bendeki şaşkınlığa bak ki, beni buyur eden hizmetçi kızı ilkin Betül sanmaz mıyım! Hizmetçi de bir güzel ki, tasviri mümkün değil... Ben gece vakti zaten Betül’ü iyi fark edememişim... Çünkü eski Şükran’dan hiçbir iz yok üstünde...

Neyse aslanım, az sonra Betül geldi... Vay babasının canına, ilik be ilik... Şimdi ben buna ne diyerekten hitap etsem? Samimiyetliğe vurup “Betül” desem, ayıp kaçır... “Hanımefendi” desem yakışık almaz dilime... Elimi sıktı.

– Bugün vazgeçtik gitmekten, yarın uçakla gideceğiz, dedi.

– İyi... dedim.

– Seninle önce Şerife Hanıma gideriz bir... Ne içersin?

– Ne olsa...

Adını bilmediğim tatlı buruk bir içki geldi. Derken efendioğlum, bu Betül güler ha güler...

Ben gene bozuldum. Suratımın asıldığını görünce,

– Neye gülüyorum biliyor musun? dedi, ayol bu benim herif Türkçe bilmiyor muymuş meğersem!..

– Ne diyorsun... Demek Türkçe bilirmiş! Şimdi ayıp ettin işte.

– Yaaa, ben onu Türkçe bilmiyor diye boyuna kalaylıyordum, meğersem bilirmiş de Türkçeyi, bozuntuya vermemek için bilmezden gelirmiş...

– Nasıl çıktın? Kendisi mi söyledi?

– Söyler mi hiç? Gece birara Türkçe sayıkladı. Şaşıtm kaldım. Sonra onu tanıyanlara telefon edip sordum, biliyormuş...

– Ama sen de küfrü fazla kaçırdın... Doğru değil...

– Asıl bundan sonra rahat kalaylarım.

– Sen bilirsin ama benden söylemesi... Madem sana bu lüküs hayatı kurmuş, hiç uygun düşmez...

– Ayol bu herif benim ne mal olduğumu bilmiyor mu sanki... İnadına yapıyorum... Randevuevinde çalıştığımı bile bile benimle evlenecek herif. Böyle düzüye acıyacak değilim ya... Birdenbire ciddileşip, araba kendinin mi? dedi.

Önce fiyaka yapıp, “Tabii benim,” demeyi düşündüm, ama onun dobralığı karşısında doğruyu söyledim:

– Nerde be Betül Abla...

Hah buldum, ona abla demek münasip...

– Ben bu herifle çok kalmam, hemen memlekete dönerim... O zaman sana bir araba...

Bir ağırıma gitti... Sesimi çıkaramadım.

– Hazırlanayım da çıkalım... dedi.

Sana esas niyetimi söyleyeyim mi? Biliyorum bende eskiden gözü vardı ya... Benim niyetim evine gidince mercimeği fırına vermektir, ne saklayayım... Hamama gidip yıkanmış, temiz giyinmişim, sinekkaydı güveyi tıraşı olmuşum... Velakin o lüküsü görünce çok kötü bozuldum, iyice kesildim.

Giyinmiş, geldi, vay vay vay... Bir içim su be! Aşağı indik. Hususi arabası kapıda.

– Ben taksiyi getirmişt看, dedim.

– Daha iyi, dedi, senin arabayla gideriz...

Yanıma oturdu.

– Betül Abla, dedim, çok affedersin yani, yahu sen bu Fransızca'yı nerde öğrendin?

– Ben daha neler öğrendim, dedi... Fransızca bişey mi... Beraber yaşadığım her erkekten bişey öğreniyorum. Uzun zaman da Avrupa'da kaldım.

Beyoğlu'nda birçok mağazaya uğradık, araba paketle doldu. Ver elini Şerife Hanımın evi... Sen bizim mahalleye girişimizi görecektin... Pencerelerde salkım salkım kadın başları... Arabayı çeşmenin orda bıraktık, bir raconla girdik sokağa. Şerife Hanımın evine beş sefer mi, on sefer mi otomobilden paket taşıdım. Ne dersin efendi, Şerife Kadın ilkin Betül'ü katiyen tanıyamadı. Ben tanıdım mı sanki... Betül'ü bir görecektin... Kendini tanıttıktan sonra, başını Şerife Hanımın göğsüne dayadı, bir ağladı, bir ağladı... Şerife Hanım ağlar, o ağlar... Şerife Hanım ağlayarak,

– Vah benim Şükran'ım... Garip Şükran'ım... diyor.

Ben dayanamadım, çıktım dışarı... Çitlembiğin dibine gittim.

Bir zaman sonra döndüm. Baktım konuşuyorlar. Betül, Şerife Hanımla çok ağırdan konuşuyor, hanım hanımcık... Benimle konuştuğu gibi argo üstüne değil... Evli olduğunu söyledi.

Şerife Kadın,

– Kaç çocuğun var kız? dedi.

– Olmadı çocuğum Şerife teyze...

– Daha sen kendin çocuksun... Elbet olur...

Ayrılırken para verdi kadına bir tomar,

– Şerife teyze, ben de senin bir çocuğun sayılıyım, dedi, kocamla seyahate çıkıyoruz. Dönüşte geleceğim yine... Ararım seni...

Arabaya bindik, sürdüm arabayı... Arkamızdan mahalleli yollara döküldü. Ne yalan söyleyeyim imanım, benim gene gönlüm kabardı, yeniden ümitlendim. Akşam da oluyor... "Artık beni evde alıkor" diye geçiriyorum içimden... Bir elim direksiyonda, kıyın kıyın yaklaştım buna, iyicene sokuldum, öbür elimi de beline attım atmadım, bana,

– Muzaffer!... dedi.

Sesi buz gibi...

Bir bozuldum ki... Hemen elimi çektim... Anladım ki ek-mek çıkmayacak. Bana iş yok... Ama suratım da asıldı haaa...

Yaman kadın, lafı çevirdi, ordan burdan çıtı pıtı diller dökmeye başladı. Ben hiç sesimi çıkarmıyordum. Birden nasıl olduysa, sen bendeki hayvanlığa bak,

– Tabii yüz vermezsin, dedim, biz zengin değiliz...

– Zengin olsan ne yazar... dedi.

– Öyle ya, bizim gibilerine iş yok...

– Artık benden hiçkimseye iş yok...

Sesi pürüzlenmişti, ağlamaklı... Apartman kapısına gelinceye kadar sustuk ikimiz de...

– Hadi gel eve... dedi.

– Ben gideyim artık... dedim.

Alnımdaki takunya yarasının kabarık izini okşadı.

– Darıldın mı? dedi.

– Yooo... dedim, neye darılayım... Ne var darılacak?

Orda bir laf etti ama, ne dediğini iyicene anlayamadım. Yani, bütün erkeklerin kendisiyle yatmaktan başka bişey düşünmediklerinden şikâyet etmeye getirdi de, gönlümü almak istedi. O zaman cahillik işte, sonra sonra anladım ne demek istediğini...

Elimi sıktı, indi arabadan. Ben arabadan bile inmedim.

O gün, bu gün bir daha görmedim onu. Zaten hemen arkadan evlendim, bir sene geçmeden de karı bana taktırınca, dostunu şişleyip mapusa düştüm.

Seni Allah mı gönderdi be delikanlı... İçimi döktüm de ferahladım be... Hey gidi Şükran hey... Bak, hatırası işte alnımda...

Pekiy, sen onu niye arıyorsun şimdi? Yaaa... Ben de aralıydım ama, felek komadı yoksa...

Buralarda bulacağını sanmam, o şimdi Arabistan'da biyerlerde olmalı. Zengindir gayetle... Kadının gönlü gani... Haa, estağfurullah, sonradan duydum, bir kere de ben mapustayken aramış beni mahallede... Dedik ya, araba verecekti bana. Almazdım tövbe arabayı... Of ooof... Ulan Keriz Aliii, ulan Keriiiz... Koş bana bir şişe yarım kiloluk al oğlum... Efkâr bastı gene...

Şimdi burda kahvecilik yapıyorum işte, kahvede kumar da var ufak ufak... Ben kahvenin üstündeki bu odada otururum. Geçinip gidiyoruz.

Niye kalktın? Ufaktan çekerdik be... Demek sen Şükran'ın yeğenisin... Ulan Keriiz, rakı nerde deyyus?

Selamete aslanım... Yerimizi öğrendin artık, gene gel, beklerim. Bir haber alırsan bana bildir, e mi aslanım... Artık onunla nasıl konuşulacağını biliyorum... İyi kızdı, iyi... Gülegüle... Ben de haber beklerim... Ulan Keriiz, itoğluit, nerde rakı ulan... Bizi gönülden çıkarma oğlum...

KOPÇA KOPARAN DANSÖZ KEKLİK

Bilmez olur muyum, bilmez olur muyum hiç... Hem de iyisini bilirim, gayetle iyi tanırım... Yok canım, ne Betül'ü?.. Evet, Betül ya, onun piyasadaki asıl ismi Gülcan Keklik'ti. Betül dedin mi kimse tanımaz... Onun için sen bulamıyorsun oğlum; dansöz Gülcan Keklik diye arayacaksın... Hoş aradan seneler geçti, şimdi kimbilir nerelerdedir ya... Onu sen en iyisi bar sahiplerine, pavyonculara filan soracaksın. Bilse bilse gene ancak onlar bilir. Ama Betül diye ararsan, nafiye, bulamazsın... Ben de onun Betül olduğunu bir tesadüfle öğrendim. Malum ya, bu dansöz kısmının seksen türlü ismi vardır, hangisi esastır, hangisi sahtedir, vallahi onu polis de, ahlak zabıtası da bilemez.

Ben o zamanlar, İstanbul Belediyesinin Beyoğlu kısmında tahsilat şefiydim!.. Ne demek tahsilat şefi biliyor musun, gözünü aç oğlum, kral demek kral. Yani o zamanlar Beyoğlu'nun kralıydım.

Sen beni şimdi böyle görüyorsun ya, he heey, bir de o zamanlar görecektin ki... Allah bilir, sen o zaman ananın karnına bile düşmemiştin daha... Beyoğlu semti kâmilten ben-den sorulurdu.

Sen şimdi bu halime bakma, bana Beyoğlu'nda açılmadık kapı yoktu.

Yaa, delikanlı... Sonradan sol tarafıma nüzül indi de, böyle kaldım. Allaha şükür, beterin beteri var demişler. Sağ tara-

fıma nüzül inseymiş, konuşamazmışım da... Hamdolsun, konuşuyorum. Biz yaşta insanların belinden kuvvet çekilir, bütün kuvvetleri dilinde toplanır. Allah göstermesin, bir de konuşamadın mı, öl daha iyi...

İsteseydim o zaman, vallahi hanlar, apartmanlar dikerdim. Ama yapmadım. Allah biliyor ya namusum dairesinde çalıştım. Benden önceki tahsilat şefi, belediyeye bir, kendine üç hisse ayırmış. Çok namussuzluk! Ulan, Allahtan kork, yolsuzluğun bile bir hududu vardır yahu... Allah şahidim, ben öyle yapmadım... Bir bana, bir belediyeye, bir bana, bir belediyeye... Benimkisi, al sana, al bana, bu bana, bu sana... Hani şimdi fifti fifti diyorlar ya, işte ondan... Bende yalan yok oğlum... Hepsini alırsan belediye batır yahu... Belediye batınca, sen de batarsın... O zaman tahsilat şefliği kalır mı? Belediye olmayınca, kimden neyi tahsil edeceksin? Bizden bazı arkadaşlar, arkalarından söylemek gibi olmasın ama, gayetle gaddardır. Olmaz! Biraz da belediyeyi düşüneceksin ki, o da seni düşünsün... Şaşı Allaha nasıl bakarsa, Allah da şaşıya öyle bakar demişler. Sen belediyeyi kollayacaksın ki, belediye de seni kollasın... Hem efendim, para neyine lazım? Her kapı açık diyorum oğlum; ye, iç, eğlen, giyin, kuşan, gez, toz... Ulan, daha Allahtan belanı mı istersin? Para başka neyine lazım, mezarına mı götüreceksin?..

Bakma sen benim Darülaceze'ye düştüğüme. Ben burda kendi paramla bakılıyorum. Emekli maaşım var, biraz da mülküm vardı; hepsini Darülaceze'ye bıraktım... Yaa... Şimdi hatıralarımla baş başa yaşıyorum. Bunca yıl, devlete, millete, memlekete, vatana hizmet ettim, hepsi helal olsun. Hiçbir vatandaş benden tacizlik getirmemiştir. Hiçbir şikâyetle uğramadım. Çünkü herkese mülayim davranırdım. Her vatandaşla muamelem, usulü dairesindeydi.

O zamanlar bir Komser Recep vardı, gayetle iyi arkadaşım. Biz, hep onunla gezer tozardık. Komser Recep de, hani bir Komser Recep ki, Allah Allah, Beyoğlu'nda yürürken, vallahi korkudan kaldırım taşları bile titrerdi. Biz o zamanlar delikanlıyız, senden az daha kabacayız... Her gece barlarda eğleniyoruz. Ençok devam ettiğimiz yer de Kordon Ruj denilen bir gece kulübü ki, Türkçesi galiba "Kırmızı Uçkur"

demekmiş. Herneyse, benim Almancam zayıftır, onun için manasını pek iyi bilmiyorum. Kordon Ruj Almanca değil mi? Benim aklımda öyle kalmış. Herneyse... Kordon Ruj'un sahibinin, daha biriki barı, gazinosu var. Kurt Zeyno derler ki, sizden iyi olmasın, herif gayetle açığız, candan bir arkadaş... Doğrusunu istersen, çok yüksek seviyede bir... Nasıl söylemeli... Pezevenk desem, hiç yakışık almaz, muhabbet tellallığı da münasip değil... Hani "keyif pezevengi" derler ya, işte onlardan... Fakat herifin seviyesi yüksek, her işi yaparken, karıncanın bile belini incitmeden, nezaket dairesinde yapıyor.

Bizim de bu Zeynel Beyin Kordon Ruj'una öbür pavyonlardan daha sık gidişimizin sebebi, o zaman Zeynel Bey Avrupa'dan Macar kızları getirtmiş ki, herbiri dünyayı yangına vermeye yeter ateş parçası... Onlar piste çıkıp da bacak sallamaya başladı mı, taa uzaktan bakanın bile gönlü tutuşuyor.

Haaa, unuttum söylemeyi, Komser Recep Bey, gayetle vatanperver ve son derecede vazifesine bağlı bir arkadaştı, neme lazım... Evet, her gece barlara gelir ama, vazife aşkıyla gelirdi. Çünkü, malum ya, hırsız takımı, dolandırıcı milleti, suiistimal yapan, ihtilas yapan memurun enayisi, paraları yemek için bu barlara, gece kulüplerine düşerler. Komser Recep'in gözü hep müşterilerin üstünde... Bir herif, bu barlara dadanıp da, konsomatris karırlarla bol para yemeye başladı mı, Komser Recep'in kulakları, av kokusu almış tazı gibi dikilirdi. "Ne lüzumu var suçluları yakalamak için arkalarından koşmaya, onlar nasıl olsa buralara düşerler, ben ağımlı kurmuşum, bekliyorum," derdi. Çok suçlu enselemiştir. Buyüzden de birçok takdirname aldı, gayet gözde bir polisti. Böyle olunca da onu kimse yerinden kıpırdatamıyordu. Hem her gece kendi eğleniyor, hem de vazifesini yapıyor.

Ben bu Komser Recep Beye, "Yahu böyle yerlerde namuslu insanlar para yiyemezler mi?" diye sorardım da, "Yerler ama onlar ya büyük tüccardır, büyük müteahhit, fabrikatör, toprak, çiftlik sahibi yada yüksek politikacı filandır. Yalnız onların hakkıdır böyle yerlerde eğlenmek!" derdi. "Ya biz?" derdim. "Bizimki vazife arkadaş..." derdi.

Efendim, derken bu Kordon Ruj'a bir herif dadandı, her gece mi her gece geliyor, avuç dolusu para döküyor. Yaşlı bir

adam... Hemen Komser Recep Beyin kulakları dikildi. Adam, anadan doğma polis, efendim... Onda polislik Allah vergisi... Yolda giderken, önünde yürüyen adamın ensesine bakar, “Bu herifin mutlaka bir suçu var, suçlu bu herif!” derdi. Ve de yakalar, karakola tıkar herifi, iki üç dakika içinde herifin sahiden bir suçu olduğu meydana çıkardı. Şaşar kalırdım. Enseden bakıp herifin suçlu olduğu nasıl anlaşılır oğlum, bir düşünsene... Artık kendi kendime, bu kadar isabet olmaz ya, galiba Beyoğlu’na çıkanların hepsinin bir suçu var ki, bizim Recep kimi ensesinden tutsa, mutlaka bir suçunu itiraf ettiriyor derdim. Anla artık, Recep Beydeki polislik kabiliyetini.

Bizim Recep, Kordon Ruj’a her gece gelen o pinpona kancayı taktı. Bikaç gün sonra,

– Tamam, dedi, öğrendim hepsini...

Efendim, bu adam milyonermiş. Fransızca, İngilizce falan da biliyor. Evliymiş de... Ama bu barda çalışan Macar kızlarından birine vurulmuş. Her gece o Macar kızını alıyor masasına, çatır patır gâvurca konuşuyor. Kordon Ruj’un sahibi bizim Zeynel Bey de pek memnun bu adamdan, çünkü adam her gece mi her gece avuç dolusu para bırakıyor.

Komser Recep Bey,

– Bu herifin bir dalgası var ama, nedir anlayamadım, dedi, hırsız olamaz, dolandırıcı olamaz, memur değil ki suiistimal yada ihtilas yapmış olsun. Zengin olduğuna, ecnebiye lisanslarını da bildiğine göre bu herif olsa olsa casustur...

Gayetle kuvvetli mantığı vardı.

Derken efendim, bikaç zaman sonra, bu herif geliyor bara, az sonra da genç, güzel bir kadın geliyor yanına, ama güzel ki, nasıl... Tasavvur edemezsin, öyle bir güzel... Acaba moruğun abayı yaktığı Macar kızı yanında kaç para eder...

Geliyor bu kadın, o ihtiyar herife yalvarıyor, yakarıyor, ağlıyor, ama ne yapsa boş, sonunda herif kovuyor yanından. Kadın da ağlayarak, bir arabaya binip gidiyor. Ertesi gece yine geliyor.

Öğrendik efendim. Bu güzel genç kadın, o pinpon herifin karısıymış. Her gece gelip kocasına, “Ayıptır. Böyle yerlerde bulunmak senin içtimai mevkiine yakışmaz. Hadi eve gidelim,” diye yalvarır, ağlarmış.

Bir gece yine böyle pinpon herif o güzelim karısını yanından kovunca, kadın gitmedi; bu sefer adam, karısının yanında o Macar kızını masasına çağırdı.

Kadın,

– Bu Macar karısının benden ne üstünlüğü, ne marifeti var, bir öğreneyim... dedi.

Az sonra Macar kızının numarasının sırası geldi. Lambalar söndü, Macar kızı tüller içinde yarı çıplak çıktı piste... Renkli ışıklar da üstüne çevrilmiş, başladı oynamaya...

Kadın da ağlaya ağlaya dönüp gitti. Ertesi akşam, kadın yine kocasının arkasından geldi ki, zilzurna sarhoş, yıkılıyor. Kocasının yanına gitti.

Biz, onlarınkinin arkasındaki masadayız. Bu Komser Recep Beyin bir kabiliyeti daha var, Allah vergisi birader, yirmi metre uzakta fısıltıyla konuşulanları bile duyar. Evet, has ve halis polisin kulağı işte böyle cins tazi kulağı gibi olacak. Velakin, o gece kadın da, kocası da bağırarak konuştuklarından, sözlerini ben de duyuyorum, Zeynel Bey de...

Kadın yaklaştı kocasına, sandalyeye oturmadan,

– Artık benden günah gitti, dedi, ben elimden geleni yaptım... Anladım artık, sen gönüllü bir pezevenksin, pezevenlikten hoşlanıyorsun... Bundan sonra ben de yapacağımı bilirim. Bak, elin heriflerinin gözü önünde nasıl soyunulup oynanmış, gör de öğren bakalım... Bundan sonrası senin bileceğin iş.

Bunu söyleyip başka bir masaya geçti, oturdu. Garsonu çağırdı, bir şişe şarap getirtti. O şişeyi içtikten sonra garsona,

– Bu barın sahibi nerde? Görüşmek istiyorum... Haber verin!.. dedi.

Zeynel Bey kurt ki kurt... O zaten çoktan kokuyu almış, pusuda bekliyor. Ağzı sulanarak güldü, ellerini ovuşturmaya başladı. Gayetle kuvvetli işadamı ve özel teşebbüsçüydü.

Garson haberi getirince,

– Biraz sonra al, yazıhaneme getir... dedi.

Biz geçtik yazıhaneye, az sonra kadın geldi ki zom olmuş. Zeynel Bey babacan bir eda ile,

– Buyrun evladım, buyrun kızım... Oturun... Bir isteğiniz mi var? dedi.

Kadın çöktü koltuğa. Bir bakıyor ki bizim Zeynel'e, ben işte o zaman numarasını verdim, bu kadın anasının gözü... Ya-hu, birden değişmiş kadın. Kestirmeden istediğini söyledi:

– Ben sizin barda dans etmek istiyorum. Özel dans gösterilerim var, varyete numaralarım...

Sen şu Zeynel Beydeki ağızlara bak hele:

– Aman kızım, aman yavrum, nasıl olur, sizin gibi bir temiz aile kadını, sizin gibi bir hanımefendi... Çok rica ederim...

Kadın tok tok,

– Bırak bu ağızları, dedi, canın isterse... Ben de gider, başka bir barda oynarım. Bar yok değil ya...

Kalkar gibi yapınca Zeynel Bey,

– Size yardım etmek isterdim, dedi, dans etmesini biliyor musunuz?

– Dans oryantal dediklerinden işte... Bilip de nesini bilecekmışim... Bir kere denersiniz... Hemen bu gece çıkarım sahneye...

Onca yıllık Zeynel bile şaşıtı da,

– Aman... diye ağzından bir ses çıktı.

– Ne amanı? Senden para isteyen de yok, bir denersin, işine gelirse... Şimdi ortaya çıkar oynarım... Orkestrana söyle, çalsın alaturka bişey...

– Hiç oynamış mıydınız eskiden?

– Göbek atmak değil mi bu, çalgıya uydurup göbek atmak alt tarafı. O kadarını beceririm. Çocukluğumdanberi oynarım zati...

Bu sefer Komser Recep,

– Evli değil misiniz? dedi, kocanızın izni olmadan, artist vesikası almadan oynayamazsınız ki...

– Evli değilim...

– O bey kocanız değil mi?

– Nikâhlı değilim...

– O zaman da belediyeden müsaade almak lazım artist olduğunuza dair.

– Uzattınız, dedi, canınız isterse...

Avının elinden kaçacağını anlayan Zeynel Bey,

– Bu gece için bir defalık deneyelim... dedi.

Bir şişe daha şarap getirtti kadın.

– Ama sarhoş olursanız...

– Merak etmeyin siz, hele bir meydana çıkalım da...

Bardaki dansözlerin elbiseleri getirildi ki, içlerinden hangisi bedenine uyarsa onu giyecek...

Zeynel Bey,

– Oynayamaz ya, dedi, bir değişiklik olsun işte... Bu gecelik bir deneriz.

Biz geçtik salona. Az sonra salonun lambalarının sönmesiyle, orkestra bir alaturka oyun havası vurmaya başladı, pistin projektörleri de yandı. Pullu elbiseler içinde bir dansöz çıktı ki piste oğlum, Allah Allah... Daha tarihler, böyle bir göbek atan, kalça kıvıran dansöz yazmamış... Yahu bu ne iş!..

Onca yılın Zeynel Beyi bile hapt olup kaldı.

– Elimden bu kadar dansöz geldi geçti, böylesini daha hiç görmedim... dedi.

Bir omuz titretiyor, bir gerdan titretiyor, vay babasının canına...

Komser Recep,

– İmkânsız, dedi, bu kadın evvelden biliyormuş dansı...

Zeynel Bey,

– Hayır, dedi, bilmediği doğrudur. Ördek yavruları yumurtadan çıkar çıkmaz, suya girer yüzerler. Onlara yüzmesini öğreten mi var? Bizim kadınlarımız da göbek atmakta böyledir birader. Bu bir Allah vergisi... Başka milletlerde katiyen yoktur. Analarından doğunca, bir saz takımı oyun havası çalacak olsa, hemen fırlar ortaya göbek atar bizimkiler...

Bunca şark dansı yapan dansöz var, bunların ya kafaları kızar, ya coşarlar yada çeker çeker kafayı, yaaa Allah deyip de bir çıktılar mı ortaya, çıkış o çıkış, artık tutma, salıver gitsin...

Dans bitti, alkış, alkış, alkış... Bir dans daha, bir daha...

Danstan sonra, kadının adının Betül olduğunu işte o zaman öğrendik.

Hemen ertesi gün de resmî muameleler tamamlandı. Zeynel Bey kurt olduğundan, kadını elinden rakipleri kapmasın diye bir sıkı mukavele yaptı. Sonra da,

– Sana bir dansöz ismi bulmalı... dedi.

Piyasadaki dansözlerin yarısından çoğunun ismini hep Zeynel Bey uydurmuş. Dakikada isim uydurur ve de o isim piyasada tutar.

– Sen, dedi, keklik gibi dans ediyorsun, senin adın Gülcan Keklik olsun...

İşte Gülcan Keklik’in yıldızı böyle parladı oğlum... Onun için, sen Betül diye aradığından bulamıyorsun onu... Gülcan Keklik desen eski kulağı kesiklerin, eski hovardaların hepsi bilir... Haaa, sonra sonra Gülcan Keklik’e halk Gülcan Teklik demeye başladı. Sebebi de şu ki efendioğlum, malum ya “teklik” demek, bir lira demektir; bu kadın da son derecede cömert, alçakgönüllü, hayır sahibi ve fakir fukaranın gönülünü hoş eden takımından olduğundan, ona “teklik” adını taktı halk... Evet, gayetle hayırsever ve gönül almasını bilirdi. Gelgelelim, Zeynel Beye de, bizim Recep Beye de, ne de bana katiyen o bakımdan yüz vermezdi her ne hikmetse... Bize hiçbir zaman hayırseverliği dokunmadı ve cömertlik göstermedi. Biliyor musun, Keklik’in bu muamelesi Zeynel Beyin bayağı haysiyetine dokundu. Öyle ya canım, ne demek olsun, bir koca Zeynel Bey olsun da, yanında çalıştırdığı bir dansöz parçası kendisine yüz vermesin ve ona cömert davranmasın! Allah Allah! Zeynel Bey Keklik’in arkasında, Recep Bey arkasında, ben arkasındayım. Biz aramızda anlaşıcağız ama, Keklik’i yola getirmenin imkânı yok...

Neyse oğlum, Keklik, Kordon Ruj’da dansa başlayınca, ordaki bütün öteki artistlerin, yıldızların, dansözlerin pabucu dama atıldı. O dünya güzeli Macar kızlarının revüsüne, atraksiyonlarına bile kimsenin aldıracağı yok. Varsa Keklik, yoksa Keklik... Kordon Ruj adam almaz oldu. O çıktı mı dansa, millet ölüyor. Böyle şey görülmemiş... Onun yüzünden Zeynel Bey dünyanın parasını kazanıyor her gece... Tüller arasında dans ederken çekilmiş bir resminden afişler yapılmış, bütün İstanbul sokaklarının boş duvarlarını donatmışlar. Gazetelerde hergün boy boy, sayfa sayfa resimleri çıkıyor. Renkli ışıklarla geceleri “Gülcan Keklik” adı parlıyor sokaklarda...

Önemlisi de ne biliyor musun, hani bu kadının bir kocası vardı ya, nikâhsız kocası, işte o herifi göreceksin... Köpekler gibi ayaklarına kapanıp yalvarıyor Gülcan’a, ağlıyor, “Bütün

malımı senin üstüne yapayım,” diyor, “Nikâh kıydıralım, nikâhlı karım ol,” diyor. Soyunup ortalığa çıkınca kadının kıymeti arttı. Fakat, bu Keklik çok hain bir kadınmış, onca yalvarmalara katiyen merhamete gelmiyor, o taş kalbi bir parçacık yumuşamıyor. İskarpinin burnuyla, sanki pis bir paçavrayı itermiş gibi, yerde kıvranan herifi iteliyor. “Senin gibisi bundan hoşlanır, defol! Soyunup ortaya çıkınca mı kıymetim arttı? Hadi git Macar karılarına!” diye herife olmadık hakaretler yağıdırıyor. Adam baktı ki Gülcan’ın taş kalbini yumuşatamayacak, bu sefer bize döndü, yalvarmaya başladı. Zeynel Beye ne isterse verecek, paraysa para, malsa mal, tek Keklik gazinoda soyunup oynamasın...

Zeynel Bey de, Keklik’e anlattı bunu. Oğlum, kız bunu duyunca,

– Bundan sonra o herifi buraya sokarsanız, bir daha ben de burada dans etmem! diye resmen protesto etmez mi!

Zeynel Bey, altı aylık mukavele yapmış; kim mukaveleden cayarsa büyük tazminat ödeyecek. Keklik ne dese beğenirsin:

– Peki öyleyse, yarın sabah tazminatı ödeyip ayrılıyorum.

Öbür gazinocular, barcılar, Keklik’i kapmak için para dökmeğe hazır. Bu sefer Zeynel Bey yalvarmaya başladı. Çünkü Keklik başka bara geçti mi, buranın bütün müşterileri de güüürrr diye oraya akacak. Ama bana sorarsan, işin aslı başka, bu Zeynel Bey, Keklik’e abayı yaktı, Gülcan’dan ayrılmak istemiyor.

İşte ondan sonra o herifi bara da sokmaz oldular. Herif sabaha kadar barın kapısında bekliyor, it gibi ayazda titriyor. Aradabir bir yolunu bulup içeri dalacak, Keklik’e yalvaracak olursa, Keklik’in emriyle barın fedaileri herifi yakalayıp kalorifer kazanının olduğu bodruma atıyorlar, eşek sudan gelene kadar bir güzel sopa çekip bar kapısı önüne yığıp bırakıyorlar. Herif dayak yemeye razı.

– Dövün, dövün... Tek onu dans ederken göreyim de, dövün, kemiklerimi kırın! diye yalvarıyor.

Artık herif Keklik’in dans etmesine de, her ne isterse yapmasına da razı oldu da çoktan, yeter ki geceden geceye, o da başkaları gibi onun çıplak vücudunu görsün. Bir gaddar kadın ki, yahu ona bile müsaade etmiyor.

Bizim Komser Recep Beyi dersen, hiç eski Komser Recep Bey değil. Vazifeyi mazifeyi iyice boşladı. Her gece barda Keklik'e bakmaktan, başka biyere, bardaki öbür müşterilere bakamıyor ki, hangisinin hırsız, kaçakçı, casus olduğunu anlasın da yakalasın. Gülcan dans ederken, ondan gözünü alamıyor; dünyayı gözünün gördüğü yok.

Mukavele tarihi biter bitmez Keklik başka bir gazinoya aktarma etmez mi! İşte o zaman kıyametler koptu. Keklik'in namı büsbütün aldı yürüdü. Gazetelerde hergün biriki çıplak resmi çıkıyor. Çikolata kartlarına bile resmi basılıyor.

Zeynel Bey, Komser Recep'e,

– Kardeşim Recep, dedi, bak bunca senelik arkadaşsınız. Ne olacaksa senden olacak. Göster kendini birader...

Recep Bey bunun üzerine yine eski formuna girip aşk ile, şevk ile vazifesine dört elle sarıldı. Keklik hangi gazinoda, hangi barda, hangi pavyonda dans ediyorsa Recep Bey de orda. Kadına kancayı taktı. Recep Bey birine kancayı taktı mı, artık o insan bir daha iflah olmaz. Recep Bey her gece bir zabıt tutturuyor: “Dansöz Keklik namı ile maruf ve ahlak zabıta-mızca müseccel kadının millî ahlak ve adaba muhalif olarak, son derecede erkekliği tahrik edici hareketlerle ve gayetle müstehcen etvar ve kıyafet ile bila entari ve bila kombinezon bir vaziyette, ehalinin ar ve hayâ hislerini rencide eder mahiyette dans ettiğini mübeyyin işbu zabıt varakası tanzim ile gereğinin ifası dileği ile arz ve takdim kılındı. İmza, imza, imza...”

Keklik yandı. Hergün karakol karakol dolaştırılıyor, savcılığa gidiyor, ifade üstüne ifade veriyor, mahkemelere çıkıyor. Oğlum, ben böyle inatçı kadın görmedim. Yahu, bize birazcık yüz verse kurtulacak ve de son derece rahat edecek. Katiyen yüz vermiyor... Aleyhine birçok davalar açıldı. Kıl kaldı ki mahkûm olup hapse girecekti. Bir sefer de mahkûm oldu ama, tecil edildi cezası.

Bunun üzerine ne yaptı biliyor musun, katiyen açık saçık dans etmedi. Tamamıyla tersine, heryanı kapalı, çarşaf gibi, aynen çarşaf, kapkara bir elbiseyle çıkmadı mı piste... Evet, heryanı kapalı... Ve böylece dans oryantal yapmaya başladı. Dans ederken coşuyor, coşuyor, efendim, yalnız bileğine kadar ellerini, bir de dizkapağına kadar bacaklarını açıyor. Ayağında

kalın siyah çoraplar var ama, sanki oynarken çorap aşağı kaymış gibi yapıyor. O kapkara, kapalı elbise içinden, toz pembe kollar, manolya beyazı dizkapağı, diz çukuru meydana çıkmıyor mu, yahu millet deli olacak, çıldıracak... O eski açık saçık danslar kaç para eder, bu kapalı dansı daha da çok tuttu. O gazinoda yer kapmak için herkes birbirine giriyor. Masalar karaborsaya bindi. Böyle şey görülmemiş canım...

Keklik gazetelere, mecmualara beyanat veriyor:

“Ben, vücudumu göstererek müşterilerimden alkış bekleyen dansözlerden değilim. Ben, sanatımı gösteriyorum. Çok kapalı bir kışlık manto içinde bile dansetsem, kıymet bilir ve sanattan anlayan müşterilerim, benim sanatımı takdir ederler.”

Keklik o kapkara elbise içinde şark dansına başladı mı, seyirciler bar bar bağırıyor:

– Kekliiiiik!.. Yaşsa Kekliiiiik!.. Biraz da sanatını göster yavrum, sanatını görelim...

Bunun üzerine Keklik, düşen çorabından baldırlarını göstermiyor mu, kıyametler kopuyor.

Bizim Recep Bey de her gece bir fezleke tanzim ediyor: “Millî örf, âdet ve ananelerimize muhalif olarak, bedenine son derece yapışık ve kapalı bir elbise içinde, kadınlığının mahrem vücut hatlarını tebarüz ettirmek suretiyle alameleinnâs dizkapağına kadar bacaklarını açmak suretiyle baldırlarını teşhir eden ve böylece halkımızın cinsî arzularını kamçılamakta olan, Keklik namı ile meşhur dansöz hakkında icap eden kanunî muamelenin ifası için işbu fezlekenin tanzim ile takdim kılındığını...”

Haydi Keklik emniyet müdürlüğüne, haydi savcılığa, haydi mahkemelere...

Fakat katiyen pes etmiyor yahu... Ama zamanla ne de olsa yıldırı biraz... Bunun üzerine yazın Anadolu turnesine çıktı. Artık bir kere adı çıkmış, dillere düşmüş, gazetelerin diline dolanmış ya, her gittiği yerde polis de peşinde...

Anadolu’da bir şehre gitmiş, neresiydi unuttum, orda bir sahnede tüllü, boncuklu bir elbiseyle yarı çıplak dans ederken, nasıl etmişse sütyeni fora etmez mi? Sütyen göğsünden düşünce seyirciler bir azmışlar ki, Allah korusun, oranın milleti hep ayaklanmışlar. Keklik’in sabıkası var ya, hemen bir zabıt

tutup adliyyeye vermişler. Keklik savcılıkta, “Efendim, ben sütyenimi mahsustan fora etmedim,” demiş, “sütyen kendiliğinden sıyrılıp düştü. Çünkü efendim, lastikler, kancalar, kopçalar çürük, ben dans ederken hiçbiri, benim göğüslerime dayanmıyor. Lastikler çatır çatır kopuyor, kopçalar, çengeller, patır patır sökülüyor. İsterseniz dans ederken gelin, siz de görün...”

Bir adli mesele çıkmış ortaya: Mahsustan mı sütyeni fora ediyor, yoksa kastı mahsusu yok da, sahiden lastikler çürük olduğundan dayanmıyor mu? Bu noktanın anlaşılması için, bir bilirkişi heyeti seçmişler, o taşra vilayetinin bütün ileri gelenleri, bilirkişi heyetine girmek için, “Aman bu işten anlarım,” demeye başlamış. Kimisi, “Ben lastik mütehassısıyım,” kimisi, “Hiçkimse benim kadar kopçadan anlamaz,” diyormuş.

Bilirkişi gelmiş gaziinoya. Bizim Keklik, çalgıcılara,
– Oynak bir hava vurun! demesiyle, çıkmış şanoya, başlamış oynamaya...

Bir oynarmış, bir oynarmış... Bilirkişi olanlar kendilerinden geçip de,

– Aşağıdan yavrum, aşağıdan... Kekliiiiik! diye nağra savurmaya başlamazlar mı!..

İki çalkala, üç ırgala, derken oğlum, sütyeni tutan lastik pat diye patlayıp da sütyen on metre ileri fırlamaz mı? Sütyen fora! Keklik’in göğsü çıkmış mı ortalığa... Aman Allah!..

Bilirkişi olanlar,

– Aman nasıl oldu, iyice anlayamadık, dur hele... Şunu bir daha görelim... Biz namus üzerine yemin vermiş bilirkişiyiz. İlmî rapor vermemiz icap eder... Aman Keklik bir daha oyna yavrum... Sütyenin lastiğini nasıl kopardığını iyice anlayalım, demişler.

Ve de bir hile olmasın diye, bilirkişi olanlar kendi elleriyle sütyenin lastiğini Keklik’in sırtında iyice düğüm edip bağlamışlar. Ayrıca kopçaların çengellerini de geçirmişler. Keklik yürümüş şanoya,

– Çalsın sazlar!

Keklik başlamış yeniden.

– Döktür yavrum! Kıvıııııı! Aşşaağdan, yukardan!.. Aşşaağdan...

Çat çat çat... Kopçaların çengelleri sökülmiş gene... Pat pat pat... Lastik patır patır patlamış gene... Üç kez mi, beş kez mi ne tekrarlatmışlar. Keklik'te Allah nazardan saklasın, öyle bir göğüs var ki, lastik, kopça, çengel dayanmıyor. Keklik'in göğüsleri halatla sıkıca bağlansa, maşallah öyle bir göğüs var ki kızda, halatları çatır çatır söküp atacak...

İyi mi? Keklik'e bir ceza verememişler. Çünkü sütyeni fora etmekte hiçbir kastı yok, kasıt olmayınca suç olmaz. Yalnız,
– Aman kızım, demişler, çok sallama ki sütyenin lastiğini kopartmayasın...

Keklik ordan başka biyere turneye çıkmış. Burda başına daha büyük kaza gelmiş. Bu sefer de dans ederken, oyun elbisesinin pullu külotu bacaklarından fırlamaz mı!.. Bak şu tersliğe... Her geceki oyunda aynı kaza oluyor. Komşu vilayetlerden, onları da geçtik, taa uzak yerlerden Keklik'in dansını görmek için ahali oraya dolmuş. Otomobille, tirenele, uçakla, atla, arabayla geliyorlar. Otellerde, hanlarda onca adama yatacak yer kalmamış da millet sokaklara dökülmüş.

Hadi gene zabıt, hadi gene savcılığa... “Efendim, ben –af-federsiniz– külotumu mahsustan fora etmiyorum. Fermuarlar çürük, tutmuyor, ben ne yapayım...”

Hadi gene bilirkişi...

– Oyna Keklik yavrum...

Bi o yana, bi buyana, çaat, fermuar bi yana, külot öte yana. Aman bu ne iş!.. Dur şu fermuarı bir de ben kapatayım ki, bakalım bu sefer sökebilir mi? Bir çift camus olsa, artık bu fermuarı sökemez. Sökemez mi? Bir aşağıdan, bir yukarıdan... Çatır çatır fermuarın dikişleri sökülür.

Bütün bu olayları da gazeteler ballandıra ballandıra yazıyor.

Bugünkü gibi hatırımdadır; o günlerin çok ünlü bir yazarı gazetede Dansöz Keklik için aşağı yukarı şöyle bişeyler yazmıştı:

“Yavrum Gülcan, ne diye halkımızın ar ve hayâ duygularını rencide ediyorsun? Rencide etme, ayıptır! Bu ar ve hayâ duygusu denilen şey, kaput bezi gibi sağlam değildir, çok naziktir. Sen iki göbek attın mı, hemen rencide olur, Allah göstermesin, ar ve hayâ damarı ve perdesi yırtılır. Göbe-

ğinin dakikada bilmem kaç titreşimiyle halkın ar perdesini rencide edip yırtma.”

Gazeteci işte böyle bişeyler yazdıktan sonra, bir de şuna benzer akıllar veriyordu Keklik’e:

“Şimdilerde kızlarımızın zarafet elçisi, güzellik elçisi diye, memleketimizin güzelliğini ve zarafetini yabancılara tanıtmak için dünyayı gezip dolaşmaları moda oldu. En iyisi sen de bizi yabancılara en iyi yerimizden tanıtmak için göbek elçimiz olarak, Avrupa’lara, Amerika’lara git! Göbek nasıl olurmuş, nasıl titretilirmiş, görsünler de, dünyanın gözü gönlü açılınsın! Sonra oralarından buraya, sanki bir yabancı dansözmüşsün gibi döner gelirsin. O zaman değerin artar, çok lüks gazinolarda göbek atarsın. O lüks gazino müşterileri olan ileri gelenlerin ar ve hayâ duyguları çok dayanıklı olduğundan, senin göbek titreşimlerinle rencide olmaz.”

İşte o günden sonra Keklik’in yeni bir reklamı başladı: “Memleketimizin medarı iftihar, lastik koparan, fermuar söken, kanca tutmaz dansöz Gülcan Keklik”, “Dans oryantal kraliçesi lastik parlayan Keklik Gülcan”, “Şark dansları yıldızı, fermuar söken Keklik”.

Keklik’in namı aldı yürüdü. Fakat, gelgelelim kıza hiç rahat vermedik. Zabıt, fezleke, karakol, savcılık, ifade, emniyet müdürlüğü, mahkeme... derken Keklik’in de canına tak etti.

Hiç unutmam bigün gene bir başka gazonoda dansa çıkacaktı. Biz de herzamanki gibi ordaydık. Dansa çıkmadan önce yanımıza geldi. Recep Beyle Zeynel Beye dedi ki:

– Benimle çok uğraştınız, ama kimsenin ahı yerde kalmaz. Ben artık bu hayattan çekiliyorum. Siz de muradınıza eremediniz ya, avucunuzu yalayın... Yalnız... (İşaretparmağını Recep Beye salladı) gün ola, harman ola... Eğer ben de Lokum Betül’sem, bu bana yaptıklarını senin yanına bırakmayacağım... Günün birinde sana otomobilimin kapısını açtırıp kapattırmazsam, bana da Lokum Betül demesinler...

İşte biz ancak o zaman, Keklik’in Lokum Betül olduğunu öğrendik.

Üçümüz de süt dökmüş kedi gibi sustuk. Keklik yanımızdan gittikten on dakika mı, onbeş dakika mı sonra, Komser Recep birden ayıkıp,

– Yahu, dedi, şimdi ikinizin gözü önünde bu karı bana hakaret etmedi mi? Siz de şahit değil misiniz? Vazife başında bir devlet memuruna hakaret ne demek, bizzat devletin kendisine hakaret sayılmaz mı? Şu iki paralık dansöz parçası da kim oluyor yahu... Şimdi ben zabıt tutup da, şu dansöz parçasını karakola sürükleyemez miyim?

Zeynel Bey,

– Kanun neyi icap ettiriyorsa onu yapmak vazifendir arkadaş, dedi, ben de senin arkadayım.

Keklik o gece son dansını yaptı, bir dans ki, nasıl anlatsam, dille tarifi mümkün değil... Millet çılgınlar gibi alkışlıyor, çatalı tabağı birbirine çarpıyor, masaları, sandalyeleri kaldırıp yere savuruyor. Herkes kendinden geçmiş.

Komser Recep,

– Davranın zabıt tutmak gerek!.. dedi.

Davrandık davranmasına, velakin Keklik'i nerde bulacağını, kodunsa bul, uçup gitmiş Keklik... Gidiş, o gidiş...

ÇİFT MOTORLU MİS KAMEPA'NIN AYVA GÖBEĞİ

Yok canım, daha da neler... Nerden çıkarmış benim Keklik'e âşık olduğumu? Yok öyle şey... Keklik'e âşık olan kendisiydi, sıırıslıklam âşıktı. Katiyen benim hiçbir ilgim ve alakadarlığım yoktur. Ne münasebet!.. Haa, bak Komser Recep de âşıktı, onlar ikisi vurgundu kıza. Bu benim mesleğim, bizim meslekte, yanında çalıştırdığın dansöze âşık oldun mu, yandın bir kere.

Demek size, Darülaceze'ye yatmış, dediler. Vah vah... Nüzüllü demek... Peki ama bunca zamandır arıyorsunuz da nasıl bulamıyorsunuz? İnmeli bir kadın nasıl kaçıp gidermiş Darülaceze'den? Olacak iş değil...

Seneler var görüşmedik... Oooo, siz ne bakıyorsunuz, o benden çok yaşlıdır, babam yerinde adam... Komser Recep Beyin de ne olduğunu, şimdi nerde bulunduğunu bilmiyorum, kimbilir nerededir! Ama terfi ettiği zamanı çok iyi biliyorum, başkomser oldu, sonra izini kaybettim.

Onun terfii de çok enteresanlık bir iştir yani... Baktım ki payitahtımız Ankara günden güne büyüyor; İstanbul'dakiler-

den başka bir de Ankara'da gazino açayım dedim. Ankara'da derme çatma iş olmaz, Ankara'nın şanına layık iş yapmalı dedim. İkinci üçüncü sınıf bir bar açmaya değmez. Ee benim de bu meslekte, haddimiz olmayarak, bir namımız, bir şerefimiz var... Namımızla mütenasip olsun dedim, kıydım paraya çok lüks ve ekistirasından bir gazino açtım ki, birinci sınıf turistik biyer oldu. İlk senesini büyük zararla kapadık, ertesi yıl gene zarar... İstanbul'da kazanıp, Ankara'da batıracağız... Benim gazonunun lükslüğüne diyecek yok ama, zararın sebebi şu ki, o zaman striptiz daha yeni çıkmış, diğer öteki gazonlar Avrupa'dan hep striptizci karı getirmiş. Biz striptizcinin iyi bir cinsini bulup da getirtemiyoruz.

Benim bir ayağım İstanbul'daysa, bir ayağım da Ankara'da. Derken bu bizim Recep Bey Ankara'ya nakledilmez mi? Durup dururken... Recep Bey çok kızdı. "Ben," dedi, "bu kadar sene devletime, hükümetime, milletime, vatanıma sadıkane hizmet edeyim, gecemi gündüzüme katıp çalışayım da, buna karşılık bir de Ankara'ya sürsünler, öyle mi? Vazife aşkının mükâfatı bu mudur!" deyip istifayı bastıysa da, istifası kabul olunmadığı gibi, bir de başkomserliğe terfi ettirilerek gene Ankara'ya naklolundu. Recep Bey, bu başkomserliğe terfi işine büsbütün şaşıtı. Çünkü lise tahsili bile olmadığından başkomserliğe terfii mümkün değildir sanıyordu. Terfi edince sevindi. "Demek bunda da bir hayır varmış," diyerek Ankara'ya gitti. Ben de sık sık iş icabı Ankara'ya gittiğimden Recep Beyle her seferinde buluşuyorduk. Bir de öğrendim ki, Recep Beyi vekillerden birisi hususi olarak emrine almış. Yani işi iş mi iş Recep'in. Onun işi iş ama, benim işler gayet boktan gidiyor. İstanbul'da gazonoda kazandığım parayı Ankara'da gazonoda eritiyoruz. Bir sene zarar, iki sene zarar... Eee buna dayanılmaz. Ben Avrupa'dan striptizci getirttim ama, bizim striptizci alaka ve ilgi toplayamadı. Çünkü o zaman Ankara'da bir gazonoda Mis Kamepa denilen bir striptizci var, herkes onu görmeye gidiyor.

Bigün ben işlerin kötüye gitmesinden dert yanarken, bizim Recep,

– Yahu, dedi, sen şu Mis Kamepa'yı ayartıp da gazona alamaz mısın? O karı o gazonodayken, Ankara'daki başka

hiçbir gazino iş yapamaz. Çünkü seninki gibi lüks bir gazinoya fakir fukara takımı gelemmez. İstanbul'daki iş başka, Ankara'nın işi başka... Burda gazinoya ekâbir gidecek, hükümet adamları filan gidecek, zengin ve muteber tüccarlar filan gidecek ki, gazinocu da para kazansın. Onun için sen ne yap et, şu Mis Kamepa'yı ayarla, ayart onu gazinona al.

– Nasıl olur, kadının o gazinoyla mukavelesi vardır... dedim.

– Ben kadınla ahabım, benimle gayet iyi konuşuyor... dedi.

– Yahu o kadın Türkçe bilir mi?

Bilmezmiş.

– Sen gâvurca bilir misin? Bilmezsin...

–

– Eeee, nasıl konuşuyorsunuz?

– Efendim, bu kadın, bizim Vekil Beyle çok sıkı fıkı ahab, aralarından su sızıyor. Malum ya, ben de her gece Vekil Beyefendinin arabasındaım. Mis Kamepa'yı numarasını yaptıktan sonra her gece arabaya alıp Vekil Beyle götürüyorum. Bazen de Vekil Beyle birlikte arabaya biniyorlar. Biz işte kadınla böyle böyle ahablığı ilerlettik. Kaşla, gözle, işaretle, mişaretle anlaşıyoruz. Kadın benden pek bi hoşlaştı. Bir gör-sen kardeşim, bir afeti cihan bu karı...

– Aman şunu ayartmanın bir yolu...

Bir gece Recep Beyle beraber Mis Kamepa'nın çalıştığı gazinoya gittik. Benim gazinoda her gece ancak iki üç masada müşteri var, halbuki bu gazino tıklım tıklım dolu...

Recep Bey,

– Hep bu Mis Kamepa'nın yüzünden gazino doluyor... dedi.

Mis Kamepa'nın numarası başlayacak. Salonun ışıkları söndü, pistin spotları yandı. Evet, artist ortaya çıkarken salonun ışıkları karartılır ama bu kadar da karartılmaz, biraz ışık olur, âdet böyledir. Recep'e:

– Salon zifiri karanlık oldu, acaba neden bu kadar karartılır? dedim.

Recep dedi ki:

– Mis Kamepa soyunmaya başladı mı, neden salonu böyle zifiri karanlığa boğduklarını anlarsın... Striptize burda daha

yeni başladığı günler, salonu bu kadar karartmıyorlardı, ama sonraları baktılar ki olmuyor... Çünkü çok ayıp oluyor, kadın soyunurken erkek seyircilerin suratları değişiyor. Herkes birbirinden utanıyor, ertesi gün de alay ediyorlar birbirleriyle... Şimdi kendin de göreceksin ya, Mis Kamepa soyunmaya başladı mı, kendini tutmanın imkânı yok. Kimi masayı avucuyla sıkıştırıyor, kimi örtüleri koparıyor, kimi şaşkınlıktan bardağı, kadehi deviriyor. Görülmemiş bişey bu kadın...

Pistin ışıkları yandı, bir de baktım ortada korkunç bir orangutan...

– Yahu bu ne?

– Şimdi görürsün...

Pistin bir köşesinde de korkudan titreyen bir kadın... Orangutan başladı kadını kovalamaya... Kadın kaçır çıkılık çıkılık, orangutan homurdana homurdana kadını kovalar. Derken o koca orangutan kadına bir pençe atıp, kadının üstünden mantosunu sıyırdı. Kadın kaçtı yine... Orangutan ardında... Bir pençe daha... İşte böyle böyle orangutan pençesini ata ata muzun kabuklarını soyar gibi, kadını soyup çırlıçıplak etti. Kadın, yerde acıdan kıvranıyor. Orangutan dersin, etrafında dolanıp duruyor... Sonunda orangutan kaptığı gibi çıplak kadını, kollarının arasında içeriye kaçırdı.

Bereket ışıkları birden yakmadılar da, seyirciler derlenip toparlanmaya fırsat bulabildi.

Recep Bey,

– Nasıl? dedi.

Şöyle bir silkinip kendime geldikten sonra,

– Kadında hüner varmış birader, dedim, bunca adam boşuna doldurmuyor gazinoyu...

– İstersen ben bu gece arabada yolunu yapayım, bir ağzını arayayım kadının... dedi.

Recep Bey, arası iyi olduğundan Vekil Beyden yardım görerek meseleyi kadına açmış. Kadın da,

– Çalıştığım gazinocuya, mukaveleyi feshedince tazminatını ödesin, her gece de bin lira versin, onun gazarinosuna gelirim... demiş.

Gecede bin lira, o zamanlar duyulmuş para değil. Ama hepsine razı oldum. Mis Kamepa geldi benim gazarinoya. Gelir

gelmez de benim gazino müşteri almaz hale geldi, her gece tıklım tıklım, bütün müşterilerimiz hep silme ekâbir takımı... Mis Kamepa sonraları bir numara daha çıkardı. Orangutan onu soyup da çıırılçılak bırakınca, tek ışık kalıyor, bu ışık da küçüle küçüle, yalnız Mis Kamepa'nın göbeğini gösteriyor, başka hiçbir yeri görünmüyor kadının. İşte o zaman, o göbek, ama ne göbek beyim, dönüyor da dönüyor, dönüyor da dönüyor... De ki bir motor, değirmen taşını döndürüyor. Kadının bu göbek döndürme numarası tuttu ki, hiç sorma... Çift motorlu diye lakap taktılar.

İşimiz gıcır... Tam belimi doğrultacağım... Gelgelelim kadın rahat durmuyor ki... Müşterilerimiz içinde ne kadar ileri gelen ve büyük adamlarımız varsa, hepsine ayrı ayrı pas veriyor. Yahu, nerdeyse kadın, hükümet buhranına sebep olacak... Herkes birbirine düştü. Ankara'da yüksek sosyete muhitinde Mis Kamepa'dan başka laf konuşulmaz oldu. Erkekler övünüyorlar:

– Mis Kamepa'yla dün gece beraberdik...

– Mis Kamepa bana âşık...

Dedikodular yayıldıkça yayıldı. Yüksek sosyete aileleri birbirine girdi. Kadınlar,

– Bu ne biçim ahlaksız karıymış, kocalarımızı baştan çıkarıyor... diye şikâyet başladılar.

O kadın, öbürünün kocasına şikâyet ediyor, öbürünün karısı, ötekinin kocasına şikâyet ediyor:

– Aman şu karının elinden kocamı kurtarın! Mesut aile yuvamız yıkılacak!

Basbayağı siyasi bir mesele oldu bu Mis Kamepa.

Efendim, kabahatin başı, Mis Kamepa olacak namussuz karıda. Zaten memlekette ileri gelen adam kaç kişi, ulan hepsine birden pas verilir mi, hepsiyle birden kırıştırılır mı! Bitanesiyle kaynat, yaşa istediğin gibi... Lakin kadının gözü doymuyor...

Herkes birbirine düştü. Sonunda da olan oldu. “Mis Kamepa'nın sınır dışı edilmesi” için hükümetten karar çıktı. Eyvaaah!.. Ben haberi Recep Beyden aldım:

– Mis Kamepa sınır dışı edilecek, bu vazifeyi de bana verdiler... Yarın sabah götüreceğim...

Aman, n'olacak şimdi? Yandık biz...

Haber vermek için o akşam Recep Beyle birlikte Mis Kamapa'nın kaldığı otele gittik. Recep Bey yarı işaretle, yarı Türkçeyle, kararı bildirince kadın bir gülme tuttursun da bülbül gibi Türkçe olarak,

– Beni burdan kimse dışarı atamaz! demesin mi?

Şaşıp kaldık.

– Neden atamazlarmış? Hükümet kuvvetiyle atılacaksın!..

– Beni hiçbir kuvvet atamaz... Çünkü...

Gülüyor.

– Neymiş?

– Çünkü ben Türküm ayol... Hay enayiler, beni tanımadınız, ben Gülcan Keklik değil miyim? Kakavanlar... Baktım sizin elinizden kurtuluş yok, baldırımı açsam “ahlakı bozdu” diye zabıt tutarsınız, belimi göstersem “ahlakı bozdu” diye mahkemeye verirsiniz... Ya, öyle mi? Ben de Avrupa'ya gidip striptizci oldum, iki üç sene dışarlarda sürtüp Mis Kamapa diye geldim buraya...

– Deme!.. Amma da değişmişsin kız... Hiç tanımadık...

Recep Beye dedi ki:

– Seni Ankara'ya aldirtan kim? Seni terfi ettiren kim? Seni vekilin emrine tayin ettiren kim? Hep ben değil miyim? Ben sana dememiş miydim, “Sen benimle çok uğraşma, ben sonra otomobilimin kapısını açtırır kapattırırım sana...” diye...

Recep Bey,

– Pes, dedi, ben sana pes ettim!..

– Demek ben ellisinde, altmışında masum kocaları ayartıp ahlakını bozuyor muşum... Vay agucuk bebekler!.. Siz beni burdan biyere gönderemezsiniz. Burası benim memleketim... Bu sefer göstermedik yerimi bırakmadım, neden gene eskisi gibi zabıtlar tutmadın?

Recep Bey,

– Anlamam, ben emir aldım, seni götüreceğim... deyince.

– Bana bak, dedi, hani yanımda bir Alman var, her gece orangutan kılığına girip beni soyuyor; kafamı kızdırma, sonunda o orangutan kılığını sana giydirtir, o işi de sana gördürürüm... Git söyle, ben ecnebi değilim...

Evet, işte böyle... Sınır dışına atamadılar. Bu iş böylece gizli kaldı. Keklik de bir daha dansözlük etmedi, bir daha

da onu görmedik... Yalnız duydum ki çok zengin bir adamla evlenmiş.

Fakat bişey söyleyeyim mi, işte sana yemin, hem vallahi hem billahi, hani o soyunduktan sonra ışık göbeğinde toplanıyordu da, göbeğini döndürüyordu ya, ben daha o göbeği ilk görüşümde, “Yahu bu kadın imkânı yok yabancı olamaz, bu göbek bizim yerli göbek...” dedim ve tanıdım. Çünkü hiçbir ecnebiye karısında öyle ayva göbek olamaz. Bunca yılın gazinocusuyum, hiç tanımaz mıyım yerli göbeği... Halis bizim yerli malı göbek. Ne kadar kendini değiştirmişse de, gene de göbeğinden anlaşılıyor. Bildiğim halde ben nasıl oldu da ecnebi artisti diye yuttum. İşte hâlâ buna yanarım...

BİR GAZETE HABERİ

Yirmimilyonun sahibi kadın aranıyor.

Tahminen kırk sene önce, babalarından miras kalan bikaç tarla yüzünden kardeşiyle arasında anlaşmazlık çıktığı için ailesine kahredip küçük yaşta gurbete giden Hasan adlı bir köylü, uzun maceralar yaşadıktan sonra yerleştiği Kahire’de, Mısır’ın asıl ailelerinden çok zengin yaşlı bir kadınla evlenmiş, kimsesiz olan karısının ölümünden sonra, bütün serveti Hasan’a kalmıştır. Çocuğu ve kimsesi olmayan Hasan’ın bikaç ay önce ölümünden sonra açılan vasiyetnamesinden, bütün servetini köyündeki ağabeyinin kızı Güllü’ye bıraktığı anlaşılmıştır. Bu mirasın para ve mal olarak yirmimilyon lira veya dolar olduğu tahmin edilmektedir. Bu büyük miras haberi köye geldiği zaman, altı yedi yaşındayken kasabadaki bir memura evlatlık verilen Güllü’yü hatırlayabilen ancak biriki yaşlı bulunabilmiştir. Güllü’nün nerde olduğunu bilmeyen üvey annesi ve öbür akrabaları, miras haberini alınca, danıştıkları avukatlardan kendilerine de hisse düşeceğini öğrenince, Türkiye’nin herbir yanına dağılıp Güllü’yü aramaya başlamışlardır. Fakat aylardanberi aranmakta olan Güllü’nün bugüne kadar izine rastlanmadığı gibi, yaşadığına veya öldüğüne dair de bir haber alınamamıştır. Oysa nüfus müdürlüğündeki kütük kaydında Güllü’nün ölü kaydı bulunmadığına göre, milyonların sahibi

halen hayattadır. Bu durumda, Türkiye'nin sayılı zenginlerinden büyük bir milyoner olduğundan habersiz yaşayan zavallı Güllü şu anda kimbilir nerede ve belki de çok sıkıntılı bir hayat sürmektedir. Güllü'nün üvey annesinden olan kardeşinin oğlu, üniversite öğrencisi bir genç, büyük halasının yerini bildirene büyük para verileceği va'dinde bulunmaktadır.

KIMILDAYAN PERDENİN ESRARI

Siz mi aramıştınız? Üç dört kere yazıhaneye geldiğinizi söylediler. Eve de uğramışsınız. İki haftadır yoktum İstanbul'da, bir iş için Ankara'ya gitmiştim. Neydi efendim, ne mevzuda? Hususi bir mesele mi? Ne gibi? Bir kadın... Betül Hanım? Hatırlayamadım... Hasan Köselek Bey mi gönderdi sizi? Yaa, çok iyi arkadaşımıdır... Otursanıza...

Betül Hanımı tanıyor muymuşum? Hasan Köselek mi söyledi? Acayip! Betül adında bir hanımı arıyorsunuz... Ne için? Yaa... Bir zamanlar bana şoförlük teklif etmiş demek... Katiyen hatırlamıyorum. Benim şoförlükle hiçbir ilgim yok ki... Tabii... Perde arkasındaki mi? Haa, şimdi anladım. Hay Allah iyiliğinizi versin... Bildim, bildim... Canım, o eski mace-ra... Evet, ben bu vakayı Hasan Beye anlatmıştım, bir zaman-lar... Ne tuhaf... Nerden nereye!.. Siz Betül Hanım deyince birdenbire hatırlayamadım. Çünkü ben o kadını Müzayede Hanım diye tanımıştım. Hatta o zamanlar onun hakiki ismi Müzayede sanmıştım, meğer takmaymış... Çok iyiliksever-miş... Hayır kurumları yararına verilen balolarda dudaklarını artırmaya çıkarırmış da, ondan Müzayede Hanım adını takmış-lar... Yaa... Efendim, artırma kızıdır, bir apartman parasına kadar yükselirmiş.

Peki niçin arıyorsunuz? Hmm, evet... Bilsem neden aradı-ğınızı, daha başka olur tabii... Değil mi ya? Akrabanız filan? İyi öyleyse. Hasan Köselek eski dostumdur, hatırını kıramam, madem sizi o gönderdi...

Sonraları onun için çok şey duydum ama, benim onu tanıyışım yalnız kısa bir müddet, bir gece içinde olup bitti. Rüya gibi bişeydi bu...

Şimdiki gibi değil, nerde... Bizim gençliğimizde okumak daha zordu, hele benim gibi fakir gençler için... Maalesef liseyi bitiremedim. Askerlikten sonra, tapu dairesinde bir küçük memur oldum. Evet okumak zordu ama o zaman iş bulmak şimdikinden kolaydı; çünkü lise mezunu parmakla gösteriliyor...

Maaşımız çokaz, geçim zor. O zaman annem var, bir ablam, bir de mektebe giden küçük kardeşim; bunların hepsi elime bakıyor. Ellidokuz lira yetmiş kuruş mu ne maaş alıyorum, düşünün artık... Dairede aynı odada çalıştığımız bir arkadaşımız var, Kenan adında... Çok yakışıklı bir oğlandı. Üstelik de gayet şık giyinir ve bol para harcardı. Pek öyle işde güçte gözü yoktu. Dairede biz çalışırken, o başını masaya dayar uyuklardı akşama kadar. Hem paralı, hem de çok cömert olduğundan ona amirlerimiz de seslerini çıkaramazlardı. Memur arkadaşları sık sık büyük lokantalara götürüp ziyafet çekerdi. Çok para harcadığından hepimizin gözü üstünde... Oysa memurluğa o benden sonra başlamıştı.

Daireye ilk geldiği zaman üstü başı dökülüyordu. Sonra birdenbire kılığını düzeltti, iki dirhem bir çekirdek oldu, miras filan kaldı zannetmiştim; o da değilmiş... Kenan'ın parayı nerden bulduğu hepimize merak olmuştu. Bir küçük memur nerden bulur bu kadar parayı, besbelli rüşvet alıyor. Ben rüşvet almadım dersem, yalan... Ama bizim gibi küçük memurların aldığı rüşvetten ne çıkar, cigara parası bile olmuyor.

Bir akşam beni Boğaz'da bir lokantaya davet etmişti. İçerken bir punduna getirip,

– Arkadaş, sen bu kadar zenginsin de neden bu memurluk yüküne katlanıyorsun? dedim.

– Yok canım ben zengin değilim... dedi.

– Öyleyse bu kadar parayı nerden bulup harcıyorsun? diye sordum.

– Pek kurcalama... Herkesin bir dalgası var... dedi.

Bu üstü kapalı söz üzerine daha çok şüphelendim. Kollamaya başladım, rüşvet alırken bir yakalasam... Hep arkasındayım ama, bir dalaveresini yakalayamadım. İş yapmıyor ki rüşvet alsın... Bigün buna açıktan açığa, geçim sıkıntısı çektiğimi anlattıktan sonra, işi tehdide bindirip,

– Aldığın rüşveti kırışacağız, bana da pay ver, yoksa ihbar ederim, dedim.

Umursamadan,

– İyi ya ihbar et! dedi.

Bir zaman dargın durduk. Çok geçmeden de memurluktan ayrılıp gitti daireden. Beni de işten çıkardılar... Halim perişandı. Ne halt edeceğim diye pis pis düşünüp duruyordum. Bigün Beyoğlu'nda avare avare dolaşıp dururken Kenan'la karşılaştım. Aramızda bişey geçmemiş gibi bana yakınlık gösterdi. İşten çıkarıldığımı öğrenince acıdı halime. Bir pastaneye girdik.

– Senin gibi bir delikanlı işsiz kalır mı hiç? dedi.

– Elimde bir zanaatım yok, diplomam yok, torpilim yok...

– Kendine yazık ediyorsun... Boyun uzun, omuzların geniş, aslan gibisin, yakışıklısın da üstelik... Tam arayıp da bulamadıkları cinsten... Seni görseler kapışırılar be...

– Kim kapışır... Ne diyorsun sen, aylardır ortalıkta dolanıp duruyorum da suratıma bakan bile yok...

– Hani sen bana bir zaman nerden para bulduğumu sormuşsun ya...

– Evet?

– Sana bir arkadaşlık yapacağım...

Anlattıklarına göre, o gece Yüksek Kulüp denilen yer neresiyse, orda balo varmış, beni oraya götürecekmiş. Oraya gidince, benim gibi bir delikanlının iş bulmaması imkânsızmış.

– Yalnız kılığını düzeltmelisin biraz... dedi.

Beni evine götürdü. Maçka'da küçük bir apartmanda tek başına oturuyor. Fazla bir smokini varmış, çıkardı.

– Giy şunu!

Giydim, büyük geldi. Hem bol, hem de uzun...

– Yahu aksiliğe bak, kiralık elbise veren yerler çok ama, vakit geçti, şimdi hepsi kapalı... Vakit olsa bir terziye düzelttirirdik bunu da...

Bir zaman düşündükten sonra,

– Dur, bir kolayını buluruz... dedi.

Giydirdi bana smokini... Elinden de her iş geliyor. İğnelerle tutturarak pantolonun ağını, belini daralttı, ceketin kollarını kıvrıp iğneledi. Sonra da smokini sıkıca ütüledi. Giyip baktım

kendime aynada, eh tam olmuşum... Elbisenin iğreti olduğu hiç belli değil. Teftişe hazır uçaksavar topu gibi pırıl pırıl parlamışım.

Sonra efendim, Kenan'ın bir arkadaşı varmış, o arkadaşı nişanlısıyla geldi eve. Hususi arabaları da var, bizi de alıp götürdüler. Anadolu yakasına geçtik, o dediği Yüksek Kulüp'e geldik.

Bu Yüksek Kulüp denilen yer, koskoca bir bahçe içinde, deniz kıyısında büyük bir köşk... Bahçedeki kapıcı yeri, benim o zaman anamla, kardeşlerimle oturduğum Şehremini'deki evden daha büyük. Araba, bir kanadı açık demir kapıdan girdi, bir zaman kumlu, çakıllı yoldan, ağaçlar arasından gittik... Köşkün önünde indik arabadan. Başka hususi arabaların durduğu yerde park yaptı bizim araba da...

Siz İstanbul'un acemisisiniz, değil mi? Bilmezsiniz oralarını... Biz gittiğimizde hava kararmıştı iyice. Ama o koca köşk, ıslıl ıslıl donanmış elektrikle. Bahçedeki ağaçlara da renkli lambalar asmışlar. Bahçe yollarında da süslü demir lamba direkleri var...

Ben hayatımda böyle muhteşem biyer görmemiştim. Yürürken elim ayağım dolanmaya başladı. Hem geldiğime pişmanım, hem de burasını merak ediyorum.

İki yandan geniş basamaklı mermer merdivenle çıkılıyor köşke. Sonra beyaz boyalı, işlemeli demir kapı... O kapıyı geçince bu sefer, yine işlemeli, oymalı, gayetle süslü bir tahta kapı... Daha sonra camlı bir koca kapı daha... Ordan salona giriliyor. Salon dersem, ova gibi biyer, içinde at koştur... Salona girince, birden suratıma çarpan ışıklardan, burnuma yumruk yemiş gibi sersemledim, gözlerim karardı. Biraz da ürkeklik var bende, ondan... Demek yıllardanberi duyduğum yüksek sosyete denilen yer burası, şimdi ben yüksek sosyetenin içine girince, iyice serseme döndüm. Gözüme çarpan ışık biyandan, kulağımı dolduran kahkahalar biyandan, müzik biyandan, evet, çarpıldım.

Salon süslü kadın, erkek dolu... Karşılıklı kapılar açılıyor salona. Bu kapılar oymalı, işli, yaldızlı ve boyalı... Duvarlar tirşe yağlıboya, yaldızlı kabartma yapraklarla bölüm bölüm çerçevesiyle. Bizim bildiğimiz üç katlı ev yüksekliğindeki

tavan da boydan boya renkli, yaldızlı süslerle bezeli. Kocaman, salkım salkım avizelerin mercceklerinden yansıyan ışıklar, fiskiye den fışkırırçasına salona dağılıyor. Kadınların tozpembe, mat-esmer, duru-beyaz, kaysı kumralı, duru-ak, kadife tenli çıplak omuzlarına, enselerine, sırtlarına, boyunlarına, gerdanlarına, avize mercceklerinden renk renk yelpazelenen ışıklar serpiliyor.

Şaşkınlık içindeydim... Burası çocukluğumda seyrettiğim bir filmdeki muhteşem bir salona benziyordu; Viyana saraylarından bir salon...

Şimdi nerdeyse, yaldızlarla, nişanlarla süslü kaskatı bir mareşal elbisesi içinde, rugan çekmesinin altından geçen subyesiyle, pantolonunun ütüsü kalıp gibi görünen Avusturya İmparatoru merdivenden ağır ağır salona inecek, tafta tuvaletinin içinde taşbebek gibi duran ve elindeki ipek dantel mendilini ovuşturan kadının sol elinin parmaklarının ucundan yavaşca k tutup dansa başlayacak. Bir Viyana vals i kadınlarla erkekleri saracak... Sonra monokllü prensler, arşidükler, prensesler, kontlar, kontesler, baronlar dansa katılacaklar. Kıyıya çarpan dalga fışkırtılarıyla ipek, atlas, dantel, tafta fistanların uzun etekleri yerden kesilecek. Kadınlar, erkeklerin ellerinden savrulup tyy tyy, renk renk havada uçuşacaklar.

Hafta izninde Yen icami avlusuna gelip de, hiç görmedikleri İstanbul kalabalığının korkusundan kaybolacaklar diye birbirlerine sokulup el ele tutuşan askerler vardır ya, ben de işte öyle oldum. Kenan'ın eline yapıştım. Bir de baktım, bizi arabasında getiren adamla nişanlısı yanıımızdan yok olmuşlar. Kenan çekip elini kurtardı benden. Dibe doğru yürüdük. Kenan beni kalabalıktan çekip,

– Bu gece, dedi, kendini iyi kullanabilirsen, yıldızın parlayabilir!

– Nasıl iyi kullanayım kendimi?

– Satış meselesi bu... Kendini satmasını bileceksin. Ağır dan al, dirhem dirhem sat kendini... Parlak bir istikbal hazırlayabilirsin kendine. Benden arkadaşlık bu kadar, gerisi senin erkeklığıne kalmış bir iş. Bu gece burda bir iş çıkaramazsan, anla ki sende hiç iş yok, ömrün oldukça sürünmeye mahkûmsun demektir. Ondan sonra kaldır kendini Sarayburnu'ndan aşağı at...

Sanki burası iş bulma kurumuymuş gibi konuşuyor. Bilmediğim biyer, tanımadığım insanlar, herkes buraya eğlenmeye gelmiş, kimden gidip de iş isteyeyim?

Kimseden iş istemeyecekmişim. İş kendiliğinden ayağıma gelirmiş benim. Yalnız ben salına salına boy gösterecekmişim... Ayrıca birisinin tanıştırması da gerekmezmiş, önüne gelenle senli benli konuşmalıymışım. Zaten beni bulurmuş onlar... Onlar dediği kimlerse...

– Önce sana Kulüp’ü gezdireyim. Altta bar var. Yukarda da odalar, bir de oyun salonu... diyerek koluma girdi.

Üst kata çıktık. Geniş uzun bir koridor sonunda bir salon daha.

En üst kattaki geniş balkon hemen deniz üstünde gibi, sanki bir gemi güvertesinin burnundayım. Garsonlar, ellerinde içki bardakları dizili tepsi, terastaki beyaz boyalı demir masalarda oturanlar arasında gidip geliyorlar.

Dalgalar ay ışığında yalap yalap yalazlanarak yumuşak bir fısırtıyla kıyıya çarpıyor. Az öteden geçen vapurun ışıkları denizde titreye titreye yansıyor uzaklaşıyor.

Alttaki büyük salonda dans edenlerin arasından geçip en alt kata indik, orası da pavyon... Pavyonun uzun bir girişi var, bu girişin iki yanı aynalarla kaplı. Aynaları duvarlara öyle düzenlemişler ki, insan aynaya bakınca kendini on onbeş tane görüyor. Öyle ki bir an büsbütün şaşırıp bocaladım; çünkü Kenan çoğaldı birden, onbeş, yirmi tane oldu. Hangisi sahisi, hangisi aynadaki yansıması, anlaşılmıyor. Azkalsın aynaların içine yürüyecektim. Ama aynalı koridordan pavyona girince daha da kötüsü geldi başıma. Pavyonun orasına burasına kalın camdan duvarlar koymuşlar. Camlar da pırıl pırıl... Üstünde bitek leke yok ki, insan cam olduğunu anlasın. Ben yallah edip camın üzerine yürümez miyim! Başımın kalın cama çarpmasıyla gözümünden şimşekler çaktı, feleğimi şaşırdım. Kenan yetişip tutmasa, camın dibine yuvarlanacaktım. İnsanların hödükleri ayırt edilsin diye mi bu camları buraya dikmişler nedir... Pavyonun turistik barına geçtik. Bir caz da burda var, pistte beş çift tek gövde olmuş, dans ediyor...

Efendim? Betül Hanım mı? A kardeşim, ben size ordaki şaşkınlığımı anlatmazsam, o perde meselesini nasıl açıklarım?

Kulübü inceden inceye anlatmaktan maksadım da bu ya... Hoş, o kulübü saatlerce anlatsam bitmez, yine de anlatamam...

Amerikan barda kadınlı erkekli sarmaş dolaş olup ahtapotun kolları gibi birbirlerine dolanmışlar... Pavyonun dört biyanında localar var, locaların kapıları kafesli, kimisinin kapısına hamam peştamalı gibi peştamallar asılı... Her locadan bir cıvıltı geliyor. Kanarya çiftahanesi gibi biyer burası... Asıl curcuna sabaha karşı olurmuş...

Biz de oturduk bar önündeki o dik sandalyelere, başladık içmeye... Bereket versin burası, salon gibi parlak ışıklı değil, gayet loş biyer. Yoksa kafam cama çarpınca, herkes görür, rezil olurum.

Yukarı salon o kadar parlak aydınlıkken, burasının neden böyle loş olduğunu sordum. Yarı karanlık, göz gözü görmüyor. Ortada hiç lamba falan görünmüyor, ışıklar gizli hep... Hem de hep renkli ışık: Sarı, kırmızı, yeşil...

Kenan böyle yerlerin kurdu olmuş, bilmediği yok. Bu loşluğun sebebi varmış. Bir kere burada çok içilirmiş. İçkinin etkisi biyandan, bu kör ışıklar biyandan, burda en kaknem karılar bile erkeğin gözüne dünya güzeli görünürmüş. Bu ölü gözü gibi kör ışıklar, seksen yaşında karıyı, onsekizinde taze gösterirmiş. Buruş buruş çizgili deriler, bu renkli yarı aydınlıkta rötuş olur, gül pambesi ten görünürmüş. Kenan bir keresinde bu pavyonda, ancak onsekizinde bir kızla tanışıp evlenmeye bile kalkmış. Birbirini deli gibi sevmişler, çekmişler kafayı, çekmişler kafayı... Ama kız bitürlü pavyondan dışarı çıkmazmış... Kenan, "Üst salona gidelim biraz..." dedikçe, kız şarabı dayar, "Kalabalıkta ne yapacağız, mutluluğumuz bozulmasın... Sabah olunca burdan doğru gider, yıldırım nikâhı kıydırırız..." dermiş. Onsekiz yaşındaki körpecik kızı, bir de ışıklı o üst salona çıkarmış ki, ne görsün, ellisini aşkın bir gudubet karı değil mi?

Duvarlar, dallar, yapraklar, alçıdan süsler arasına gizli bu renkli, kör ışıklar, büyülü peri değneği değmiş gibiymiş; seksekinde karının buruşuk suratına değdi mi, yirmisinde gelinlik kız yapıyormuş...

Sonra bu kör karanlıkta kadın erkek birbirini şaşırır, sözde farkına varmazdan gelip değiş tokuş olurlarmış. Tabii

aydınlığa çıkınca yanlışlığı anlayıp birbirlerine, “Pardon!” diyorlarmış.

Yalnız ne var ki, her kadına her renk pudra nasıl gitmezse, nasıl her kadının kendi tenine göre ayrı renk pudra kullanması gerekiyorsa, bu yarı aydınlık renkli ışıklar da kadınına göre değişmiş. Onun için yüksek sosyetenin her kadını, kendisine hangi renk ışığın gittiğini bilirmiş. Kimi kadın varmış, kırmızı ışıktaki otuz yaş gencelik de, yeşil ışıktaki hortlağa dönermiş. Kimisi sarı ışıktaki tazelenir, mavi ışığa yatınca bir cadı olurmuş. Bu dalgalılar hep bilinecek... Yüksek sosyete kadınlığı kolay değişmiş. Dekoratörlük diye bir meslek varmış ki, bu mesleğin esası, göz boyama, insan gözüne yutturmaktır. Bu renkli ışıkları, bu yarı aydınlığı yapmak zormuş. Bu pavyonu, göz gözü görmez bir süslü kömürlük haline getirmek için, Fransa’dan çağrılan bir dekoratöre avuç dolusu para verilmiş.

Yetmişinde karı... Berber, makyaj, süt banyosu, manikür filan, yirmi yaş gençleşip, ellisine iniyor. Moda üstüne fişan giyinip on yaş daha küçülüyor, oluyor kırk... Aşk ile meşk ile on yaş daha iniyor, ediyor mu otuz... Ee, bunun cilvesi var, döktürmesi var, dansı, zıplaması, hoplaması, beş yaş da oradan indi mi: Karı yirmibeşinde oluyor. Bir de kendine uygun renkli kör bir ışık altına yattı mı, karı oluyor onsekizinci baharında bir fidan ki, insan sevmelere doyamaz. Sonra, günün birinde namussuz Azrail, yetmişindeki onsekizlik tazeyi kapıp gidiyor.

Kenan anlattıkça, onun yüksek sosyete hakkında ne kadar çok şey bildiğine şaşır şaşır kalıyorum.

Yanımızdaki duvar boydan boya, tahta kabartmayla süslü... Kabartmaya bakıyorum: Eğreltiotları arasında üç tane geyik, geyiklerle eğreltiotları arasında da anadan doğma çıplak kadın ve erkek figürleri...

Biraz cesaretlenmek için ha babam içiyorum.

Kenan,

– Benimki de nerdeyse gelir, diyor, ben seni yalnız bırakacağım...

Aman... Ben burda yalnız başıma ne yaparım?.. Hiç yalnız kalmazmışım... Zaten bu balo, muhtaç çocuklara yardım içinmiş. Eh, ben de muhtaç bir çocuk sayılırım, elbet mer-

hametli biri çıkar, bana da yardım edermiş, Kenan düpedüz alay ediyor benimle: Gözüme kestirdiğim bir kadına yanaşıp, “Hanımefendi, ben de bu vatanın yardıma muhtaç kimsesiz bir evladıyım,” demeliymişim...

Rezil olacağım... Ama burda rezil de olunmazmış... Çünkü, ne yapsan espri derlermiş. Onun için bir kadına sokulup, “Hanımefendi, ben hem yetim, hem öksüzüm, gönlünüzden ne koparsa...” derseymişim, kadın beni, “Aman ne espritüel delikanlı...” diye bir de kocasına takdim edermiş... Yani burda istesen de rezil olamazmışsın, mümkün değilmiş... Geçirsen bile, ya taklit, ya espri oluyor. Ders veriyor bana Kenan: Yüz-süzlüğü ele alacaksın bir, boyuna sululuk edeceksin iki, soğuk da olsa espri yapacaksın durmadan üç... Gülmeye bahane ararlarmış, zırt etsen gülerlermiş, pırt etsen gülerlermiş...

Kenan beni orda bırakıp gitti. Sabaha kadar kalacaktı burda, daha çok görürmüşüz birbirimizi. Bereket, bikaç liram vardı, iyice çektim kafayı. İçkiye de alışık değilim o zaman, sarhoş olmuşum... Biyere gidip de yüzümü yıkayayım, açılalım dedim, ama buranın helası neresi... Pavyonu dolandım, salonun olduğu katı, üst katları dolandım, helaya benzer biyer bulamadım.

Kapalı kapıları da açamıyorum korkumdan... Kenan bir pot kırmayayım diye bana dersimi vermişti:

– Burda heryer karıştırılmaz, ellenmez. Sakın orasını burasını kurcalama! Hatta kapılar, insanın kendi kaldığı odanın kapısı bile olsa, küt diye birdenbire açılmaz. Heryerin kendine göre bir kanunu, bir usulü var. Kapıyı açmadan önce öksüreceksin. Birinci öksürük ihbar demek, sonra bir daha öksüreceksin. İkinci öksürük içerdekilere hazırlıklı bulunun demektir. Üçüncü öksürük: Toparlanın geliyorum... Yani elinizi çabuk tutun, benden günah gitti, geliyorum, demek... Ondan sonra da yine kapı birden açılmayacak... Yavaş yavaş yirmiye kadar sayar, sonra kapıyı açarsın. Yine de içerdekiler, toparlanamamışlarsa, pardon der, dönersin... Olur a, içerdekiler heyecandan, aceleden belki kapıyı kitlemeyi unutuvermişlerdir.

Bu durumda hangi kapıyı açabilirim?

Bahçeye çıktım ki, o sıcak yaz gecesi, ışıklı yollarda dişili erkekli kol kola geziniyorlar, fısır fısır da cilveleşiyorlar

öpüşerek... Bahçedeki ara yollara saptım, oraları karanlık... Çayırlara sere serpe uzanıp serilmişler, sevişiyorlar... Burası nasıl biyer, şaştım şaştım kaldım...

Bahçedeki oymalı demir direklerde lambalar yanıyor ama, sevişenler kuytu karanlıklarda çayır çimene uzandıklarından açık-seçik belli olmuyorlar. Kimse yok diye koruluğa gidip bir ağacın altına işerken, alttan bir çığlık duyunca, ürküp on adım öteye sıçradım. O karanlıkta ben sarhoşlukla nereye ne yaptığımı fark etmemişim... Dibine işediğim ağacın altında şaptıklarını ben nerden bileyim!

Evet, evet, ben de onu anlatacağım size... Sonra ordan deniz kıyısına doğru yürüdüm, bir kayalığın üstünden denize bakıyorum. Serin bir rüzgâr yüzüme çarpınca ayıldım biraz. Durduğum kayalığın altı kumsal, mehtapta ortalık gündüz gibi... Kumsalda bikaç delikanlı yüksek sesle tartışıyorlar. Beni görmüyorlar.

Müzayede'nin ismini ilk onlardan duydum. Kadının vücudunda bir ben varmış, delikanlılar benin yerinde anlaşıyorlardı. Biri sağ kabasında olduğunu, biri sol kalçasında, biri de poposunda olduğunu iddia ediyordu. Müzayede'nin beni yüzünden tartışmaları öyle kızıştı ki, birbirlerine sövüp saymaya başladılar, nerdeyse yumruk yumruğa kavga edecekler. Hepsi de birbirine, "Sen benden daha mı iyi bileceksin?" diyordu. Sonunda üçyüz lirasına bahse tutuştular. Hangisinin dediği doğru çıkarsa, öbürlerinden üçyüz lira alacak. Şu işe bak, ben altmış liraya bir ay çalışmaya razıyım da iş bulamıyorum, burda oğlanlar, karının beni nerde diye üçyüz lirasına bahse giriyorlar. Sonunda içlerinden biri,

– Çağırılım Müzayede'yi buraya, atalım kayığa, açılalım denize, açtıralım bakalım beni nerde? Kimin dediği doğru çıkacak? dedi.

Döndüm ordan, köşke girdim. Çekine çekine kalabalığın arasından geçerken, bir kadının öbürüne beni gösterip, arkamdan,

– Maşallah! Kilise direği gibi ense var oğlanda... dediğini duydum.

İndim pavyona, üç kadeh daha içtim ardarda. sonra salona çıktım, taa dipteki pencerelerden birinin önüne gidip durdum,

olup biteni seyrediyorum ayakta. İçkiyi de çok kaçırmışım, başım dönüyor.

Ne olup bitiyor diye etrafımı seyrederken, dalmışım. Arkamdan bir acayip fısıltılar gelmeye başladı. Dönüp baktım, arkamda, pencerenin vişneçürüğü rengi kadife perdesi var. Allah Allah... Bu fısıltılar nerden geliyor? Cıvıl cıvıl sesler... Derken o kadife perde kıpır kıpır kıpırdamaya, dalgalanmaya başladı. Pencere açık değil ki rüzgârdan oynasın perde...

Arkamdan birisi ceketimin eteğini çekti. Boş bulunup azkalsın düşecektim. Tutunayım diye çabalarken nasıl olduysa perdenin arkasına geçiverdim. Beni burda tanıyan yok, bu şakayı kim yapar? Sendeleyerek perde arkasına geçince düşmeyeyim diye tutunmaya çalışırken perdeye iyice dolandım. Elimi attığım yer sıcak ve yumuşak; bir kadının pek seçemediğim uygunsuz biyerine el attığımı anladım. Ama kadınla birlikte perdeye dolanmışım, kurtulamıyorum ki... Kadın çılgılık atacak da rezil olacağım diye ödüm patlıyor.

Perde dersem, bildiğiniz bayağı pencere perdesi sanmayın; yüz metre mi, bin metre mi öyle bir perde, tiyatro perdelelerinden büyük...

Ben kadına,

– Affedersiniz! diyorum boyuna, ama sarhoşluktan bitürlü toparlanıp da perdenin altından kurtulamıyorum.

Kurtulmak için döndükçe ikimiz birden perdeye dolaniyoruz. Kundağa girmiş bebe gibi orda perdeye sarınıp sarmalandık. Perdenin yırtmaç yerini bulamıyorum ki aydınlığa fırlayayım. Kadın mırıl mırıl mırıldanıyorsa da, artık şaşkınlıktan mı, yoksa sarhoşluktan mı, ne dediğini anlamıyorum. Meğersem, sonradan Kenan'ın söylediğine göre, kadın benim bonservisini sorarmış. Ne bilirim ben? Yüksek sosyetenin yabancısıyım. Böyle durumlarda bonservisi ortaya çıkarmak varmış.

Debelenip, perdeyle savaşıp dururken, bir karambol oldu, ikimiz birden yere yuvarlandık. Dalgalarla boğuşur gibi perdeyle uğraşıyorum. En sonunda kadının dediğini anlayabildim:

– Dur ayol, ne çırpınıp duruyorsun, telaşın ne?

Boğulacağım yahu... Salondaki onca kalabalıktan helal süt emmiş bir Tanrı kulu da çıkıp, beni dolanıp sarmalandığım

kalın perde kumaşının arasından çekip alıp kurtarmıyor. Böyle durumlarda yüksek sosyete de kimse kimseye karışmazmış. Kibarlığın bir icabı olarak görmezden gelirlermiş. Çünkü herkes benim neden perde altına düştüğümü bilmezmiş ki... Biz orda keyfimizden debelenip çırpınıyoruz sanırlarmış. Halbuki ben de sanıyorum ki, herkes perde önünde toplanmış kahkahalarla bizi seyrediyor.

Kadın,

– Telaşlanma şekerim, dur ayol!.. deyince biraz rahatlar gibi oldum. Nerdeydin kâfir? Ne zamandanberi burda seni bekliyorum...

Hoppala...

– Beni mi?

– Tabii seni, kimi olacak hain!..

Kalın kadife perde arkasında, karanlıkta yüzlerimizi görmediğimizden, telefonda konuşur gibi konuşuyoruz. Belli ki kadın yanlış telefon numarası çevirmiş, beni başkası sanıyor, birine benzetmiş.

– Bir yanlışlık olacak efendim, ben size söz vermedim ki...

– Aşkolsun Pertev, beni böyle mi karşılayacaktın?

– Sesimi benzettiniz, ben Pertev değilim...

– Aaaa... Ne kadar da benziyorsun... Sen Tekin'sin vallahi, kokundan tanıdım işte...

– İnsan insana, ses sese, koku kokuya benzer, Tekin değilim... dedim.

Kadın bu sefer el atıp bedenimi yoklamaya başlamaz mı! Bir zaman pazımı mıncıkladıktan sonra,

– Hah tanıdım, dedi, Aydın'sın, nasıl bildim ama...

Bileğimi kadının elinden kurtarıp,

– Bilek bileğe benzer... dedim.

– Yalçın'sın öyleyse... Nasıl da tanıdım...

– Siz beni ille de benden başka birine mi benzeteceksiniz?

– Kimsin öyleyse?

– Tanımazsınız efendim. Ben bu semtin yabancısıyım.

Buraya yeni düştüm...

Bu sözümden bir hoşlansın...

– Aman ne espritüelsin!.. diye kahkaha atıp, tanıdım işte, Muzu, Muzu... diye üstüme atıldı birden...

Çok da keskin, bayılıcı bir koku sürünmüş. Boğulacağım, soluğum kesiliyor. Kollarını boynumdan çözüp,

– Rica ederim Hanımefendi! dedim.

– Aman şu perdeyi kaldır aramızdan! dedi.

Hay Allah razı olsun, ama nasıl kaldırayım perdeyi?

– Nasıl kalkar perde, bir kurtulsak şundan...

– Ben o perdeyi söylemiyorum canım...

– Ya hangi perdeyi?

– Resmiyet perdesini... Sizli bizli konuşma böyle... Senli benli olalım artık...

Derken bu sefer kadınla boğuşmaya başladık, perde biyandan, kadın biyandan... Nasıl olduysa birden, ben can havliyle bir sıyrıldım, kendimi perdenin öte yanında, ıdıklı salonda buldum. Aman kurtuldum, şükür demeye kalmadan bir de baktım ki kadın tepemde... Kadın bana sarılıyor. “Rica ederim bırakın!” diye kadını nezaketle itiyorum. Kadın yere çöküyor.

Fırsat deyip kaçarken paçama yapışıyor... Yahu, böyle be-la görülmüş şey değil... Herkes görüp ayıplayacak diye de utanıyorum. Birara şöyle, göz ucuyla etrafta ne olup bitiyor diye baktım ki, aman, tıpkı benimki gibi her erkeğin yakasına paçasına bir kadın yapışıp asılmamış mı!

Kim kimden imdat isteyecek, bütün erkekler can derdine düşmüşler. Her erkek benim gibi, bir kadınla boğuşup duruyor... Yahu bu ne iş!.. Demek biz perde altında boğuşurken, her kadın yakaladığı, eline geçirdiğı bir erkeğı, bir perde altına sıkıştırıp bastırmış. Ben artık yüksek sosyeteı filan unuttum. Şu koca salon Kırkpınar çayırına dönmüş. Kadın erkek birbirine girmiş.

Sonra kardeşim, biz kadınlarla basbayağı muharebe ediyoruz. Anlamadığım bişey var; biz kadınlarla gırtlak gırtlaka, yaka yakaya, paça paçaya gelmişiz, biyandan da caz durmadan çalışıyor. Sanırsın ki, yeniçeriler Viyana kapılarına dayanmışlar da, mehter takımı da marş vuruyor. Yahu, kadın deyip geçme... Bir yapıştı mı, yakanı söküp almadan pençesinden kurtulamıyorsun. Ben kadın milletini böyle bilmezdim.

Prensip itibariyle kadına saygı duyarım. Fakat saygı maygı kalmadı birader. Biz böyle boğuşurken, saksofoncu da tepemize dikilmez mi! Biz alt alta, üst üste fı dönuyoruz, o da

tepemizde borusunu öttürüyor. Herhalde bizim gürültümüz dışardan duyulmasın, rezaletimiz dışarı vurmasın diye ha babam caz yüksek perdeden çalıyor.

Kadını dövmek de ayıp oluyor ama, ne yaparsın, can pazarı kardeş... Artık dayanamadım,

– Heeeyt, yeter be!.. diye bağırıp kadının üstüne yürüdüm.

Ben bağırınca ordakilerin hepsi birden,

– Heeeyyy, yuuu heeeyyy... diye bağırmaya başlamazlar mı!

Demek yüksek sosyetenin huyu böyle, biri bağırdı mıydı, öbürleri de onu yalnız bırakmıyorlar, onlar da bağırarak imdadına yetişiyorlar.

Asıl rezalet ondan sonra oldu. Kenan, eğreti verdiği smokinin orasını burasını iğnelemişti ya, bana uysun diye... Biz kadınla caza uyup tepinirken, iğneler gevşemiş, yerlerinden oynamış, ben iğneli fıçıya girmiş gibi oldum. Apış arama, kaba etime, buduma, en nazik yerlerime iğneler batıyor. Ben bu sefer can acısıyla sahiden feryada başladım.

– Amaaan!..

Kadınli erkekli zıp zıp zıplayanlar benim amanıma çığlık çığlığa cevap veriyorlar:

– Yuu heyy!..

– Ay aman!

– Yuu heeyyyy!

Elinden kurtulmak için ben kadını havaya savuruyorum da, kadın duruyor mu? O da kolumdan yapışıp yapışıp beni savuruyor salonun ortasına. Ben zaten sarhoşum, ayakta dikilecek halim yok, kendiliğimden yıkılıyorum. Kadının aşka gelip beni yine böyle bir savuruşunda ben o kaygan döşemeye yuvarlanıp da hart diye pantolon ağındaki iğnelerden biri ta dibine kadar altıma girmez mi! Vallahi hart ettiğini duydum. Can acısıyla,

– Yandım!.. diye bağırdım.

Kadın başıma dikilip,

– Yanalım şekerim, ben de yandım! diye beni yerde kaydıra kaydıra havaya fırlatmaz mı! Kıpırdadıkça iğneler hart hart batıyor. Kurtulamıyorum ki kadının elinden...

Kadın erkek eşit dedikse, bu kadar da mı eşit olur? Pençe pençeye birbirimize girmişiz. “Ayağınızı öpeyim hanımefendi, ne olur bırakın...” diye yalvar yalvar yalvarıyorum. Fakat

kadının gözü dönmüş bikere. Baktım başka çıkar yol yok, Allah yaratmış demeden ben kadına tekme yumruk, sille tokat giriştim. Kadının tiftiğini savuruyorum. Oldu olacak... Elimden bir cinayet çıksa bile, nefis müdafaasına girer. "Ne yapayım, canımı kurtarmak için öldürdüm," derim. Bastım şamarı buna, bastım şamarı... Kolundan tutup tutup havaya savuruyorum. Koca kadın topaç gibi dönerken, "Yuu, hee-eyyy!" diye çığlık atıp, yine üstüme yapıyor.

Derken, caz birden durdu. Ortalık mayna oldu. Ben soluk soluğa sırtımı duvara dayadım. Elimi arkadan apışma sürdüm ki, yaş... Alt yanı, iğne yaralarından kan içinde kalmış. Ben kana tere bulanmışım ve tepinmekten, top arabası çeken kadanalar gibi iyice köpüklenmişim. Ordan biri geldi, elimi yakalayıp salladı.

– Tebrik ederim... dedi.

Salonda bir alkıştırtı koptu. O yapışkan kadın kolumun altına sokuldu. Bir kadını hırpalamaktan dolayı tebrik edilmek, bana ayıp geldi doğrusu. Kadını da tebrik ettiler. Herhalde onu da dayanıklı olduğu için tebrik ediyorlardı.

Adam,

– Kral seçildiniz, tebrik ederim! diye kolumu sallar ha sallar...

O beni sallayıp sarsaladıkça, iğneler batıyor.

– Dur beyim, sallama!..

Alay ettikleri belli...

– Kral seçildiniz!

Kral burda seçimle mi?

Biz birinci olmuşuz. Ben dans kralı seçilmişim, dayak attığım kadın da dans kraliçesi seçilmiş. Meğer biz dans ediyormuşuz da haberim yok. Dans müsabakası varmış. Perdenin altından kurtulunca biz de dansa katılmışız. Ondan her erkek yakaladığı kadını havaya savurup duruyormuş.

Adam elimi sallar da sallar. Biyandan da,

– Tekrar tekrar sizi tebrik ederim, diyor, şimdiye kadar birçok yerdeki müsabakalarda çok iyi dans edenler gördüm ama, sizin kadar kaidesiyle, erkânıyla dans edeni görmedim. Sizin dansınız Parislilerin apaş dansına biraz kaçıyor ama, sizinki rock'n roll'un daha bir raconlusuu...

Demek sarhoşluktan, biraz da kadının zıplayıp zıplayıp beni savurmasından, ama esas iğnelerin zorundan, zıp zıp zıpladıkça dans edermişim de haberim yok. Kadını yerden yere çala çala, kendim de düşe yuvarlana dans kralı olup çıktım.

Tebrik edenlerden bir kadın,

– Dans stiliniz çok orijinal! diyor bana.

A hanımefendi, senin de altına bir avuç iğne batırsam, bak stilin nasıl orijinalleşir! Ama denilmiyor ki... Dans ettiğim karı hâlâ ayrılmıyor benden, bedenime sanki marangoz tutkalıyla yapışmış bir bela... Ben kadınla tepişirken kan ter içinde kalmışım. Kadın hâlâ elime yapışmış, bırakmaz. Yakamı kurtarıyorum, paçama yapışır. Sinek kâğıdı gibi. Bir elimden silkelendikçe, bileğime yapışıyor. Baktım yapışkanın elinden canımı kurtaramayacağım, “Hanımefendi vicdanınıza hitap ediyorum. İnsaniyet namına yakamı paçamı bırakın!” diye yalvarmaya başladım. Kadında vicdan nerde? Kıkır kıkır gülüyor. İşte o zaman, “Sizinle bir rock’n roll daha yapmak mecburiyetinde kalırsam, namussuzum sizi boğar parçalarım. Allahını, peygamberini seversen, beni katil edip elimi kana bulama. Gençliğime acı!” diye bağırdım. Bunun üzerine etrafımızı çevirenler birbirlerine, “Aman ne espritüel genç, değil mi?” demezler mi! Onlar da “çok şeker bir delikanlı” gibi laflar edince cinlerim başıma toplandı. Benimle açıkça alay ediyorlar. Şeytan diyor ki, yaradana sığın, “Ya Allah!” diyerek kadına bir tokat çarp, feleğini şaşırırsın. Haydi, yine burası yüksek sosyetedir deyip kendimi tutuyorum. Kendi kendime, “Uyma kör şeytana,” diyorum.

Bana verilen dans kralı kupasını kadının eline tutuşturup yürüdümse de, yine kolumdan çıkmadı.

Kadını dans diye o kadar tepip tekmeledim de bana mısın demiyor, vız geldi. Öyle bir kadın ki, beş posta daha dövsem, “Hay ellerin dert görmesin!” diyecek.

Sonradan Kenan söyledi, meğer kadın dayak hastasıymış. Ne hastalıklar var şu dünyada. Günde üç öğün dayak yemezse sinirleri bozulurmuş. Ee zavallı, önüne gelen erkeğe de, “Bana dayak at, ne olursun!..” diyemediğinden, işte böyle dans numarasına getirip, tepişip tekmelenerek kurdunu döküyor, rahatlıyormuş.

Kimmiş bu kadın, anladınız mı; hani size Müzayede Hanım demiştim ya, işte o kadın...

Bir gece iştret meclisinde ben bu macerayı Hasan Köselek Beye anlatmıştım. Meğer Hasan Köselek Bey o kadını çok yakından tanımış. O bir zamanlar milletvekiliydi ya, Yüksek Kulüp'te üyeymiş galiba, Müzayede Hanımı işte o zamandan tanımış. Hatta, o köşk eskiden Müzayede Hanımınmış da sonradan satmış. Satmış ama, kadın öyle zenginmiş ki... Yani kocası... O köşk gibi istese, on köşk yaptırmış.

Ben Müzayede Hanımın kocasını da tanıdım.

Yaaa, Hasan Köselek Bey sizden iyi olmasın, çok iyi insandır. Ben onun çok iyiliğini görmüşümdür. Sıkışık zamanlarda elimden tuttu, neme lazım... Onun hatırı büyüktür, kıramam...

Kuzuum, size niye lazımdı bu hikâye?... Yoksa muharrir falan mısınız?.. Siz de o kadını arıyorsunuz!.. Hasan Köselek Bey bilmiyor muymuş nerede olduğunu?

Kocası mı? O gece tanıştırdı beni kocasıyla da...

Sonra efendim... Müzayede Hanım koluma girdi, abanır da abanır, beni iyice duvara sıkıştırdı. Kulağımın dibinde mırıl mırıl mırıldanarak beni biyere sürüklüyor. Bende derman kalmamış ki, ağzımı açıp da bişeyler konuşayım. Merdivenden iniyoruz.

Bir de baktım, Kenan, kolunda kıpkırmızı suratlı, tombalak bir kadın, geliyor. Beni, Müzayede'nin kolunda görünce güldü, sağ elinin başparmağını birleştirip "iyi" anlamında sallayarak bana bir de göz kırptı. Yanımdan geçerken de,

– İşin iş!.. diye fısıldadı.

Pavyona indik, localardan birine girdik. Loca dediğim yer, kafes çitalarıyla bölünmüş, çitalar arasında da yapma sarmaşık dalları dolanıyor. Duvarı da ağaç kabuklarıyla, yongalarıyla küfe gibi örmüşler. Alçak tavandan hasırlar ve kuru ot sapları sarkıyor. Burasını, sevişmek için samanlığa benzetmişler ki, iki gönül bir olsun da samanlık seyran olsun.

Müzayede, masa lambasının düğmesine basınca, o samanlık kırmızı ışıkla ışıdı. Bu kırmızı ışıkla Müzayede'nin içinden ışıldayan ak-duru teni daha bir belli oldu. Yüzü pembe pembe yaldızlandı.

Onca itişip kakıştık da, kadını daha yeni yeni seçebiliyorum. Gayet güzel bir kadın... Otuzunda var, yok... Açık kırmızı boyalı dudakları, dişlerini daha parlak beyaz gösteriyor.

Yan yana oturuyorduk, öyle sokulmuştuk ki birbirimize, sağ dirseğim sıcak bir yumuşaklık içinde gömülüp erimiş gibi sanki... Garsona cin soda söyledi.

– Niçin böyle rahatsız oturuyorsun, bir sıkıntın mı var? dedi.

Sıkıntım olmaz mı? İğneler hâlâ altıma batıp duruyor. Kadının elinden kurtulamadım ki, bir toparlanıp da kendime çekidüzen vereyim.

– Diken üstünde gibisin... dedi.

– Hayır, iyiyim... dedim.

– Öyleyse çok utangaçsın... Bayılırım utangaç delikanlılara... Kocam görse seni çok beğenir... dedi.

– Kocanız mı? dedim.

– Bırak şu sizi bizi... Resmîyet perdesi kalksın artık aramızdan... Kocam ya... Yukarda danstan sonra seni ilk tebrik eden oydu... dedi.

Kadının göğsüne gömülmüş dirseğimi çekip,

– Ya gelirse buraya? dedim.

Umursamadan,

– Gelsiin... dedi, ama gelmez ki... Şimdi yukarda ya dans ediyordur yada kumardadır... Beni çok ihmal eder... Aaaah... Çok dertli bir kadını ben...

Gözlerini yumup öyle anlatıyor, sonra açıyor gözlerini... Bakışları bir dudaklarımda, bir gözlerimde... Projektör gibi tarıyor bakışları...

Hayatı bir romanmış... Kocası bugünlerde yine ihmal ediyormuş onu. Mesela bu gece onunla bir kere bile dans etmemiş. Gözü hep başka kadınlardaymış.

– Gözlerinden belli, sen iyi kalpli bir delikanlısın... dedi.

İstersem ona dünyanın en büyük iyiliğini yapabilirmişim... Yoksa yuvası yıkılacaktı bugünlerde... Yardım elimi uzatmalıymışım bu zavallı bahtsız kadına. Ağlıyordu. Ağlarken daha da sokulmuştu bana, sanki vücudunda hiç kemik yok, öyle yumuşak, kaygan bişey... Göğsüme başını dayadı:

– Saadetimi kurtar ne olur... Kocam bana dönsün... Bu da senin elinde, yuva yapmak sevaptır... Bu yuvayı yıkılmaktan sen kurtarabilirsin...

Ne diyor kadın, hiç anlamıyorum ki... Ben sarhoşum ama, o benden de sarhoş... Sonunda kızdı da,

– Evliyim diyorum sana, anlamıyor musun? dedi.

– Anladım, dedim.

– Çocuğum da olmuyor, anladın mı şimdi? O dertten de kurtuldum.

Anladım diyorum ama, anlamıyormuşum. Kadın bana yeşil lambayı yakıp başka işaret veriyormuş, ne bilirim ben?

Kocası onu öyle her erkekle kıskanmıyormuş ki... Kendinden üstün biri olmalıymış ki, genç, yakışıklı, mesela benim gibi, ancak o zaman kıskanırmış.

Artık alışmış kocası. Bir de üstelik, “Tuuu midene! Öyle sümsük, sünepe bir herifle... Yazıklar olsun zevksiz karı...” diye kadına hakaret ediyormuş. Halbuki beni kıskanır, kıskanınca da yuvasına dönermiş... Bu fedakârlığa katlanırsaymışım, o da bu iyiliğin altında kalmazmış...

– Yapamam ki...

– Bişey yapmayacaksın... İnsaniyet namına senden yardım rica ediyorum. Ağlıyordu: Zaten ben hayatta yalnız bir kadınam... Kimse anlamıyor beni. Ruhumu anlayan yok... Gördün ya, herşeyi anlattım sana, beni herkes bilir. İstedigine sor, içim dışım birdir, hiç gizlim kapaklım yok...

Yarıdan çok çıplak, bişey giymemiş ki üstüne, gizlisi kapaklısı olsun...

Aradan zaman geçtikten sonra düşünüyorum da, ben o zaman ya çok toymuşum yada çok sarhoş olmuşum. Çünkü kadına durmadan,

– Bana müsaade edin, ben gideyim... Ben yaralıyım... deyip duruyordum.

Ben, “Yaralıyım,” dedikçe o da bana,

– Ben de yaralıyım, kalbimden yaralıyım... deyip duruyor.

– Benim yaralarım başka yerimden... Bildiğiniz gibi değil. Yaralanmışım diyorum size...

– Bilirim, gönül yarasını bilirim...

– Gönül yarası değil canım, benimkisi başka... İğne yarası...

Sonunda ben buna, buraya neden, nasıl geldiğimi anlattım. Bir arkadaşımın bana iş bulmak için beni buraya getirdiğini öğrenince,

– Hah tamam, dedi, iyi ya işte... Sen beni biliyorsun değil mi?

– Yooo...

– Aa sahi mi?

Gazetelerde hergün ismi geçermiş, dedikodu sütunları onun maceralarıyla doluymuş...

– Bu gazetecilerin hiç mi işleri yok, dolamışlar dillerine beni... Demek duymadın hiç? Daha bugünkü gazeteler yazıyordu: “Şoförünü hizmetçisinden kıskanan kadın...” diye... Aaaa, tabii kıskanırım, şoför bu... Ama gazeteler başka türlü yormuşlar, ne olacak içleri fesat... Bu zamanda iyi bir şoför bulmak kolay mı? Doğru doğru dosdoğru, kocamdan geçerim, şoförümünden geçemem...

Koca çoookmuş, elini sallasa ellisi, ama şoför nerde... Hem onun şoförünün gördüğü işi, başka on şoför göremezmiş. Daha bugüne kadar hiçbir kaza yapmamış. Yalnız bir kaza çıkmış elinden, o da işte bu hizmetçiyle olan... Onda da şoförün günahı yokmuş, hizmetçi çıkarmış baştan... Bunun üzerine o da hizmetçiyi bi güzel dövmüş... Hizmetçi de karakola gidip, “Hanım, şoförünü benden kıskanıp dövdü beni...” diye şikâyet etmiş. Gazeteler de dillerine dolamışlar... Beni çok beğenmiş, şoförü olur muymuşum?

– Ehliyetim yok ki... dedim.

– Hadi hadi, tevazu gösterme... Ben bir erkeğin suratına bir bakışta anlarım ehliyeti olup olmadığını.

– Vallahi yok...

– Seni yalancı seni...

– Hanımefendi, ben şoförlük bilmem... Araba kullanamam...

– Bana araba kullanan değil, sağlam karakterli bir erkek lazım. Senin karakterini çok beğendim...

Yalnız benim için eski şoförünü işten çıkarırmış. Bu yaz arabayla Avrupa’ya gidecekmış, benim karakterime ihtiyacı varmış. Arabayı da başka bir sahici şoför kullanırmış.

Çok adam denemiş şimdiye kadar... Sağlam karakterliyiz, diye geliyorlarmış, ama çürük çıkıyormuş karakterleri... Çok memnun kalacaktım, beni her bakımdan tatmin edecekmiş...

– Osmaaaan, Osmaaaan! diye birine seslendi.

Sonra bana,

– İşte kocam! dedi.

– Aman ben kalkayım... diye telaşlandım.

– Niye? Tanıştırmak için çağırıyorum.

Barda içmekte olan bir adam, elinde viski bardağıyla yanımıza geldi:

– Osman, bak yeni şoförümüze...

Ayağa kalktım, el sıkıştık...

Yerime otururken, yine biriki iğne battı altıma. Çaktırmadan, pantolondan içeri elimi sokup iğneleri çıkarmaya çalışıyordum. Batan iğnelerin acısından suratımı buruşturuyorum. Osman Bey bu suratımı beğendi.

– Çok mahcup bir delikanlı... dedi karısına.

– Yaaa... Kocam sıyrık şoförlerden hoşlanmaz da... Zevkimi beğendin mi Osman'cığım, seçerken seni düşündüm. Biliyordum begeneceğini...

Kocası da ona,

– Siz aranızda anlaştınız ya, benim için mesele yok... dedi.

Sonra üçümüz birden yukarı çıktık. Tepinmekten heryanım hamlamış, iğnelerden, sünnet çocukları gibi apışımı aç aç yürüyorum. Nasıl kurtulsam da gitsem buradan diye düşünüyorum. Müsaadelerini rica ettim. Müzayedede, kocasına, bana kartını vermesini söyledi. Kartını veren adam da,

– Yarın bekliyorum... dedi.

Burdan Kenan'la gideceğiz sanıyordum. O koca köşkün bikaç kere altını üstüne getirdim, Kenan yok... Bikaç liram vardı ama, barda iki üç kadeh içtim ya, paralar bitti... Cebimde biraz bozuk para kalmış. Önce bahçeye çıkıp sık ağaçların arasına girdim. Pantolonu sıyrıp bütün iğneleri çıkardım. İğneleri çıkarınca, koca pantolon içinde, bayramda eski elbise giydirilmiş yetim çocuklara döndüm. Gün de ağarmış... Düştüm yollara... Cebimde ancak vapur parası var. Herkes bana bakıp bakıp gülüyor... Halim gülünmeyecek gibi değil

ki... Sabahın köründe, smokinli bir adam yalpalaya yalpalaya yollara düşmüş... Smokin üstümden kaçıyor, savaş dönüşü cepheden gelen yaralı askerlere dönmüşüm.

Şoförlük mü? Ne şoförlüğü canım... Eve gidince o gün yataktan kalkamadım. Ertesi gün Kenan'a gidip olup bitenleri anlattım.

– Ben sana söylemedim mi, dedi, sen orda nasıl olsa bir iş bulursun diye... Devlet dairelerinden iyidir, hiçbir işsizi boynu bükük çevirmezler. Senelerdenberi benim geçimim bu yoldan...

– İyi ama ben şoförlük bilmem ki... dedim.

İş, benim bildiğim gibi değilmiş... Kenan'ın dediğine göre, Müzayede Hanım dedikodudan çok korktuğu, çekindiği için, evine girip çıkan her erkeğin resmen bir işi olsun istemiş. Çekemeyenler dedikodu çıkarırsa, “Alt yanı bir şoför parçası, eve de girer, odaya da... Kala kala ben bir şoför parçasına mı kaldım?” diye dedikoducuların ağzını tıkarmış. Müzayede Hanım o kadar iyi kalpli bir kadınmış ki, yanına şoför diye aldığı delikanlılardan çoğunu üniversitede okutup doktor, mühendis, eczacı, dişçi yapmış... Ama eli ekmek tutan delikanlılar Müzayede'yi bırakır, savuşurmuş...

Kenan,

– O Müzayede Hanım var ya, dedi, Allah razı olsun ondan, tek başına Eğitim Bakanlığının yapamadığı işleri yapar. Hükümet gibi kadın dedikleri işte bu kadın...

– Ne gibi? diye sordum.

– Ne gibi olacak, bakanlığın parasız okuttuğu yükseköğrenim gençlerinden daha çoğunu okutur, yetiştirir bu kadın... Memlekete büyük hizmeti vardır. Hükümet bir insana parasız yüksek eğitim yaptırtsa, arkasından hemen “mecburi hizmet” ister. Müzayede Hanım yetiştirdiği, okutup meslek sahibi yaptığı gençlerden mecburi hizmet de istemez. Neden istemez? Çünkü o iş, olursa gönüllü olur, metazori olmaz, mecburiyet yok, anladın mı? Müzayede Hanım gibi daha onbeş yirmi kadın olsa, memlekette yükseköğrenim yapmamış delikanlı kalmaz.

– İyi ama Kenan, ben şoförlük bilmem birader... dedim.

Ne laf anlamaz adammışım... Hani devlet dairelerinde bikaç yerin kadrosunda, mesela çöpçü diye, kapıcı diye, bah-

çıvan falan diye, şoför diye kadroya geçmiş adamlar vardır; ne çöpçülük ederler, ne kapıcılık, ne de bahçıvanlık... Ama her ay başı resmî daireye gidip maaşlarını alırlar. İşte bu iş de böyle... Ben Müzayede Hanımın kadrosunda şoför olarak gösterileceğim elâleme karşı, ama şoförlük etmeyeceğim, işim başka olacak...

Ben yoksulluk yüzünden okuyamadığımı, liseyi bile bitiremediğim için bu iş benim aklıma yattı.

– Öyleyse ben hemen gideyim... dedim.

Kenan,

– Neee, diye bağırdı, sen o gece birlikte gitmedin mi onunla? Ohooo, iş kaçmıştır kardeşim. Kadın sana teklif eder etmez, sen hemen he diyecektin. Müzayede Hanım, çoktan şoför bulmuştur kendine. O kadın şoförsüz duramaz, bulmuştur birini... Memlekette bu kadar çok yükseköğrenim yapmak isteyen yoksul genç var kardeşim... Sen hemen o gece gidecektin onlarla...

– Nasıl giderdim yahu... Altım bütün iğne yarasıydı, kan içinde kalmışım. Yürüyemiyordum ki... O vaziyette olmaz ki...

– Git bakalım, hiç zannetmem ama, inşallah şansın vardır da, şoförlük kadrosu açıktır...

Müzayede Hanımla kocasının verdikleri adrese gittim. Aman beyim aman... Öyle bir ev ki, küçük bir saray... Müzayede Hanımın huzuruna çıkmak için kaç kişinin önünden geçtim, hepsinden izin ala ala...

Beni salona buyur ettiler. Müzayede Hanımla kocası da salonda. Fakat, o benim dört gece önce gördüğüm kadın değil katiyen... Tamamen değişmiş, bambaşka bir kadın... Sanki burası, bir İngiliz lordunun malikânesi... İkisinin de ellerini sıktım.

Kocası gayet soğuk, gayet kibar,

– Buyrun efendim, bir isteğiniz mi var? dedi.

Ayaktayım. Otur bile demediler. Ne diyeceğimi şaşırdım. Tuh, nerden geldim buraya?

– Hanımefendi beni şoför alacaktı da... diye kekeledim.

“Söz, karar senin!” demek ister gibi karısına eliyle bir işaret yaptı.

Müzayede Hanım,

– Aldık efendim, dedi, dün bir şoför aldık...

Yahu, kadın genel müdür gibi konuşuyor. Allah Allah... Dört gece önce başını göğsüme dayayıp da ağlayan, “Aman yuvamı kurtar, bana iyilik et,” diye yalvaran bu kadın değil miydi?

Ne diyeceğimi şaşırdım. Yer yarılsa da yerin dibine girsem... Efendim, bu yüksek sosyete insanları bir başka oluyor, bir zamanları bir zamanlarına uymuyor. Sanki perde altında karakucak güreştiğimiz kadın bu değil...

Herhalde beni tanımadılar diye,

– Hanımefendi, dedim, benim karakterimi beğenmiştiniz... Galiba şimdi beni hatırlayamadınız...

Müzayede Hanım soğuk bir yüzle,

– Hatırladım efendim... dedi.

Bu kadın, o kadın değil... Yoksa ben mi şaşırdım?

Öyle bozuldum ki, dönüp gidemiyorum da bitürlü... İnsan bu halde ne halt edeceğini şaşıyor. Ben bu sefer,

– Bendeniz, dedim, maalesef tahsilimi tamamlayamamış bir vatan evladıyım. Bir yardımınız dokunabilir Hanımefendi. Her hususta bana itimat edebilirsiniz. Sayenizde ben de yetişir, vatanıma, milletime faydalı bir insan olurum.

Kocası çeyrek dudak kıvrışıyla alaylı alaylı gülerek,

– Lütfen şoförümüze isminizi, adresinizi kaydettirin. Bir ihtiyacımız olunca, biz size mektupla bildiririz efendim... dedikten sonra, çenesini kaldırıp burnuyla kapıyı gösterdi.

Tabii hemen dönüp gitmek var ya, ben iyice bozulmuş ve şaşırmıştım, bir de üstelik salondan çıkınca şoförü aramaz mıyım! Buldum, affedersiniz, sümük gibi de bir oğlan...

– Hanımefendi’nin yeni şoförü siz misiniz? dedim.

– Evet... dedi.

– Adresimi yazmanızı emrettiler...

– Dışarda Dursun Efendi vardır. Onu bulun, o yazar... dedi.

– Şoför ehliyetiniz var mı sizin? diye sordum.

– Yok ama, alacağım yakında... dedi.

Hepsinin Allah belasını versin... Bir çıktım ki ordan, hiç sormayın...

Başımdan geçen bu eski vakayı, ben bir tarihte Hasan Köselek’e anlatmıştım da, o da tanıyormuş; “O kadının asıl

adı Müzayede Hanım değil, Betül'dür, ona adıyla sanıyla Tatlı Betüş derler," demişti. Yıllar geçti, bir daha da ne gördüm, ne de hakkında bişey duydum. Bildiğim bu kadar... Hasan Beyi görecek misiniz? Çok iyi. Lütfen selamlarımı ve hürmetlerimi söyleyin. Hasan Bey daha iyi bilir, anlatmıştı bana... Hayır cemiyetleri menfaatine, nasıl dudaklarını ve yanaklarını... Duydunuz demek... Peki efendim... Gülegüle... Hasan Beye hürmetler ederim...

SON DERECEDE ENTELLEKTÜEL BİR KADIN

Size yanlış söylemişler. Ben şöyle böyle tanırım... Evet, hakkında çok şeyler duydum ama, yakından tanımam, o kadar iyi bilmem... Yalnız bir gece görebildim Betül Hanımı... O gece de evi o kadar kalabalıktı ki, fazla bişey de konuşamadık...

Efendim? Ne biliyorsam, sizi ilgilendiriyor, öyle mi? Ne bakımdan ilgileniyorsunuz acaba, sorabilir miyim? Yoksa siz de mi şairsiniz? Öyle bile olsa, Betül Hanım şimdi herhalde yaşlanmıştır. Peki, kendisini bulsanıza... Siz de onu arıyorsunuz demek... Niçin? Akkrabanız oluyor... Hıııııı... Halanız mı? Yaaa...

Bilmiyorum, hiçbişey bilmiyorum... Başkalarından duydum efendim, dedikodu... Hem sonra seneler geçti...

Halanızı tanıdığımı size kim söyledi? Sedat Bey mi? Acaba hangi Sedat Bey? Nasıl? Baygın Sedat mı? Hıııııı... Bizim Sedat... Şimdi nerde Sedat? Yaaa... Ben onu Avrupa'da biyerlerde sanıyordum. Öyleyse Sedat Bey kendisi neden anlatmadı da, bana gönderdi sizi? Sedat daha iyi tanır, kocasıydı... Hasta demek, yaa... Çok mu hasta? Eee, tabii... O benden çok yaşlıdır. Ben daha lisede öğrenciyken o koskoca adamdı. Hatta sanat dergilerine tenkitler yazardı. Ben de o vesileyle tanımıştım kendisini.

Ben o zamanlar şiir de yazardım. Bakmayın, şimdi burda otomobil acenteliği yaptığıma. Şimdiki işimle bir münasebeti yok ama, maalesef o zamanlar bir nebze şairliğimiz de vardı... Hah hah hah... Hiç şairlik halim yok, değil mi! Siz görünüşüme bakmayın, çok hassas bir kalbim vardır, kendimi

methetmek gibi olmasın ama, iyi şiirler yazdım o zamanlar... Arasına şimdiki şiirlere bakıyorum da yani, bunlara şiir demeye bin tane şahit ister; şiiri de rezil ettiler. Vaktim olsa yine şiir yazmak isterim ama, nerdeee, işten güçten başımı alamıyorum ki...

Gençliğimde bir miktar şiir yazdım ama, tabii isteyerek olmadı... Mecbur kaldım da ondan şair oldum. Katiyen içimden gelerek değil... Efendim, annem üveydi. Lisenin onuncu sınıfında da çıkmıştım. Yaşım da ilerlemiş, olmuş yirmiiki... Evde huzur yok... Babamla aramız açık... Üstelik yoksuluz da... Bütün bunlar yetmezmiş gibi, bir de hasta oldum, çok zayıf düştüm. Verem olduğumu sanıyordum. Verem olmamışım ama bana öyle geliyordu. Ee bu durumda bir genç, şair olmaz da ne yapar? Şairlik için bütün şartlar vardı. Ben de mecbur oldum şiir yazmaya. Çok güzel şiirler yazıyordum vallahi... İnanmazsınız ama, çok beğenilirdi şiirlerim... Çok hassastım o zamanlar, yine de hassasımdır ya... Hiç göründüğüm gibi değilimdir. Yolda giderken dilenen bir çocuk görsem, hiç dayanmam, görmemek için ya başımı çeviririm ya yolumu değiştiririm...

Malum ya, her işin bir piyasası vardır. Mesela şimdi ben, otomobil acenteliği, yedek parçacılık yapıyorum, değil mi, işin piyasasının içine girmezsem, bu işi yürütemem. Yani şimdi gitsem Çiçek Pazarı'na diyelim, orda bu iş yürümez. Tabii şairlik de böyle... Ben o zaman kendi kendime şiirler yazıyorum ama, şiir piyasasına girmeyince şair olunmaz ki... Neyse, ne demişler hani, arayan Mevlasını da bulur, belasını da... Ben de araya araya şiir piyasasının içine düştüm. Evet, her işin ayrı bir piyasası var. Şair takımının, muharrir filan kısmının da oturdukları kahveler, pastaneler, buluştukları yerler, meyhaneler ayrı... Ben de düştüm bunların aralarına. Hatta bu vesileyle mecmualarda bikaç şiirim de çıkmıştı.

İşte o günlerde bizim sanatçı çevrelerinde bir "Bayan Entellektüel" lafıdır gidiyor. Kim bu Bayan Entellektüel? Betül Hanım adında bir kadınmış... Piyasanın ne kadar genç şairi, gazetecisi, muharriri varsa, hepsi tanıyor Bayan Entellektüel'i... Benim bir iyi huyum vardır, –huyumu seveyim– bilmediğim bir söz geçti mi biyerde, hiç bilmiyormuşum gibi davranmam,

sanki ben de biliyormuşum gibi yaparım. Ama lafa da pek karışmam... Çünkü, insan herkesin bildiğini bilmezse avanak sayılır, bilmez de bilirmiş gibi lafa karışırsa bozum olur... Sonra sonra, konuşula konuşula, o bilmediğim meselenin ne olduğunu ondan bundan duya duya öğrenirim. İşte Betül Hanımın da kim olduğunu böyle öğrendim.

Bu Betül Hanım, herkesin ağızbirliği ettiğine göre “son derecede entellektüel” bir kadınmış. Öyle ki Türkiye’de onun üstüne entellektüellikte başka bir kadın yokmuş. Fransa’da, İngiltere’de, Almanya’da filan onsekizinci, ondokuzuncu yüzyıllarda ve şimdiki zamanda böyle bitakım entellektüel kadınlar varmış. Bu zengin entellektüel hanımların salonlarında o memleketin bütün namlı şair vesair takımı toplanırmış. Dur bakayım, neydi... Hah, Madam Lambert’in salonu mu, ne varmış. Bir de Corc San varmış. Ama bu Betül Hanım, bizim memlekette bu türlü entellektüel kadınların ilk numunesiymiş.

Anlayabildiğime göre, son derecede entellektüel bir kadın olmak öyle kolay bir iş değil. Çünkü, bir kere çok zengin olacak ki, evinde haftanın bir günü memleketin bütün meşhur siması, elit tabakası, şairleri mairleri, ressamırları messamırları, muharrirleri falan filan toplansınlar, yesinler, içsinler, konuşsunlar, tartışsınlar, kavga etsinler...

Betül Hanımın evinde bu işe elverişli gayet geniş bir salon varmış. Oraya “Çarşamba Salonu” denirmiş, her çarşamba orda toplanılırmış.

Yine konuşmalardan anladığıma göre, Betül Hanımın salonuna girip çıkmayanlar katiyen sanatkâr sayılmıyorlar. Piyasasına girdiğim halde neden beni şair saymadıklarını işte o zaman anladım. Betül Hanımın Çarşamba Salonu’na girmeden şair olmanın imkânı yok. Şair, muharrir, romancı filan olmak için bikez oraya gidilecek. Sen ne kadar şair olsan, parlak şiirler yazsan, ağzınla kuş tutup döktürsen, çok kıymetli şiir kitapları çıkarsan, Betül Hanımın salonuna girmedikçe şairliğin tescil olunmuyor. Hani Ticaret Odasında kaydı olmayan bir tüccar, nasıl muteber bir tüccar olamaz, bankalarca imzası tanınmaz, ticari kredisi olmazsa, şairler için de Betül Hanımın Çarşamba Salonu öyle...

Gelgelelim, Bayan Entellektüel'in Çarşamba Salonu'na girmek kolay değil... Gayetle zor bir iş... Bir şair önce birçok basamaklardan geçecek, azbuçuk tanınacak, şair diye şiirlerinden bahsettirecek, bişeyler, bişeyler, bişeyler yapacak ki, ancak ondan sonra Betül Hanımın Çarşamba Salonu'na kabul edilme hakkını elde edebilsin de gerçek şairliği onaylanıp anlaşılsın.

Ben bunları öğrenince nasıl edip de şu salona girsem diye derin derin düşünmeye başladım. Yalnız ben değilim ha, daha birçok insan, Bayan Entellektüel'in salonuna girmek için uğraşıp duruyor.

Bu salon akademi filan gibi biyermiş. Çok ünlü politikacılar falan da geliyormuş, yani gelmeye can atarlarmış ya, içlerinde ancak sanatsever olanlar lütfen kabul olunurmuş.

Ben artık bir polis hafiyesine döndüm. Betül Hanımı tanıyan arkadaşlara hep onu sorup hakkında bişeyler öğrenmeye, bilgi toplamaya çalışıyorum. Bu kadar ilgilenmemin sebebi de, duyduğuma göre, Bayan Entellektüel fakir fukara olan şairlerin elinden tutar, onları adam edermiş. Yani hem adam olmak, hem de şairler arasına girmek için, Betül Hanımla tanışmaktan başka çare yok. Edebiyat tarihine giden yol, Bayan Entellektüel'in salonundan geçiyor. Salonun devamlıları var ki, onlar artık üstat...

Bayan Entellektüel bir sanat eksperî, o bir kere bir şiire, "Güzel!" dedi mi, tamam, o şiir güzel... "Şaheser!" dedi mi, şaheser... Yeter ki o kadın damgasını vursun...

Bayan Entellektüel için birbirini tutmaz şeyler söyleniyor. Mesela, sizi bana gönderen Baygın Sedat var ya, eski kocası olduğu için iyi biliyor, onun söylediğine göre, bu kadının eskiden şiirle, edebiyatla, sanatla manatla hiçbir ilgisi, alışverişi yokmuş. Şimdiki kocası da çok zengin... Rahat rahat yaşayıp giderken, bir genç şair, zavallı kadıncağızı bu hastalığa alıştırmış. Alıştırmış diyorum, bu söz tam yerindedir. Sanattan anlayabilmek için, ona yavaş yavaş alışmak gerekir. Tıpkı cıgaraya filan olduğu gibi... Gençliğimde başımdan geçtiği için bilirim, Allah göstermesin bir kere de bu şairliğe alıştın mıydı, alkoliklikten, kumarbazlıktan beterdir ve kurtulması daha zordur. Ama ne yapacaksın ki, kızamık gibi, suçüçeği

gibi, boğmaca filan gibi, bu şairlik hastalığı da her gencin başına gelir. İhtilata meydan vermeden kurtulursa ne iyi, yoksa yandı...

Betül Hanıma da şairlik, sanatseverlik hastalığı sonradan bulaşmış. Önceleri şiirle miirle hiçbir ilgisi yokmuş. Hatta şiirden hiç hoşlanmazmış. Sonra günün birinde kadın değişiyor. Kocasına, “Senin ruhun kaba... Sen benim ruhumdan anlamıyorsun. Ben seninle yapamam!” demeye başlıyor. Bunu o kadar çok söylüyor ki, adam da kendi ruhunun kabalığından şüpheye düşüp, “Ruhumun kabalığını nereden anladın?” diye soruyor. Betül Hanım da, “Senin hayatında şiir yok...” diyor. Kocasını meraka düşüyor, bunca zamandır ruhunun kabalığından hiç şikâyet etmeyen karısına birden acaba ne oldu? Bir de tahkikata girişiyor ki, mesele başka... Bir genç şair varmış, bir toplantıda Betül Hanımla tanışmış, orası da böyle danslı filan biyermiş. Betül Hanımı dansa kaldırmış. Dans ederlerken, oğlan başlamış kadının kulağının dibinde mırıl mırıl mırıldanarak şiirler okumaya. Kulağının dibinde mırıldanan şaire bikaç kere, “Rica ederim kesin şu mırıltıyı!” filan diyorsa da oğlanın aldıracağı yok. Hatta diyorlar ki, Betül Hanım o kadar sinirlenmiş ki, birara kendinden geçip, terbiyesini bile bozarak, “Kulağımın dibinde mırıldanıp durma ulan!” diye de bağırılmış. Ama oğlan yüzsüz, yine mırıldanır dururmuş. Betül Hanım, oğlanın kolundan sıyrılıp bırakıyor dansı, oturuyor yerine. Oğlan bırakmıyor ki peşini, yanına oturuyor, durmadan şiirler okuyor. Kadın kaçıyor, oğlan arkasından... Yani Betül Hanıma iyice balta olmuş... O günden sonra Betül Hanımın peşini hiç bırakmamış. Kadını bir köşeye kıstırdı mı, ağzını kulağına yanaştırır, başlarmış şiir okumaya... Oğlan sonra arkadaşlarına itiraf etmiş ki:

– Ne yapayım, başka hiçbir çarem yoktu. Betül Hanımı ilk gördüğüm gecenin sabahı intihara karar vermiştim. İntihardan vazgeçtim. Kendi kendime, ne diye ölecekmişim, yaşamalıyım... dedim. Yaşamak için de ilk çıkan fırsatı yakalamaya karar verdim.

Betül Hanım kulağını bitürlü o şairin ağzından kurtarmıyormuş. Hatta bir keresinde artık dayanamamış da,

– Yeter ulan namussuz, beni serseme çevirdin. Sus, çenen tutulsun! diye bağırarak oğlanın kafasına, içinde dondurma dolu bardağı indirmiş.

Oğlanın başı yarılmış, yüzünden aşağı kanlar aka aka, sanki hiçbir şey olmamış gibi, yine kadının kulağına eğilip,

– Alışacaksınız, alışacaksınız!.. Bir kere alıştınız mı, artık şiirsiz yaşayamayacaksınız... diyor, yine mırıl mırıl şiirler okuyormuş.

Betül Hanım şak diye düşüp bayılmış. Oğlan iki dizi üstüne kadının yanına çöküp yine devam etmiş şiire. Betül Hanım gözünü açmış ki, oğlan kulağının dibinde şiir mırıldanmıyormu!

Kadın,

– Ayyy!.. diye bir ses koyverip yeniden bayılmış.

Sözün kisası ne yapmışsa baş edememiş oğlanla, oğlanın şiirlerinden kurtulamamış. O yüzden mapus gibi evin içine kapanmış. Bu sefer oğlan telefonu açar, telefonda şiirler mırıldanmış. En sonunda beyim, işte böyle böyle, insan kendini nasıl zorlayarak, içe içe günün birinde cıgara tiryakisi olur da, bir daha cıgarayı bırakmazsa, Betül Hanım da şiire alışmamış mı!.. Kadın şiirsiz duramıyor, hem de şiir kulağına mırıldanılacak... Başlamış bu sefer oğlanı aramaya, bunu bulunca da,

– Aman biraz şiir oku, ne olur... diye kulağını şairin ağzına dayamış.

Oğlan, kulağının dibinde şiir mırıldanmazsa, Betül Hanım yerinde duramaz, sinir krizleri geçirirmiş. Yatarmış oğlanın dizine,

– Oku mırıl mırıl!.. dermiş.

Zavallı Betül Hanım öyle bir hale gelmiş ki, şiirsiz bir dakika duramıyor. Gece uyurken bile, birisi kulağının dibinde şiir mırıldansın istiyor. Eroinman gibi bişey olmuş. Hani nerdeyse, o şair oğlanla kırıştıracak. Fakat böyle bişey de yapmak istemiyor. Onun istediği, kocası da şairleşsin de, kulağına şiirler mırıldansın. O zaman oğlanı savacak başından. İşte bunun için kocasını tahrik edip de şairleştirsın diye, o sıralarda boyuna kocasına, “Sen şiirden anlamıyorsun. On para etmezsin... İnsan dediğin şiirden anlamalı...” diye söylemeye başlamış. Yani Betül Hanım, oğlanı başından dehleyip

namusunu kurtarmak istiyor. Bunun için de kocasının şiir yazması lazım.

Efendim, bu kadın, benim anladığıma göre, manen tatmin olmak istiyor. Kocasını da işadımı, manevi dalgalara vakti yok ki, ne yapsın... Ben de işadamıyım ama, bir zamanlar şiirle de uğraştığımdan, bu dalgalardan anlarım. İşte şiirin hayatta faydası budur; benim manevi dalgalara da aklım erer.

Bana o eski şairlik günlerimin bugün için büyük faydası oldu. İnsan dediğin hayattan ders almalı. Ben Betül Hanımın kocasının başına gelenlerden çok ders almışımdır. Aynı şeylerin benim de başıma gelmemesi için, evlendikten sonra evime şair girmesini yasak etmişimdir. Şair milleti bizim eve adımını atamaz. Çünkü kendi şairlik zamanımdan bilirim, bu şair milleti, gördükleri güzel kadınlara hemen tutulurlar. Dünyadan aşkı kaldır da bak, ilaç için bitane bile şair kalmaz. Enayi kadınlar da bilmezler, o şiirleri sahi zanneder, tav olurlar. Onun için beyim, bizim evin eşiğinden şair adımını atamaz. Hatta Şair Fazlı sokağında çok güzel bir apartmanda dairem vardı. Sokağın adını değiştirmek için çok uğraştım. Değiştiremeyince, sırf sokağın adı Şair Fazlı olduğu için o güzelim apartmanımı yok pahasına satıp, Altınbakkal gibi adı güzel bir semte taşındım.

Betül Hanımın zavallı kocası ne yapsın! Karısını deliler gibi seviyor. Sırf karısı tatmin olsun, sanat hevesini alsın diye, karısının keyfi için, o şair oğlana edebiyat mecmuası çıkarttırıyor. Adam veriyor parayı... İşte o günlerde Betül Hanıma yüksek sosyete de “Bayan Entellektüel” denilmeye başlanıyor.

Adamcağız, o edebiyat mecmuası çıksın da, tek karısı mutlu olsun diye avuç dolusu para döküyor ama, yine de Bayan Entellektüel’e yaranamıyor. Bayan Entellektül kocasına, “Sen şiirden anlamıyorsun, şiirden anlasaydın, ruhumu da anlardın!” deyip duruyor. Zavallı adam mecbur oluyor işi şiire dökmeye.

Zordur beyim zor; bir işadımının sonradan şairleşmesi çok zordur, başımda olduğundan bilirim. Herif de karısını seviyor, ne yapsın, başlamış şiir dersi almaya. Tanıyanların söylediğine göre, adam o hızla şiire devam etseymiş, yani az daha dişini sıksaymış, bir zaman sonra büyük bir şair olup çıkacakmış.

Kocası şiir yazmayı öğrenmiş ama, yalnız şiir yazmakla şair olunmaz ki... Öbür oğlan, saçından tırnağına kadar şairmiş. Bir kere iyice sıska, tabii açlıktan... Darmadağınık saçları yüzünü gözünü kapamış. Bakışları hülyalı ve derin, sebebi de zavallı oğlan hep uykusuz, nerde akşam, orda sabah... Üst baş dersin, perperişan, yani mühmel dediklerinden; bir iyi elbisesi yok ki giysin zavallı... Sonra, gayetle dalgın. Nasıl dalgın olmasın, oğlanda mecal kalmamış, zihni çalışmaz olmuş. Gözler, esrarkeşlerinki gibi süzgün. Oğlanı bir ordu asker içine koysan, kim görse, “İşte bu şairdir!” diye tanır. Şairi bilenler, tanıyanlarla da konuştum. “Sülük gibi, sümük gibi, sümsük bir oğlandı. İnsanın içinden, hemen suratına iki tokat atası geliyor, hem de elinin tersiyle...” diyorlardı. Hatta kaç kişi konuşma sırasında birden oğlanın suratını görünce,

– Aman bize az müsaade et, gidip şu oğlana iki tokat atıp geleyim... dermiş...

– Size bişey mi yaptı? diye de sorulunca,

– Yoo, tanımam bile, ama içimden tokat atmak geliyor... derlermiş.

Bayan Entellektüel’in kocası, ders alarak, meşk ederek, şiirde günden güne ilerliyor ama, kendini nasıl şairleştirsin, kolay mı? Herif namı işadamlarımızdan, koskoca gövde, burnundan iki metre önde giden bir göbek, kat kat katmerli bir ense, çeneden göğse sarkmış bir gerdan... Böyle adamın şairleşmesi çok zor. Ama adam, karısına olan aşkından herşeye katlanmış, günden güne zayıflamış, çökmüş gözleri baygınlaşmış, endamı incelmış... Ama öbür yandan, şair oğlan var ya, o da edebiyat dergisi çıkarıyorum diye adamın paracıklarını yiyip içtikçe, beslenip şiştikçe, damızlık koçlar gibi olmuş. Derken derken, şair oğlan bir mükemmel işadamı olmuş, işadamı da şairleşeceğim derken hastaneyi boylamış.

Şahsen kendim de bilirim, işadamlığıyla şairlik birlikte yürümez. Şair oğlan, Bayan Entellektüel’in sayesinde sayılı bir işadamı olunca, şiire miire boş vermiş. Betül Hanımın şanssızlığına bakın beyim... Kadın şiire alışmış, ille kulağının dibinde birisi şiir mırıldanacak. Kocası istediği gibi şair olmuyor bitürlü. Şair oğlanı dersin, semirdikçe semirmiş, topçu kadanaları gibi olmuş. Bayan Entellektüel’e çırpı gibi, sümsük

bir oğlan lazım... Başlıyor aranmaya. Onu ara, bunu ara derken, öyle bir hal alıyor ki, Bayan Entellektüel'in gözüne girip dünyalığını doğrultmak isteyen her delikanlı işi şiire döküyor. Siz gençsiniz, o zamana yetişmediniz, bir zamanlar memlekette şair o kadar artmıştı ki, her otobüs dolusu yolcunun yarısından çoğu şairdi. Bu şair bereketi ve şiir mahsulünün artması hep Betül Hanımın sayesinde olmuştur. Hatta ben bilirim, çok kişi kendisine şair süsü vermek için makyaj yapar da öyle giderdi Bayan Entellektüel'in Çarşamba Salonu'na...

Çarşamba Salonu'na bir kerecik gidebildim. Benim zaten kısmetim yoktur. Beni oraya götüren de Sedat Beydir, yani Betül Hanımın eski kocası, sonraları aile dostu olan Baygın Sedat... Nişantaşı'nda çok geniş bir apartman dairesiydi. Kapıdan girdik, önümde Sedat, ilk gördüğü kadına yapıştı öptü, ikincisini de, üçüncüsünü de öptü, boyuna öpüyor. Şimdi ben ne yapsam diye düşünüp dururken, Sedat'ın kollarından kurtulan kadın bana yöneldi. Demek buranın adeti budur diye ben de öptüm. Burda öpüşmek "merhaba" demek gibi bişey... İçeri geçtik. Sedat kimi kadının elini öpüyor, arkadan da yanağını öpüyor. Ben de ona uydum.

Salonda kadınlı erkekli belki otuz kişi vardı. Kimisi İngilizce, kimisi Fransızca, kimisi de Almanca konuşuyordu. Arada tek tük Türkçe konuşanlar da var... İçkiler gırla, mezeler gani... Ben nasıl etsem de Bayan Entellektüel'i bir punduna getirip kendimle ilgilendirsem diye "son derecede entellektüel kadın"ın arkasında dönüp duruyordum. Bir tenhada yakalasam, hemen yanaşıp kulağının dibinde şiirlerimi mırıldanacağım. Bitürlü bu fırsatı ele geçiremedim.

Bayan Entellektüel'i, orta yaşlı bir hanım sanıyordum, halbuki hangi güzellik müsabakasına soksan birinci gelir, öyle taze ve güzel...

Benim bulunduğum gece salonda bikaç profesör, başyazar, politikacı, tiyatrocı falan da vardı.

Peşinde koşa koşa sonunda kadını koridorun dibinde bir yerde sıkıştırdım. Ne olursa olsun deyip birden yanaştım, kulağının dibinde bir şiirimi okumaya başladım. Ben şiire başlar başlamaz,

– Müsaade edin, çok sıkıştım... dedi.

Hakikaten kadını çok sıkıştırmıştım. Ama başka çare yok. Kadın yine,

– Anlamıyor musunuz, sıkıştım diyorum size... deyip fırladı, önündeki kapıyı açmasıyla içeri daldı.

Meğer kadının sıkışması başka bir sıkışmaymış...

O gece bir daha da kadına sokulamadım, benim olduğum yerden kaçtı. Hoş ben sonradan yine Allaha şükür bir işadımı oldum ama, ne zorlukla. Halbuki o gece Bayan Entellektüel'in himayesine girebilseydim, çok daha kolay yollardan şimdi büyük servet sahibi olacaktım.

Bayan Entellektüel'in arkasını yine de bırakmazdım ya, biriki gün sonra Avrupa'ya gitmiş. Bir daha da ne gördüm, ne de hakkında bişey duydum.

Demek Sedat çok hasta... Ağır, öyle mi? Bayan Entellektüel'i asıl o bilir, hasta olmasaydı çok şeyler anlatırdı size. Nerden aklında kalmış da beni hatırlamış... Benim otomobil yedek parçacılığı yaptığımı da biliyor, ha?

Siz şimdi halanızın nerde olduğunu, eski şairlere soracaksınız, onlar bilir belki... Eski şairlerden hangisine Bayan Entellektüel'i sorsanız, hepsi tanır.

Ben şiiri bırakalı çok oldu. Ama güzel şiir yazardım. Çok rakik bir kalbim vardır. Gayet hassasımdır, bakmayın şimdi siz böyle görüldüğüme. Dış görünüşümden belli olmaz ama, kendimi methetmek gibi olmasın, şairliğim iyidir yani...

YÜKSEK SOSYETENİN ŞİFRELİ BAYANLARI

Kimi istedin? Efendim?.. Nasıl? Aaaa... O iş için gelmedin mi? Öyleyse ne iş için geldin aslanım? Ayol burası devlet dairesi değil... Peki ne istiyorsun yani? Benimle mi görüşmek? A-a!.. Daha da neler!.. Yavrum, sen aklını mı kaçırdın? Hadi işine... Evde bu kadar körpe kız varken, gönlün beni mi çekti aslanım? Anlaşıldı, sen kaşınıyorsun tosunum! Hadi be, git işine! Çaylak! Bana bak, benimki gelirse vallahi seni... Alyanak oğlan, git şurdan, kafana iskarpiyi yemeden...

Delinin zoruna bak! Benimle ne görüşecekmışsin! Vay sığırcık yavrusu!

Bizim evin adresini kimden aldın? Hah haah haaaa... Bak, salonda bu kadar kız var... Paradan ne haber? Sen galiba İstanbul'a para yemeye gelmişsin! Yoksa moruğun mangırlarını mı yürüttün? Yapmadın mı?

Ay hoşuma gitmeye başladın...

Ne dedin? Halanı mı arıyorsun? Bizde çalışan kızlar işte burda... Ayol ben sana tekmil mi vereceğim? Şuna da bak! Sen başka evde ara halanı alyanak!

Kimmiş senin halan? Betül mü? Hangi Betül? Nee?.. Aa-aa, sen Lokum Betül'ün yeğeni misin? Sahi mi? Hay Allah iyiliğini versin... Demindenberi söylesene oğlum...

Gel bakayım, benimle gel... Bu odada daha iyi konuşuruz, geç şuraya... Otur şöyle... Hay Allah!.. Demek Betüş senin halan oluyor? Peki nerde şimdi? Sen de onu mu arıyorsun? Vah vah vah... Vah vah vah... Vay Betüş'cüm vah!

Biz onunla görüşmeyeli hanidir... Hiç bilmiyorum... Ne içersin? Viski içer misin? Konyak? İç, iç bitane...

Sen benim ismimi hiç duymadın mı? Aaa, sahi mi!.. Ayol, gazetelerde de mi rastlamadın adıma?

Neydik, ne olduk... Yooo, ben memnunum hayatımdan. Ama beni bu mesleğe sokan senin halandır. Nasıl oldu, bak anlatayım da dinle. O zaman evliydim, daha dünyadan haberim yok. Kocam da çok zengin bir tüccar. Aaaahh ah, ben çok talihsiz bir kadını, Betüş'ü çok severim, bana çok iyiliği vardır... Bitane daha içmez misin?

Kocam çok yakışıklıydı ama, gözü hep dışardaydı. Onu aile yuvamıza bağlamak için ne fedakârlıklara katlandım, neler yapmadım, neler.. Her gece süslenir püslenir, pencere önünde oturur, yolunu beklerdim, sabaha kadar... Kaç kış gecesi pencere önünde uyuyakalmışımıdır. Benim çektiklerim dille anlatılmaz...

Aşçıya kocamın en sevdiği yemekleri yaptırır, ne harika sofralar kurardım, tek gözüne gireyim diye... Anneciğim, "Erkeklerin kalbine midelerinden girilir," derdi. Ben de kocama öyle sofralar kurardım ki, görenler bayılır, "Sofra değil, şiir, şiir," derlerdi. Ne yaptımsa kâr etmedi namussuz herife. Ne yaptımsa yuvamıza bağliyamadım. Herifin gözü hep dışarda, fingerdeyenlerde, bar kızlarında... Yani, süflî ruhlu bir herifti,

anlıyor musun? Ben de o kadınların kılığına girmek için ah neler yapmadım, onlara benzeyeyim de dedim, aklımca, kocamın gözü dışarda olmasın...

Seviyor muydum? Tabii... Ayol sevmez olur muyum, adam çok zengindi diyorum sana. Ağla, ağla, ağla, öyle zayıfladım, iğne ipliğe döndüm...

Bir gece kocamın yolunu beklerken pencere önünde uyu-yakalmışım. Gözümü açtım, sabah olmuş, benimki gene yok... Başladım ağlamaya... Yatağa kapandım, hıçkıra hıçkıra ağlıyorum. Öğleye doğru hizmetçi,

– Betül Hanım geldi, dedi.

– Salona al! dedim.

Hemen ayna önüne geçip tuvaletimi tazeledim ama nafile, ağladığım besbelli, gözkapaklarım şiş şiş...

Betül'le Yüksek Kulüp'te tanışmıştık, bir gece kocamla baloya gitmiştik de oraya... İşte ondan sonra ahbap olmuştuk. O zamanlar Betüş, Mertelek İbrahim derler bir adamla evliydi; gayetle sert bir adam... Herif zengin olduğu için, ne yapsın Betüş'cük, tahammül ederdi zavallı...

Beni o halde görünce,

– Neriman, nedir bu halin, neyin var? dedi.

– Hiç, dedim, bişeyciğim yok...

– Ayol ağlamışsın, gözlerin kan çanağı... Gençliğine, güzelliğine yazık değil mi şekerim?.. dedi.

– Aman Betüş, dedim, bana bir akıl ver, ne yapayım da kocamı kendime bağlayayım?

– Aman dert o olsun... Ondan kolay ne var? Koca çok bulunur ama, gençlik, güzellik bir gitti mi, bir daha geri gelmez... Onun için gençliğinde güzelliğinin kıymetini bil... Bak, sana bir akıl vereyim, verdiğim akı tut, dediklerimi yap, bak gör o zaman, eğer kocan terbiyeli sirk köpeğine dönmezse, gel yanıma, ne istersen söyle bana... Bu benim kaçınıcı evliliğim, kocalarımın hepsi de beni el üstünde tutarlar. Ben bütün kocalarım böyle yaptım da ondan bilirim.

– Ne yaptın aman anlat!.. diye üstüne düştüm.

– Allahıma çok şükür, bu usulle çok muvaffak oldum. Ama bak, bu anlatacaklarım aramızda kalsın, sır... dedi.

– Aaa, tabii... Ölsem kimseye söylemem! diye söz verdim.

– Eğer birine ıtlatırsan, bilmiş ol, yarın öbür dünyada iki elim yakandadır...

Yemin billah ettim kimseye söylemeyeceğime. Onun keşfettiği usulü bütün kadınlar öğrenirler de yaparlarsa, hiçbir koca açıkta kalmazmış...

– Sen, dedi, ne yapıp edip kocanı kıskandıracaksın...

– Aman Betüş, dedim, yapmadım mı sanıyorsun? Ne yaptım sa kıskandıramadım. Hatta kendi kendime aşk mektupları yazıp kendi adresime postaladım. Bana gelen mektupları açmaz ki... Benden hiç şüphelenmez. Kendim gösterdim mektupları... Ne dese beğenirsin: “Bütün erkeklerin âşık olduğu kadına yalnız ben sahibim, göğsüm kabarıyor!” demez mi! Bir keresinde de kocama imzasız mektup gönderdim: “Karınız sizi aldatıyor,” diye... Şu kadcarcık kızmadı. “Seni çekemiyorlar da ondan dedikodu çıkarıyorlar,” dedi. Kocam beni hiç kıskanmaz, bana sonsuz itimadı vardır. Kendisini deli gibi sevdiğimi, gül üstüne gül koklamayacağımı bilir.

Betül,

– Kız sen ne safsın, dedi, bu seferki dedikodu olmayacak ki... Kocan seni kendi eliyle yakalayacak, anlıyor musun? Seni başka bir herifle koyun koyuna yakalar da herşeyi gözüyle görürse, artık inanmaz olur mu? İster istemez inanacak... Hoş, ikinci kocamın da bana o kadar büyük itimadı vardı ki, beni yatakta başkasıyla bastırđıđı halde; gözlerine itimadı sarsıldı da, bana itimadı hiç sarsılmadı. Onun için ben bu işi artık yalnız kocama değil, beş on kişiye birden gösteriyorum ki şahitli ispatlı olsun... Hatta işin içine hükümeti bile karıştırmalı...

Benimle şaka ediyor sandım,

– Aman hükümetin elini sokturmayalım! dedim.

– Hükümetin eli girerse zabıt filan tutulur, gazeteler yazar, kocan da gık diyemez... dedi.

Betül haklıymış. Bu benim kocam çeşidinden herifler bir kere evlendiler mi, nasıl olsa evdeki karı torbada keklik diye, dışardan otlamaya kalkarlar, gözleri hep sağda solda olumuş. Evdeki elde bir, gelsin başka kadınlar...

Bir kere evlendiler mi, üç ay geçmeden evdekine doyarlar. İnan olsun böyledir bu erkek milleti. Enayiler sanırlar

ki, kendi karıları çirkin yada beceriksiz de, o yüzden hiçbir erkek yüzlerine bakmaz. Yahut sanırlar ki, karıları kendilerine körkütük tutkun olduğundan gözleri başka erkeği görmez...

Kendilerine pek güvenirler, karılarının gözünde kendilerinden üstün erkek yok sanırlar. İşte o zaman erkek milleti hapyutar. Üstüne alınma ama, erkek değil mi, hepsi de böyledir, kökü kurusun... Ne zaman ki karıları kendilerini boynuzlatır, kendi elleriyle yakalarlar, hah işte o zaman akılları başlarına gelir, “Vay anasını, demek bizim karıda iş varmış!..” diye başlarını taştan taşa vururlar. Öyle ufak tefek şeylere de bitürlü inanmak istemez aptallar haaa... İyice, herşeyi gözleriyle görecekler. Dünyada kendilerinden başka erkek yok sanırlar aptallar... Dünyanın en yakışıklısı o, en akıllı erkeği o, en şakacı erkeği o, en kibarı o...

Betül,

– Ne ağlayıp duruyorsun kız aptal, kalk hemen kocana ihanet et... dedi.

– Kendi kendime yapamam... dedim.

– Ben sana yardım ederim... Hadi giyin, kendine çeki düzen ver. Ben seni tanıdık bir randevuevine götürüyüm...

– Aaaa!.. Sen çıldırdın mı Betüş, o nasıl söz? Ben namuslu bir kadını, dünyada öyle şey yapamam...

Ben yabancı bir adamla beraber yolda gezerken, yahut muhallebicide otururken kocam bizi görecek sanıyorum. Karının zoruna bak!

Betüş de yani, ne de bilmiş karıydı, aman yarabbi... De-diğine göre, onun bana salık verdiği bu usul, eskidenberi bizde varmış. Eski aileler de böyle yaparlarmış; hem de en dindarları...

– Kız sen deli misin, hiç eskiden böyle şeyler olur mu? Eski zamanda randevuevleri yoktu ki... dedim.

Randevuevleri yokmuş ama, bu işi kendi evlerinde yaparlarmış. Hem de kocalar, kendi elleriyle karılarını yabancı herife teslim ederlermiş. Yaa... Sonradan başkalarına sordum, doğrudur dediler.

Kocalar eskiden, boşandıkları karılarıyla bir daha evlenmek isterlerse, namuslarını temizlemek için karılarına parayla kiralık koca tutarlarmış. Kiralık koca, bir gece için, kocasından

boşanan kadınla evlenirmiş. Ertesi günün sabahı, kiralık koca kadını boşar, asıl koca da eski karısını, tertemiz olarak geri almış. Bunun adına hülle denilirmiş. Yaa, eski kocalar hem de para vererek kendi elleriyle karılarına hüllecı getirirlermiş. Bizimki de modern hülle olacakmış. Hüllecı denilen o bir gecelik kiralık kocalar, kadınla yatak odasına girip sabahlarlar, ama parmaklarının ucunu bile kadına dokundurmazlarmış. İşte tam bizim yapacağımız gibi bişey. Vallahi aklım yattı bu işe. Mademki eski âdetimizmiş, neden yapmayayım? Ben yeni bir âdet çıkarmıyorum ya... Yalnız bişey var, bu hüllecılık işlerini bilenlerin anlattıklarına göre, o hüllecı denilen heriflerin bazıları, gece kadınla yatak odasında kalınca, “Sen benim nikâhlı karımsın, istediğimi yaparım sana...” diyerekten pazarlığı bozarlar, kadını öyle memnun eder, öyle memnun ederlermiş ki, ertesi sabah erkenden kadının eski kocası, heyecanla, merakla yatak odasının kapısını açınca kadın ona, “Defool! Ben seni dünyada istemem... Allahıma çok şükür ben dengimi ancak şimdi buldum!” diyerek, boşandığı eski kocasını kovar, hülleciden de ayrılmazmış. Ya benim başıma da böyle bişey gelirse diye ödüm patlıyor. Öyle ya, şeytandır, insanı kandırır.

İnsan sonunun ne olacağını bilir mi? Ben o zaman günün birinde randevuevi işleteceğimi nerden bileyim? Alın yazısı işte...

O çok bilmiş Betüş,

– Bişey yapacak değilsin ki... dedi. Hem namusla benim bu dediğimin ne ilgisi var? Sanki sen namuslusun da, ben senin kadar namuslu değil miyim, şuna bak... İyilik de yaramıyor. Kötü bir niyetle randevuevinde yakalanmayacaksın ki... Sen insanın içine bak, içinde kötülük olmasın da...

– Ay bir de yakalanacak mıyım? dedim.

– Tabii ya... Yakalanmazsan, kocan nasıl duyacak da inacak? Kocanı evine bağlamak, yuvanı korumak için buna katlanacaksın, anladın mı? Madem sen bir dişi kuşsun, kocanın yuvasını da yapacaksın. Neden demişler yuvayı dişi kuş yapar diye... Yani sen randevuevinde yakalanmayacaksın da, kocan mı yakalanacak? O yakalanırsa daha mı iyi?

– Yapamam.

– Ayol sen bişey yapmayacaksın ki... Bu randevuevi, senin bildiğin evlerden değil. Yoksa sen öyle mi sandın? Aaa, daha neler! İyi dinle beni. Sana parayla bir adam tutacağız. Eli eline değmeyecek, anladın mı? Namusun yine namus... Namusuna hiçbirşey lazım gelmez. Senin içinde kötülük yok ya, sen ona bak...

Evde gül gibi karısını bırakıp sürtüklerin peşinden koşan benim kocam gibi azgın heriflere böyle yapmak lazım. Bazı kocalar bundan hoşlanıyor, ne yapacaksın? Karısından kazık yemeyince rahat edemez böyleleri...

– Sen o adamla randevuevinde buluşmadan önce, “Filanca yerde randevuevi var!” diye ahlak zabıtasına telefon edeceksin.

– Kim, ben mi?.. Sen çıldırmışsın...

Yalnız, “Randevuevi var,” diye telefon etmek yetmezmiş. Çünkü her yerde randevuevi var, ahlak zabıtamız hangibirine yetişsin... Onlar da insan, değil mi ya... Onları de can... Programları varmış. Programlarına göre ev basarlarmış.

Betüş bana dedi ki:

– “Kocamın bana güveni büyüktür. Başka erkekle o biçim yakalasa bile inanmaz,” diyorsun. Doğrudur, inanmaz bu herifler. Hani ne demişler: Görmek istemeyenden daha kör, duymak istemeyenden daha sağır, öğrenmek istemeyenden daha mankafa olamaz!

Benim de kocalarımın kimisi inanmadı. “Karıma tuzak kurmuşlar, yalan söylüyorlar,” dedi. Hatta hiç unutmam kocalarımın biri, dünyanın parasını verip anahtar deliğinden çektirettiğim poz poz, iki kişilik o biçim resimlerimi gördü de, ona bile “fotomontajdır” diye inanmadı. İnanmayacak herif, ne yapsan inanmaz. Onun için sen ahlak zabıtasına telefon ederken, başka biri de kocana telefon edip senin gittiğin evin adresini söyleyecek. Yani baskında hem ahlak zabıtası, hem kocan bulunacak ki, en küçük bir şüpheye yer kalmasın...

– Betüş, dedim, verdiği aklı beğendim ama, ya kocam boşarsa beni?

– Boşamak mı, dedi, ayol deli misin, tecrübeyle sabit, kocan seni başka herifle yakalasın bir, bak nasıl “karıcığım, ruhum, canım, şekerim” diye eteğinin etrafında pervane olacak... Böyle heriflere böyle lazım cicim...

Eh, ne yapayım, tek yuvamda mutluluk olsun da, herşeye razıyım.

– Benimle bastırılacak adam nerde? dedim.

– Var, o da hazır... dedi.

Şimdi bu işleri yapan, bu işlerle geçinen adamlar varmış. Betül’le onun tanıdığı ve namusuna son derece güvendiği böyle bir adama gittik. Herif bizden ikibin lira istemez mi!

– Aman ne diyorsun sen, ikibin lira da olur muymuş!..

Ne dese beğenirsin... “Ben kelleyi koltuğa alıyorum Hanımefendi.” Sonra eliyle kendi ensesine şap şap vurup,

– Rica ederim Hanımefendi, şu kelleye bakın. Böyle bir kelle ikibin lira etmez mi? dedi.

Adamın kellesi, kulağı yerinde...

Adam,

– Ya kocanız bizi bastırınca, çekip vurursa? dedi.

Doğru söylüyor ama, o çekip vurma işi benim kocama göre değil. Zavallının bıçağı yok, tabancası yok, yürek desen o hiç yok... Neyi çekecek de kimi neyle vuracak? Biz ikibine razı olduk. Hep birlikte güzel bir plan kurduk.

O gece kocam, sabaha karşı eve geldi, hem de zilzurna sarhoş... Ertesi günü evden çıkarken,

– Ben bugün annelere gideceğim... dedim.

Hiç sesini çıkarmadı. Kocam gidince ben de sokağa fırladım. Doğru Betül’e...

– Aman Betüş, dedim, hiç olmazsa aile seviyemizle mütenasip biyerde basılsaydım. Mesela, Boğaziçi’ndeki turistik oteller bu iş için daha uygun değil mi?

Turistik oteller düşük seviyeliymiş, bayağı kadınlar devam ediyormuş. Yine en rahatı randevueviymiş.

Betüş beni bir apartmana götürdü. Parayla tuttuğumuz adam daha önceden gelmiş, bizi orada bekliyormuş.

Biz odaya girdik. Düşününüz, yabancı bir erkekle, bir odadayım... Heyecandan elim ayağım zangır zangır titriyor.

Bu odada telefon da var.

Odaya girer girmez, hemen telefona koştum. Ahlak zabıtasına telefon edeceğim.

Adam,

– Aman ne yapıyorsunuz hanımefendi, böyle olmaz! dedi.

– Ya nasıl olur?

– Soyunmadan olmaz. Önce bir güzel soyunun. Kocanız sizi giyinik görürse, inanmaz ki...

Mantomu çıkardım, adam,

– Daha, daha soyunun, dedi.

Benim çekindiğimi görünce,

– Hanımefendi, dedi, biz bu işi ilk yapmıyoruz. Elimizden neler geldi, geçti... Herkesin rızkı başka bir yoldan... Biz de çoluğumuzu çocuğumuzu bu yoldan geçindiriyoruz. Bendeniz, övünmek gibi olmasın, sizin gibi kaç hanımefendinin saadetini temin etmişimdir, yuvalarını yapmışımdır. Hatta hizmetimden öyle memnun kalanlar var ki, hâlâ beni evlerine çağırırlar. Bendeniz de ziyaretlerinde kusur etmem. Soyunun, soyunun!.. Hiç çekinmeyin! Ben sizin bildiğiniz erkeklerden değilim. Size kötü gözle bakarsam, gözüm kör olsun.

– Senin gözünün önünde soyunamam... dedim.

– Ben başımı duvara çeviririm. Dönüp bakmam. Dünya ahret kız kardeşim olun! dedi.

Adam yüzünü duvara çevirdi. Ben de soyunmaya başladım.

Adam,

– O ne büyük ben, kırkibirbuçuk maşallah... Hiç o kadar büyük ben görmemiştim. Allah nazardan saklasın... dedi.

Benim şuramda iri bir ben vardır. Hınzır herif benimi nereden gördü? Oramdaki benimi kocam bile görmüş değildir.

– Hani yüzünü duvara çevirecektin? diye bağırardım.

– Yüzüm duvara dönük! dedi.

– Öyleyse gizli yerimdeki benimi nasıl gördün? diye sordum.

– Benim, dedi, ruh gözüm vardır; önümdekini de görürüm, arkamdakini de...

Bir de dönüp bakayım ki, ne görsem beğenirsin... Evet, herifin yüzü duvara dönük ama, duvarda koskoca boy aynası var...

– Tuu utanmaz! diye bağırarak kendimi yatağın içine attım.

Hemen telefona sarıldım. Önceden ezberlediğim ahlak zabıtasının telefon numarasını çevirdim. Telefona çıkana, evin adresini verip,

– Burası randevuevidir, acele gelin, yetişin! dedim, telefonu kapadım.

Adam,

– Şimdi gelirler, dedi, benim de soyunmam icap eder.

– O neden? diye sordum.

– Siz yatakta ben giyinik, olur mu? Sonra kocanızı inandıramayız. Bu kaçıncısı, bilmez miyim: Kocaları inandırmak kolay olmuyor.

– Soyun ama, bana bir adım yaklaşırsan, sonra karışmam... dedim.

– Zaten siz hiç karışmayın, daha iyi... dedi.

Adam da soyundu. Vücudu hiç de fena değil, hatta güzel bile denebilir. Sakın baktığımı sanma ha!.. Bakmadım, hiç bakar mıyım... Aynadan görüyorum...

Beklemeye başladık. On dakika, onbeş dakika geçti. Evi basan masan yok... Bir daha o numarayı çevirip, telefondakine,

– Hani gelecektiniz? Neden gelmediniz? Yarım saattir sizi bekliyorum, dedim.

Telefondaki adam,

– Neresi orası? dedi.

Bir daha adresi söyledim. Ayrıca kolay bulsunlar diye de tarif ettim. Bekle, bekle, basan yok... Yavaş yavaş canım sıkılmaya başladı.

Adam,

– Ben böyle çıplak üşüdüm, zatürree olacağım. Müsaadenizle hanımefendi, artık yatağa giriyorum, dedi.

Baktım, tir tir titriyor zavallı. Acıdım.

– Gir ama, arkanı dön, dedim.

Adam da yatağa girdi. Ben bir daha telefon ettim.

– Ayol, hani gelecektiniz?

– Nereye?

– Demin siz bana geleceğiniz diye söz vermediniz mi? Adresini verdiğim yer, randevuevidir.

Telefondaki ses telaşlandı:

– Aman adresi bir daha verin...

– Kaç kez vereceğim canım?

Bikez daha adresi verdim. Bekle bekle kimse gelmez. Bir daha telefonu açtım.

– Ayol basacaksanız basın artık şu evi...

– Neresi orası?

Bir daha adresi verdim. Heyecandan zangır zangır titriyorum. Hadi ahlak zabıtası gelmiyor, ya kocam neden gelmez? Betüş ona dışardan telefon edecekti. Duyar duymaz hemen koşup gelmesi lazımdı. Ne kocam geliyor, ne ahlak zabıtası...

Birden telefonun zili çalınca korkup hopladım. Bana, şaşkınlıktan kapının zili çalınmış gibi geldi. “Eyvaaaah, basıldık!” diye bağırdım.

Yanı başımda yatan adam,

– Ne korkuyorsunuz hanımefendi, biz buraya basılmaya geldik, telefonun zili çalıyor, korkmayın... dedi.

Aklım başıma geldi, alıcıyı kaldırdım. Telefon eden Betül’müş.

– Ne yaptın Betüş, işler yolunda mı? diye sordum.

– Ayol bitürlü kocanı bulamıyorum, dedi.

– Bu saatte yazıhanesinde bulunur.

– Yazıhanesini bulamıyorum ki... Telefon hatlarında yine karışıklık var. Senin kocanın telefon numarasını çeviriyorum, hep başka yerler çıkıyor. İki saattir telefonun başındayım. Kaç kişiye telefon ettim. Karınız filan yerdeki randevuevindedir, dedim, adres verdim. Telefonda konuşurken heriflerin seslerini duysaydın gülmekten ölürdün, boğuluyormuş gibi... Kimisi ağladı, kimisi inledi, kimisi bağırdı, kimisi de küfretti... Neden sonra telefon ettiğim adamların kocan olmadığını anladım.

Adamın birisi,

– Yanlış hanımefendi, benim karım randevuevinde basılamaz, çünkü bekâırım. Numarayı yanlış çevirmişsiniz, dedi de aklım başıma geldi. Ben de artık telefonda karşıma kocan çıkmayınca, sizin olduğunuz yerin adresini vermeyeceğim.

– Peki ne olacak?

– Bekle biraz daha... Kocanı bulmaya çalışıyorum. Sen ne yaptın?

– Ben de sabahtanberi telefon ediyorum, geleceğiz diyorlar, hâlâ gelmediler.

Betül telefonu kapadı. Ben bu sefer bir daha ahlak zabıtasına telefon ettim.

– Beyefendi neden hâlâ gelmiyorsunuz? diye sordum.

Telefondaki adam,

– Nereye hanımefendi? diye sordu.

– Nereye olacak, randevuevine... Demin size adresi verdim ya...

– Adresi lütfen bikez daha tekrarlar mısınız?

– Yazın da unutulmasın...

Adresi verdim.

Telefondaki adam,

– Şimdi acele işim var, gece gelsem olmaz mı? dedi.

– Gece olmaz, benim de işim var... dedim, küt diye telefonu kapadım.

Benim durumumu düşün! Yabancı bir adamla bir yataktayım. Evet herifle aramızda mesafe var ama, olsun...

Yanımda yatan adam,

– Göreceksiniz, dedi, hiç merak etmeyin. Kocanız ikimizi bir yatakta yakaladıktan sonra sizi affedecek. Kocanıza, "Aramızda hiçbirşey yoktu," diye yemin edeceksiniz. Yalan mı yani? İşte aramızda hiçbirşey yok. Siz de çıplaksınız, ben de... Aramızda iç çamaşırı bile yok.

Boyuna gülüp duran adamı,

– İleri git! diye ittim.

– Üşüyorum! dedi.

– Öteye git canım...

– Ben gidiyorum, siz boyuna yaklaşıyorsunuz, karyoladan düşeceğim, demez mi!

Açtım ağzımı, yumdum gözümü herife...

Adam en sonunda,

– Affedersiniz, dedi, biz buraya iş için geldik, siz benimle sahici karıkocaymışız gibi kavga ediyorsunuz...

Ağlamaya başladım. Adam da saçlarımı okşayarak,

– Ağlamayın rica ederim... diyor.

– Çek elini, ben namuslu bir kadınıam. Canım isteyince ağlarım, kocam bile karışamaz... diye bağırđım.

Adam,

– Sizi böyle görürler de zor kullandım sanırlar... Ağlamayın rica ederim... dedi.

Erkeklerin hepsi böyle... Kocam da öyledir, hemen uyu-yakalır. Yanımdaki herif horlamaya başladı.

Baktım gelen giden yok, ben de çıktım ordan. Ben giyininip de dışarı çıkınca, ev sahibi kadın bana,

– Ayağınız maşallah çok uğurluymuş, bizim eve hiç bugünkü kadar müşteri gelmezdi... dedi.

Kadın, ahlak zabıtasına telefon ediyorum, diye ona buna telefon edip eve boyuna müşteri çağırdığımı ne bilsin?

Sen şu aksiliğe bak; her gece sabaha karşı eve gelen kocamı, döndüğümde içerde bulmayayım mı? Gelmiş, beni bekliyor.

– Çok merak ettim şekerim, neredeydin? dedi.

Hayatımda ondan işittiğim ilk tatlı söz budur. Ertesi günü anlatınca Betüş,

– Bak gördün mü? dedi, ben sana söylememiş miydim? Daha şimdiden tesirini gösterdi. Bu herifler bundan anlar... Hele bir de sık sık yapsan bu işi, kocan sana kul köle olur...

Ne yapayım, tek kocamın sevgisini kazanmak, onu yuvamıza bağlamak için, her fedakârlığa katlandım. Sonunda kocam kuzu gibi oldu. Ne desem yapıyor, sözümünden dışarı çıktığı yok... “Şu saatte gel!” “Peki şekerim!” “Şu saatte git!” “Peki yavrum!”

A kör olasıca herif, madem, “Hayatım, şekerim, yavrum, canım, ruhum, karıcığım!” demesini biliyordun da, şu tatlı sözleri boynuz takmadan önce söyleseydin ya...

Gene bir gece, ben o evdeyken birden odanın kapısı şırak diye ardına kadar açılmaz mı! Ben, eve baskın versinler diye o kadar telefon ettim, getirtemedim de, o gece ahlak zabıtasına basılmadık mı!.. Kiminin dediğine göre, o evin basılma sırası o gece gelmişmiş, kiminin dediğine göre de, ev işleten kadın özel vergisini tam olarak zamanında ödememiş. Basıldığımızın ertesi günü bütün gazeteler benden bahsediyordu. “Yüksek sosyeteden tanınmış bir işadaminin eşi olan bayan N. F. randevuevinde uygunsuz vaziyette basıldı!”

Ondan sonra “Bayan N. F.” meşhur oldu, adım sık sık gazetelere geçti.

Hiçbişeye yanmam da, Nermin Fırtına adında bir kadın vardı, gazeteler “Yüksek Sosyeteden Bayan N. F.” diye bahsettikçe, kendi üstüne alınmaz mı, işte ona yanarım. Açıkça bişey söylemiyor ama, sanki basılan kendisiymiş gibi sağda

solda övünüyor ki kocası kıymetini anlasın... Benim adım Nermin Fertikez, onunki Nermin Fırtına... Ben kimsenin hakkını yemek istemem. O da başka biyerde basılmış olabilir. Ama gazetelerin “Yüksek Sosyeteden Bayan N. F.” şifresiyle yazdıkları bendim.

Sonra kocam ne mi yaptı? Ne yapacak, hiiç... İlk basılışımızda kocama, “O adamla aramızda hiçbişey yoktu!” diye yemin ettim. Kocam yemine inanır, “İyi ki tam zamanında yetişip baskın yapmışız karıcığım, yoksa namusum iki paralık olacaktı...” dedi. Ondan sonra mum oldu, mum... Ne desem yapardı, bir dediğimi iki etmezdi. Gazetelerde “Bayan N. F.” diye şifrem çıktıkça ayaklarıma kapanır, “Aman karıcığım o eve gitme de, ne yaparsan yap kendi evinde...” diye köpek gibi yalvarırdı.

Ne? Seviyor muydum? Yok canım, artık bende sevgi filan kalmamıştı. Önceleri kocamı deli gibi seviyordum, eşek herif bunu anlamadı. Herşeye katlanan, köpek gibi yalvaran koca hiç sevilir mi! Eskiden ben ona, “Ne olur, dışarda içme! Gel evinde iç! İstersen arkadaşlarını da getir!” diye yalvarır, içki sofraları kurardım evde. Sonraları o bana, “Karıcığım dışarda kalma, evinde yap ne yaparsan... İsteddiğini getir eve!” diye yalvarmaya, kendi eliyle içki sofraları hazırlamaya başladı. Üstelik kıskançtı da... “Ne yaparsan yap, yeter ki benim habirim olsun... Benden saklı yapma!” diyordu. Bu da bir acayip kıskançlık işte... Benimkisi sevgi değildi canım, alışkanlık. Aile yuvamız yıkılmasın diye, ben de kendi evimizde çalışmaya başladım. Kocamın da içi rahat etti. Alışmıştı.

Senin halan da bizim evde çalışırdı. Tabii... Evliydi... Kocasıyla bile geldikleri olurdu, aile dostlarımızdı. Sonra ne oldu, bilmiyorum. Ankara’ya gitmiş, orda ev açmış diye duydum, bir daha da görmedim. İyi kadındır, ben onun çok iyiliklerini gördüm, neme lazım... Ah Betüş ah... Öyle göreceğim geldi ki... Seneler var görmedim... Ne olur, görürsen söyle, bana gelsin... Uzaktaysa bir mektup yazsın... Ah nasıl severim, anlatamam...

Bir Mertelezade İbrahim Bey vardı, onu bulursanız, o size Betüş’ün nerde olduğunu söyler, bilse bilse o bilir yerini... Betüş’e o zaman Tatlı Betüş derlerdi, namı öyleydi, ne tatlı kadındı, ne

tatlı... Dünya bu işte, bir zamanlar sosyetenin taptığı kadın bile unutuldu gitti... Niye kalktın? Gidiyor musun, niye acele ettin öyle... Gülegüle... Mutlaka bir haber bekliyorum... Gülegüle...

BİR GAZETE HABERİ

Yirmimilyonluk mirası duyan, 'Babası benim!' diye ortaya çıkıyor.

Yirmimilyonluk mirası paylaşmak için, Güllü, namı diğer Tatlı Betüş diye tanınan kadını, akrabaları her yerde arıyorlar.

İzmir (THA) – Avrupa'da ve Amerika'da milyoner avcısı olarak ün yapmış ve sosyete de Tatlı Betüş diye tanınan bir kadına, Mısır'da ölen amcasından kalan ve yirmimilyon dolar olduğu tahmin edilen miras çok ilginç bir dava konusu olacağı benzetilmektedir. Tatlı Betüş küçük yaşta, daha adı Güllü'yken köyünden İstanbul'a gelmiş, adını değiştirmiş ve basit bir sokak kadınıyken, türlü maceralardan sonra yüksek sosyetenin ünlü kişileri arasında kendine bir ad yapmasını başarmıştı. Zekâsı ve güzelliği sayesinde, çok geçmeden Avrupa Yüksek Sosyetesinin kaymak tabakası arasında kendine yer sağlayan Tatlı Betüş, bir Arap şeyhiyle evlenerek prenses unvanını bile almıştı. Sonraları nedense kendini gizleyen ve bir köşeye çekilen, bir zamanların güzelliği dillere destan kadını Tatlı Betüş'e Mısır'da ölen amcasının vasiyeti üzerine milyonların miras kaldığı haberi, mirastan hisse almak umuduna kapılan Tatlı Betüş'ün akrabaları olduklarını iddia eden ve köylüsü olan pek çok kişiyi heyecana getirmiştir. Esas adıyla Güllü olarak ayrıldığı köyündeki akrabaları, şimdiye kadar yüzünü bile görmedikleri Tatlı Betüş'ü aramaya koyulmuşlardır. Bu arada çok ilginç olaylar ortaya çıkmış, büyük mirası duyan üç yaşlı erkek, Güllü'nün, yani tanınmış adıyla Tatlı Betüş'ün babası olduklarını iddia ederek, mirastan hisse isteğinde bulunmuşlardır. Bunlardan biri, "Annesi benimle evliyken Güllü'ye gebe kalmış ve yedi aylık gebeyken beni bırakıp başka bir köyden Yakup adında birine kaçmıştı. Güllü, anası Yakup'la imam

nikâhıyla evliyken doğmuştur. Onun gerçek babası olduğuma tanıklarım da vardır!” demektedir. Bundan başka Güllü’nün asıl babası olduklarını iddia eden başka kimseler de bulunmaktadır. Mirastan hisse isteyenlerin sayıları günden güne artarak, şimdilik yirmibeşe yükselmişse de, vasiyetnameye göre asıl mirasçı olan Tatlı Betüş bulunamadığından, hatta yaşayıp yaşamadığı kesinlikle bilinemediğinden, hissedarlar, mirastan haklarını alabilmek için dava açamamaktadırlar.

YIRTIK LEYLÂ NAMI İLE MARUF MÜKERRER SABIKALI KADINLARDAN OLUP...

Şimdi efendim, aradığınız kadının ismi bilinseydi, hastanemizin giriş kayıt defterine bakar, hemen bulurduk. Bir ipucu verseniz bana... Acaba aile kadını mı? Çünkü evli barklı, çoluklu çocuklu aile kadınlarından da, maalesef turistik denilen otellerde filan, hatta hususi evlerde basılarak uygunsuz vaziyette yakalanıp buraya getirilenler çok oluyor. Peki, Mümtaz Bey size hiçbir bilgi vermedi mi bu kadın hakkında? Yaaa?.. Estağfurullah... Mümtaz Beyin isteklerini emir telakki ederim.

Aşağı yukarı hastanemize ne zaman geldiğini bilseydiniz... Geçen sene mi yatmış buraya? Ayını da bilerseniz, bakardık deftere... Eşkâli nasılmış? Siz de bilmiyorsunuz... Ama size anlattıklarına göre, sinirli, hırçın bir kadınmış... Vallahi beyim, bunların içinde sinirli, kavgacı olmayanı yoktur ki, hepsi kavgacı, hırçın, farfara... Kaç yaşlarındaymış? Kırkını geçkin... Hıı, onların mesleği için çok geçkin... Öyleyse çok düşük bir kadın olacak bu... Zührevi hastalıklar hastanesine ilk düşüşü müymüş? Haaa, çok girip çıkmış. Sabıkalılardan desenize... O zaman bulmak biraz kolaylaşır. Hastanemizde yatanlar arasında mutlaka onu tanıyanlar vardır.

Başka bir malumat yok mu? Vallahi çok zor beyim...

Hafif topallıyor muymuş dediniz? Sol gözünün altından dudağına kadar bir yara izi varmış dediler size... Haaa, anladım...

Canım, tanımaz olur muyum hiç? Bizim devamlı müşterimizdir... Hıh hıh hıh!.. Yırtık Leylâ derler ona. Bir lakabı da Yamalı Leylâ... Suratında derin bir yara izi var da ondan böyle

demişler. Yamalı Leylâ, yahut Yırtık Leylâ deyince, piyasadaki bütün kadınlar tanır onu... Fööü, gayet eli maşalı, sıyrık bir kadındır... Aman beyim, onunla bir ordu asker baş edemez. Emniyet sicilinde onun mutlaka sabıka dosyası vardır... Asıl dosyası ahlak zabıtasında olacak...

Ama Yırtık Leylâ geçen sene hastanemize gelmedi hiç... Son gelişi buraya, iki seneyi geçiyor. Evet öyle ya... İki seneyi geçti... Giriş defterine de baktırır anlarız ya, kolay... Çoktan-beri buralara düştüğü yok. Size onun yeri mi lazım? Mutlaka kendisini bulup konuşmalısınız? Öyleyse durun bakayım... Onu içerdeki kadınlar bilir. Halit Efendi!.. Gel buraya! Halit Efendi, çabuk bana Melâhat Hanımı çağır...

Beyim, onun son bir vakası oldu burda... Korkunç bişey... Hatırladıkça hâlâ tüylerim ürperiyor... Bunca senedir ben burda nelere şahit olmuşumdur, ne facialara, ne cinayetlere, ne kavgalara... Ama Yırtık Leylâ'nın yaptığını kimse yapmadı... Anlatsam, şaşar kalırsınız beyim... Anlatayım...

Geldiniz mi Melâhat Hanım... Siz, Yırtık Leylâ'yı hatırlarsınız değil mi? Tabii, işte o kadın... Şimdi bize Yırtık Leylâ'nın yeri lazım, acaba nerdedir? Koğuşa gidin de lütfen, sorun kadınlara, bakalım nerde olduğunu bilen var mıymış? Mutlaka bilirler... Eskiler bilir, hepsine sorun teker teker...

Eveet, bu Yırtık Leylâ'yı ben çok iyi tanırım, eskiden güzel kadınmış, öyle derlerdi. Ama hastaneye ilk düştüğünde bile artık güzelliği sönmek üzere. Yalnız, cami yıkılmışsa da mihrap yerinde derler ya, işte öyle... Sonra sonra iyicene bozuldu. Sesi kalınlaştı, boğuk boğuk, âdeta hırıldar gibi konuşuyordu. Çirkinleşti de, çok çirkinleşti, yüzüne bakılacak hali kalmadı... Halbuki eskiden hastaneye yattı mı, nah böyle ziyaretçisi gelirdi; ziyaretçileri dış kapıda kuyruk olurdu. Bizim burasını belki de bilmezsiniz, piyasası yüksek, güzel bir sermaye kadın düştü mü buraya, ev işleten kadınlar o sermayeyi birbirinden kapmak için yarışa girerler: Senin evinde çalışacak, benim evimde çalışacak diye... Bir zamanlar Yırtık Leylâ'yı paylaşamazdı mamalar. Hergün hediyeler getirirler, paralar verirler... Çoook gönlü gözü tok kadındı neme lazım... Kendisine ne gelirse dağıtırdı buradakilere. Hastabakıcılara, hademelere filan bol bahşiş verirdi doğrusu...

Sonra çok kültürlü kadındı haaa... Bikaç lisan bilirdi beyim. Bizim buranın doktorlarıyla Fransızca konuşurdu ki, doktorlar onun Fransızcasına cevap vermekten âciz kalırlardı. Demek efendim, yüksek bir aileden kadın... Eee, düşmez kalkmaz bir Allah... Biz burda çok şeyler gördük beyim... İnsan ne oldum dememeliymiş, ne olacağım demeliymiş...

Az müsaade edin, ben size eski defterlerden onun kaydını bulurum... Şimdi... Halit Efendii! Bana geçmiş üç senenin giriş defterlerini getirir misiniz?

Fakat son gelişinde çok düşküdü, birden çökmüş. Hiç geleni gideni, ziyaretçisi olmadı. Öyle sessiz dururdu, bibaşına... Kimseyle de konuşmaz... Fakat bir kızdı mı hiç zapt olmaz... Bikaç vakası oldu da ordan bilirim. Kafası kızınca dünyayı gözü görmez, bir koğuş dolusu kadını önüne katar kovalar...

Getirdiniz mi Halit Efendi... Bu defterlerden birinde olacak... Bakalım... Şimdi buluruz... Az müsaade edin... Hah, işte, ben söyledim size. Okuyorum defterden: “Hakikî hüviyeti malum olmayıp ve kendi ifadesine göre nüfus kâğıdı ve nüfus kaydı da bulunmayan ve ahlak zabıtası sicilinde ve muhitinde Yırtık Leylâ ve namı diğer Yamalı Leylâ namı ile maruf sabıka-i mükerrere eshabından olup, polisçe tanzim olunan zapta ve merbut fezlekeye göre tarihinde, gece saat 2.30 da Taksim Gezisi parkındaki ağaçlar arasında bir erkekle uygunsuz vaziyette görülerek bekçiler tarafından derderst edilip ahlak zabıtası ekibine teslim edilen...”

Hakiki hüveyeti malum değil. Vallahi ben size bişey söyleyeyim, bu türlü vakalar çok olur burda. Ahlak zabıtasının yakalayıp zührevi hastalıklar hastanesine sevk ettiği kadınlardan bazıları iyi aileye mensup olur veya evli olurlarsa hüviyetlerini gizlerler. Ama polis nasıl olsa onların hüviyetlerini tespit eder, fakat Yırtık Leylâ'nın hakikî hüviyeti tespit edilemediğine göre, ben bu kadından şüpheleniyorum beyim... Siz de mi şüpheleniyorsunuz? Belki polis o sebepten arıyor. Efendim, bu kadın yüksek sosyeteye mensup asil bir familyadan olmalı. Ailesi bilinmesin diye hüviyetini gizliyor. Belki de bu yollara düştü diye ailesi onu reddetmiştir, kimbilir... Çünkü beyim, o kadar kültürlü kadın başka ne diye kendini gizlesin!

Bakın burdaki son vakasını anlatayım. Zaten ondan sonra da bir daha gelmedi buraya, görmedim... Hâlâ hatırımda... Nasıl hatırımda olmaz, unutulacak gibi değil ki...

Hastanemize onüç yaşında bir kız çocuğu getirmişlerdi. Bir adam bu kızı iğfal etmiş. Kız muayenede hastalıklı çıktı. Demek üstelik herif bir de hastalıklıymış, aşılarmış kızı da... Kızı yatırdık hastaneye, tedavi ediliyor. Yırtık Leylâ da o zaman hastanede.

Yaşı küçük ama, genç irisi güzel bir kız. Böyle güzel bir kız düştü mü hastaneye, kadın simsarları, ev işletenler, muhabbet tellalları, hele o randevuevi sahipleri, kızı kendilerine bağlamak için hiç bırakmazlar. Para verirler, yardım ederler, bakarlar ki kızı, sonradan hastaneden çıkınca kızı ellerine alıp çalıştırsınlar.

Yırtık Leylâ bu küçük kızı yanına aldı, onu koruyor. Hatta o zaman benim kulağıma geldiğine göre, kızı işletecekmiş de, ondan himaye ediyormuş filan diyorlardı. Ne yalan söyleyeyim, ben de inandım. Çünkü bu fahişeler yaşlanıp da çalışamaz olunca, yanlarına böyle bir kız alır, onu çalıştırıp körpe kızın sırtından geçinirler.

Sonra, o size anlatacağım cinayet olunca anladık ki, işin içyüzü hiç de öyle değilmiş. Biz işin aslını, sonradan küçük kızıdan öğrendik. Yırtık Leylâ kızı demiş ki, bilmem yalan bilmem doğru, ben size kızın o zamanki ifadesini naklediyorum... Yırtık Leylâ da eskiden bir evde evlatlıkken, daha küçük yaşta onu da bir herif iğfal etmiş, ondan sonra da sokağa düşmüş. Başından geçenleri anlatıp küçük kızı ders verirmiş hergün. Bana kalsa yalan... Kızın gözünü korkutmak için bu yalanı uyduruyor ki, kız aklını başına toplasın da, kadın simsarlarının eline düşmesin. Yırtık Leylâ'da öyle evlatlık hali filan yok... Evet, edepsizliğine gayet edepsiz ama, oturup doğru dürüst konuşunca da haza hanımefendi... Ne diyorum size, bikaç ecnebi lisanına vakıf kadın... Hiç öyle evlatlık olur mu? Güya kızı anlattığına göre, kendisi bir köylü kızımıymış da, üvey anasının yüzünden onu babası bir doktora evlatlık vermişmiş... "Köyümün adını bile bilmiyorum, yalnız evimizle bir de evimizin arkasındaki çeşme hâlâ gözümün önündedir," dermiş. O cinayetten sonra kız anlattı bunları bize.

Bigün, akşama yakın saatlerdeydi. Kadınlar hastanenin bahçesinde geziniyorlar. Ben de gene odamdaydım. İki polisin arasında bir adam getirdiler, küçük kızı iğfal eden işte o adammış... Polisler kızla adamı yüzleştirecekler. Kızı çağırdık buraya. Kız adamı görünce ağlamaya başlayıp, “Evet, beni iğfal eden bu adam,” dedi. Zabıt tutuldu. Polisler adamı dışarı çıkardılar. Biriki dakika geçti geçmedi, dışardan bir feryat duyduk... Bir de pencereden ne baksam beyim, o Yırtık Leylâ var ya, iki polisin arasındaki adamı yakalamış, doğram doğram doğruyor. Herif feryat ediyor ki, feryadı göklere sığmaz...

Hep birden koşuştuk. Yırtık Leylâ'yı zaptetmenin imkânı yok... Beyim o kadın, o sıska, hastalıklı kadın, bir çelik beden olmuş, o iki polis ve daha beş on erkek, adamı elinden alamıyorlar.

Yırtık Leylâ, kızı iğfal eden adamın geldiğini öğrenince, parmaklarının arasına bikaç jilet sıkıştırmış. Adam kızla yüzleştirildiği odadan dışarı çıkarılınca, herifin neresi gelirse, ver etmiş jileti... Adamı parça parça doğruyor. Beyim, adamdan bir kan fışkırıyor, bir kan fışkırıyor, bu bizim koridor hep kan gölü oldu. Belki on erkek varız, adamı Yırtık Leylâ'nın elinden kurtaramıyoruz. O koca herif, jiletleri yedikçe öküzler gibi böğürüyor, fakat kadının pençesinden kaçamıyor ki, sıvışıp da canını kurtarsın... O yana kaçıyor Yırtık Leylâ tepesinde, bu yana fırlıyor Yırtık Leylâ ensesinde... Canalcı gibi adamın başında. Adamı pırasa gibi doğruyor canım... Yırtık Leylâ hiç sesini çıkarmadan, büyük bir dikkatle işini görmekte... Adam kesmiyor da, sanki bir ev kadını mutfakta havuç doğruyor sanırsın... Beyim ben diyeyim on dakika, siz deyin çeyrek saat... Adamı kurtaramadık elinden. Doktorlar, hademeler, polisler, hep uğraşıyoruz. Allah tarafından o Yırtık Leylâ'ya bir kuvvet gelmiş ki dev kuvveti desen yerinde. Ayırmaya gelenleri elinin tersiyle bir itti miydi, beş adım öteye savuruyor... Canavar olmuş Yırtık Leylâ...

Adamı göz göre göre boğazlıyor yahu... Salhanede sığır boğazlar gibi boğazlıyor. Neyse beyim, adamı dışarı aşırıp kapıyı kapadık da, kurtardık. Yaralıyı cankurtaranla alıp götürdüler. Bilmem, öldü mü, kaldı mı... Ama sağ kaldıysa da artık ondan hayır gelmez, yarım kalmıştır.

Yırtık Leylâ'nın eli, yüzü, gözü, üstü başı kan içinde... Şu karşıdaki duvarın dibine çöktü, derinden bir,

– Oooooohh! çekti.

Bir zaman sustu. Dedim ya, doktorlarla arası iyiydi.

Nöbetçi doktor,

– İyi mi yaptın sanki Leylâ, başın derde girecek... dedi.

Bunun üzerine beyim, Leylâ'yı bir gülme tutsun,

– Ben zaten ölmüşüm, dedi doktora, beladan korkan kim? Sinirli sinirli gülüyor, katıla katıla... Güldü güldü...

Doktor,

– Hiç ellemeyin, bırakın kendi haline... dedi.

Bir zaman güldükten sonra, bu sefer ağlamaya başladı.

Alıp koğuşa götürdüler.

İşte Yırtık Leylâ'yı son görüşüm oldu bu. Bir daha da buraya hiç gelmedi. Bilmem, o işten dolayı hapse mi atıldılar, ne oldu...

Buyrun Melâhat Hanım... Sordunuz mu? Ne diyorlar? Nerdeymiş? Bilen yok mu? Tanıyorlarmış ama, demek şimdi nerde olduğunu bilen çıkmadı. Yaaa... Uzun zamandır ortalar-da görünmüyormuş demek... Çalışmıyormuş... Peki Melâhat Hanım, teşekkür ederim... Gidebilirsiniz...

Çok yazık... Koğuşlardaki kadınlardan da nerde olduğunu bilen yok... Vah vah... Üzüldüm... Nerde bulabilirsiniz acaba? Valla beyim ne diyeyim, kimbilir belki de ölmüştür... Kurtulmuştur zavallı...

Gülegüle efendim... Gülegüle... Mümtaz Beye hürmetlerimi söylersiniz lütfen... Arzı hürmet ederim. Hiçbişey değil, ne olacak... Vazifemiz beyim, gülegüle...

BEKÂR ODASINA İKİ KIZIN BIRAKTIĞI MEKTUP

Oooo, eski bir macera o efendim, çok eski... Bir gençlik macerası. Bilmem ki, şimdi zihnimi toparlayıp da anlatabilecek miyim? Aşağı yukarı yirmibeş seneyi geçti.

Tıbbiyenin ikinci sınıfında çakmıştım; baktım ki beceremiyorum, Hukuk'a atladım. Hukuk'a başladığım sene babam öldü. Bana kim para gönderecek de bakacak... Koca İstanbul şehrinde bibaşıma kalakaldım.

Ne demiştiniz adını? Betül Hanım mı? Hah, işte, o hanımı o sıralarda tanıdım. Ne tuhaf şey, kocasının adı aklımda da, onunkini unutmuşum; hayret doğrusu... Valla bende de hiç hafıza kalmadı yani...

Ne diyordum? Evet... Kocasının adı? Şey... Hay Allah, bak şimdi de onun adını unuttum. Hah, Erkek Kâzım Bey... Kocası Erkek Kâzım Beydi. Meşhur bir adam, onu herkes tanır. Siz bir kere Erkek Kâzım Beyi bulsanız... Belki de ölmüştür... O zaman bile çok yaşlıydı. Ama hâlâ onu tanıyanlar vardır. Hoş Betül Hanımı da herkes tanır ya... Efendim, Betül Hanımın ismini unutmuş olmamın sebebi, o zamanlar “Sarışın Bebek” diye meşhurdur da ondan. Pek öyle Betül Hanım filan diyen yoktu doğrusu... Siz onu yine “Sarışın Bebek” diye arayacaksınız. Onu herkes Sarışın Bebek diye tanır. Tabii yirmibeş yıl öncesinin Sarışın Bebek’i, şimdi kimbilir ne olmuştur; ne sarışınlığı, ne bebekliği kalmıştır.

Haaa, ne diyordum? Ben bişey anlatıyordum size? Evet, evet... Nur içinde yatsın peder ölünce, ben de koca İstanbul içinde bibaşıma kalakaldım. İzmirli bir arkadaşım vardı, veldin, affedersiniz, gayetle hergele bir oğlandı, can çocuk... On senedir mi ne, güya üniversitede talebe... Artık babası para göndermekten bıkmış, adamın canına tak etmiş.

Sahi, ben size ne anlatıyordum kuzum? Betül mü? Haaa, evet, Sarışın Bebek yani... Tamam...

Bikaç sene evvel menenjit geçirdim de, ondan bitürlü zihnimi toparlayamıyorum. Dehşetli unutkan oldum.

Laf nerden açılmıştı? İzmirli mi? Kim İzmirli? Haaa, arkadaşım öyle ya...

Bu İzmirli arkadaşım, kendisine acıyıp da para göndermesi için babasına, ameliyat olacağım diye mektuplar yazardı. Adamcağız bu acıklı mektupları aldı mı, yüreği dayanamaz, hemen para gönderirdi. Neme lazım, eli açık oğlandı, doğrusu ben çok yardımını görmüşümdür. Allah selamet versin, seneler var. Onu da gördüğüm yok... Şimdi ben nerden geçtim bu lafa? Kim? Haa, tamam, öyle ya Sarışın Bebek’i anlatıyordum.

Sonra o arkadaş parasız kalınca, “Neremden ameliyat olsam acaba?” diye bana sorardı. Ben de mesela, “Apandisit ameliyatı

ol,” desem, “Apandisit ameliyatına babam az para gönderiyor,” derdi. “Kulak ameliyatı ol öyleyse...” desem, bu sefer de, “İki kulağımdan da ameliyat oldum!” derdi. Bigün,

– Gel seninle bir pansiyon tutalım; ben gördüm, Beyoğlu’nda kıyak pansiyonlar var... dedi.

Neydi arkadaşımın adı acaba? İnsan zamanla en yakın arkadaşının adını bile unutuyor. Şe... Şe... Şe... Şe... Hah Eşref... İsmi Eşref...

– Eşref biliyorsun ki bende metelik yok, dedim, ben yemek parası bulamazken, pansiyon kirasını nerden veririm?

– Sen bana tehlikeli bir ameliyat söyle, ben parayı bulurum... dedi.

Ben de laf olsun diye,

– Nasıl olsa şimdi kış, her taraf kar... “Yolda kayıp düştüm, belkemiğim kırıldı, alçıya koyacaklar...” diye yaz... dedim.

Hemen oturdu bu Şeref... Nasıl? Eşref mi? Kim Eşref? Öyle ya, benim arkadaşım... Tamam... Bir telgraf yazdı babasına: “Ayağım kayıp düştüm, belkemiğimi alçıya koyacaklar. Tafsilatlı mektup postada.”

İkimizde de telgrafı çekecek para yok... Sonra Şerif... Kim? Şerif canım... Ha Eşref, ha Şerif hepsi bir... Başka bir arkadaştan borç alıp telgrafı çekti. Arkasından da gayet acıklı bir mektup yazdı; çok mütehasıs bir doktor belini alçıya koymazsa kambur kalabilirmiş. Dört gün sonra şıp diye telgraf havale siyle para gelmez mi! Geçmiş gün, yalan söylemeyeyim, ikiyüz lira mı ne... O zaman çok para... Biz hemen gittik Beyoğlu’na, Tarlabası’nın ara sokaklarından birinde bir evin bir odasını kiraladık, içinde eşyası da var; üçüncü katta, sokak üzerinde.

Şimdi ben ne münasebetle anlattım bunu? Tarlabası’na nasıl geldik? Başka bişey anlatıyordum ben size... Ha, evet...

Sonra efendim, aradan biriki gün geçince Şakir’in babasından... Pardon Eşref’in babasından bir mektup geldi ki, zehir zemberek... İki kelimesini köpek koklasa kudurur. Adam mektubuna, “Ulan Şeyoğluşey!” diye başlıyor. Meğer parayı gönderdikten sonra fark etmiş ki bizim Şükrü... Ay aman, işte Eşref diyecektim... Bizim Şerif, geçen sene de, “Yolda kayıp düştüm, belkemiğim kırıldı, alçıya koyacaklar,” diye babasından para istemişmiş...

Adam mektubunu şöyle bitiriyor: “Bundan sonra, öldüm, leşim yollarda kaldı, aman cenaze parası gönderin, diye yazsan yine benden on para yok!..”

Ne olacak, hazır para çabuk biter. Birer kat da elbise yaptırınca biriki hafta içinde para suyunu çekti. Bir sabah Şakir... Şey işte aman, Eşref çıktı evden... Ben açlıktan bitmişim, hiç kıpırdayamadım. Artık uyumuş kalmış mıyım, yoksa bayılmış mıyım, gecenin bir vakti Eşref uyandırdı beni dürterek,

– Bak sana neler getirdim, ulan burda açlıktan gebereceksin ben olmasam... dedi.

Ceplerinden yağlı kâğıtlara sarılmış paketler çıkardı. Her paketten pastalar, bisküviler, küçük sandviçler çıkıyor; cepleri tıklım tıklım, fındık fıstık dolu... Ben hemen atıştırmaya başladım. Birazcık kendime gelince,

– Babandan para mı geldi? Bunları nasıl aldın? diye sordum.

– Nerdeyse sabah olacak, uykum var, dedi. Sen ye de karınını doyur, sabah anlatırım...

Baktım sarhoş... Soyunmadan yatağa girdi. Sayıklar gibi,

– Bundan sonra sırtımız yere gelmez, geçimin yolunu buldum... dedi.

Sonra efendim... Ben size bunları neden anlatıyordum? Bişey anlatmak içindi... Haa, öyle ya, Sarışın Bebek, tamam...

O kadar çok yiyecek getirmiş ki, ertesi gün de yedik onları. Akşam olunca,

– Hadi bakalım, davran! dedi.

– Ne olacak?

– Gel benimle, öğrenirsin...

Gece, lüks bir gaziinoya daldık. Şinasi... Kim mi Şinasi? Yani şey... Neydi ismi? Hah, Eşref,

– Yiyebildiğin kadar ye, iç! dedi.

– Sonra parasını vermeden kaçacak mıyız yoksa? dedim.

– Yok canım, bu gece burda düğün var, dedi.

– Senin akrabalarından biri mi evleniyor? diye sordum.

– Benim burda akrabam filan yok...

– Damat tarafı arkadaşın filan mı?

Ne damadı tanıdığını varmış, ne gelini... Biz bu koca İstanbul şehrinde enayiliğimizden aç kalıyormuşuz. İstanbul'da

böyle enaz elli yerde her gece düğün oluyormuş. Bundan sonra açlığa paydos! Hangisini beğenirsek, hangisini gönlümüz çekerse, her gece en lüks düğün salonunda, en zengin düğüne dalacağız. Ye Allah ye!

– Ya bizim yabancı olduğumuzu anlarlarsa? dedim.

– Kim, nerden anlayacak kardeşim... Kız tarafı zanneder ki, biz damat tarafından, damat tarafı zanneder ki gelinin akrabasıyız... Bunlar daha düğün geces, birbirlerinin akrabalarını tanımazlar ki... Yiyip içip eğlenmene, gülmene bak... dedi.

Hakikaten o gece öyle yaptık. Damatla gelin ilk dansı yaptıktan sonra sırayla ordakilerin ellerini sıkmaya başladılar. Gelin davetlileri öpüyordu da... Bizim yanımıza gelince, biz de damatla gelinin ellerini sıkıp tebrik ettik, saadetler diledik. Gelin sol yanımdaki kadını öptükten sonra beni de şap diye yanağımdan öptü, herhalde kocasının akrabalarından biri sandı... Damat da, karısının bir akrabası diye öptü beni... Biz iyice öpüştük. Haydi sofraya... Garsonlar vızır vızır dolaşılıyor. Ye yiyebildiğin kadar... Kimsenin kimseyi tanıdığı yok, bizi nerden tanıyacaktılar...

Derken dans başladı mı efendim! Bizim Şakir... Nasıl? Evet, Eşref diyecektim işte... Bizim Eşref,

– Ben şu karşıdaki kızı dansa kaldıracığım, sen de birini şavulla, demesiyle fırladı, karşı masadaki kızı kapıp pistte döndürmeye başladı.

Ben de sarhoş olmuşum zaten, karşıma çıkan ilk kadının önünde başımı eğdikten sonra, ayağa kalkan kadını, kolumu dolayıp piste çektim. Şişman ve yaşlı bir kadın, terden sırılsıklam olmuş. Hamamlarda kıl dökmek için kullanılan taharet pudrası gibi de kokuyor. Efendim, siz bendeki talihe bakın, gelinin annesini dansa kaldırmamış mıyım! Âdettir ya, dans ederken kadına biriki iltifat çakınca, kadın da bana,

– Siz damadımızın nesi oluyorsunuz? dedi.

Ben demek iyice sarhoş olmuşum ki, birden boş bulunup,

– Eniştesi oluyorum, demez miyim!

Kadın büyük bir şaşkınlıkla,

– Kimin eniştesi? diye haykırdı.

Pot kırdığımı anladım ama, nasıl çevirsem lafı?

– Ben efendim, dedim, karımın kardeşinin eniştesi oluyorum, karımın kardeşi de gayet tabii olarak benim kayınbiraderim olur yani... Ve kayınbiraderimin ablası da benim karımdır... Karımın kardeşinin de ben eniştesi olurum o zaman... Bilmem anlatabildim mi?

Sahi, ben size bunları ne münasebetle anlatıyorum? Lafı biyere getirecektim ama, neydi kuzum? Ha evet, Sarışın Bebek...

Ne diyordum?.. Ben bişey diyordum... Tamam, ben lafı arapsaçına çevirince, dans ettiğim kadın da hiçbişey anlamayan bütün insanlar gibi,

– Anladım, dedi, yani siz bizim damadın nesi oluyorsunuz?

– Hı hıı... Hıh hıııı... Ben bir güldüm: Çok yakını olurum hanımefendi... Bir içtiğimiz ayrı gider, o kadar yakın işte...

– Arkadaşı mısınız?

– Arkadaş da deseniz olur, akraba da deseniz olur... Ama akrabadan da, arkadaştan da yakın...

Şu orkestra bir sussa da kadından kurtulsam... Neyse efendim, ben dans esnasında kadını idare ettim... Biz o gece içkisiyle, saziyla, dansıyla bir güzel eğlendik. Sabaha karşı eve döndük. Şakir'in cebi yine pastalarla, böreklerle, âlâ mezelerle dolu... Şakir mi kim? İşte benim İzmirli o hergele arkadaşım... Yani Eşref işte...

Sonra sonra ben de alıştım ya bu yola... Düğün salonlarına dadandık... Her gece bir düğün salonuna damlıyorduk. Sabahlara kadar yiyip içip eğleniyoruz. Vallahi milyonerler o sefayı süremez. Her gece beş on yerde nasıl olsa düğün var. Öyle her düğünü de beğenmiyoruz. En lüks otel, gazino salonlarını seçiyoruz. Ne kadar zengin düğünü olursa, o kadar tehlikesiz ve emniyetli... En lüksünde yaşamaktayız. Biz bu düğünlerde ahbaplar, dostlar da edindik. Kimisi evine çağırıyor, gidiyoruz da... Ne bilsinler bizim kim olduğumuzu? Kimisi damadın, kimisi de gelinin akrabası sanıyor.

Yalnız bir gece azkalsın enseleniyorduk. O gece biz içkiyi fazla kaçırmışız. Sabaha karşıydı. Damat yanıma geldi, beni bir kenara çekti,

– Affedersiniz, şu adamı tanıyor musunuz? dedi.

Ben de baktım, bizim Şinasi, şey aman, işte o canım Eşref... Ben pişkinliğe vurup,

– Tanımaz olur muyum dedim, tabii tanıyorum...

Damat,

– İkidebir Jale'ye sarılıp sarılıp, "Allah bahtiyar etsin yavrum," diye şapur şapur öpüyor. Anladık akraba filan ama, bu kadar da olmaz ki... Ben o delikanlının öpüşlerini beğenmedim, dedi.

– Jale kim? diye sormaz mıyım!

Oğlan aval aval suratıma bakıyor.

– Jale canım, karım... dedi...

– Haaa, bizim Jale... E, Jale'yi öper canım, ne var yani bunda? Ben de Jale adında başka bir kadını öptü sandım da bayağı sinirlendim. E artık müsaade et de Jale'yi öpelim delikanlı...

Damadın sırtına samimiyete getirip biriki şaplak indirdikten sonra,

– Yoksa daha ilk geceden, karını bizden de mi kıskanıyorsun? dedim.

– Estağfurullah... dedi.

– Daha neler... Artık biz de mi öpmeyeceğiz yani! Akraları da? dedim...

Oğlanın suratı allak bullak oldu.

– Ne akrabası? dedi.

– Akrabası... Yani Jale'nin, bizim Jale'nin babasının amcasının kardeş çocuğunun amcası ne olur? Dolayısıyla Jale'nin de akrabası olur, değil mi?

Şaşkınlıktan dediğimi, diyeceğimi şaşırıp lafları birbirine karıştırdım.

Oğlan benim yüzüme bir zaman baktıktan sonra hızla yürüyüp gitti. İşin sarpa sardığını anlayınca, Şadan'ı aramaya başladım, Şadan mı? İşte şey... Hay Allah, Eşref diyecektim... Ara ara yok... Bir de ne bakayım, yine geline yapışmış, "Allah mesut etsin yavruuum!" diye kızı öpmüyor mu! Buna da pek öpüş denemez doğrusu, gelini esans koklar gibi içine çekiyor.

Eteğinden çekip gelinden zorla ayırdım.

– Çabuk çıkalım, başımız derde girecek... diye fısıldadım. Sarhoşluktan dili dolanarak,

- Şu masadan bişeyler almadan biyere gitmem... diyor.
- Yahu ben doldurdum cebimi, yürü!
- Dur bir şişe de viski alayım...

Ben bunu ite kaka zorla çıkardım dışarı. Evet, o gece azkalsın enselenecektik.

Ben ne maksatla anlatıyorum bunları size? Lafı biyere getirecektim ama... Haa, öyle ya Sarışın Bebek...

Biz bir gece yine bir düğünde, şahane bir düğündü, iki kız kardeşle tanıştık. Tanıştık dersem, neyin nesi olduklarını bildiğimiz yok ya, yalnız sabaha kadar çılgınlar gibi dans ettik. Büyüğü benimle, küçüğü de arkadaşım. Kızların büyüğünün ismi Betül... Sarışın Bebek dedikleri oymuş, biz sonradan öğrendik.

Yaz gelince, bizim işler bozuldu, çünkü düğünlere yazın kesat giriyor. Halbuki cıgara paralarını bile düğünlerden çıkarıyorduk. Düğünlerden aşırığımız pahalı içkileri satar, parasıyla ufak tefek ihtiyaçlarımızı karşılardık. Yazın o büyük, lüks salonlarda düğün yapıyorlar.

O kadar sefalet içindeydik ki, ben artık, ne olursa olsun memlekete dönmeye karar vermiştim. Sonra efendim... Bu hayat çok tuhaf, anlaşılmaz bir muamma. O zaman dönüp memlekete gitseydim, hayatımın istikameti değişecek, belki de başarılı bir çiftçi olup kalacaktım. Memlekete dönmek için bir yol parası arayıp duruyordum.

Bigün Eşref'le serseri serseri dolaşırken, Gümüşsuyu'ndan aşağı iniyoruz, sol önümüzde kırmızı renkli gayet lüks bir hususi araba durdu. Biz de gayet tabii arabaya yol verdik. Ama araba gitmiyor, boyuna klakson çalıyor. Baktım; direksiyonda, kanarya sarısı saçlı bir kadın, yanında da bir kız... İkisi de bize bakıp gülüyor. Yahu kim bunlar? İçerden arabanın kapısını açmazlar mı?

- Merhaba... Gelsenize çocuklar... Nereye gidiyorsunuz?

Ben çarpıldım, ağzımdan laf çıkmıyor. Eşref'in ağzı kalabalıktır bereket versin. Kızlarla konuşmaya başladı. İşimiz varmış acele de, oraya yetişmeliymişiz. Buyüzden kızların arabasına binemezmişiz. Ama müsait bir zamanda onlarla buluşmalıymışız, en yakın zamanda... Kızların telefon numarasını aldı, onlara telefon edip buluşacağız.

Kanarya sarısı saçlı olanı arabayı sürerken bir isim söyleyip,

– Selamlar... dedi.

Araba gitti. Yahu kim bunlar? Biz düğünlerde o kadar çok insan tanıdık ki, işte onlardan ikisi olacak... Düşüne düşünce bulduk... On onbeş gün önce, bir düğünde sabaha kadar arkadaşlık ettiğimiz Betül’le kardeşi...

Eşref delirmiş,

– Arkadaş, dedi, biz bu kızlarla evleneceğiz.

– Oğlum delirdin mi sen? Açlıktan senin beynin döndü galiba...

– Yürü eve...

Pansiyon sahibi kadına da borcumuz olduğundan, kadın eve geldiğimizi duymasın diye, ayaklarımızın ucuna basarak, eski merdiven tahtalarını gıcırdatmadan odamıza çıktık.

Eşref, bu sefer annesine bir mektup yazdı. Aşağı yukarı şöyle bir mektup:

“Sevgili anneciğim,

Bu mektubum eline geçtiği zaman, belki de ben artık hayatta olmayacağım. Şu anda mektubumu bile zorlukla yazıyorum, yatakta inlemekteyim. Zavallı anneciğim, belki de bir daha oğlunu göremeyeceksin. Hakkını helal et sevgili anneciğim. Doktorlar acele ameliyat olmazsam, ancak bir haftalık ömrüm kaldığını söylediler. Böbrek ameliyatı olmam, böbreğimin birini almaları gerekiyormuş. Ameliyat için dört-yüz lira istiyorlar. Ama benim, artık babamdan para istemeye yüzüm yok. Şimdiye kadar babama çok yalan söyledim. Onun için sen de bana para gönderme, istemem. Ben babamın fedakârlığına layık bir evlat olamadım. Elveda anneciğim...

İstirap içinde inleyerek son günlerimi yaşarken bu bedbaht oğlunu affetmeni senden rica ederim. Yalvarırım, sakın para göndermeye kalkma! Ben yaptığım fenalıkların cezasını hayatımla ödemeliyim. Elveda anneciğim...

Bir son ricam var; sakın bu mektubum babamın eline geçmesin, zavallı babacığının kalbinin parça parça olmasını istemem, asla istemem; para göndermeyin, olmaz mı?

Son arzum şudur: Mezarıma çiçek dikmeyin, ben buna layık değilim...

Yazdığı mektup, size anlatabildiğimden çok daha acıklı. O kadar acıklı ki, kendisi bile yazarken ağladı. Ben de okuyunca ağladım. Karşılıklı ağlaşıyoruz. Domuz gibi sağlam olduğunu bildiğim halde, mektubu okuyunca, bana bile hemen ölecekmiş gibi geldi.

– Enayi gibi ağlamayı bırakalım da, mektubu postaya verelim çabuk... dedi.

Mektubu postaya verdikten sonra beklemeye başladık, iki gün, üç gün... Postacı bizi bulsun diye odamızdan dışarı çıkmıyoruz. Dördüncü gün telgraf havalesiyle beşyüz lira geldi. Beşyüz lira çok para... O zaman orta derecede bir memurun maaşı anca yüzelli lira.

Eşref dedi ki:

– Arkadaş bu fırsatı kaçırmayalım, biz bu kızlarla evleneceğiz.

– Delilik etme, sen şaşırdın mı? Onlar bir yüksek aile kızı... Bizim gibi zibidileri ne yapsınlar, diyorsam da anlatabilirim.

– Evlenmek mecburiyetindeyiz, istikbalimizi kazanmalıyız artık... diyor.

– Kızlar razı olsa bile ailesi razı olmaz... Nasıl evleniriz?

– Oğlum, biz kızları iğfal edeceğiz.

– Biz, öyle mi?

– Biz ya... Kızları iğfal edince, ailesi de evlenmemize razı olacak ister istemez...

– Pekiy, nasıl iğfal edeceğiz?

– Basbayağı... Herkes nasıl ediyorsa, biz de öyle ederiz...

Arkadaşım yirmialtı yaşında, ben daha yirmiiki, yirmiüç... Evet ama; o zamanlar başkaydı, biz her ne kadar ele avuca sığmaz delikanlı olarak geçiniyorduksak da, daha gözümüz açılmamış. Yani demek istiyorum ki, kız iğfal etmek şöyle dursun, kulaktan duyduklarımızdan başka, bu konuda en küçük bir malumatımız, daha açıkçası hiçbir tatbikatımız yok.

– Ben yapamam, dedim.

– Sen erkek değil misin? dedi.

Bu sözü çok ağrıma gitti.

– Ya kız iğfalinden hapse atarlarsa? dedim.

– Oğlum, kızların yaşı onsekizinden büyük, yani ikisi de rüştünü ispat etmiş ve faili muhtar... Sonra bunlar yüksek aileden olduklarından, bizi mahkemeye verip dillere düşmek istemezler.

– Nasıl iğfal edeceğiz?

– Sen o işi bana bırak... Kızları bir gece gazinoda içirip iyice sarhoş ettikten sonra, atarız bizim odaya...

– Yahu bu rezil odaya o kızlar getirilir mi?

– Sarhoş edeceğiz kardeşim, odamızın ne halde olduğunu fark edemezler... Evde de iyice içiririz. İkisi de feleğini şaşırır, kendilerinden geçerler. Ondan sonrası artık bize kalmış bir iş... Sabah olup da kızlar, eyvaah diye ağlamaya başladı mıydı, “Niyetimiz ciddidir. Biz sizinle mesut aile yuvası kurmak istiyoruz,” deriz.

Başım belaya girecek diye çok korkuyordum ama, arkadaşımı yalnız bırakmayı da bitürlü kendime yediremiyordum. Anca beraber, kanca beraber... Nihayet kendi kendime bir kurnazlık düşündüm; varsın o küçüğünü iğfal etsin ama ben Betül’ü iğfal etmeyecektim. Arkadaşa karşı kalleşlik olacak ama, ne yapayım, ne olursa olsun... İşin ucunda hapisane var, sonra da itiraf edeyim ki, o işe benim cesaretim yok... Rezil olmaktansa, namusu elden bırakmamak iyidir.

Eşref telefon etmiş, kızlardan randevu almış. Bir pastanede buluşacaktınız.

O sabah odamızı içkiyle doldurduk, her çeşit içki aldık. Onca içkiyi bir bölük asker içse hepsi sarhoş olur.

Giyinip kuşandık, süslendik püslelendik, tam evden çıkarken postacı bir mektup getirdi: Mektup Eşref’in babasından... Hiç unutmam şöyle başlıyor: “Ulan cibilliyetsiz hergele dölü! Ulan namussuz alçak! Ulan kime çektiği bellisiz soysuz!” Daha başlayışında yarım sayfa uzunluğunda küfürle, işte böyle sürüp gidiyor mektup.

Annesine yazdığı mektubu babası evde bulup okumuş, kadının gizlice beşyüz lira gönderdiğini de öğrenince küplere binmiş adam. Aklımda kaldığına göre mektupta şöyle bişeyler yazılıydı:

“İnsanlarda iki, pek nadir olarak da üç böbrek bulunur. Yolladığın mektupların hepsini çıkarıp bir daha okudum.

Mektuplarında yazdığına göre, şimdiye kadar dört kere apan-disit, altı kere bademcik, üç kere ülser ameliyatı olmuşsun, iki kere kırılan belkemiğini alçıya koydurtmuşsun, iki kere kulak ameliyatı geçirmişsin. Tam üç kere de böbreklerinden birini aldirtmişsin. Aldırdığın eski böbreklerini unutup anne-yazdığın mektuptaki böbrek ameliyatıyla, şimdi dördüncü böbreğini de aldıracaksın. Sana Allah dört ciğer, altı böbrek, beş kulak vereceğine, ne olurdu birazcık da vicdan verseydi... Senin gibi evladım yoktur, seni bütün mirasımdan mahrum ediyorum ve seni evlatlıktan reddediyorum. Annene, mezarı-ma çiçek dikmeyin diye yazmışsın. Hele senin habis vücudun yeryüzünden kalksın, ben senin mezarına ne diyeceğimi çok iyi bilirim... Ulan vicdansız... Ulan..."

Adam mektubunda, oğlu üniversitede okuyacak diye yıllar-dır mallarını satıp savıp ona nasıl para yetiştirdiğini, oğlunun arkadaşlarının çoktan hâkim, doktor, kaymakam olduklarını yana yakıla yazıyordu.

Mektubu okuyunca Eşref'in canı çok sıkıldı,

– Babam çok haklı, dedi, görüyorsun ya başka çarem yok, kızı iğfal edip evlenmeye mecburum.

Kızlarla buluşacağımız pastaneye gittik. İçimden, inşallah gelmezler diye dua ediyordum. Bende talih mi var... Beş on dakika sonra ikisi de geldi...

– Nereye gidelim?

– Boğaz'a...

Atladık bir taksiye, Boğaz'da bir gazinoya gidip içmeye başladık. Ordan çıktık, haydi başka bir gazinoya... Arkadaş, işi çabuk bitirmek için dayıyor rakıyı kızlara... Onların da içmem dediği yok... İç Allah iç... İçmem demelerini bırak, sarhoş olacakları da yok. Gece oldu, biz hâlâ içiyoruz. Bey-nim, başım, gözüm dönmeye başladı. Eşref'in de dili pel-tekleşmeye başladı. Kızlara hâlâ bişey olduğu yok, boyuna kıkır kıkır gülüyorlar. Fakat içkinin tesiriyle bana bir cesaret gelsin beyim, hiç sormayın. Betül'ü gözüme kestirdim iyice. Ne olursa olsun, sonunda ölüm bile olsa ben bu kızı iğfal ederim evvelallah...

İtiraf ederim ki ben hayatımda bu Betül kadar... Hey gidi, geçmiş zaman olur ki hayali cihan değer...

Eşref durmadan palavra atıyor kızlara. İki ay sonra ikimiz de doktor çıkıyormuşuz. Biz çok zenginmişiz, ailemiz bize her ay beşer yüz lira gönderiyormuş.

Muhabbeti koyulaştırdık. Eşref'in kulağına yavaşçacık,
– Aman kendini kolla, kızlardan evvel sen sarhoş olacaksın... dedim.

O da bana,
– Sen kendine bak, ayağa kalkınca sendeleyip tökezliyorsun, o kadar içme! diye fısıldadı.

Kızların ikisi de kadehi ağızlarına dikip, rakıyı su gibi lıkır lıkır içiyorlar. Bizim boşalan kadehlerimizi de dolduruyorlar. Baktım, kızlarla baş edemeyeceğim, kadehimdeki rakıyı onlara çaktırmadan, aradabir masanın altına boşaltıyorum. Ama iki kadehi boşaltsam, üçüncüsünü içmem icap ediyor. Geceyarısını bulduk. Çıktık gazinodan ama ne çıkma... Ben düz yolda yere kapaklandım, Eşref beni yerden kaldırayım derken üstüme yuvarlandı. Betül gülmekten ölecek.

Şimdi biz bu kızları nasıl edip de odamıza götürüp iğfal edeceğiz? Eve gidelim diye teklif etsek, ya reddederlerse... Yuvarlanmayalım diye kızlar kolumuza girdi. Allah Allah... Ben bu Betül'ü iğfal etmeyi iyicene kafama koydum. Sonunda assalar bile değer Allah için...

– Heryer kapandı, şimdi biz nerde içeceğiz? dedim.

Dememle, ayaklarım birbirine dolandı, yere kapaklandım bir daha.

Betül,

– Bir arabayla sizi evinize bırakalım da artık biz de evimize gidelim... dedi.

Bindik bir taksiye. Biz dördümüz arabanın arkasına sıkıştık, şoförün yanı boş. Kızlar şarkıya başladı. Ben öyle sarhoşum ki, aradabir dalıp gidiyorum. Betül'ün kahkahasıyla toparlanıyorum. Ben sarhoşluğun verdiği cesaretle elimi Betül'ün beline dolayınca,

– Rica ederim!.. diye ciddiyetle geri çekilmez mi!

Fena halde bozuldum, hem de utandım. Belli, hakikaten kibar aile kızları... Peki, biz bunları nasıl iğfal edeceğiz?

Eşref de bir münasebetsizlik yapmış olacak ki, bu sefer öbür kız,

– Yooo, dedi, arkadaşlık hududunu tecavüz etmek yok!..
Araba bizim evin kapısına gelince ben yüzümü kızdırıp,
– İster misiniz çocuklar, biraz da bizde içsek? dedim.

Betül,

– Eve çok geç kaldık ama, dedi, çok oturmamak şartıyla
içelim, peki...

Merdivenden çıkarken Eşref biriki basamak yuvarlandı.
Betül eksik olmasın arkamdan iterek çıkmama yardım etti.

Epiyce arandıktan sonra, Allaha şükür, oda kapısının anah-
tar deliğini bulup anahtarı soktum, kapıyı açtım.

– Buyrun!

– Çabuk içki...

Kızlar, babalarının evi gibi rahatça soyunup yayıldılar.

Eşref bana,

– Bunlar rakıdan sarhoş olmuyorlar, bu sefer şaraba baş-
layalım da karışık içince bozulsunlar... diye fısıldadı.

– Şarap içelim mi?

– Aaaa, daha iyi...

Başladık şaraba... Daha ilk bardakta benim midem döndü.
Zor yetiştim helaya... Öyle kustum ki, içim dışıma çıktı san-
dım. Yıkanıp temizlenip döndüm ki, kızlar yere yuvarlanmış
olan Eşref'in kolonyayla başını ovuşturuyorlar. Bizim halimiz
rezillik...

Betül,

– Bu şişe bitti, başka şişe var mı? dedi.

Ben,

– Var, deyip tökezleyerek dolaba koştum, koca şarap şişe-
sini açtım.

Bir sürahi soğuk suyu da Eşref'in başından aşağı boca
edince, oğlan ayıldı.

– Aman Eşref, sıkı dur arkadaş!..

Hafiften içermiş gibi yapmaktayız. Kızlar avucumuzun
içinde ya, gelgelelim bizde parmak oynatacak hal kalmamış.

İkimiz de heladaki musluğa koşup koşup, açılmak için
yüzümüze su serpiyoruz.

Eşref bana,

– Kızlar galiba kıvamına geldi, az daha gayret! dedi.

Göremediğim için,

– Sesin geliyor ya, neredesin Eşref? dedim.

– Kapı arkasındayım, buraya düştüm, dedi, tut elimden kalkayım.

Benim aklım başımdan gidip gidip geliyor.

– Kızları iğfal edecek miyiz Eşref?

– Dur hele... Kız dediğin olmuş meyve gibi avucuna düşecek ki, işte o zaman...

Betül,

– İçki yok mu? diye bağırıyor.

– Şarap bitti, rakı içelim mi?

– Getir!..

Kadehlere koyuyorum diye rakının yarısını yere döktüm.

Yahu ne bu imansızların sarhoş olacağı var, ne bizim şey yapacağımız...

– Hadi içsenize...

Sonra efendim... Ben sonrasını bilmiyorum. Bir de gözümü açtım ki, ortalık zifiri karanlık... Ben nerdeyim? Heryanım kırılıyor. Zihnimi bitürlü toparlayamıyorum, kendime malik değilim. Şöyle bir yokladım etrafımı... Evet, burası bizim oda, ben de karyolanın altındayım...

Zorla ayağa kalkıp elektriği yaktım. Bir de baktım ki, Şinasi, kapı arkasına yüzükoyun serilmiş. Şinasi mi dedim? Eşref işte. Zorla uyandırdım onu... Ne oldu bize? Aman, kızlar!.. Yahu nerdeyiz? Saat kaç? Vay başım...

Yaa, işte böyle delikanlı... Ben kuzum lafı nereye getirecektim? Şimdi nerden açıldı da, efendim? Haa, biz Sarışın Bebek denilen o kadına çatmışız da haberimiz yok. Biz onu kız sandık ya, meğersem evli kadınmış. Ne bilirsin, anca yirmiüçünde falan gösteriyor... Erkek Kâzım Beyin karısı değil miymiş!.. Yanındaki de, bizim kardeşi sandığımız, Betül'ün üvey kızıymış, yani Erkek Kâzım Beyin öz kızı...

Toparlanıp kendimize gelmeye çalıştık. Betül'le kız giderken bizim oda kapısına bir yazılı kâğıt iğnelemişler. Eşref'in babasından gelen mektubun altına, kâğıdın boş yerine Sarışın Bebek, şunları yazıp bırakmış:

“Beyler,

Bu gece için ikimiz de size çok teşekkür ederiz. Doğrusu çok iyi eğlendik sayenizde. Sabaha kadar ‘iğfal’ filan gibi

acayip laflar sayıklayıp durdunuz, korkulu rüyalar gördünüz galiba... Siz uyuyakalınca, biz de sabah saat ona kadar oturup kendi başımıza içtik. Müsaadeniz olmadan, dolabınızdan bir şişe votkayla üç şişe de bira aldığımız için özür dileriz. Herhalde iki üç gün kendinize gelemersiniz. Yine görüşelim. Ev adresimizi yazıyoruz. İkinize de büyük geçmiş olsun. Selamlar, sevgiler...”

Evet, biz kırksekiz saat uyuyup kalmışız. Kendimize ancak üç günde gelebildik.

Kim? Eşref mi? Haa, efendim o sonradan politikaya atıldı. Milletvekili filan oldu. En son gördüğümde ticaret yapıyordu. Uzun zamandır görüşemedik.

Siz en iyisi, ya Erkek Kâzım Beyi bulun, yahut da Eşref’i bulun... Çünkü Eşref, sonradan Sarışın Bebek’in evine gitti, Erkek Kâzım Beyle de tanışmış. Bana anlattıydı bişeyler ama, geçmiş zaman unuttum. O kadının Sarışın Bebek diye meşhur olduğunu da ben Eşref’ten öğrendim.

Meğersem çok namlı bir kadınmış... Erkek Kâzım Bey acaba sağ mıdır ki... Zannetmem, Sarışın Bebek’e dayanamamıştır. Öyle kadına dayanılmaz. Allah korusun, yahu o kadar içti de bana mısın demedi be... Pes!..

Merak ettim doğrusu, affedersiniz ama siz bu kadını niçin arıyorsunuz? Ne? Akranınız mı? Sahi mi? Tuuu... Bilsem, anlatmazdım bunları vallahi... Çok affedersiniz... Ama ben hakikati anlattım. Anlattıklarımın eksigi var, fazlası yok... Estağfurullah... Bişey değil... Gülegüle...

ERKEK KÂZIM BEYİN KARISI SARIŞIN BEBEK

Eşref Beyi mi aradınız? Buyrun... Benim... Evet, Eşref benim!.. Halit Bey mi gönderdi dediniz? Eski arkadaşım? Üniversiteden? Acaba hangi Halit? Tıbbiyede okuyormuş, sonra Hukuk’a geçmiş... Bir kadın meselesi? Sarışın Bebek? Haaa, Betüş... Anladım, bizim Halit yahu... Hay Allah... Otursanıza oğlum, buyrun şöyle... Nerde şimdi Halit, ne yapıyor? Hasta mı? Yaa, vah vah... Menenjit geçirmiş ha... Hafif de nüzülü

var, öyle mi? Gidip göreyim şu Halit'i yahu... Hafızası zayıflamış demek... Eh, yaşlılık... Bende de hafıza diye bişey kalmadı ya... Dün yediğim yemekleri unutuyorum da, çok eskiden olanları hiç unutmuyorum... Bu insan hafızası bir acayip canım. Betül Hanımı arıyorsunuz... Hımmm... Bir miras meselesinden... Hımmm... Anlıyorum... Yaaa demek güzel Sarışın Bebek öldü ha... Vah vah vah... Çok varlıklı kadındı, velakin çok hovarda meşrepti... Ama gene de epiy mirası kalmıştır. Miras size mi düşüyor? Haaa, ölüp ölmediğini de bilmiyorsunuz? Öyleyse ne mirası bu? Eveet, anladım, Betüş bulunacak ki, miras meselesi halledilsin... Eveet...

Fakat evladım, ben Betüş'ün izini kaybedeli çok oldu... Füüü, yıllar geçti aradan... Ne diyor Halit? Erkek Kâzım mı? Hah hah haah... Yahu ne günlerdi... Demek şimdi siz, Betüş hakkında onu tanıyanlardan malumat topluyorsunuz... Peki, anlatayım... Yalnız şu kapıyı kapayıverin... Ne olur ne olmaz, içerden bizimki duyar da, kadın milletin kiskançlık kavgası hiç çekilmez. Anlatamam ki, yirmi şu kadar sene öncesinin işi olduğunu... Fakat ne dersiniz, o kadar yıl geçti de, bazı sahneler sanki bugün yaşıyormuşum gibi aynen gözümün önünde. Hele o Erkek Kâzım Beyin ikidebir kış cebinden tabancasını çıkarıp da masanın üstüne koyması yok mu... Hah hah hah...

Betüş hakkında anlatacaklarımın size bir faydası olmaz ki... Bizim bir gençlik maceramızdı... Madem ısrar ediyorsunuz, peki, anlatayım.

Halit, Erkek Kâzım Beyi tanımaz, görmedi. Kaç kere, "Gel gidelim, kadın bize adresini bırakmış. Ayıp gitmezsek!" dedimse de, dinletemedim. Bizim Tarlabası'nda bekâr odamızda bir gece Betüş, üvey kızı, hep birlikte sabahlamıştık. Demek Halit anlattı size o geceyi... Halit'le ben içkiden zom olup sızmışız. Onlar sabaha kadar içmişler, sonra da bizi ekip gitmişler. Bir de mektup bırakmış Betüş...

Biz onları kız kardeş sanıyorduk. Değillermiş. Betüş'ün yanındaki kız, kocası Kâzım Beyin ilk karısından olan kızymış. Yani Betüş'ün üvey kızı. Ben hayatımda bu kadar anlaşılmış üvey anayla üvey kız görmedim. Neydi adı, dur bakayım... Hay Allah... Hah, Pirâye... Kızın adı Pirâye...

Vah Betüş' cük vah... Şimdi nerelerdedir kimbilir... Ben onun çok iyiliğini görmüşümdür. On sene üniversiteye gittim, mezun olamadım. Fakat on yılda üniversitede öğrenemediğimi Betüş'ten öğrendim.

Bıraktığı mektuba evinin adresini, telefon numarasını yazmış. Buna bigün telefon ettim. Daha o zaman ben Betüş'ün evli olduğunu filan bilmiyorum.

Telefonda,

– Ben de sizi çok merak etmiştim. Ayılıp da kendinize geldiniz mi? diye benimle dalga geçti.

Bir de alaycı ki... Onların bizim odada sabahlamalarından bir hafta sonra telefon ediyorum, kadın bana, “Ayıldınız mı?” diye soruyor. Ben de pişkinliğe vurup,

– Biz içkiden sarhoş olmadık, sizin güzelliğinizden kendimizi kaybettik... dedim.

Hemen evlerine gelmemi söyledi.

– Acaba münasebet alır mı? dedim.

– Aaa, tabii... Gelin bekliyorum, dedi.

Gittim. Osmanbey'de bir apartman... Beni çok samimi karşıladı. Evde yalnızmış. Pirâye sokağa çıkmış. Yalnız dersem, bir erkek hizmetçi vardı evde. Ben nerdeyse evlenme teklif edecektim ki, evli olduğunu söyledi. Pirâye'nin de üvey kızı olduğunu o zaman açıkladı da öğrendim. Şaşıp kaldım. Söz arasında,

– Kocam çok sert adamdır, belki adını duymuşsunuzdur, Kâzım Bey, dedi.

– Hayır, duymadım hiç... dedim.

Evli olduğunu öğrenince beni bir korkudur aldı. Çok fena bozuldum.

– Müsaade ederseniz artık gideyim... dedim.

Korktuğumu anladı. Bir kahkaha savurup,

– Ayol anlasana, dedi, sana kocam çok serttir diyorum. Kocanın sertinden korkulmaz.

Az oturdum ben gene.

Giderken,

– Bana gene telefon et... dedi.

– Telefona ya kocanız çıkarsa? dedim.

Güldü.

– Bizim evde iki telefon var, dedi, biri Pirâye’yle benim, biri de kocamın... Krozman olmasın diye, herkes yalnız kendi telefonunu kullanır.

Neler var, ne aileler var dünyada yahu...

Neyse uzatmayalım, Betüş’le arkadaş olduk. Hani sinema artisti kadınlarla sıkı fıkı erkekler, “Aramızda arkadaşlıktan başka bişey yok!” derler ya, bizimki öyle değil, sahiden arkadaş olduk... Beraber gezip dolaşıyoruz dışarlarda, eğleniyoruz. Geceyarısı, bazı da sabaha karşı onu evine bırakıp dönüyorum. İlle de eve gel, bizde kal diye ısrar ediyor ama, ben korkudan geceleri evine giremiyorum. Çünkü kocasının çok sert bir adam olduğunu başkalarından da duydum. Hatta sosyete adamının lakabı “Sert Kâzım”, “Erkek Kâzım Bey” di.

Bilmem ki bunları size anlatmam doğru olur mu? Akrabanız olduğunu söylemişsiniz de... Uzak akraba demek... Onun hakkında herşeyi öğrenmek istiyorsunuz... Peki öyleyse...

Bazı geceleri Pirâye de bizimle geliyor. Gazinolara gidiyoruz, balolara gidiyoruz. İçiyoruz, eğleniyoruz... Paralar hep Betüş’ten... Çünkü onun samimiyeti karşısında, ben de durumumu, yani meteliksiz olduğumu, olduğu gibi ona anlatmıştım. Yalnız benim anlayamadığım bişey var, bu kadar sert olan kocası, Betüş’ü geceleri bile yalnız nasıl dışarıya bırakıyor? Şaşılacak şey... Laf arasında bunu kendisine sordum. “Kocamın bana sonsuz itimadı vardır,” dedi. Hakikaten itimat edilecek kadın, neme lazım...

Benim çekindiğimi görünce,

– Kocamı çok beğeneceksin, bir kere tanış da... dedi, koca sert oldu mu, anla ki karısına karşı yumuşaktır. Bir kere tanıştırayım sizi, ondan sonrası kolay...

Sonunda istediğini yaptı. Kocasının İstanbul’da olduğunu bilmiyordum. Betüş’ün evindeydik. Gece içiyorduk masada. Erkek hizmetçi de girip çıkıp öteberi getiriyordu bize. Pirâye yoktu evde. Vale girip de Betüş’e,

– Beyefendi geldi, deyince benim elim ayağım kesildi.

Betüş,

– Ayol o ne, sapsarı kesildin? dedi.

– Bilmem... dedim.

Demeye kalmadı, Kâzım Bey içeri girdi. Aman Allah!.. Benim iki iriliğimde bir adam, gözleri ateş saçıyor...

Kimi insanın şaşılması bir görünüşü vardır. Böylelerinin yüzlerine baktığınız zaman, kimisinde yalnız göz, yalnız burun, yalnız ağız görürsünüz. Sanki suratlarında burundan yada gözden başka hiçbirşey yoktur. Ağızları, burunları, gözleri, güzellikleri yada çirkinlikleriyle, biçimlilikleri yada biçimsizlikleriyle öyle tesir ederler ki insana, yüzdeki bütün öbür şeyleri yokmuş gibi gösterir. Böylelerine bakınca karşınızda bütünüyle bir adam değil de, onları baştan aşağı bir burun yada ağızmış gibi görürsünüz. Şöyle bir tanıyıp yanından ayrıldığınız zaman kafanızda onlardan salt bir burun, bir çift kulak hatırası kalır.

Karşımda duran sert bakışlı adam da öyleydi. Sanki yalnız bıyıktı. O uçları sivri bıyık, adamın bütün suratına hâkimiyetini kurmuş ve sanki bıyığını kesseniz adamlığı kalmayacak, kişiliği bitecek başka bir yaratık olup çıkacaktı...

Betüş yerinden kımıldamadan,

– Hoşgeldin şekerim! dedi.

Aman ne de şeker Allah için...

Adamın yüzü bir an, ama yalnız bir an Betüş'e cevap verirken yumuşadı, yıldı:

– Biraz vardı işim nonoşum!..

Bunu söyler söylemez yine suratı asıldı. Gözleri üstüme çivilenmiş, üç metre ötemde, öyle dikilmiş duruyor. Hay Allah, ben ne halt edeyim şimdi yahu... İçimden kendime sövüp duruyorum: Ulan, ne halt etmeye elin herifinin evine girersin!.. Karıdan ekmek çıktığı da yok. Bugüne kadar akıntıya kürek çektin...

Siz olsanız benim yerimde, ne yaparsınız? Kamyon farı önünde şaşırıp kalmış tavşan gibi apışıp kaldım. Ayağa mı kalksam, adamın elini mi sıksam ne yapsam... Herife kendi evinde, "Buyrun, hoşgeldiniz!" mi desem? Yoksa tabanları yağlayıp kaçsam mı?

Evet, herif önümde dikilmiş öylece duruyor. Artık ben o şaşkınlıktan karşımda bir insan görmüyorum da, sadece koskocaman, dimdik bir bıyık görüyorum. Koskoca, uçları sipsivri bir bıyık önümde duruyor... Dövüşe hazır Hint horozları nasıl tüylerini dike kabartırsa, adam işte öyle bıyıklarını kabartmış, üstüme ha atıldı, ha atılacak. Nerdeyse, kanat yerine kollarını çırpıp ötecek, sonra sıçrayıp tepeme binecek.

Bu durum belki beş on saniye ancak sürdü, ama bana sanki bir saatmiş gibi geldi.

Betüş,

– Şekerim, yorgun musun? dedi.

Adam acayip bir şiveyle,

– Yok be yorgun... dedi.

– Gel otur öyleyse... Seni Eşref Beyle tanıştırayım... Dos-tumuz Eşref Bey... Kocam Kâzım...

Adam iki adım atıp önüme geldi, gözlerini kısıp, kirpikle-rini birleştirip beni saçımdan ayağıma bir süzdü, sonra elimi öyle bir sıkıp salladı ki azkalsın can acısından bağıracaktım.

“Re”lerin üstüne bastıra bastıra,

– Müşerref olduk efendim... dedi.

– Şeref bendenize ait... dedim, titreyerek.

Uşak ona da kadeh getirdi. Betüş kocasının kadehini dol-durdu.

– Şerefine şekerim...

Kadeh tokuşturduk. Adam kadehiyle benim kadehime öyle vurdu ki, azkalsın kadehim kırılacaktı... Yalnız tokuşturunca kadehimin içinden birkaç damla rakı sıçradı. Hemen hemen hiç konuşmadan içiyorduk. Arada Betüş bişeyler söyleyip kendi kendine gülüyor, ben de gülmüş gibi yaparak soğuk soğuk sırtıyordum. Ama Kâzım Bey hiç konuşmuyor, sağ bıyığının altından yanağının bir adalesi titreyip duruyordu. Adamda tik vardı. Birdenbire,

– Namuuuus! diye bağırdı.

Ben azkalsın sandalyeden yere düşecektim. Sırtımdan aşağı ter süzüldüğünün farkındayım.

Betüş,

– Sen gene bugün bişeye mi sinirlendin şekerim? dedi kocasına.

– Nasıl sinirlenmezsin yahu... Namus!.. Bir erkek dünyada ne için yaşar? diye bağırdı.

Bu soruyu, işaretparmağını göğsüme uzatarak bana soru-yordu. Sağ yanağındaki adalenin titremesi artmıştı.

– Niçin yaşar?

Cevabını yine kendisi verdi:

– Namusu için...

Adamı yumuşatayım diye,

– Tabii... Hiç şüphesiz... Namus için... Hakkınız var beyefendi... diye bişeyler kekeledim.

– Var bir herif, sözüm burdan dışarı, bakar elâlemin karısına, kızına... Çok kızdım...

Betüş,

– Aman Kâzım'cığım, gene o eski mesele mi? İki aylık iş, hâlâ unutamadın mı? dedi.

– Nasıl unutturum? İki ay olmuş, iki sene olmuş... Ne zaman aklıma gelir, kafamdan duman çıkar... (Bana döndü) Hakkım yok mudur?

– Haklısınız!

– Neden? Çünkü bu namus işidir, hiç şakaya gelmez...

Betüş,

– Ben telefona gidiyorum, bir arkadaşşıma telefon edeceğim... Zaten ben hikâyeyi çok dinledim... dedi.

Beni bu herifle bırakmasın diye yalvaran bakışlarla yüzüne baktım, ama Betüş hiç oralı olmadı.

– Ben de zaten gidecektim. Vakit geçti. Müsaadenizi rica ederim... diye yerimden kımıldayınca, adam iki kocaman pençe olan elleriyle iki omzuma abanıp beni yerime çökertti.

– Olmaaaz vallahi... Yeni başlamışız muhabbete... Buyrun...

Kadehimi doldurdu.

Hiç durmadan namus üstüne nutuk çekiyor, evli kadınlarda gözü olan hergelelere verip veriştiriyordu. Ben de Erkek Kâzım Beyin suyuna gitmek için,

– Haklısınız beyefendi, öyle sütü bozuklar da vardır şüphesiz. Onların aile arasına alınması hiç doğru değil tabii... filan gibi sözlerle Erkek Kâzım Beyi yumuşatmaya çalışıyordum.

Ama ne mümkün! Erkek Kâzım Bey içtikçe azıyordu. “Namuuus!” diye bağırıp bağırıp ikidebir kış cebinden çıkardığı tabancasını masanın üstüne koyduktan sonra, kızına yada karısına sarkıntılık ettiler, yan baktılar diye, namus düşmanlarını nasıl dövdüğünü, patakladığını anlatıyor,

– Ondan sonra efendim, aldım ayağımın altına... Vurdum, vurdum... deyip duruyordu.

Bunları anlatırken de elindeki yemek bıçağını tabaktaki ete öyle bir kızgınlıkla batırıyor ki, korkudan nerdeyse, imdaat diye bağıracağım. Her “vurdum” dedikçe, elindeki bıçağı, çatalı, tıpkı kılıç gibi kullanıp tabağındaki bütün piliç kızartmasının karnına daldırıyordu: “Vurdum, vurdum, vurdum...”

Herif bela...

– İnsan niçin yaşıyor? diye bağırarak fırladı.

– Namus için... dedim.

O kadar kızgındı ki, o bağırdıkça geri çekilmek zorunda kalıyordum. Onca küfürden sonra birden yumuşayıp,

– İçmiyorsunuz ama... dedi.

Kadehleri yuvarladık.

Namus düşmanlarına atıp tuttuktan sonra,

– Vay namussuz! diye haykırınca, bana söylüyor diye korkudan elim titreyip çatalı yere düşürdüm.

Adam içtikçe çıldırıyordu.

– Namus!..

– Tabii beyefendi, namus işi başka bir işe benzemez. Namusla şaka olmaz... Ne desem onu, yatıştıramıyordum: Ben de tamamıyla sizin fikrinizdeyim. Başkalarının karılarına yan gözle bakanların Allah gözünü kör etsin de sürüm sürüm sürünsünler inşallah... Bendenize artık müsaade, bir işim var da...

– Yooo... Bırakmam vallahi... Muhabbet kesilmez yarıda...

Namus için ben...

– Ben de sizin gibiyimdir. Bendeniz namus meselesinde bir pire için bir yorgan yakarım...

O namus diye bağırıyor, ben namus diye bağırıyorum.

Allaha çok şükür, namus diye bağıra bağıra, biyandan da rakıyı çeke çeke sızdı... Başı göğsüne düştü. Ama yine de,

– Namus, namus... diye sayıklıyor.

Namuuus, namuuus diye tıslarken yanakları şişip şişip iniyor, bıyıkları da kocaman akrep kıskaçları gibi durmadan oynayıp kımıldayıp duruyordu.

Birden uyanmasın diye korkumdan ben de onun gibi,

– Namus, namus... diye mırıldanarak toparlandım.

Kendimi sokağa atmak için yine böyle mırıldanıp yavaş yavaş ayağa kalkarken, arkamdan tiz bir kahkaha duyunca, sırtıma kurşunlar boşalıyor sanıp ürktüm... Birden korkuyla,

– Haayyy! diye bağırdım.

Arkamda kahkahalarla gülen Betüş'tü. Gülmekten iki büküm koltuğa yığıldı, gözlerinden yaş geliyordu.

– Nerdeydin demindenberi? diye fısıldadım.

– Banyodaydım, dedi, siz baş başa, erkek erkeğeyken, ben de fırsat bu fırsattır diye banyo yaptım. Hadi o herzamanki gibi “namus” diye bağırip duruyor; peki sana ne oluyor da “namus” diye tıslayıp duruyorsun?

Ayağa kalktı. Üstündeki ince elbiseyi çıkarmadan, omuzlarından aşağı kaydırıp sıyırdı.

– Reşit! diye seslendi.

Vale geldi.

– Beyefendiyi al da yuvasına götür...

Reşit, bıyıkları göğsünün üstüne düşmüş olan Kâzım Beyi koltuklarının altından tutup kaldırdı, bir kolunu omzuna atıp sürükleyerek adamı çıkardı.

Betüş'ün ayaklarının dibinde ipekli elbise tortop duruyordu. İki kolunu boynuma doladı. Böyle bişey ilk başıma geliyordu. Şaşırdım. Hem de korkuyordum.

– Aman, kocanız? dedim.

– Kocam mı? diye güldü, o çoktan yuvasına girdi. Onun yuvası vardır. Ben sana kaç kere, “Kocanın sertinden korkulmaz; koca ne kadar sert olursa karısına karşı da o kadar yumuşak olur!” dememiş miydim?

Koluma girip beni yatak odasına sürükler gibi soktu.

– Kocam çok kıskançtır, dedi. Neden böyle yaptığını, “Namus!” diye bağırdığını anladın mı? Başka ne yapsın, elinden başka bişey gelmiyor. Başka erkeklerin bana yaklaşımlarını önlesin diye işte böyle atıp tutar, gözdağı verir...

Zalim bir kadındı Betüş... Erkek Kâzım Beye o kadar acıdım ki...

O geceden sonra Betüşlerin evine yerleştim. Artık ben de aileden oldum, kaynaştık. Fakat Erkek Kâzım Bey huyunu hiç değiştirmede. Her akşam geliyor, birlikte içiyoruz. Asarım, keserim diye namustan söz ediyor. Geceyarısına doğru sızıp kalıyor. “Namus!” diye sayıklıyor.

Betüş yine herzamanki gibi,

– Reşit! diye sesleniyor.

Vale geliyor,

– Reşit, kaldır beyefendiyi yuvasına!

Reşit, Kâzım Beyi koltuk altlarından tutup sürükleyerek çıkarıyor.

Sonra Betüş kollarını boynuma doluyor, yatak odasına giriyoruz.

Bir gece yine Betüş,

– Reşit! diye bağırıp da vale içeri girince, ben artık alıştım ya, kendimi aileden sayıp işgüzarlık ettim, Betüş'ten önce,

– Kaldır oğlum beyefendiyi, yuvasına götür! dedim.

Bu sözüme Betüş bir kızsın, bir içerlesin... Vay efendim, ben ne karışıyormuşum. Böyle bir sözü, karısı olarak ancak o söyleyebilirmiş. Zevce olarak kocasına karşı vazifeleri varmış. Hiçbir zaman bu vazifelerini ihmal edemezmiş. Yüksek seviyeli insanların kendilerine mahsus âdetleri, ev kanunları varmış. Ben bunları bilmiyormuşum... Kaba bir adammışım... Ne hakla onun aile vazifesine karışıyormuşum... O kendi kocasına ne isterse söylemiş, ama bana ne oluyormuş. Hüngür hüngür ağlıyordu.

Ben sana bişey söyleyeyim mi oğlum, senin bu akraban olan Betül de, kocası da düpedüz deliydi. Yahu ben ne yaptım, ne söyledim de bana öyle çıkıştı, hiç anlayamadım ki... Kendisi durmadan kocasını da, yüksek sosyete'yi de batırır, söylemediğini bırakmaz, sanki ben ne söyledim ki... Oğlum, bunların hepsi dejenere... Ama darılma sözüme akraban diye... Anlat dedin de anlatıyorum...

Neyse efendim, ben bunu yalvar yakar susturabildim. Af diledim, ama aldırış etmedi. Ağlamaktan gözleri şişmişti. Yani Betüş, yüksek sosyetenin kanunlarına son derece saygılıydı.

İlk ve son kavgamız oldu. O olaydan sonra ne zaman evine gittiysem, kapıyı açan vale, Betüş'ün evde olmadığını söyledi. Telefon ettiğimde de, kendisi için evde yok dedirtti. Telefona kendisi çıkarsa gayet soğuk konuşuyor, işi olduğunu söylüyordu. İşte böylece münasebetimiz kesildi.

Efendim? Nasıl? Erkek Kâzım Beyin geceleri girdiği yuva mı? Hıı... Nasıl anlatayım, bilmem ki... O yuvanın ne demeye geldiğini ben de çok merak etmişim, ama öğrenemedim.

Onu uzun zaman görmedim. Aradan altı yedi sene geçti. Bir gece arkadaşlarla bir bara gitmiştik. Üçüncü sınıf bir bardı. Onu gördüm. Çok değişmiş. Çirkinleşmiş. İki üç yıl içinde, o kadar çökmüş, ihtiyarlamış ki, şaşıtm. Yüzünde bir yara izi vardı. Gözünün biri küçülmüştü nedense... Ama ben yine de onu tanıdım. Boynuna asılı bir sepet içinde cıgara satıyordu. Çağırıp cıgara aldım.

– Betül! dedim.

Anlamazdan geldi.

– Siz Betül değil misiniz? dedim.

– Ne Betül’ü, hangi Betül? dedi.

– Ben İzmirli Eşref’im... dedim.

Yürüyüp gitti. Bir zamanların güzelliği dillere destan olan Sarışın Bebek’i ne hallere düşmüş... Garsonu çağırıp cıgara satan kadının adını sordum.

Garson,

– Ona Yampiri İclal! derler, dedi.

– Neden Yampiri diyorlar?

– Baksanıza yampiri yampiri yürüyor. Kadının bir hastalığı varmış, gittikçe de artarmış bu hastalık. Elleri, ayakları büzülüyor. Kolunun biri çolaktır...

Arkasından baktım, hakikaten bir ayağını sürüyerek yampiri yampiri yürüyordu.

Belki de o değildi, benzettim, kimbilir... Ama bana oymuş gibi geldi. Boynundaki beni gördüm. Gözlerinin renginden de tanıdım. Ama o kadar değişmişti ki...

Neydi o günler, “Geçmiş zaman olur ki, hayali cihan değer!” demişler...

Kuzum, siz neden Kâzım Beyi bulup onunla konuşmuyorsunuz? Erkek Kâzım Bey... Evet, sağ. Bazen Beyoğlu’nda görürüm onu. Hiç konuşmayız... Zaten tanımaz ki beni... Çok ihtiyarlamış... Eee, ne olacak, ben bile ihtiyarladım. Erkek Kâzım Bey mi, seksenini geçkindir... Belki de daha fazla... Elinde bastonu, kısa kısa adımlarla tin tin gider İstiklal Caddesinde, yine öyle bıyıklı, ama bembeyaz bıyıkları, uçları da sarkık... Sık sık durup vitrinlere bakar. Hayır, adresini bilmiyorum. Ama onu bulmak kolaydır. Erkek Kâzım Bey, Sert Kâzım Bey derseniz, tanıyan çok olur...

Bu macerayı ilk size anlattım. Karım duyarsa kıyameti koparır. Haklı, çocukların kulağına gider filan diye...

Gülegüle... İnşallah bulursunuz. Gülegüle...

BİR GAZETE HABERİ

Hakiki baba aranıyor. Mirasa konmuş kayıp kadının babası olduklarını iddia eden dört erkek, sahte baba oldukları iddiasıyla birbirlerini mahkemeye verdiler.

İzmir (THA) – Şehrimizde, şimdiye kadar adliye tarihinde duyulmamış enteresan bir olay, dava konusu olarak mahkemeye intikal etmiş bulunmaktadır. Kimisine göre yirmimilyon lira, kimisine göreyse yirmimilyon dolar mirasa konmuş olan Güllü adında bir kadının babası olduklarını iddia edenler gittikçe çoğalmaktadır. İşin daha da enteresan yanı, mirasa konan kadının, aylardanberi arandığı halde bulunamamasıdır. Asıl mirasçı olan kadın kayıpken, mirasçı kadının babası olduğunu iddia edenler ortaya çıkmıştır. Uzun zamandanberi her yerde aranıp gazetelere, radyoya ilanlar verilip de bulunamaması, mirasçı kadının ölmüş olduğu ihtimalini gittikçe kuvvetlendirdiğinden, Güllü ölmüşse, onun mirasından kendilerine hisse düşeceğini uman bazı açığızler de, mirasçı kadına babalık iddiasına kalkmışlardır. Uzun zamandır Güllü'nün bulunamaması nedeniyle, babaların sayısı da günden güne artmaktadır. Önce iki erkek, Güllü'nün babası olduklarını iddia ederek ortaya çıkmışlarken, sonra Güllü'nün bir üçüncü babası daha mirastan hak isteğinde bulunmuştur. Şimdi de bir dördüncü kişi, Güllü'nün hakiki babasının kendisi olduğunu, öbürlerinin ise mirasa konmak için kendilerine baba süsü verdiklerini iddia etmektedir. Sonuncu olarak babalık iddiasında bulunan kişi, sahte olduklarını iddia ettiği önceki üç babayı mahkemeye verince, her dört baba da karşılıklı olarak birbirlerini sahtecilikle suçlayarak mahkemeye başvurmuşlardır. Mirasın büyüklüğü haberleri yayıldıkça, daha başka babaların da ortaya çıkacağı muhtemeldir. Mahkemenin hakikî babayı nasıl saptayacağı, büyük bir merak konusu olmuştur.

Buyrun efendim... Bendenizim... Bir emriniz mi vardı? Rica ederim. Peri? Peri Dergisi? Evet, ben çıkarmıştım bir zamanlar... Daha doğrusu ben yazı işleri müdürüydüm de, sahibi Betül Hanımdı. Taşbebek Betül derlerdi. Efendim? Siz de Betül Hanım hakkında?.. Yaa!.. Ne münasebetle? Hayhay efendim. Bir içki? Ne alırsınız? Viski? Soda ister misiniz? Peki efendim...

Peri? Oldukça eski bir hikâye bu...

Üniversitenin son sınıfındaydım. Babam iki yıl önce ölmüştü. Biyandan hayatımı kazanıp, biyandan da öğrenimimi sürdürmek zorundaydım. Heryere başvurdum iş için... Yok! Artık üniversitede okuyamazdım. Ne kötü günlerimdi...

Durumumu bilen bir arkadaşım, zengin bir kadının bir dergi çıkarmak istediğini, dergiye yazı işleri müdürü aradığını, benim bu işi yapabileceğimi söyledi. Bildiğim bir iş değildi. Ama ne iş olsa yapmaya razıydım, yeter ki hayatımı kazanıp üniversiteyi bitirebileyim.

Bir derginin sorumlu yönetmeni, yani yazı işleri müdürü olmak için, kanuna göre, lise bitirmiş olmak gerekiyormuş. Dergiye çıkaracak hanım da lise bitirmemiş olduğundan, bu görevi yapabilecek birini arıyormuş. Daha lise öğrenimi bile olmayan insanın ne diye dergi çıkarmaya kalktığına anlam veremedim. Hele kadın? Öyle değil mi? Ama Betül Hanımla tanıştıktan, onu yakından tanıdıktan sonra, doğrusu, bu düşüncemi değiştirdim. İlişkilerimiz öyle pek uzun sürmedi. Çünkü Peri Dergisi, ancak yirmibir sayı çıkabilmişti. Dergi kapandıktan sonra da Betül Hanımla bir daha görüşemedim. Çünkü o bir uzun yurtdışı gezisine çıkmıştı, ben de üniversiteyi bitirip işimde çalışmaya başlamıştım. Doğrusunu söyleyeyim, Betül Hanım olmasaydı, ben üniversiteyi bitiremezdim. Çok iyiliğini görmüşümdür o kadının. Dergi kapandıktan sonra bir daha onu görmedim ama, gazetelerde uzun zaman ondan söz edildiğini hatırlıyorum. Taşbebek, Lokum Betül, Sarışın Bebek, Tatlı Betüş, Türk Lokumu filan diye gazetelerin sosyete haberlerinde sık sık adı geçerci. Haaa bakınız, gazete haberleri dedim de, birden hatırıma

geldi; Betül Hanım hakkında bilgi toplamak istiyorsanız, siz Şükran Canbir'i görmelisiniz? Kim mi? Öyle ya, onu herkes Ayseli Gül olarak tanır. Ayseli Gül takma adıyla o zamanlar gazetelerde, dergilerde sosyete haberleri, politika kulislerinden haberler yazardı. Pek ünlü bir kadındı. Betül Hanımın da çok yakın arkadaşıydı. Ayseli Gül'ün şimdi nerde yazdığını bilmiyorum. Ama onu bulmak kolaydır, herkes tanır.

Betül Hanım lise mise bitirmemiş, belki de hiç okula gitmemiş, ama çok zeki, sağduyusu olan bir kadındı. Daha onu ilk tanışışmada beni şaşırtmıştı. Bana öyle gelirdi ki, çevresiyle, çevresindekilerle, için için, haincesine alay ediyordu. Haince olduğunu nerden mi biliyorum? Çünkü efendim, öyle gizliden gizliye alay ederdi ki, alay ettiğini kendisinden başka hiçkimse anlayamazdı. Alayını dışa vurmaz, başkalarına belli etmezdi. Bir insan, başkalarıyla yalnız kendisi eğlenmek için alay ediyorsa, bu, haince bir alaydır. Sizce öyle değil mi? Düşünebiliyor musunuz, alay ettiğini yalnız kendisi biliyor, bundan yalnız kendisi eğleniyor... Haince bişey bu...

Beni Betül Hanımın evine götürüp onunla tanıştıran arkadaşım, yolda giderken, yalnız alacağım parayı düşünmemi, kadının özel hayatının beni ilgilendirmediğini söylemişti. Onun, zengin bir karı... –affedersiniz, aynen öyle söylemişti– kocasının paralarını nereye saçıp savuracağını bilmeyen zengin bir karı...

Daha önceleri birara da edebiyata merak sarmışmış. O zamanlar çevresine bisürü şair mair toplanmışmış. Sonra nedense edebiyattan vazgeçmiş. Şimdi de bir salon dergisi çıkarmak istiyormuş. Böyle dergi çıkarmasının önemli bir nedeni varmış. Çünkü Betül Hanım o edebiyat dergisini kapattığındanberi, bütün sosyete kızlarına akıl hocalığı ediyormuş. Evi bir özel okula dönmüş. Yüksek sosyetenin kaymak tabakasından kızlar Betül Hanımın evine dadanmışlar. Ev dolup dolup taşıyormuş. Betül Hanımın marifeti neymiş, biliyor musunuz? Kızlara, nasıl iyi bir koca bulunacağını öğretiyormuş. Her kızın yada her kız ailesinin isteğine uygun koca bulmanın yolları, uygun koca, zengin koca, yüksek mevkili koca, hariciyeci koca, geniş yürek koca, mirasyedi koca, yakında mirasa konacak koca... İnanılacak şey değil,

değil mi? Ama doğru... Bunu ben de görüp tanım oldum. Yüksek sosyeteden analar bile, kızlarını evlendirmek için akıl danışmaya Betül Hanımın evine koşarlarmış. Arkadaşımın bana anlattıklarına göre, ben Betül Hanımı, kızlarla erkekleri birbirlerine tanıştıran yüksek düzeyde bir arabulucu yada kızlara uygun koca, erkeklere uygun eş bulan bir çöpçatan sanmıştım. Ama onu tanıdıkça anladım ki, durum hiç de öyle değil. Hani şimdilerde mankenlik okulları var ya, o zamanlar daha öyle okullar yok bizde; işte Betül Hanımın o zamanki evi, şimdiki mankenlik okulları filan gibi bişeydi. Bilmem, ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Yani zevkleri incelmış erkeklerin gözlerine ve gönüllerine ziyafet çekmek için, güzel kızların nasıl yürümeleri, oturup kalkmaları, nasıl bacak bacak üstüne atmaları, ellerini, ayaklarını, parmaklarını nasıl kullanmaları gerektiğini öğreten manken okulları var ya şimdilerde, işte Betül Hanımın evi de o zamanlar öyle bişeydi.

Akıl hocalığı öyle yayılmış ki, Betül Hanım gitgide bir dişi evliya gibi bişey olmuş. Bana arkadaşımın söylediğine göre, Betül Hanım evinde sosyete kızlarına parasız öğrettiklerini, çıkaracağı dergide yazarak, daha geniş çevreye anlatacak, daha çok insana yararlı olacaktı. Niyeti, dergide yazacaklarını sonra da bir kitapta derlemekmiş.

Arkadaşımın bana bu anlattıklarına göre, hiç de ciddiye almadığım Betül Hanımın evine biraz kuşkuyla, biraz da tanımadığım o kadını küçümseyerek gitmiştim. Ama evine gidip de Betül Hanımla tanışıp konuşunca düşüncem değişti. Açıkça söyleyeyim ki, kadını görünce, öyle güzeldi ki, güzelliğini öyle ustalıkla sunuyordu ki, yıldırımla çarpılmışa döndüm. Sonraları, başka erkeklerin de ilk görüşlerinde ona tutulduklarına, –çarpıldıklarına demek daha yerinde olur– tanım oldum. Mıknatıs, demir tozlarını nasıl kendine çekerse, Betül Hanımda da öyle bir çekicilik vardı. Hangi yaşta olurlarsa olsunlar, erkekler onun çekiciliğine bir kapıldılar mı, bir daha ondan uzaklaşamıyorlardı.

Arkadaşımla çok iyi döşeli bir apartmana girdik. Ben o zamanlar, yüksek sosyetenin nasıl biyer olduğunu hiç bilmediğimden pot üstüne pot kırdım o gece. İlk şapşallığım daha kapıdan girer girmez başlamıştı. Bize kapıyı açan çok iyi

giyimli, kolalı beyaz gömleğinde siyah papyonu olan adamı, Betül Hanımın kocası yada aileden biri sanarak sanki çok acelem varmış gibi, hemen elimi uzatarak adamın elini sıktım. Oysa bu adam, vale dediklerinden, yani evin uşağıymış, garson gibi bişey...

Ben o zamana kadar hayatımda öyle lüks döşeli büyük salon görmemiştim. Salonda pekçok insan vardı. Arkadaşım, Betül Hanımın elini öpüp,

– İşte, çıkaracağınız dergiye sorumlu yönetmen olarak salık verdiğim arkadaşım... diye beni tanıttı.

Arkadaşım öpünce, benim de Betül Hanımın elini öpmem gerekiyordu. Sosyeteden bir kadının elini ilk öpüşüm olduğundan öyle şaşaladım ki, elini tutup dudaklarıma götürdükten sonra, azkalsın bir yaşlı kadının elini öper gibi, onun elini de başıma götürecektim, ama Betül Hanım gülümseyerek buna engel oldu.

Beceriksizliğim hoşuna mı gitti nedir, hemen kararını verdi:

– Tamam. Bence uygun. Siz isterseniz hemen çalışabilirsiniz.

Kekeleyerek teşekkür etmeye çalıştım.

Demin sözünü ettiğim Ayseli Gül takma adıyla yazan gazeteci hanımı da o gece orda tanımıştım. Doğrusu o da güzel bir kadındı. Ama Betül Hanımın parlaklığı yanında ışıltısı sönük kalıyordu.

Daha o gece, Betül Hanımda erkekleri ipnotize eden bir gizli güç olduğunu hemen anladım. Nasıl anlatayım size bilmem ki... Bakınız, bir örnek vereyim... Olduğumuz salon U biçimindeydi. Öyle büyüktü ki, salonun iki dip ucunda, biraz daha küçük iki salon vardı. Heryanda kadınlı erkekli öbek öbek toplanmış, içiyor, gülüşüp konuşuyorlardı. Ama en büyük öbek Betül Hanımın çevresinde toplanmıştı. Bütün erkeklerin gözü üstündeydi, öyle ki, o öbekte bulunup da onun çekiciliğine kapılanlar, bitürlü gözlerini ondan ayırmıyorlardı. Nerden mi biliyorum? Ben de öyleydim... Sonra görüyordum. Betül Hanım içki bardağını tutan elini şöyle bir havaya doğru kaldırıncı, bütün erkekler başlarını havada, elin durduğu yerde bişey göreceklermiş gibi o yana çeviriyorlardı. Sonra Betül Hanım elini başka yöne döndürünce, başlar

da o yana dönüyordu. O gözlerini tavanda biyere çevirse, elimizde olmadan hepimiz oraya bakıyorduk. Böyle elini kaldırırlarından birinde, önümde duran bir adam, onun elinin gösterdiği yere bakayım derken, yanındaki adamın tuttuğu içki bardağını, çarpıp benim üstüme devirmişti. Ben de, Betül Hanımın elinin uzandığı yere bakayım derken, arkamdaki adamın ayağına basmıştım.

Evet evet... O, çevresindekilerin, kadın erkek kendisine hayran olduklarını biliyor, onlarla gizliden gizliye, yalnız kendisinin zevk aldığı biçimde, haincesine alay ediyordu. Bakın bunu ispat edeceğim, hem de kendi yazılarıyla... 21 sayı çıkardığımız Peri Dergisinin koleksiyonu var bende, hâlâ duruyor... İşte burda... Cildi açıp, Peri'lerden herhangi bir sayının gelişigüzel biyerini açıyorum, bakın... İşte, Betül Hanımın yazısı. Okuyorum:

“Kız annesi olmak, çok incelik isteyen bir sanattır. Kızlarınızın davetine erkek arkadaşları herhangi bir sebeple gelmiyor veya gelemiyorlarsa, anne olarak bu daveti siz kendiniz yapmalısınız. Ve erkek arkadaşını kızınızla evde baş başa bırakmalısınız. Böylece hem kızınıza, hem de daha ilk tanıştığınız kızınızın arkadaşı olan delikanlıya güven duyduğunuzu belli etmiş olursunuz. Güven duymamanız için de hiçbir sebep yoktur. Çünkü bir genç kızla bir delikanlı bir evde yalnız başlarına kalınca, evinizi başınıza yıkacak değiller ki bir tehlike olabilsin, alt tarafı ne yapabilirler... Yalnız, onları evde bırakıp giderken, havagazı musluğunu, su musluğunu ve başka muslukları açık bırakmamalarını söylemeniz yeterli bir tedbirdir.

Delikanlı arkadaşlarını evinize sık sık davet ediniz ki, kızlarınız onları, babaları gibi korkulacak bir umacı sanmasınlar; genç erkeklerin umacı olmadıklarını, onlardan korkmamak gerektiğini, genç kızlar kendileri bilfiil hayat tecrübeleriyle görüp anlamalıdır. Kendilerine güven duymaları için kızlarınızın zengin tecrübeler kazanmasına yardım etmelisiniz.”

Nasıl, haklı değil miyim? Şu yazıdaki ince alayı elbet anlıyorsunuz. Ama ben söyledğim için anlaşılıyor. Yoksa bu yazılardaki alayları o zaman anlamıyorlar, ciddi öğütler sanıyorlardı.

Başka bir sayfayı çeviriyorum. İşte Betül Hanımın bir yazısı daha. “Nasıl iyi eş olunur?” başlıklı bir yazıdan gelişigüzel biyer...

“Kocanız sıkmayınız, çünkü kocanız artık nişanlınız değildir. Evlendikten sonra onun da sizi heyecanla sıkacağı zamanlar geçmiştir artık. Siz kocanızı sıkmayın ki o da sizi sıkmasın. Sıkışık ve sıkışmış bir karıkoca, nişanlılık dönemlerinde olduğu gibi mutlu olamaz. Siz ne kadar kocanızı özgür bırakırsanız, kocanız da sizi o kadar özgür bırakmak zorunda kalır. Böylece, birbirinizi daha az göreceğinizden, aile mutluluğunuz, mutlu aile yuvanızdaki tatlı hayat da sürüp gider. Siz, kendi hayatınızdan da bilirsiniz ki, insanlar kendilerine yasak edilen şeylere daha çok ilgi duyarlar. Kocalarınıza hiçbir şeyi yasak etmeyiniz ki, siz de yasaktan kurtulup hiçbir şeyden yoksun kalmayasınız. Dünyada hiçbir kadın kocasını serbest bırakmazsa, düşününüz ki, bu durum, sizin için de felaket olacaktır.”

Yazı böyle uzuyor daha... Evet, liseyi bile bitirememiş, ama yazısındaki kutsal kitap üslubuna dikkatinizi çekerim... Onu bir dişi evliya yerine yüceltmeleri hiç de boşuna değildi.

İşte bakın, bir yazısı daha... Sıkıyor muyum sizi? Peki öyleyse, okuyayım. “Cinsel ilişki mutluluğun ölçüsü müdür?” Nasıl başlık? Çok cesur değil mi? Hele o zamanlar...

“Psikolog Bernard Jodbon...” Ben size bir şey söyleyeyim mi, belki de bu adda psikolog filan da yoktur, evet, evet, yoktur... Onun böyle huyları vardı. Çevresindekilerin enayiliklerini iyice ortaya çıkarıp alay etmek için, konuşması sırasında, durup dururken, “Büyük hukukçu Edward Seach’in de dediği gibi” yada “Pedagog Mayer Robinson der ki...” gibilerden uydurma adlar atardı ortaya. Bunu bana sonradan kendisi açıklamıştı. Ne şaşılası şeydir beyim, yanında olup konuşmasını dinleyenlerden, Betül Hanımın uydurduğu o yabancı adlar üzerinde konuşanlar, onların başka kitaplarını okuduklarını söyleyenler bile çıkardı. Betül Hanım, alay ettiğini hiç belli etmez, yalnız gözleriyle için için gülerdi.

Evet, okuyorum...

“Psikolog Bernard Jodbon yaptığı uzun araştırmalar sonunda şu yargıya varmıştır ki, cinsel ilişki mutluluğun ölçüsü olsaydı, şimdiki ailelerin yüzde sekseni çoktan yıkılmış olurdu.

Mutlu aile yuvalarının pekçoğunda cinsel ilişkinin yeter olmadığı bir gerçektir. Seksologların bu açıklamalarına rağmen...”

Bakın, şimdi çok iyi hatırlıyorum, bu yazı dergide çıkar çıkmaz, Betül Hanımın kocası, “Sen, evimizin sırlarını nasıl açıklarsın? Ben bunun için mi dergi çıksın diye avuç dolusu para veriyorum..” diye çok kızmış. Bunun üzerine, kocasını memnun etmek isteyen Betül Hanım, derginin ertesi sayısı için çok pedagojik bir yazı yazmıştı... Bakalım, burda bi- yerde olacak. Hah, işte... Yazının başlığı: “Analık ve eşlik”. Okuyorum...

“İlk çocuk dünyaya geldikten sonra evlilikler sarsıntı geçirebilir. Çünkü erkeğin baba olması isteğini kadın, kendisini sevmeyi, çocuğu için bir araç olarak kullandığı anlamına alabilir. Erkek de, çocuk dünyaya geldikten sonra karısının kendisiyle eskisi kadar ilgilenmediğinden yakınıdır. Analıkla eşliği birlikte yürütmek oldukça zordur. Onun için anneler, göğüslerinden birinden yavrularını emzirirlerken, öbür yandaki göğüslerinin de kocalarının olduğunu unutmamalıdır.” Nasıl terbiyevi yazı, pedagojik yazı? Bu kadarla da kalmıyor... Bakın, ne diyor Bayan Betül: “Anne eğer ikiz doğurmuş ve her iki göğsü de meşgulse, o zaman yine de kocasını boş bırakmamalı, ikizlerden birini biberon emziğiyle avutmalıdır.”

Pes değil mi? Evet, evet...

Hele şurda, “İhanet suç mudur?” başlıklı bir yazısı var, olur şey değil. Okuyayım...

“Henüz insanları yanlışlarıyla kabul edecek bir toplum ahlakına, ne yazık ki, yükselinmediği için bugün hâlâ eşler için ihanet bir suç sayılmaktadır.

Bir kadının, ihanet ettiği düşüncesini kocasının kafasından silmek için şunlara dikkat etmesi gerekir:

1 – Beğendiğiniz erkek tiplerini kocanıza içtenlikle önceden anlatınız ki, beklenmedik ani durumlarda kocanız bir sürprizle karşılaşmış olmasın.

2 – Hayranınız olan herhangi bir erkeğin davranışları, uyardığı dedikodular yüzünden sizi tedirgin etmeye başlamışsa, bu durumu kocanıza açıklayınız ki, kocanız da o erkeğin evinize bir aile dostu olarak rahatça girip çıkmasını sağlayarak dedikoduları önlesin.

3 – Aile dostlarınızdan birinin sizin için gizli niyet beslediğini sezerseniz, önce bunu kocanıza anlatın, sonra da o erkeği sık sık evinize davet ederek kocanızla dost olmasını sağlayın.”

Derginin son sayılarına doğru, yazıları yüzünden Betül Hanımla kocasının arası iyice açılmıştı. Adam karısının aile sırlarını, evlilik ahlakı dersi olarak açıklamamasını istemiyordu. Kocasıyla arasının gergin olduğu o günlerde, bir gece yine evindeki toplantıda, “Aşk spor mudur, değil midir?” diye ortaya bir sorun atıp da kocasını iyice çileden çıkarmadı mı! O gece, bu konuda bir tartışmadır başladı. Betül Hanım mantığının kuvvetine güvendiğinden, kocasını, aşkın da otomobil sürmek, ata binmek, kayak yapmak, avlanmak gibi bir spor olduğuna inandırabilirse, ondan sonra artık sporcu bir kadın olarak rahata kavuşacak. Ama adam bu numaraya yatmadı. Hatta o geceki tartışma yüzünden Betül’le kocasının arası biraz açıldı. Betül herkesin içinde kocasına, onu ne kadar çok sevdiğini, kocası için ne fedakârlıklara katlandığını, Paris’e gitmişken, kocasının İstanbul’da enfarktüs geçirdiğini duyunca, nasıl hemen onbeş gün içinde toparlanıp çok acele Paris’ten İstanbul’a, hem de işlerini yarıda bırakıp döndüğünü anlattı. Bunları öyle dramatik bir pozda söylüyordu ki, inceden alay ettiğini bildiğim halde, benim bile ordakiler gibi gözlerim yaşarmıştı. Betül sözlerini, “Yazık, sen kadın kalbinden hiç anlamıyorsun!” diye bitirince, kocasının gözleri buğulandı. Adamcağız konuşmadı, çünkü konuşsa ağlayacaktı.

Size Betül Hanımın evlerine gittiğim o ilk geceyi anlatıyordum, değil mi? O gece, benim için rüya gibi geçti. Biçok iyi giyimli erkek, süslü, güzel kadın... Belki de o gece, ben de onlar gibi rahat olayım diye çok içmiştim. Birara, Betül Hanımın koluma girip beni yan salona geçirdiğini, hemen yarın dergi için işe başlayabileceğimi, gereken parayı da kocasından almamı söylediğini bütün ayrıntılarıyla hatırlıyorum. Kocasının yazıhane adresini, telefon numarasını da vermişti. Benim için kocasıyla konuşacaktı.

Sonra, her kafadan bir ses çıkmaya başladı. Ordaki herkes, çıkarılacak derginin isim babası olmak hevesine kapılmıştı.

– Gelincik olsun, Gelincik...

Öneride bulunan güzel kadın, Gelincik derken, buluşunun sevinciyle ellerini çırpıyordu.

– En iyisi İnci, İnci...

– Salon... Salon adına ne dersiniz? Çok derin anlamı var.

Tok sesli, her davranışıyla kolaları dökülür gibi olan katı bir adam,

– Bilirsiniz, dedi, Fransızların “Vuala!” adlı bir dergileri vardır, ne güzeldir. İçinde herşey bulunur. Tam sizin çıkaracağınız dergi gibi... Onun için siz de derginin adını “İşte!” koyabilirsiniz. Çok orijinal olur.

– Peki, Muz nasıl, Muz’a ne dersiniz? diye bir hanım atıldı.

Muz, hangi yemiş niyetine yenilirse onun tadını verdiğinden, içinde herşey bulunacak olan bir dergi adı olarak da uygunmuş.

Birisi de dergiye Sosyete adı verilmesini ileri sürdü. Sonunda, ağır basan Betül Hanımın kararıyla çıkarılacak dergiye Peri adı verilmesi uygun görüldü.

Ben ertesi gün Betül Hanımın kocasının yazıhanesine gittiğimde adamı bulamadım. O sabah Avrupa’ya gittiğini söylediler. Ama sekreter kız kim olduğumu sorup öğrenince, beyefendinin muhasebeye gitmemi rica ettiğini söyledi. Muhasebeden o gün, hem de zarf içinde, epiyce para aldım. Hem de daha işe başlamadan...

Derginin dördüncü yada beşinci sayısı çıkmıştı. Betül Hanım bana, İstanbul’un en zengin ailelerinden ikisinin düğünü olduğunu, birinin kızıyla öbürünün oğlunun evleneceklerini söyledi. Düğüne o da davetliydi. Kocasını Almanya’daydı. Birlikte gidecektik. Düğünden birçok haberler çıkabilirdi dergi için.

Betül Hanımın arabasıyla Anadolu yakasında, uzakça biyere gittik. Gece olmuştu. Çiftehavuzlar’da biyer olacak. Bilmediğim yerler... Yüksek bahçe duvarından koca bahçeyi gösteren demir kapının iki kanadı da açıktı. Şoför arabayı o kapıdan soktu. Tekerleklerin kumlu yolda çıkardığı gıcırtiları duydum. Şoför arabayı durdurdu. Orası, bol elektrik ışığında, otomobil sergisine dönmüş; her markadan, son model, renk renk, ısl ısl yepyeni arabalar dizilmiş...

Düğün evinin sahibi, evlenecek oğlanın babası, büyük bir işadamıymış. Gazeteler daha on onbeş gün öncesinden

bu düğünün dedikodularıyla kulakları doldurmuştu. Geniş bahçeye girdik. Herkes kendi havasına dalmıştı. Bahçeye belki kırk tane döner ocağı koymuşlar. Bunlara yarı Türkçe, yarı Amerikanca kırmaları olarak “Döner Steysin” diyorlar. O zamana kadar benimle hep ciddi konuşan ama aslında çok küfürbaz bir kadın olduğunu bildiğim Betül Hanım, bu döner steysin lafına çok kızıp,

– İşte, dedi, Türk kaşığıyla Amerikan kakası yemek diye buna derler...

Tabağını kapalı döner ocağına yanlayıp tabağına döner doldurtuyor. Öte yandaki kazanlarda iç pilavlar, çilavlar mis gibi kokular salıyor. Bahçenin o yanına, bu yanına yer yer koydukları masalarda, bildiğiniz bilmediğiniz ne kadar yiyecek, meze, meyve, içki varsa, hepsi dolu... Cennet canım, cennet... Betül Hanım durmadan içiyordu. Hayatımda onun kadar içkiye dayanıklı kadın görmedim, erkekler arasında bile böylesi yoktur.

Birara bana,

– Biliyor musun, bu düğüne ne kadar para harcadığını? dedi.

– Bilmem, dedim.

Hecelerin üzerine basa basa,

– Tam üçyüzbin lira... dedi.

Şimdinin parasıyla birmilyon lirayı geçer.

Betül Hanımı o düğün gecesinde olduğu kadar kızgın görmemiştim, hem kızgın, hem gevezeydi. Durmadan konuşuyordu. Bizde bir “men’i israfat kanunu” varmış. Hiç duymuş muyum böyle bir kanun? Nereden duyacakmışım! Ben de çoğunluk gibi bir eşekmişim... Evet, evet, aynen böyle diyordu. Şaşıtm kaldım, o terbiyeli kadının bu sözlerine.

“Men’i israfat kanunu ne demek, biliyor musun? Böyle düğün müğün gibi törenlerde gereğinden çok para harcayıp israf etmeme demek. Kanun israfı yasaklamış. Ama kime?”

Zavallı bir yoksul köylü, hayatının tek varlığı olan kızını yada oğlunu evlendirecek olsa da, yemeyip içmeyip, dışından tırnağından artırdığını düğünde harcayacak olsaymış, candarma isterse, men’i israfat kanunu var diye düğünü dağıtırmış.

Hani, susarsam ayıp olur, kendisiyle ilgilenmiyorum sanır diye, yani bişey söylemiş olmak için, neden böyle olduğunu sordum. Dedim ya, çok küfürbazdır. Yemiş iskelesi küfecileri gibi küfreder, hem de ağız dolusu, hem de en sunturlusundan... Kadın kısmına, hele kibar kadınların ağızına küfür hiç yakışmaz, değil mi? Ne münasebet beyim... Kim demiş onu? Siz Betül Hanımı küfrederken görecektiniz ki... Marifet küfretmesini bilmekte. Onda ne yakası açılmadık küfürler vardı. Yazık ki, unutmam sanıp, onun küfürlerini not etmedim. Betül Hanım öyle tatlı küfrederdi ki, şiir gibi...

Ben hani laf olsun diye, “Köylü kendi parasını harcıyor, candarmaya da ne oluyormuş!” diyecek olmuşum ya, vay vay vay... Hay diyemez olaydım, hay dilim tutulaydı... Açtı ağızını, yumdu gözünü... Bana söylemediğini bırakmadı. Bunu anlamayacak ne varmış. Herşey ortada apaçıkmiş. Köylü, düğünde kendi parasını harcıyormuş. Oysa bu geceki düğünde, düğün sahibi olan işadamı kendi parasını değil, başkalarının paralarını harcıyormuş. Hiç insan kendi parasını böyle su gibi harcar mıymış! Ancak başkalarının ceplerinden çalma çırpma paralar böyle harcanırmış. Dünyanın en cömert insanları hırsızlar, yankesiciler, pezevenkler, kerhaneciler, dolandırıcılar-mış... Neden elleri açılmış?.. Çünkü, başkalarının paralarını harcarlarmış da ondan. Hükümet fakir fukarayı koruduğu için, onların düğünlerinde çok para harcamalarını istemezmiş. O kanunlar fakir fukara için yapılmış. Kanunlar, kanunları yapanlara işlemezmiş. Kumar oynamak da fakir fukaraya yasakmış. Ama yüksek sosyete kulüplerinde kumar serbestmiş. Neden? Çünkü hükümet, fakir fukaranın ahlakının bozulmasını istemezmiş de ondan... Ama bu “... çocuklarında” ahlak mahlak diye bişey kalmamış ki, hükümet nesini korusaymış! Söve saya konuşuyordu:

“Ulan, sanki bu dünyada hiçkimse evlenmemiş, hiçkimse evlenmenin ne olduğunu bilmiyor da, dünya kurulduğundanberi evlenmeyi ilk bunlar icat ediyorlar. Acaba herkesin bildiğinden başka türlü bişey mi yapacaklar? Bildiğimizden başka türlü mü yatağa giriyorlar da, bu kadar böbürleniyorlar? Tarihlerin yazmadığı, olmadık bir iş mi yapacak bu dölleri?”

Anlattığına göre, kasa dolusu para savurup böyle ala heyli düğün yapmaktan maksatları başkaymış. Onlar bu düğün parasını burda bile işler kurup, işler düzenleyip, fazlasıyla çıkarırlarmış.

“Bu anaları belli, babaları yüzelli gavatlar öldü mü, anla ki, bunda bile bir çıkarları vardır; ya tahtalıköyde karaborsa başlamıştır, ya ordan kıraç toprak alıp arsa diye parselleyip parselleyip fakir fukaraya satacaklardır.”

Düğün, gerçekte, işadamlarının biraraya gelmeleri, toplanmaları için bir bahaneymiş. Kör müymüşüm, neden görmüyorum muşum: Şu köşte, yetmişikibuçuk milletten insan varmış, düğün bahanesiyle burda iş kombinezonları kuruyor, dalavere tuzakları hazırlıyorlarmış... Bu “.....”, düğünün yılına kalmadan, oğlunun bu geceki gelinden ayrılacağını biliyormuş elbet... Öyleyken ne diye bunca parayı savuruyormuş? Bu “.....”ler, bu “.....”, bu bilmemneler, bu bilmem ne çocukları –affedersiniz– geberince de, aileleri işte bu düğünden daha baskın cenaze törenleri yaparlarmış ki, cenaze törenlerinde aileleri mezarlıkta biraraya gelip yeni yeni iş dümenleri çevirsinler. Bu cenaze törenlerinde mezarlıklar çok zaman, birbirlerine rakip, dargın işadamlarının buluşup barışma yeri olurmuş.

“Ben bu namussuzların ciğerlerini bilirim!” diye bar bar bağıırıyordu. Hayır sarhoş olmamıştı. Ama nedenini anlayamadığım, sönmeyen bir öfkesi vardı. Kendisi de onlardan değilmiş gibi konuşmasına çok şaşmıştım. Onlardan değildiyse, onların içyüzünü nasıl biliyordu. Hiç bilmez olur muymuş, kocası olacak boynuzludan biliyormuş.

Dışarıda serinlik başlayınca köşke girdik. Bikaç kişi Betül Hanımla ayaküstü konuştu. Ama onlara pek yüz vermedi. Bir salona girdik, şark salonuymuş, müze gibi biyer... Kalabalık diye ordan çıktık. Başka bir salona girdik. Orası daha da kalabalıktı. Çok modern eşyalar vardı. O kadar modern ki, bunların nasıl kullanılacağını bilemiyordum. Yerde koltuk olduğunu sandığım şeyler vardı. Bunlara nasıl oturulduğunu bilmiyordum. Bir oturanı görsem, ona bakıp ben de oturacaktım. O kadar modern koltuklar ki, insan neresine sırtını dayayacağını, neresine kışını koyacağını bilemiyor. Kış konulacak yere sırtını dayarsın, kol konulacak yere bacağını

koyarsın, rezil olursun. Betül Hanım oturunca, ona bakıp ben de yanındaki koltuğa oturdum. Ama atik davranıp dengemi bulmasam, yuvarlanıp bacaklarım havaya gelecekti.

– Şu kızları görüyor musun, dedi, bak, bak, iyi bak, hepsi kukla... Bunlar sosyete kız endüstrisinin malları...

Kız endüstrisi deyimini o gece ondan ilk duydum. Ama sonraları çok söyledi. Bizim memleketteki en büyük endüstri, kız endüstrisiymiş.

– Hiç duymadın mı? Kızları, zengin kocaya varacak gibi yetiştirmeye kız endüstrisi denir. Bir kız, zengin kocayı tavlayıp da evlendi mi, hem kendi geleceği güneş gibi parlıyor, hem de ailesinin... Buyüzden, yüksek sosyetedeki zengin koca adayları için, kız yetiştirme endüstrisi kurulmuştur. En büyük sermaye yatırımı bu endüstriye yapılır. En büyük sermaye derken, ayrıca kızların analarını da hesaba katmıyorum; anaları, anamal... Sermayeyi boşuna yatırmıyorlar, kalkınması, kazancı da ona göre oluyor.

Her kız anası, kızının menajeridir, kızına zengin bir müşterinin koca olmasını ister. Kızını, fiyatını en çok artıracak olan alıcısının zevkine göre yetiştirir.

Bu gece burda gördüğün bütün kızlar bu endüstrinin ürünleri. Şunların duruşuna, oturuşuna, gülüşüne bak; şu bacak bacak üstüne atışlara bak; şu herifin elindeki çakmaktan cıgara yakışa bak, şu ellere, şu parmaklara bak... Bunların parmakları bile bir başka türlü bükülür. Boyun kırmalara bak şunlarda, şu baş çevirmeler, şu göz süzmeler... Bakışlarını, karşısındaki heriflerin bir gözlerine, bir dudaklarına, bir gözlerine, bir dudaklarına çevirmek... Şu mendil tutuşa, etek tutuşa bak... Şu edaya, şu cilveye bak... Bunlar kendiliğinden olur mu hiç...

Bütün bu dediklerini en iyi uygulayan kendisiydi. Sanki kendi kendini anlatıyordu. Böyleyken, neden kendisi onlara yabancıymış gibi, böyle kızarak konuştuğunu anlayamıyordum.

– Ben bu söylediklerinizi o kızlarda Allah vergisi sanırdım... dedim.

– Allah vergisi olsa bütün kızlar böyle olurdu, gecekondu kızları böyle mi? Şu cilve döktürmeyi kimden öğrenir bunlar, Allahtan mı? Şu karşıda oturmuş kızın, cins Arap kısağının

yeri eşmesi gibi, iskarpininin sivri topuğunu sinirli sinirli yere vuruşlarına bak... Ne demek bu topuk vuruşlar?

– Ne demek?

Çok sunturlu bir küfür savurdu.

– İşte o demek... Kuş şakır gibi, herifi topuk sesleriyle şakıyıp çağırıyor.

Betül Hanım o gece benim gözümü açtı. Ben o zamana kadar, bu kızlardaki edayı kendiliğinden oluyor sanırdım. Nasıl yumurtadan çıkan ördek palazı, kimse ona yüzmesini öğretmeden suya dalar yüzerse, bu kızlar da işte öyle, doğuştan cilveli sanırdım.

– Kenarın dilberi diye alay edilen kızlar nedir? İşte sosyete'deki kız endüstrisinin mallarına özenmeye kalkışan kenar mahalle kızları... Kız endüstrisinin malları, herşeyden önce, nohut, mercimek, kuru börülce, kuru bakla, kuru fasulye gibi kuru şeyler yemeyecek. Bu kızlara kuru yasak, yaş yiyecek bunlar. Çünkü, kurular gaz yapar. Sosyete kızında gaz olmayacak. Çünkü gaz, güzelliğin baş düşmanıdır. Neden bu sosyete kızları ilik gibi, işte bundan. Sabah kuru ekmek ye, öğlen nohut ye, akşam kuru fasulye ye, ne olur, gazın ölü yeşili rengi, tenine vurur. Sosyete endüstrisinin malları, fasulyeymiş, börülceymiş, nohutmuş, baklaymış, mercimekmiş, öyle şeyler yemezler. Çünkü gaz hem ten rengini bozuyor, teni bozuyor, hem de insanın etini sertleştiriyor. Neden bu sosyete karıları, sosyete erkeklerine değil de, sosyete dışından erkeklere düşkün olurlar? Çünkü kuru yemekten onların etleri sertleşmiştir. Erkeğin eti sert, kadınıninki yumuşak olacak... Bunlar hep kız endüstrisinin tekniği. Kız dediğin yumuşacık olacak; herif parmağının ucunu dokundu mu, etine gömülecek. Evet, bunların sert modeli de vardır, o da başka... O sertlik gaz sertliği değil, spordan olma sertlik. Öyle sertlik ki, göğsünün ucuna şöyle bir fiske vurdun mu, vınnnn diye sesler çıkartıp göğsü tır tır titreşim geçirecek. Öyle sertlik ki, elini bastırdın mı, geriye teper, içinden yaylı gibi... O sertlik, gaz sertliği değil, spordan olma çok makbul bir sertliktir.

Durmadan içiyor, durmadan anlatıyordu. Hayatından bazı sırları da açıkladı. O zaman neden içinde yaşadığı yüksek sosyete'ye düşman olduğunu biraz anlar gibi oldum. Çocukluğu

ağır yoksulluk içinde geçmiş. İstanbul'un bir kenar mahallesinde büyümüş. O günlerini anlatıyordu. Çocukluğunda o eski mahallesinde ne güzel kızlar varmış, hepsi de bir içim su... Bu sosyete kızlarının en güzeli bile, güzellikte onların eline su dökemezmiş. Sonra ne olmuş? Hepsi de hapyutmuş zavallıların. Otuz yaşına varmadan yaşlanmışlar. Nedenmiş? Hep kuru yiyeceklerin gazından... Ucuz diye ye lodos baygını balığı, ye bayat palamudu, ye kuruyu... Dur durak demeden çalış, didin... Sevgiliden dayak ye, anababadan dayak ye, kocadan dayak ye... Güzellik mi kalırmış.

Betül Hanım o gece, doğrusu bilimsel konuşuyordu. Yenilenin, içilenin, biçim üzerinde çok etkisi varmış. Neden çimenler içinde yaşayan böcekler yeşil olurmuş da, kayalıkta yaşayanlar kahverengi olurmuş? İnsan da öyle, kaymak ye, kaymak gibi ol! Eski mollalar pilav kaşıklamaktan pilav tenceresine dönerlermiş, yusyuvarlak, tostoparlak. Sosyetenin kızlarına neden fıstık gibi, lokum gibi diyorlarmış? İşte yediklerinden...

Bir gece Betül Hanımın evinde kuru fasulye gecesi yapılmıştı. O gece, yüksek sosyetenin en seçmeleri gelmişti. Yediğim pastırmalı kuru fasulyenin tadı damağımda kalmıştı. Kendisine onu hatırlattım. Yine ağır bir kantarlı küfürden sonra anlattı. Onlar da kuru fasulye yerlermiş ama altı ayda, yılda bir kuru fasulye yerlerse bu, sanki yoksul evine baklava girmiş gibi bir olay olurmuş. "Bizim kuru fasulye yememiz züppelik; adına bile kuru fasulye partisi deriz," diyordu. Bir de bu yüksek sosyetenin, İstanbul'un yoksul biyerindeki üçüncü sınıf, sınıf altı bir lokantaya dadanma züppelikleri varmış. Orasını ilk gidip beğenen, "Aman bir lokanta keşfettim!" dermiş; kutup kâşifi, kıta kâşifi gibi bir de övünürmüş. Birbirlerine ballandıra ballandıra anlatır, o yerin reklamını yaparlarmış... "Aman bir fasulye yapıyor, bir fasulye yapıyor, parmaklarını yersin cicim..." derlermiş. Artık üşüşürlermiş oraya... Bu yüksek sosyete, İstanbul'un en uzak yerlerindeki kaç yoksul aşçıyı, turşucuyu, dondurmacıyı, leblebiciyi, börekçiği ünlendirip zengin etmiş... O küçük, yoksul dükkânların kapısı önünde özel arabalar dizilmiş. Bunların ne marifeti mi varmış? Elbet varmış bir marifetleri... Hani masallarda ayvacı

güzeli, kahveci güzeli filan diye, ay parçası gibi güzel oğlanlar vardır ya, işte bunlar da öyleymiş. Yüksek sosyetenin çaptan düşmüş hatunu, arabasıyla bir kıyı yerden geçerken, bir küçük dükkânda, bir yakışıklı çırak görür, bir güzel oğlan görür, içi çeker, hemen çevresindekilere anlatmaya başlarmış: “Ay aman, bir kuru fasulye yapıyor kardeş, bir fasulye yapıyor... Yeme de yanında yat!” Kuru fasulye bahaneymiş... Hele bir aşçı varmış, üstelik de çirkin ve yaşlıymış, ama onun ünü sosyete de hepsinden yaygınmış. Neden mi? Çünkü bu herif, bütün müşterilerine, ana avrat sövermiş... Bu yüksek sosyetenin kimi herifleri, kimi karıları da, aşağı tabakadan birinin analarına, avratlarına sövmelerine, babalarının şarap çanaklarına edilmesine bayılırmış. O ihtiyar, çirkin aşçı bunlara sövdükçe, keyiften mayışır kalırlarmış. Adamın küçücük dükkânında dört kırık masa varmış. İşte orda, tıkış tıkış tıkışıp yemek mi, dayak mı yediklerini bilmezlermiş. Dükkâna sığamayanlar da kapıda kuyrukta beklerlermiş. Herşeye katlanıyorlar, yeter ki o yaşlı, çirkin aşçı tabaklarına her kepçe fasulye koydukça analarına, avratlarına sövsün. Peki nedenmiş bu? Çünkü, onlar içlerinden, kendi suçluluklarını biliyorlarmış, bilinçaltılarında cezalanmayı diliyorlarmış, sövülmeyi çoktan hak ettiklerini biliyorlarmış. Yaa!.. Tıpkı günah çıkarır gibi bişeymiş bu... Aşçı onlara sövdükçe, içlerinden, “Oooh, ohh!” diye cezalarını ucuz atlatmanın sevinciyle vicdanları suçlarından, günahlarından, pisliklerinden arınırmış, yani öyle sanırlarmış.

Endüstri bu, ne yapar eder, dünyanın en çirkin kızını bile dünya güzeli yapar, ortaya çıkarırmış. Bu endüstrinin bir de kendine özgü estetiği varmış. Bir kızı ne yapsalar güzelleştiremiyorlar, onun çirkinliğine endüstri bile vız geliyor, o zaman kızın biçimini değiştirip başka bir tipe uydururlarmış. Bu orijinal tipli çirkin kızlara da, “Havalı kız! Kızın havası var!” derlermiş.

– Bak, mesela şurda bir kız var, sırtını perdeye vermiş... dedi.

– Evet, dedim.

– O kızın ağzı nasıl? diye sordu.

Kızın kuşinciri gibi ağzı vardı.

– Çok güzel, dedim.

– Sen onun ağzını bir de eskiden görecektin, dedi. Pazar günü belediyeciler bastıracak diye kepenklerini yarı indirmiş,

gizli satış yapan pastırmacı dükkânı gibi bir ağzı vardı. Zavallı kızın dişleri, ağzının içine sığmazdı da, ağzına çakıl doldurmuş gibi yanakları şiş şiş durur, dişleri yüzünden dudaklarını birleştirmez, “b” sesi, “m” sesi çıkaramazdı. Ama kızın babası çok zengin. Kaynata zengin olunca damat kolay bulunur. Kızı bir şairle evlendirdiler. Şair bile kızın ağzının çirkinliğine dayanamadı. Şair mair ama o da Allahın bir kulu, değil mi ama... Sonradan baktı babası, işin oluru yok, kızını, ağzının onarılması için Amerika’ya gönderdi. Ne de olsa Amerika’nın yüksek sosyetes, bizimkinden çok daha yüksek olduğundan, kız endüstrisi de bizimkinden büyük... Kızı orda estetik ameliyatı edip işte bu hale getirdiler. Kız çarpık çurpuk ağzı lokum biçimine sokulunca, ben bu kadar ameliyat işkencesi çektim, bundan sonra şair kocayı ne yapayım diyerek ondan boşanıp bir fabrikatörün oğluyla evlendi.

Kız endüstrisinin malları azbuçuk yabancı dil bilecekler ki Avrupa’da, Amerika’da kolaylık olsun. Edebiyattan, resimden, müzikten, filminden de azbuçuk anlayacaklar. Bunların bilmedikleri yok...

Yalnız bunları beş dakikadan çok konuşturmayacakmışsın, çünkü, aynı plak gibi, ezberlediklerini evirip çevirip tekrarlar dururlarmış. Ağızları boş kalıp da konuşmasınlar diye bunları boyuna öpmek gerekirmiş. Zaten aynı konuyu beş dakikadan çok konuşamazlarmış. Nasıl en cins papağan bile ençok ya bir ya iki cümle ezberleyebilirse, bunların aklının bandı da ençok beş dakikalıkmış. Beş dakika dolup da kocaları, nişanlıları, arkadaşları, her kim olursa, bunları öpüp de ağızlarını kapamazsa, iki satır operadan, üç cümle Sartre’dan, iki mezür de müzikten konuşur, daldan dala atarlarmış. Bu kız endüstrisinin kültürlü kızlarıyla baş edilemezmiş.

O gece neler anlattı neler... Uzun boylu bir güzel kadın gösterdi.

– Kime benziyor, dikkatle bak... dedi.

Bilemedim.

Bugo Jansfeild adında bir yıldız varmış, ona benzermiş. Bu Bugo Jansfeild denilen artist, göğüslerinin iriliği ve güzelliğiyle ünlüymüş. Buyüzden ona, “Çift bombalı seks füzesi,” derlermiş. Bana gösterdiği uzun boylu o güzel kadın da tıpkı

tıpkısına Bugo Jansfeild'e benziyormuş... Bugo Jansfeild denilen kadın eskiden William Dicky adında bir artistle evliymiş. William Dicky dedin mi, dünyanın bütün yüksek sosyete kadınları daha onun adını duyunca nöbete tutulur titrerlermiş. Bu William Dicky'nin bir hüneri varmış; bütün ünlü yıldızların yalnız göğüslerini görünce kim olduklarını bilirmiş. Bigün William Dicky ile bu konuda çok büyük paraya bahse girmişler. Bir yıldızlar toplantısındaki kadın artistlerin yüzlerini kapamışlar, kapalı elbiseler giydirmişler, ama göğüsleri çıplak, ortada... Dicky, çıplak göğüslere bir bakıp, kim olduğunu söylüyormuş. Yalnız birinin önüne gelince, "Bunu tanıyamadım, Hollywood'da böyle göğüslü kadın yok!" demiş. Oysa neymiş biliyor musunuz; prodüktörün biri, Dicky'yi yanıltmak için, kendi sırtının uygun biyerine takma göğüs koymuşmuş, arkasını dönüp Dicky'ye doğru geri geri yürüyormuş. Ama Dicky'yi yanıltamamışlar. Yani bu William Dicky denilen herif, işte böyle bir kadın göğsü uzmanıymış. Dicky, beşinci karısı Simone Verlane'den ayrılınca, gazeteciler, "Karılarınızın içinde, sizde en tatlı hatıra bırakan hangisidir?" diye sormuşlar. O da, "Üçüncü karım Bugo Jansfeild'in göğüslerindeki estetiği hiçbir kadında bulamadım," demiş. Bu haber bütün dünyada yayılmış. Bir söylentiye göre, sözde Dicky bu sözleri, bir takma göğüs firmasının reklamı olsun diye büyük para karşılığında söylemiş.

Günün birinde William Dicky'nin İstanbul'a geleceğini gazeteler yazınca bu uzun boylu güzel kadında bir telaş, bir telaş başlamış. Çünkü yüzü, vücudu, herşeyi tıpatıp Bugo Jansfeild'e benziyor, yalnız göğüsleri başka bir biçim. E bu Dicky denilen herif de göğüs meraklısıymış. Kadın hemen koşuyor bir estetik operasyon hekimine, yani kız endüstrisinin fabrikatörlerinden birine... Estetik cerrahi operatörleri bir, güzellik enstitüleri iki, bunlar kız endüstrisi fabrikatörleri... Eh, bu Bugo Jansfeild'in göğüs ölçüsü de milimi milimine belli... Bir küçük değişiklik olursa, hava raporu gibi, gazeteler onu da yazıyor. Gazetelerde, dergilerde, Jansfeild'in göğüslerinin yandan, önden, alttan, üstten çekilmiş resimleri de var... "İşte bunlara bak doktorcuğum, göğsüme o biçimi ver, tıpatıp öyle olacak..."

Ameliyattan sonra mahkemeye düşmüşler. Gazetelerin konusu olmuşlar. Kadın, estetik uzmanının, göğsünün birine istediği biçimi verdiğini, ama öbür göğsünün orantısını bozduğunu iddia ederek tazminat davası açmış.

Dedim ya, Betül Hanımın haince bir alaycılığı vardı. O gece yine öyle, düğündeki yüksek sosyete insanlarıyla durmadan alay ediyordu. Anlattıkları inanılacak şeyler değildi, ama ben onun nasıl bir kinle dolu olduğunu, aralarında yaşadığı insanlara, saçından tırnağına dek nasıl düşman kesildiğini anlıyordum. Onları küçülttükçe, aşağıladıkça, düşmanlığı dinmiyor, tersine daha da yalazlanıp artıyordu.

Ben o gece Betül Hanımın üçte biri kadar bile içmediğim halde çok sarhoş olmuştum. Salondaki insanlar bir yaklaşıp bir uzaklaşıyorlardı gözüme. Betül Hanımın kahkahalarını duyu-yordum uzaklardan, çok uzaklardan... Sonra onu dans ederken gördüm, uçar gibi dans ediyordu, uçar gibi değil, uçarak... Saçları kanarya kanadından kopmuş tüyler gibi havadaydı... Kahkahalarıyla saçları sarmaş dolaştı. Belki sarhoşluğumdan olacak, ayaklarının yerden kesildiğini bile gördüm, uçuyordu.

Evet... Evi, sosyete kızlarının dersanesi gibiydi demiştim ya, bikez de ben onu evinde kızlara ders verirken dinledim. Bir iş için evine gitmiştim. Yandaki salonda onu bekliyordum. O da içerde, seslerinden anladığıma göre, beş on kızla konuşuyordu. Onlara söylediklerini içerden duyuyordum:

– Niçin yüksek ökçe giyilir? Ha? Bakın, hem giyiyorsunuz, hem bilmiyorsunuz. Anlatayım size. Eskiden, başlarında tablayla gezen satıcılar vardı. Başlarında taşıdıkları tablada dut, armut gibi meyve satarlardı. Meyve dolu tabla ağır olduğundan, iki elleriyle tablanın iki yanından tutar, zorlukla yürürlerdi. Başta ağırlık, iki el havada, nasıl yürünür? Sallana, sallana... Anladınız mı, işte o satıcılar, dengede durmak için, kışlarını sallaya sallaya yürürlerdi. Kışlarını iki yana sallamaya öyle alışmışlardı ki, başlarında tabla olmadığı zaman da kışlarını sallayarak yürürlerdi. İşte bu yürüyüş, külhanbeyi yürüyüşü olarak moda olmuştu. E herkes de başına ağır tabla koymaz ki, yürürken kışını sallasın. Bunun üzerine, özel olarak külhanbeyler için yumurta topuk denilen yüksek ökçeli yemeniler moda oldu. O ayakkabıların ökçeleri öyle yüksek ki,

külhanbeyler düşmeden dengede kalıp yürümek için, kıçlarını sallamak zorunda kalıyorlardı. Demek ki, yüksek ökçe neye yararmış? Kıç sallamaya yararmış. Şimdi gelelim kadınların neden yüksek ökçe giydiklerine... Arasına kadınlar için alçak ökçe ayakkabılar da moda olabilir. Ama o moda uzun sürmez. Çünkü erkekler, kendi karılarından başka bütün kadınların sokakta kıç sallamasından pek hoşlanırlar. Onun için de sık sık yüksek ökçe modasını çıkarırlar. Hepimiz modaya uymak zorundayız. Yüksek ökçeli iskaripini giydik... Nasıl düşmeden, dengemiz bozulmadan gideceğiz? Şimdi ip cambazlarını düşünün. Tel üstündeki ip cambazı düşmemek için ne yapar? Dengesini bulsun diye, eline aldığı bir sırığı, bir o yana, bir bu yana sallar ki, düşmesin. Hah, işte kadınlar da ip üstündeki cambaz gibi, yüksek ökçeli iskaripin üstünde düşmeden durmak, dengeleri bozulmadan yürümek için ne yapacaklar? Cambaz gibi ellerine sopa alıp iki yana sallayamazlar; dutçu gibi tepelerine tabla koyup iki ellerini yana açamazlar. Ne yapsınlar, düşmemek için onlar da kıçlarını sallarlarsa, bir o yana, bir bu yana... Köy kızları bu işi, omuzlarına testi, başlarına sepet alarak yaparlarsa. Şimdiiii, arada önemli bir fark var... Popo sallamak çok kötü bir görünüş. Onun için salına salına yürüyeceksiniz ki, göze güzel görünsün... İkisi de aynı şey ama, biri yüksek seviyede kadınlara göre... İskaripinin ökçesi ne kadar yüksek olursa, topuğu da ne kadar ince olursa, üstünde dengede durmak da o kadar zor olacağından, kadın da o kadar çok salına salına yürür, bir o yana, bir bu yana, aynen müziğe tempo tutar gibi canım...

Anlıyorsunuz ya, yüksek sosyetenin kızlarıyla, sanki onlara ders verirmiş gibi haincesine alay ediyordu ama alayını da yalnız kendi anlayıp kendi zevkleniyordu. Anlattıkları yabana atılacak bilgiler değildi, şimdiki mankenlik kurslarında öğretilenler de işte bunlar...

Betül Hanımın açık açık dediğine göre, her işte seviye çok önemliydi. İnsanın başına herşey gelebilirdi, bir kadın orospu bile olacaksa, en iyisi, en kalitelisi olmalıydı ki, herkesten saygı görsün, sözü geçsin. Bir kadın eteğini kapısından bir kaptırıp da geneleve düştü mü, seviyesiz orospu olur, artık on para etmez...

Ah, ah!... Nasıl bir kadın mı Betüş? Bunu bilmem ki, nasıl anlatayım? Tam anlamıyla dışıydı; kokusundan, havasından, sanki çevresine dışılık ışınları yayınlardı; çamaşırlarından, mendilinden bile öyle... Sanki parmaklarının ucundan... Anlatması çok zor...

Yirmibir sayı sonra dergiyi kapattık. Çünkü, Betül Hanım kocasıyla birlikte Avrupa'ya gitmişti. O arada ben de üniversiteyi bitirip nişanlandım, sonra da evlendim. Bir daha da Betül Hanımı hiç görmedim. Ama gazetelerde adı geçiyor, resimleri basılıyordu. Son yıllarda gazetelerde de adı geçmez oldu. Nerde olduğunu bilmiyorum. Ama siz Ayseli Gül'ü bulsanız, o size nerde olduğunu söyler, o bilir yerini. Çok iyi arkadaşları.

Betül Hanıma her zaman saygı duymuşumdur. Hiçbir zaman ona başkaları gibi Betüş diyemedim, hep Betül Hanım derdim.

DAYAK DÜŞKÜNÜ MUTLU BİR ÇİFT

Telefon etmiştiniz? Beni mi aradınız? Oturun rica ederim... Kim efendim? Betül Hanım mı? Kim acaba? Hiç hatırlamıyorum, hangi Betül? Bilemedim... Ben onunla... Allah Allah... Hiç böyle bir vaka hatırlamıyorum... Kim gönderdi dediniz?.. Haa, evet evet... Siz Müstesna Hanımefendiyi söylüyorsunuz, hay Allah iyiliğinizi versin, şimdi anladım. Bildim efendim, tamam... Hıh hıh hıh... Çok eski bir iştir, ben tamamıyla unutmuşum vallahi...

O zamanlar ben de gençtim ama, sıska, çelimsiz, zayıf bir oğlandım. Dayanamadım kadına, elinden canımı zor kurtardım. Efendim? Siz başka bişey için mi? Akranız mı dediniz? Halanız demek? Yaaa... Halanızı arıyorsunuz? Güzeeeeel... Yani babanızın kız kardeşi?.. Hiç mi görmediniz? Allah Allah...

Çok zengin bir kadındı. Sizi himaye eder tabii... Ama şimdi ne oldu, nerededir bilmem... Ondan sonra ben evlendim, çoluk çocuğa karıştım... O günler de bir maceraymış işte, geldi geçti...

Gençliğimde tüberküloz geçirmiştım... Bakmayın şimdiki halime, sonradan şişmanladım böyle... O zamanlar bir hayalifenerdim. Sanatoryumda altı ay yatırıp çıkarıyorlar... Tedavi filan hak getire... Sonra başka bir hastanenin sırasına giriyorum, sıram gelince yatardım hastaneye... Altı ay o hastanede, altı ay bu hastanede, sürün dur... Birinden çıkınca, öbür hastaneye hemen girilse, yine iyi... Bazen bir yıl, birbuçuk yıl ortada kalırdım. E ben yoksulum, işim gücüm de yok, kolay mı? Hastanede bir kilo alınca, çıkınca beş kilo verirdim. Yaşım da o zaman yirmibeş...

Anadolu'da biyerdeki babasının gönderdiği parayla İstanbul'da üniversitede okuyan bir arkadaşım vardı, Harbiye'de bir evde iki arkadaşıyla birlikte kiracıydılar. Bu arkadaşım bigün bana,

– Bu senin hastalığın zengin hastalığı, parasız tedavi olmazsın, gel seni Müstesna Hanımefendiyle tanıştırayım, seni himayesine alır, dedi.

– Kimmiş Müstesna Hanımefendi? diye sordum.

– Bizim zemin katındaki küçük daireinde oturduğumuz koca apartmanın sahibi...

Benim de aklıma o zaman, “Siz neden himayesine girmiyorsunuz da beni düşünüyorsunuz?” diye sormak gelmedi.

Arkadaşım,

– Senin için kaçırılır fırsat değil, dedi, ömrün oldukça prensler gibi yaşarsın. Buna karşılık yapacağın vazife, elin değdikçe kadını dövmek. Hem bu kadını dövmenin büyük sevabı var, Allah yanında makbule geçer. Çünkü dayak kadının ilacı, dayak yemedi mi krizi tutuyor, kim gelirse önüne saldırıyor; dayak yiyince de dünyanın en iyi insanı, melek... Sopayı çekip zavallı kadının duasını aldıkça, vallahi cennetlik olursun.

Ben ilkin alay ediyor sandım, meğer hakikatmiş... Kadın dayak oburuymuş, yedikçe iştahı açılır, kötüği yedikçe, “Alla-haşkına daha hızlı, biraz daha vur!” diye yalvarırmış.

Sakın bunları anlatıyorum diye alınmayın; siz ısrar ettiniz diye anlatıyorum. Halanızmış madem... Yok yani istemezseniz... Pekiyi, anlatayım...

Arkadaşım,

– Memlekette işsizlik var, bundan iyi ekmek kapısı bulamazsın, sen gel bu kadını kaçırma! dedi.

Kadına Müstesna Hanımefendi deyişlerinin sebebi de dayaha düşkünlüğündenmiş... Biraz horlayınca küsen karılarına, kocalar o kadını örnek gösterirlermiş de, kadınlar da kocalarına, “O müstesna, ben onun gibi olamam!” derlermiş. Buyüzden kadının adı Müstesna kalmış... Kadınların hiçbirine benzemeyen, cins, müstesna bir kadın...

Vaktiyle çok güzelmiş, İstanbul’un en güzel, en zengin kadınıymış. Ben gördüğüm zaman çok şişman bir kadındı; artık ne cami, ne mihrap yerinde kalmış... Yaşlı değildi ama, şişmanlıktan belki, yaşından büyük görünüyordu. Yüksek sosyete de onu herkes tanırmış, tarih gibi bir kadın... Müstesna Hanımefendinin Harbiye’de altı katlı bir apartmanı vardı. Başka apartmanları da varmış ama, anlatacağım olay, o Harbiye’deki apartmanda geçiyor. Efendim, bu kadın yakışıklı bir adama tutulmuş, adam da erkek güzeli dediklerinden: Uzun boylu, geniş omuzlu, kalın ve tok sesli... Sosyetenin hanımları bu herife bitiyorlarmış. Sizin de dediğiniz gibi, halanızın adı Betül... Bir erkeği gözüne kestirdi mi, ne yapar eder, onu elde edermiş. Bu yakışıklı adamı da ağına düşürmüş, evlenmişler. Müstesna Hanımefendinin, yani Betül Halanızın erkekten istediği okşanmak, güler yüz, tatlı söz... Lakin bu ızbandut gibi herif, daha ilk gecesi kadına basmış sopayı... Ne zaman yatağa girip sevişecek olsalar, herifin sinirleri tutar, kadını dövermiş. Meğerse neymiş biliyor musunuz? O gösterişli adamın erkekliği yokmuş da, kudretsizliğini bastırmak için erkeklik gösterisine kalkar, elinden bişey gelmediğinden, sinirinden baş başa kaldığı kadınları dövermiş. Muayene eden ruh doktoru işte böyle demiş... Allahın bir işi işte; kimisine kalıp verir ötekini vermez, kimisine de benim gibi o işte gani davranır ama kalıp vermez.

Doktorlar her ne yapmışlarsa adamı bitürlü tedavi edememişler. Sonunda beyim, “Bu herifi erkekleştirmekten tıp âcizdir,” deyip işin içinden çıkmışlar. Gelgelelim, kadın herifin kalıbına, efelenmesine, basbariton sesine, geniş omuzlarına, kalın ensesine tutkun; bitürlü ondan vazgeçemiyormuş. Düşünsenize beyim, karısı soyunup dökündükçe o koca herif

artık nasıl heyecana gelirmiş ki, kadını karyolanın demirine ipe bağlar, belinden çözdüğü kayış kemerle dövermiş. İşte böyle dayak yiye yiye, kadın iyice alışmış dayağa. Dayak yemedi duramaz olmuş. Demek kadının içinde de böyle gizli bir yanı varmış ki, sopayı yiyince, o gizli yanı fışkırıp dışa vurmuş. Çok da iştahlıymış hani... Bir toplantıda filan birden heyecanlanır, “Hadi kocacığım, çabuk eve!” dermiş. Bazen eve kadar bile dayanamaz, misafir oldukları yerde bir تنها odaya çekilirlermiş. Koca herif biriki tekme tokat, bikaç çimdik silleyle kadını kendine getirir, yatıştırırmış. Ne hastalıklar var yani şu dünyada... Müstesna Hanımefendiye, yani halanıza, eskiden her nereye giderse oranın güzeli derlermiş. Şişli’de oturuyorsa “Şişli Güzeli”, Ada’da oturuyorsa “Adalar Güzeli...” Aşıklarının okşamaya kıyamadıkları o güzelim ay ışığı teni, dayaktan çürük içinde, mosmormuş... Artık kadın nasıl dayak düşkünü olmuş ki, o aygır neslinden gelme kocası bile, dayak atmaktan bitmiş, tükenmiş de karısına eski ilgisini gösteremez olmuş. Bunun üzerine her kadın gibi Müstesna Hanımefendi de başka başka erkeklerden yardım görmek zorunda kalmış; ama kocası onu başkalarının dövmesini kıskanmaya başlamış. Kendisi de layıkıyla dövüp karısını tatmin edemiyor. Bunun üzerine, “Karıcığım, gayri bende takat, derman kalmadı. Sen kendi başının çaresine bak, hadi bana eyvallah!” deyip evden çıkmış gitmiş.

Müstesna Hanımefendi dayaksız duramıyor ki... Dayak yedikçe de semiriyormuş, şişmanlığı da ondan...

Kocasından ümidini kesince, bu altı katlı apartmanın en üst katına taşınmış. Apartman katlarının da dört biyanı balkon. Alt kattaki kiracılardan biri yanılp da balkona çıkmaya görsün... Alt kattakilerden birisi balkona çıktı mıydı, Müstesna Hanımefendi yukarıdan bir kova suyu boca ediyormuş aşağı... Gelgelelim, kadınlara su dökmüyormuş. İlle de erkek olacak, hele hele genç erkek olursa, yandı. Müstesna Hanımefendi elinin altında bir kova su, gözü aşağı katlarda, bir erkek balkona çıkacak diye beklermiş.

Kiracılar, “Yapmayın, etmeyin hanımefendi!” diye yalvarmaya başlamışlar. Onlar yalvardıkça Müstesna Hanımefendi daha da azıtmış. Bu sefer de yukarıdan aşağı çöp tenekelerini

boşaltıyormuş. Dolu bulaşık tası, çöp tenekeleri, çirkef suyu kovaşı yanı başında, işi gücü sabahtan akşama kadar aşağı kat balkonlarını gözetlemek... Bir erkek balkona çıkacak olsa, çöp tenekesi başından aşağı geçiyor. Adam ne oluyor diye bağırarak, bakmak için ağzı açık başını yukarı kaldırdı mı, bu sefer bulaşık suları başından aşağı geçiyor.

Arkadan bir kahkaha savurup,

– Kız koş, çabuk bulaşık suyunu yetiştir! diye hizmetçisine bağırırmış.

– Hanımefendi, neden böyle yapıyorsunuz? diye soran olursa,

– Aaa, ayol pis su değil ki... Vallahi bulaşıkların durulama suyu... dermiş.

Yani insanın kanını iliğini kurutup deli edecek...

Anlattıklarımın canınız sıkılmıyor ya... Ne de olsa akrabamız... Mamafih ben hakikatleri aynen naklediyorum, siz çok ısrar ettiniz de ondan.

Sonra efendim... Kadında para çok, kendine bir koca daha buluyor. Bikaç gün sessizlikten sonra, kadın yine azıtıyor, üst kattan, aşağı kat balkonlarına çıkan erkeklerin başına pis sular, çöpler dökmeye başlıyor. Demek ki kocası umduğu gibi çıkmamış ki, yine başkalarını kızdırıp kendisini dövdürmeye çalışıyor.

Bir böyle, iki böyle, beş böyle, en sonunda kiracılardan birinin canı burnuna gelmiş, adamcağız sabah sabah pijamasıyla, tavan süpürgesinin sopasını kaptığı gibi basamakları ikişer ikişer atlayarak üst kata fırlamış, dalmış Müstesna Hanımın katına. Yer misin yemez misin? Ver etmiş sopayı, basmış köteği... Ama kime? Müstesna Hanımefendiye değil, kocasına... Kiracı herif, Müstesna Hanımefendinin kocasını yere yatırmış, evire çevire çalarmış sopayı... Vurdukça da bağırırmış: “Ulan namussuz, karını zaptetsene!”

Kocasını dayak yerken, Müstesna Hanımefendi, “Ayol kocamın kabahati yok, bulaşık suyunu ben döktüm. Erkeksen beni dövsene...” diye adamı kışkırtıp duruyormuş. Kiracı, “Hanımefendi, rica ederim, benim kadınlara saygım vardır!” diyormuş.

Müstesna Hanımefendinin kocasının kiracılardan yediği dayak bir, iki, beş değil... Adamın canına yetmiş artık...

Adamın dayaktan pestili çıkınca, artık milyonları gözü görmemiş, Müstesna Hanımefendiyi boşamış. Ama huylu huyundan geçer mi? Müstesna Hanımefendi, bulaşık sularını yine alt kat balkonlarındaki adamların başından aşağı dökme-ye devam etmiş. Bakmışlar başa çıkılacak gibi değil, kiracılar-dan birinin, eline ayağına tetik delikanlı oğlu, bigün kadını ayağının altına alır. Onun da canına minnet, istediği dayak...

Dayaktan sonra biriki gün kadının sinirleri yatışıyor, edep-sizlik etmiyor. Ama sonra başlıyor çirkef atmaya... Ondan sonra kiracılar işi nöbete bindirmişler, Müstesna Hanıme-fendiyi posta posta dövmeye başlamışlar. Sabahleyin birinci kat dövecekse, öğleyin dayak atma sırası ikinci kattakilerde, ikindide üçüncü, akşama dördüncü, gece beşinci kat kiracı-larına nöbet geliyor. Kadın dayağı yedikçe açılıyormuş. Bu da bir hastalık... Bu sefer tutturmuş, “Kocasız bir kadının yabancı erkeklerden dayak yemesi ayıp oluyor, evleneceğim...” demeye.

Öyle milyoner kadına koca mı yok? “Eli yüzü düzgün, elfazı latif” kendine uygun bir herifle evlenmiş. Yahu, sen işe bak kardeşim, bu kadar ters tesadüf olur. Bu herifin de bütün zevki kadından dayak yemek değil miymiş? Yalnız Müstesna Hanımefendi dayaktan sonra keyiflenir, kocası dayağın ardın-dan hüngür hüngür ağlarmış. “Ulan, hem dayağa kaşınırsın, hem de afiyetle dayağı yedikten sonra niye oturur, ağlarsın?” diye soranlara, “Ağlamayınca dayak yediğimi nasıl anlayayım, dayağın tadı böyle çıkıyor,” dermiş. Kardeşim bunlar ruh hastalığı, kitaplarda yeri var.

Evliliklerinin ilk günleri çok zor geçmiş. İlk günler bir-birleriyle kedi köpek gibi dalaşmışlar. Herif bekliyor, karısı onu dövecek; kadın bekliyor ki kocası onu dövecek... İkisi de birbirinden dayak yemek için hiç yoktan hır çıkarır dururlar-mış. En sonunda erkek, bakmış ki, Müstesna Hanımefendinin insafa gelip de Allah rızası için kendisini döveceği yok, o da kiracılara bel bağlamış. Kiraları herif toplamaya başlamış, maksadı kira toplamak değil, kiracıyla bir hır çıkarıp dayak yemek. Daha ay başına üç dört gün kala, “Kira!” diye kapılara dayanırmış. Kiracılar, “Ayın biri değil daha,” derlerse, herif göz göre göre takvimi bile yalancı çıkarır, “Hayır ayın biri!”

diye iddia edermiş. Böylesini dövmezsın de ne yaparsın? Ayın biriydi, beşiydi derken sonunda herif bir temiz sopa yer, rahata kavuşmuş. Dayağı yedikten sonra, “Hay Allah sizden razı olsun, elleriniz dert yüzü görmesin...” diye keyfinden ağlar, kirayı da almadan gidermiş. Kira yüzünden hır çıkaramazsa, bu sefer başka bir sebep bulurmuş. Vay, duvarları çizmişsiniz, vay, siz birinci katta hızlı yürüdünüz de, biz altıncı katta rahatsız olduk... Vay, kiracı dediğin haddini bilmeli de, o kadar yüksek öksürüp, geceleri ev sahibinin uykusunu kaçırmamalı, filan... Herifin meramı ille de dayak yemek...

Bu herif bigün, katlardan birine yine kira için girmiş. Evdekiler de hep işte güçte. Bir çocukla, kötürüm bir dededen başka evde kimse yok. Herif, ihtiyar kötürüme, “Çok tepiniyorsunuz!” diye çıkmış. İhtiyar aldırmamış, “Ben yürüyemem ki, tepineyim...” demiş. “Biz alt kattayız, yukarıya gürültümüz gelmez ki...” demiş. Ne demişse dinletememiş. Sonunda kötürüm ihtiyarın bile sabrı tükenmiş, artık nasıl kızmış ki, zavallı hırsından kötürüm olduğunu da unutup, herifin üstüne yürümüş.

Kiracılar bunlara kira vermez olmuşlar. Onların da istediği kira değil, dayak... Gelgelelim, kiracılar dayak atmaktan da usanmışlar. Üste para alsalar dayanılır gibi değil... Dayak atmaktan, kiracıların elleri, kolları hamlamış. Hâlâ da karıkoca, “Aman bize altı katlı apartman yetmiyor. Şunun üstüne iki kat daha çıksak da, iki kiracıdan daha iki öğün fazla dayak yesek,” der dururlarmış. Bir dedikoduya göre, sözde iyiliksever bir adam çıkmış da, herifi döve döve öldürmüş. Kalp sektesinden ölmüş ama, bunun da aslı dayak... İşte, dördüncü kocasının ölümündenberi, bu Müstesna Hanımefendi boşta zavallı... Kadın gidip gidip şurda burda kendisine zorla, kimi zaman da para vererek dayak attırıyormuş. Masaj gibi bişey bu, ruh masajı... Arasıra, kadının huyunu iyi bilmeyenler, parasını yeriz diye bikaç zaman onunla birlikte yaşıyorlarmış ama, sonunda dayak atmaktan dermanları kesilince, evden kaçıp canlarını zor kurtarıyorlarmış.

Müstesna Hanımefendinin dediği şu: “Benim de bir kocam olsun da kimden dayak yiyeceğimi bileyim, yabancı erkeklere muhtaç olmayayım...”

Arkadaşımla teklifi üzerine, hasta halimle çürük tahtaya basmamak için sorup soruşturup, işte bu size anlattıklarımı öğrendim. Arkadaşıma,

– İyiliğimi düşündüğün için çok teşekkür ederim ama, dedim, hastalıklı bir insanım, ayakta duracak halim yok... O kadına dayak mayak atamam... Elimi zor kaldırıyorum. Anlatılanlara göre, o kadın ne babayiğitlerden dayak yemiş, yine de memnun kalmamış, ben onunla baş edemem...

Arkadaşıma,

– Hazır böyle bir kısmet ayağına gelmişken tepme, kaçırma şu kadını, dedi... Kadın zengin, sen ona biraz ümit ver, seni bir iyi tedavi ettirir, yersin içersin, aslan gibi olursun. Belki tedavi için İsviçre'ye bile götürür. Seni tedavi ettirmek onun menfaatine. Öyle ya, sen ne kadar sağlam olursan o kadar memnun edersin onu...

Aklım yatar gibi oluyor ama, biyandan da korkuyorum kadından. Neyse efendim, ben bu işten vazgeçtim. Fakat hastalık da beni yedi bitirdi. Para yok, pul yok, hastanelerde boş yatak yok... Neylersin, kaç kez intiharı düşündüm, öleyim de kurtulayım... İntihar fikri kafama iyice yerleşince, kendi kendime, “Yahu ne var sanki şu kadına bir iyilik etsem, hem kadının gönlü olur, hem de ben ölür kurtulurum,” dedim. Gittim arkadaşına,

– Raziylim birader, açlıktan, soğuktan öleceğime, hiç olmazsa bir kadının gönlünü ederek öleyim... dedim.

Müstesna Hanımefendiye söylemişler, hiçbir şey saklamadan, benim halimi, hastalığımı anlatmışlar. O da, “Böylesi daha iyi... Tedavi ettiririm, hiç olmazsa minnet duyar, benden ayrılmaz...” demiş. Ben de haber gönderdim: “Evlenmeyelim de, birbirimizi önce sınavalım. Belki muvaffak olamam... Hanımefendi benden memnun kalırsa evleniriz...”

Müstesna Hanımefendi beni gördü, beğenmiş sözde... “Nikâh olmazsa çabuk gider, ben onu kısa zamanda tedavi ettiririm,” demiş. Uzatmayalım kardeşim, biz yıldırım nikâhıyla –çünkü onun acelesi vardı– evlendik. O ilk geceyi hiç unutamıyorum. Bana önceden öğretmişlerdi:

– Baş başa kalır kalmaz tokadı indireceksin!..

Yahu, hiç olur mu, düşünsenize!.. Size anlattıklarımı o zaman bana söylüyorlardı da, vallahi inanmıyordum. “Hadi canım olur mu hiç öyle şey, mübalağa ediyorlar,” diyordum. Fakat hakikatmış beyim... İlk gece... Ayıptır söylemesi, biz bununla yatak odasına girdik. Yahu durup dururken kadın dövülür mü? Ama bana arkadaşlar, “Sen hiç merak etme, o ne yapar eder, seni zıvanadan çıkartır, kendini dövdürtür,” demişlerdi.

Odaya girdik. Ben içimden, “Şuna bir yumruk indirsem mi acaba?” diye geçiriyorum ama, bende yumruk indirecek hal yok... Odaya girince tabii soyunulacak, değil mi ya...

Ben,

– Elektriği söndürsek iyi olur! dedim.

Sebebi, efendim ben o zaman iskelet gibi zayıfım ki, nasıl zayıflık, kemiklerim sayılıyor. Soyunurken, kadın beni iskelet gibi görünce korkar diye, elektriği söndürmek istiyorum.

– Karanlıkta kördöğüşü mü olacak, insan ne yaptığını görmeli... dedi.

– Peki, nasıl isterseniz... dedim.

Her ne dese peki diyorum ki, bir maraza çıkmasın. Bizim bildiğimiz, peki deyince kavga olmazmış. Hava gayet soğuk, şiddetli bir kış... Nazik bir eda ile,

– Pencereyi açar mısınız lütfen... dedi.

Hani, “Açmam!” diyeceğim de ondan bir maraza çıkacak.

– Peki... deyip pencereyi açtım.

Zehir gibi soğuk giriyor içeri... Pencere önündeki koltuğa oturdu, beni de yanına çağırdı. Hiç itiraz etmedim, açık pencerenin önüne oturdum. Soğuk, hasta ciğerlerime işliyor, sabaha sağlam çıkacağım şüpheli...

– Hava ne güzel değil mi? dedi.

– Çok güzel...

– Ay aman sıkıldım, kapıyı da açalım da cereyan yapsın...

– Pekiyi...

Ne dese bende peki... Benim uysallığıma kadın çıldıracak... Birden,

– Ayol sen hiç hayır demez misin? diye bağırdı, ben hayır diyen erkek isterim...

– Peki... dedim.

Baktı olmayacak,

– Ben, dedi, peşin olarak söyleyeyim ki, hiç ağır muameleye gelemem. Bana bir fiske vuracak olsan, beni kaybedersin... Hoppalaaa...

– Kocam bana elini dokundurmamalı...

Allah Allah, benimle alay mı etti herkes?

– Ben dayak kaldırmam...

– Ne münasebet efendim... dedim.

Çok acayip bir evliliğin ilk gecesi. Kadın çok zengin, ben de çok yoksul olduğumdan, üstelik evlenmemiz de bir acayip, hiç karıkocaya benzer halimiz yok...

– Hele bir vur...

– Ne münasebet canım, nerden aklınıza geldi böyle şey.

– Bir dene de gör... Hele bir dene, bir dokun istersen...

Karı deli yahu, düpedüz deli...

– Efendim, durup dururken ne diye ben size...

– Yaa, demek durup dururken olmasa...

– Onu demek istemedim, müsaade buyrun...

– Bir dokun... Bana el kaldıracak erkek, daha anasından doğmamıştır, anladın mı!

– Hiç şüphesiz...

– Erkeksen vur bakayım... Vur da göreyim seni...

Eeee, ama yavaş yavaş bozuluyordum.

– Sen erkek misin ulan!

– Ağzınızı bozmayın rica ederim! dedim.

– Bozsam ne lazım gelir? Ben karşımda erkek görmek isterim, erkek!

Hay Allah... Bir bela ki birader...

– Bana elini dokunduracak erkeğin alnını karışlarım...

Hadi vur bakayım, vur... Vur da gör...

Kendi kendime lahavle çekip susuyorum.

– Yaaa!.. Vuramazsın işte... Her kadın bir olmaz... İstersen bir dene... Dene de gör ananın örekesini...

Derken beyim, bu ağır söz üzerine, nasıl olduysa, ben kendimi kaybettim, bu sağ elim vallahi iradem haricinde birden havaya kalktı. Müstesna Hanımefendiye bir tokat savurdum ki, yani anlayın artık, bende zaten derman yok, vurduğum tokadın tesirinden yere kendim yuvarlandım, öksürmeye baş-

ladım. Müstesna Hanımefendi, yanıma çöküp hem ağlayıp, hem yalvarmaya başlamaz mı:

– Ah canım, ben senin kıymetini daha ilk görüşte anlamıştım... Vur, ne olur bir daha vur... İyice vur... Beni bağla da öyle vur... Ellerin dert görmesin aslanım...

Yahu ben can derdine düşmüşüm, canımla uğraşıyorum, bak şu kadına, ne derdinde? Çok affedersiniz yani, halanız için böyle söylediğimden özür dilerim. Ben olup bitenleri aynen naklediyorum yani, siz ısrar ettiniz de...

Anlattıklarımın size bir faydası olur mu bilmem... Yaaa, işte böyle...

Ondan sonra beyim, şunu da söyleyeyim ki, benim hayatımı kurtaran o kadındır. Verdiği sözü tuttu kadın doğrusu... Evet, beni tedavi ettirdi, lakin, ne yalan söyleyeyim, ben dayanamadım... Sonunda pes ettim. Şu şimdiki şişmanlığımın başlaması daha o zamandan... Ne bakım, ne bakım...

İnsana uzaktan kolay gelir ama, değil... Dayanamadım kardeşim... Kaç sene olduuuu... Arasına o ilk geceyi hatırlarım da, kendi kendime gülerim, başkasına da anlatamam... Size anlattım da şimdi bayağı rahatladım, biliyor musunuz! Kendi başımdan geçmemiş olsa da başka biri anlatsa, inanmam... O günler de bir rüya imiş, geldi geçti... Yani hayatımı kurtaran, emin olun, Müstesna Hanımefendidir. Hakikaten hanımefendiydi. İki seneye yakın evli kaldık... O kadar dayak atardım da, dayaktan sonra yine ona hanımefendi derdim. Şimdi belki komik gelir ama, hakikat budur. Hiçbir erkek o kadına hürmetsizlik edemez. Saçından tırnağına hanımefendiydi. Birbirimize karşı daima hürmetimiz vardı... Dayak mı dediniz? Aman efendim, o dayak hastaya verilen ilaç gibi bişey... Mesela bir insan, başı ağrıyan karısına aspirin verse, ona olan saygısı azalır mı? İşte bunun gibi... Kadın hastaydı. Sonra öğrendim, yaşı da çok gençmiş, çok çekmiş, şişmanlamış da ondan öyle yaşlı görünürmüş. Benden iki yaş küçüktü. Ailesi hakkında hiçbir şey söylemedi. Yalnız başkalarından duyduğuma göre, prensesmiş. Bir Arap prensiyle mi ne evlenmiş de, ordan geliyormuş prensesliği... Kendisi bu hususta bana bişey söylemiş değildir. Asil bir kadındı, katiyen mazisiyle övünmezdi. Zenginliği de eski kocası prensten geliyormuş. Yani kocası, ya

Arap prensi, ya Arap paşası... Ben kaçtıktan sonra, arkamdan beni çok aramış, çok aratmış duyduğuma göre...

Yıllar sonra bir gece Beyoğlu'nda arkadaşlarla bir gazinodan çıktık, yolda iki adamın kolunda ona benzer bir kadın gördüm ama, doğrusu o muydu, değil miydi pek kestiremedim. Yüzü benziyordu ama bana daha gençmiş gibi geldi, sonra da zayıflamış... Belki de oydu kimbilir! Sarhoştı, iki adamın kolunda yalpalıyordu. Hayır, o olamaz. O söylediğim illetinin dışında, gayetle ağır, oturaklı bir hanımefendiydi.

İşte böyle... Başka? Başka bişey bilmiyorum, hayır, hiç duymadım. Bayan Döviz mi? Onu da bilmiyorum... Kimin karısıymış? Yanbastı Fettah Paşazade mi? Duymadım...

Estağfurullah... Müsaade sizin. Gülegüle... Sizi tanıdığımı çok memnun oldum...

MADAM ABUŞ'UN ARTIRMAYA ÇIKARILAN DUDAKLARI

Hoşgeldiniz beyim. Buyrun... Cumhuriyet Çayhanesi bura... Evet, benim. Düneğin de beni aramışsınız, siz miydiniz o? Buyrun beyim... Betül Hanım mı? Hııı, bildim. Biz ona Madam Abuş derdik. Abuş ya... Kim mi? Abuş, benim emicem olacak dümbük, affedersiniz böyle dediğimden ötürü, emicem emme, n'eydelim, herif dümbük... Bilsen hiç köyden kalkar da onun yanına gelir miydim... Emicemin köydeki esas adı Abüzer'di. Yengemiz olacak İstanbullu avradı, ona Abüzer demez, Abuş derdi; o yüzden Abüzer Emicemin sosyete adı Abuş'a döndüğünden avradına da Madam Abuş derlerdi. Sosyetenin âdeti böyleymiş: Avratlar, erlerinin adıyla anılıyor. Emicem sosyetede Abuş olunca, avradı da Madam Abuş oluyor. Gelgelelim, yengemin, emicemin avradı olasıya başından pekçok nikâh geçtiğinden, onun hangi herifin avradı olduğunu şaşırırlarmış. Ben de kulağımla duydum. Bir toplantıdaydık. Siz yüksek sosyetece bilir misiniz? Onların dili bizimkini andırsa da, biraz kubattır. Ben aralarında yaşadığımdan az-buçuk öğrendim. O toplantıda, bir yabancı uçak şirketinin müdürü, yengemi görünce, "Kel bonör Madam Mecdi," dedi. Yengem de şirket müdürüne, eski kocalarından Mecdi'nin

öldüğünü söyleyince, bu kez o herif, “Mil pardon Madam Kâzım,” dedi. Bunun üzerine Yengem, kocası Kâzım’dan da boşandığını söyledi.

– Abuuuuuş, Abuuuuuş! diye emicemi çağırıp herife, şimdiki kocam! diye tanıttı.

Emicemin evine ilk geldiğimde, evde Abuş aşağı Abuş yukarı... Ben de emiceme, “Bu Abuş da kim oluyor?” diye sordum. Çünkü yengemiz herkeslerin içinde, “Hanımış benim Abuş’um, hanımış!” diye çocuk sever gibi emicemi çağırıyor. Emicemin dediğine göre, yüksek sosyeteye giren herkesin adı değişirmiş. Yengemin adı da Betül’ken, sosyete adı Betüş olmuş.

Bu Abuş adını hiç beğenmedim. Çünkü Abuş, godoşa benziyor. Sonradan anladım ki, yanlış da değilmiş. Bu benim emicem, soyumuzu lekelemiş bir heriftir. Abüzer adı sosyeteceye yaraşmadığından, avradının sözüne uyup adını Abuş’a değiştiren heriften ne umulur!

İlk evlilik günlerinde, yengem kocasını birisine tanıtacakken, emicemin adını birden hatırlayamaz da,

– Kocam... şey... aman... adı dilimin ucunda... hay Allah... diye bir zaman kekeleyip, sonra emiceme, şekerim, neydi senin adın? diye sorarmış?

Emicem de, yanaklarını şişire şişire, yılışıp,

– Abuş! dermiş.

Yahu, ben size lafı sonundan anlatmaya başladım. Dur hele, baştan başlayalım. Küçüklüğümde emicemi bilirdim emme, Abüzer Emicem köyden çıkalı çok olduğundan ben onu unutmuşum gitmişim. Bu Abüzer Emicemin, köyde biri hükümet nikâhlı, biri de imam nikâhlı iki karısı var. Karının birinden üç, birinden de dört çocuk yapmış. Sonra köyden çekip gitmiş, bir daha da hiç dönmedi. İstanbul’a gidip köyümüze dönen hemşerilerden duyardık ki, bu Abüzer Emicem işini yoluna koymuş, milyoner filan olmuş, apartmanı varmış, otomobili varmış, şoförü varmış, metiresi varmış, eh zengin adam, herbişeyi olur. Lakin şöyle böyle ya, Allahı var şimdi, emicem, köydeki karılarına para gönderir, ikisine de gül gibi bakardı. Bak, o yanına söz yok... Ben askerden dönüşün, babam da öldüğünden, tarla tapan da yok, ortada kaldım.

Abüzer Emiceme mektup yazıp durumumu anlattım. O da bana para göndertip, acele gel diye mektup yazdı. Kalktım gittim... Bana kapıyı açan, Betüş dedikleri, emicemin yeni avradıymış. Kadına,

– Ben Abüzer Efendinin yeğeniyim, deyince, kadın içeriye,

– Abuuuuş! Abuuuuuş! diyerek seslendi.

Bu Abüzer Emicem, köyde iki karıyı, yedi çocuğu bırakıp İstanbul'da zengin olunca, bir söylentiye göre, köydeki nikâhlı karısını, karısının haberi bile olmadan boşamışmış, sonra da Betüş'le evlenmişmiş. Emicemin elini öptüm.

Emicem,

– Bu da yengen Betüş! dedi.

Abuş'la Betüş...

Ben durumumu emiceme bir de ağızdan anlatıp,

– Aman emice, bana bir iş, dedim, artık kahveci çıraklığı mı olur, aşçı yamaklığı mı olur, yoksa bir bey yanında ev uşaklığı mı olur, her ne iş olursa...

Emicem,

– Sus len, o ne biçim söz... Bir daha duymayayım... Sen Abuş Beyin yeğeni olup da... diye bana çıkıştı.

Dediğine göre, bana yüksek sosyetenin kanunlarını öğretip beni zengin bir kadınla evlendirecekmiş. “Dibek tokmağı gibi delikanlısın,” diyordu emicem, benim gibisini yüksek sosyete arayıp da bulamazmış.

Beni ilkin hamama soktular. Hamam dedimse, çarşı hamamı değil, evlerinde bildiğimiz hamam var. Yeni elbiseler dikinip giyindim. Kıravat ney takındım. Evde yiyip içip yan gelmiş yatıyorum.

Emicem,

– Gözünü kulağını dört aç, herbişeyi öğren... diyor.

Bigün Abüzer Emicem,

– Bu gece evde parti vereceğiz, dedi.

– Emice, senin partici olduğunu bilmiyordum, hangi partiyi kime vereceksiniz? dedim.

– Bu bildiğin parti değil, yüksek sosyete partisi, dedi.

Akşam oldu. Misafirler geliyor. Lakin eve dalan, yapışıp yengemi de öpüyor. İlkin geleni akrabası neyi diyerek ses

etmedim. Ama bu öpüş akraba öpüşü değil, hemi yanaktan, hemi dudaktan... Sonra biri, ikisi değil. Eve dalan, yengemi yakalayıp sarıp sarmalıyor, öpüyor. Tepem attı. Araya girsem, bana düşmez... Ortada emicemin namusu var. Varıp emiceme,

– Sana bişey diyeceğim emme, hiç kızma, yavaş ol emice, dedim.

– Nedir? dedi.

– Yahu daha ne olsun, ben böyle rezillik görmedim... Sen parti veriyoruz, dedin. Partiyi mi, yengemi mi veriyorsun? Sarılıp sarılıp yengemi öpen öpene...

Emicemin ar damarı çatlamış. Bizim oralarda, birisinin karısını öpseler de kocası duysa, değil böyle ardarda yüz kişi öpecek, bitek kişi öpse, kocası o herifi vurur öldürür. Bu benim gavat emicem yılışaraktan,

– Yüksek sosyetenin âdeti böyledir oğlum, sen de alışacaksın, dedi.

– Hay âdeti batsın, böyle âdet mi olurmuş! diye bağırdım. Emicem,

– Yalnız onlar mı yengeni öpüyor, ben de onların karılarını kızlarını öpmüyor muyum... dedi.

O zaman anladım ki bunlar değişik oynuyorlar ve avratları değişik tokuş ediyorlar. Bunca yılın Abüzer'ine Abuş demeleri boşuna mı? Evet, emicem de gelen kadınları, herifleri öpmeye başladı. Ben de birikisini öpmeye niyetlendiysem de, yüreklelenip karıların üstlerine varamadım.

Emicem bana, daha önceden yüksek sosyete kadınlarına “hanımefendi” denilecek diye öğrettiğinden, ben de öyle diyorum. Birara emicem kolumdan beni biyana çekip,

– Oğlum, yüksek sosyete dilinde, pazarlık eden seyyar satıcı gibi “ha-nıım-e-fen-di” denilmez, dedi. Öyle dersin, sosyetenin acemisi olduğun bilinir. Lafı ağzında yuvarlayıp yutup “hamfendi” diyeceksin...

Abüzer Emicem yüksek sosyeteyi öğren diye benimle çok uğraştı. Dans dersi ne de aldirttı. Bigün bana,

– Yarın gece balo var, yüksek sosyetenin göbeğine gideceğiz. Göreyim seni, orda kendi kısmetini kendin ara, bul! dedi.

– Nasıl yani? dedim.

– Sen bu İstanbul’a iş aramaya gelmedin mi oğlum, tamam... Ah, ben genç olacaktım ki... dedi ya, dediğinden birşey anlamadığım yok.

Biz bir gece, Betüş Yengemiz, Abuş Emicemiz, bir de ben, emicemin özel arabasıyla yüksek sosyetenin topladığı balo verilen yere gittik. Daha içeri girer girmez bir öpüşmedir başladı, sarılan sarılana, öpüşen öpüşene... Onca kişi yengemizi öpüyor, hiç olmazsa acısını çıkarayım diyerekten, ben de birikisine dalıp dalıp öptüm. Lakin kalabalık içinde öpüşün pek tadını alamadım.

Koca bir salon... Emicem, yanımıza gelen bir herife,
– Karımla biraz meşgul ol, yalnız bırakma... Benim biraz işim var... dedi.

Adam da,

– Memnuniyetle... deyip yengemi aldı gitti.

Yahu bu Abüzer Emicemin mezhebi iyicene geniş... Ben emicemin eteğinin dibinden ayrılmıyorum.

Emicem,

– Yengeni mahsustan saldırm ki, sana buralarını bir bir gösterip öğreteyim, dedi. İlk burdakiler kim kimdir onu öğren. Bak, dikkat et! Şu bize sırtı dönük karıya Marilyn Fatoş derler, yanındaki kız Silvana Nur, onun yanındaki Cina Türkân... Dazlak kafalı herifin yanındaki Sofya Leylâ... Öteki baştaki Liz Ayten. O şiş göbeklinin karşısındaki de Odrey Meliş... Bunların hangisini gönlün çekerse birini gözüne kestir.

Bunlar, kendilerini hangi artiste benzetirlerse, onunkiyle birlikte kırma ad taşırlarmış.

Emicem,

– Kulağını aç, iyi dinle, kim kimin nesi, onu söyleyeceğim. Şu elini kolunu sallaya sallaya konuşan herif var ya, işte o, Silvana Nur dediğim karının kocası... Sıska herif de, gördün mü, o da Cina Türkân’ın son nişanlısı... Kapının ağzında diğelen şişman herif, Marilyn Fatoş’un kocası. Bak, bak, şimdi dansa kalktı bir herif, o da, efendime diyeyim, Sofya Leylâ’nın aile dostu... Şu beriki uzun herif de, Liz Ayten’in ayrıldığı eski kocası... Sosyeteye girdin mi, kim kimdir bileceksin.

Emicemin dediğine bakılırsa, sosyete erkeklerini tanımak için, hangi kadının nesi olduğunu bilmeliymiş. Karısını söy-

lemeden erkeğin kim olduğu bilinmezmiş. Kimi kadınlar da, kaynatalarıyla bilinirmiş. Filanca banka müdürünün gelini, şu fabrikatörün gelini... Gelgelelim, karılar kocalarının, kocalar da karılarının yanında durmadıklarından emicemin anlattıklarından aklım büsbütün karıştı.

O sıra baktım, yengemle iki kadın daha, arkalarına beş on erkek takmış, bize doğru geliyorlar. Onlarla yeniden bir öpüşme kapışma oldu. Ben her bir laflarını anlayıp öğrenmek için kulak kesilmişim.

O kadınlardan biri,

– Geçen hafta Fransa yaptım... deyince, emiceme yavaşça,

– Bu kadın Fransa’yı nasıl yapmış emice? diye sordum.

Emicem,

– Oğlum, yüksek sosyetenin dili başkadır, bizimkine benzemez, dedi.

Zamanla ben de öğrenecektmişim. “Fransa yaptım” demek, sosyetedede, “Fransa’ya gittim” demekmiş.

Banyo aldım demenin, yıkandım demek olduğunu; otomobil aldım demenin de otomobile bindim demek olduğunu öğrenmiştim, ama Fransa yapmayı ilk duyuyordum. Başka bir kadın da, Fransa yapan kadına,

– Ben de gelecek ay bir Amerika yapacağım... dedi.

Derken bunlar birbirlerinin giyimini övmeye başladı. Biri öbürüne,

– Ah ne elagans! dedi.

Emicem de bi kadına,

– Sizinki de ali diyor... dedi.

Ali kim ki, kime ne diyor diye düşünürken yengem emicemi yana çekip,

– Abuş, dedi, sana kaçtır öğretiyorum bunu. Ali diyor, değil, ala Dior...

Emicem gene bir bilgiçlik göstermek için, kadınlardan birine,

– Üstünüzdeki kimin küpü? diye sordu.

Ordakiler kahkahayı bastılar.

Yengem,

– Abuş, dedi, küp değil, kup desene şuna, kup.

Emicemin sorduğu kadın,

– Paris... dedi.

Emicem gülerek,

– Demek made in Paris, dedi.

Yengem, emicemin böğrüne bir dirsek atıp,

– Hay dilini eşşek arısı soksun, dedi. Made in deme şuna, meyd in de! diye fısıldadı.

Emicem yanlış yaptıkça, yengem çimcikleyerek yada boş böğrüne dirsek atarak emiceme doğrusunu öğretiyordu.

Bizim öbekteki kadınlardan biri bana,

– Bir laki sitirayk verir misiniz? demez mi!

İstediğini bilsem, hiç vermez miyim... Bel bel emiceme baktım, ondan medet yok.

Kadın,

– Yoksa pol mol verin... dedi.

– Canımı bile veririm, ama...

Kadın bu kez,

– Kâmil... dedi.

Yahu, Kâmil de kim? Bereket emicem,

– Len, kadın cıgara istiyor... dedi.

Ben birinci paketini çıkarınca emicem,

– Sok onu cebine, kimse görmesin, ayıptır! Sosyete de kaçak Amerikan cıgarası içilir! diye beni azarlayıp, cebinden çıkardığı Amerikan cıgarası paketini kadına tuttu. Beni de kolumdan çekip, sen bir dolan şuralarda, dedi, haydi Allah hayırlı kısmet versin...

– Ben burda yapamayacağım emice, ben eve gitsem... dedim. Nedenini sordu. Bura tımarhane gibi yer, bir akıllısı yok burda... dedim.

– Vaaay, demek sana akıllısı gerekti? diye benimle alay etti.

Ben de ister istemez onlardan ayrıldım, yürüdüm. O kalabalığın içinde o yana, bu yana döndüm dolandımsa da, bitürlü saat geçmiyor. Aradabir uzaktan yengemi, emicemi görüyorum; dans ediyorlar ama birbirleriyle değil, başkalarıyla... İçiyorlar, ama başkalarıyla...

Emicem dedi ki,

– Karılarla lafa başlamanın en kolay yolu, cıgaralarını yakmaktır. Çakmak elinde, tetikte bekleyeceksin. Bir kadın, cıga-

rayı eline aldı mı, hemen çakmağı çakıp seğirteceksin kadına... Zaten yüksek sosyete karısı, katiyen kendi cıgarasını kendi yakmaz. Cıgarayı eline aldı mı, erkekler cıgarasını koşup yaksınlar diye bekler, bakınır durur. Neden? Çünkü, elinde cıgara tutan bir karıya, çakmak elinde ne kadar çok herif koşarsa, o karının piyasası o kadar yüksek demektir. Kadının cıgarasını yaktın mı, teşekkür eder. Sen, “Esağfurullah... Bişey değil... Vazifem,” filan dersin. Karı senden hoşlaşırsa bir laf daha eder... Hoşlaşmazsa, sen ona bir laf edersin... Sözü gelişi, “Havalar ne kadar da iyi gidiyor,” filan dersin...

Ben elimde çakmak, o yana bu yana, aşağı yukarı dola-
nıyorum ki, bir kadın cıgara alsın eline de, ben de çakmağı
koşturayım. Evet, cıgarayı çıkaran oluyor, ben de çakmağı
koşturuyorum. Gelgelelim, öteki herifler hep benden açık göz.
Ben çakmağı götürene kadar, benden önce beş on herif çak-
mağı uzatıyor kadına... Yahu bir açıkgözlük edeyim diyorum,
çakmak elimde pusuda bekliyorum. Tam cıgarasını çıkaran
kadına çakmağı koşturacağım, nerden bitiyorsa bisürü herif
kadına çakmak koşturuyor. Ulan bunlar hepsi de çakmak
elde pusuda mı bekliyor?.. Ben bir zaman, çakmağımı o ka-
dından öbür kadına koşturdumsa da, gene çakmağım elimde
kalakaldım, hiçbir kadının cıgarasını yakamadım. Derken,
merdivenin önünde diğelmış iki kadından biri cıgarasını ağ-
zına almasıyla, ben ya Allah deyip seyirttim, çakmağı uzattım.
Allahtan orda benden başka erkek yok... İyi ama beyim, bende
kısmet mi var... Çakmağı çakarım ateş almaz, çakarım ateş
almaz... Dudaklarının arasında cıgara olan kadın da, iki eliyle
benim çakmak tutan elimi yakalamış, de ki avucuna almış
okşar ha okşar... Hem, çakmak tutan elimi iki avucu içinde
okşar, hem de gözlerini yanaştırmış, gözlerimin içine bakıyor.
Hay çakmak gibi Allah belanı vere, ulan ateş almayacak sıra
mı namussuz!.. Ben çakmağı çak çak çakıp dururken, öbür
kadın,

– Sizin çakmağınız ateş almıyor! deyince, ben artık nasıl
bir erkeklik çabasına düşmüşüm ki, başparmağımı çakmağın
çelik tekerine öyle bir sürttüm ki, çakmak ateşlendi; ama
kıvılcım çakmak taşından mı çıktı, yoksa sürte sürte ısınan
parmağımdan mı çıktı, bilemedim.

Yanan çakmaktan kadın cıgarasını yakınca, ben hemen ötekine,

– Evelallah, bizim çakmağımız ateş alır! dedim.

Cıgarasını yakan kadın, avucu arasındaki elimi, sıvazlaya sıvazlaya bıraktıktan sonra, gene gözleri gözlerimde,

– Teşekkür ederim canım... dedi.

Ben de emicemin öğrettiği gibi,

– Bişey değil hamfendi... Estağfurullah hamfendi... Vazifemiz hamfendi... dedim.

Kadınlar kıkır kıkır kıkırdadı. Biri beyaz, biri kumral. Bu süslü boyalı kadınların yaşlarını hiç kestiremiyorum. Yirmi yaşında desen de olur, altmış yaşında desen de...

Kumral olanı,

– Sizi ilk görüyorum... dedi.

Anladım ki, kendimi tanıtmam, kim olduğumu söylemem gerekiyor. Ama ben kendimi ne diye tanıtabilirim ki...

– Ben Abüzer Efendinin yiğeni olurum... dedim.

– Hangi Abüzer? deyince aydım...

Abüzer Emicemin sosyete adı Abuş...

– Abuş'un yiğeniyim! dedim.

Gene de bilmeyince, emicemin, sosyete herifleri karılarından bilinir dediğini hatırlayıp,

– Betüş'ün kocası Abuş'un yiğeniyim! dedim.

Hemen tanıdı. Ama beyaz tenlisi kumralına,

– Hangi Betüş? diye sordu. O da,

– Canım şu, hani şu eski kocasını tanımayan Tatlı Betüş... dedi.

Beyaz tenli,

– Ay aman sahi mi? Kocasını mı tanımamış, anlat allasen şunu... dedi.

Kumral kadının anlattığına göre, bu bizim yengemiz bir zamanlar bir Amerikalı milyonerin karısıymış. Bunlar karıkoca bir gezi gemisindeyken, yolculardan bir Türkle tanışmışlar. Türk herifle Betüş uzun vapur yolculuğunda gayet sıkı fıkı arkadaş olmuşlar. Türk herif, Betüş'e, "Bir zamanlar benim bir karım vardı, sen ona ne çok benziyorsun. O da senin gibi tersti. Gündüzleri iç çamaşırı giymez, gece yatağa girince iç çamaşırı giyerdi," demiş. Betüş de, "Benim de bir zamanlar bir kocam vardı. Sen de ona çok benziyorsun. O da senin gibi

yastığa başını kor komaz horlamaya başladır,” demiş. Bunun üzerine, “Seni biyerden tanıyor gibiyim, ama nerden olduğunu çıkaramıyorum,” “Benim de seni gözüm ısırtıyor ama...” falan filan... “Ne iş yaparsın?” “Nerde oturursun?” falan filan derken, bir de anlamışlar ki, bunlar eskiden birbirleriyle evliymiş. Neden sonra eskiden karıkoca olduklarını hatırlamışlar.

Bunun üzerine beyaz tenli olanı,

– Şekerim, dedi, neden demişler hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar konuşa konuşa anlaşır, diye...

Kumral kadın,

– Betüş, eski kocasını hatırlamamakta haklı, dedi, kadıncağız o kadar çok koca eskitti ki hangibirini hatırlasın... Eski kocasına gelince, o elbet Betüş’ü hatırlayamaz. Çünkü Betüş, her yeni maceraya atılmadan önce saçının rengini, biçimini değiştirir. Yalnız saçını değil, makyajını da...

Beyaz tenli olanı,

– Akıllı kadın Betüş de ondan, dedi, bir kocayla uzun zaman yaşadın mı, kocanın gözünde hiç değerin kalmıyor. Daha evlenir evlenmez, hemen başka birini gözüne kestirip peyleyeceksin ki, değerin artsın... Aferin Betüş’e, çok iyi yapıyor. O herifi bırakmasa, nasıl olsa herif onu bırakacak... İyisi mi, insan kendi borsasını düşürmeden, kocasından atık davranıp değişiklik yapacak ki haysiyetini kurtarsın... Bak işte ben, birbuçuk yıl oldu evleneli de ne oldu, kocam değerimi mi bildi sanki... Koca dediğin, karım ne zaman benden bıkacak, aman ne zaman beni bırakacak diye etrafında pervane olmalı ki, gazeteler de Allahın günü, ha boşandılar, ha boşanacaklar diye yazıp adından söz etsinler...

Bu iki kadın, över gibi yapıp bizim yengemizi iyice kötülediklerinden çok canım sıkıldı. Tam bu sırada, bir herif dans yerine, ortaya çıkıp elindeki mikrofona üfürerek dedi ki:

– Sayın bayanlar, baylar! Bu gece sizlere büyük bir sürprizimiz var. Sayın Betül Abuş, bilmem neyi kalkındırma derneği adına –orasını iyice duyup derneğin adını öğrenemedim– ricamızı lütfen kabul ettiler...

O herif böyle deyince, çalgı takımındaki davulcu, davula tokmağını indirip, zile de sopayı vurunca, salonda ses, soluk kesildi.

Herif dedi ki:

– Sayın baylar! Çağrım sizleredir. Betül Hanımın huzurlarında, yüksek zevkleriniz yarışmaya girecektir.

Ne olduğunu anlayamadım, neyin nesidir diye de kadınlara soramıyordum.

Kumral olanı,

– Yengenizin dudakları artırmaya çıkıyor, dedi.

– Ne gibi yani? diye sordum.

Öbürü,

– Parayı bastıran yengeni öpecek! dedi.

Bizim orda olsa, böyle bir laf için adam vururlar. Ne demek, emicemin namusu, benim namusum... Sertelsem hiç olmayacak, onun için işi şakaya vurup sııttım kaldım. O beyaz tenli karı, üç yıl önceki bir baloda, bir hayır derneği için, onun da öpücüğünü artırmaya çıkardıklarını, ellibin liraya, Pamukçu Hasan diye birinin üstünde kaldığını söyleyince, öbürü,

– Bedavaya gitmiş şekerim... dedi.

Beyaz kadın da,

– Ama o zaman ucuzluk vardı, para para ediyordu; karaborsada dolar ikibuçuk liradan gidiyordu... O zamanın parasıyla ellibin lira... dedi.

Yengem ortaya geldi. Bir alkıştı koptu. O salonun onca insanı, orta yere yığıldı. O kargaşada, o iki karıdan kurtuldum. Ne olacak diye bakmaktayım. Yengem mikrofunu eline alıp,

– Artırma için beni seçtiğinizden dolayı, iltifatlarınıza çok teşekkür ederim... dedi.

Herif mikrofunu alıp,

– Başlıyoruz, dedi, ençok artıran bu mutluluğa erecek... Başlıyoruz! Erkeklerin yüksek zevki burda sınava giriyor.

Ordan biri,

– Beşbin! diye bağırınca, başka biri,

– Onbine bende! diye bağırdı.

– Onbirbin...

– Onikibin...

Artıran artırana... Hava iyicene elektriklendi. Dedikleri doğruysa, parayı bastıran yengemi öpecek, öyle mi? Yahu bu benim Abuş denilen Abüzer Emicem nerde? Onu bulmalı...

Bir duyarsa bu rezilliği, başı derde girer. Ben o yana bu yana koşup emicemi ararken, bir kadının yanındakine,

– Betüş’ü seçmeleri hiç iyi olmadı, böyle bir cemiyet yararına ortaya çıkacak kadının yalnız güzel olması yetmez, soylu aileden de gelmesi gerekir... dediğini duydum.

Kalabalığa tıktığımdan ordan çıkamıyordum. Önümdeki biri, yanındakine,

– Betüş’ü öpecekler diye karı kıskançlığından çatlayacak... diye fısıldadı.

Bir erkek, yanındaki kadını,

– Üzülme şekerim, ilerde daha çok hayır cemiyetleri için balolar verilir... diye avutmaya çalışıyordu.

O sıra emicemi görmez miyim! Kenarda durmuş, yılış yılış yılışarak karısına bakıyor. Birden kendimden geçip,

– Emiceeee! diye seslenince herkes gülüştü.

Yanına varıp olabilecekleri haber vermesem, hem yengem elden gidecek, hem de emicemin elinden namus yüzünden bir kaza çıkacak... Önümdekileri iteliye iteliye vardım yanına,

– Emice, olabilecekleri biliyor musun? dedim.

– Neymiş? dedi.

– Burdakiler plan kurmuşlar emice, bir düzene getirip yengemi öpeceklermiş de, yengemi artırmaya çıkarmışlar. Kim ençok parayı verirseymiş, o öpecekmiş...

Ben emicem kızıp küplere binecek, tabancaya asılacak diye beklerken, o kıkır kıkır gülüp duruyor.

– Oğlum, dedi, bura nere, bura medeniyetin göbeği... Her kadını artırmayla öpmeleri için ortaya çıkarmazlar. Kadın güzel olacak ki, artıranı da çok olsun... Sen övünmelisin ki, bugüne bugün yengeni güzel diye bir hayır işi için seçmişler. Ne mutlu sana!..

Amanının... Herif tam abuşmuş canım...

– İyi, güzel ya emice, ya elin herifi öperse yengemi, hem de herkesin içinde?

Emicem,

– Öpemez, dedi, çünkü en son artırmayı ben yapacağım ve senin o yengeni, her zamanki gibi gene ben öpeceğim...

Biz böyle konuşur dururken, yengemin artırması ellibin liraya çıktı. Kimseden ses çıkmıyor.

Ortadaki artırıcı,

– Yok mu efendim? En son ellibin! diye bağıyor.

– Hadi emice, durma! diye bunu dürtükledim.

Bunun üzerine emicem,

– Ellibin yüz liraya bende... dedi.

Ordan biri,

– Altmışbin diye bağırdı.

Gene kimsede ses yok... Emiceme bir dürtük daha vurdum.

Emicem,

– Altmışbin bir liraya bende... dedi.

Hemen biri,

– Yetmişbin! diye yapıştırdı.

– Hadi emice, dayan emice... diye zorladım da emicemde ses, soluk yok ve de rengi kül gibi olmuş...

O yetmişbin diyen herif, yalana yalana ortaya geldi, öpmeye hazırlanıp yengeme sokuldu.

– Ulan emice, namusumuz elden gidiyor... dedimse de, herifte namus ne gezer...

Son sözünü söyler gibi derinden içini çekip,

– Yok, dedi, yetmişbin çoktur, varsın öpsün...

Ah, paranın gözü kör olsun, bende para olacaktı ki, bir-milyon, onmilyon, herneyse parayı basıp, yengemi başkasına bırakmadan kendim öpecektim, hiç değilse kocasının yeğeniyim.

Ortalık bir karıştı. Herif yengeme yöneldi. Bir alkıştı koptu. Ben daha artık oralarda duramadım. Çıktım, gittim ordan... Gidiş, o gidiş... Bir daha da, Abüzer mi, Abuş mu, her ne haltsa, emicem olacak o dümbüğün suratını hiç görmedim. Bir kahvecinin yanına ocakçı çırağı durdum. Namusumla çalıştım, sonunda, Allahıma çok şükür, işte bu Cumhuriyet Çayhanesini devraldım. Geçinip gidiyoruz. Emicem mi? Yahu, öylesinden ne olur... O Betüş insanda para mı bırakır ki... Paralarını yiyince, emicemi kapı dışarı etmiş. Emicem de yaşlandı, köye döndü, iki eski karısının yanına... Çoktan haber alamadım. Madam Abuş?.. Onu hiç bilmem. Bir daha ne gördüm, ne de adını duydum.

Kimmm? Kâzimm? Ben Kâzim! Angi sebepten aramışsın? Betul? Angisi Betul? Kiimm Betul? Aaa, anlamışım, benim eski şeyim Betul... Evet, bildim. Senin alan mi olur? Betul, senin alan mi? Ayret doğrusu... Seni hiç gürmemişim. İlk gürürüm... Değil mi ki Betul alandır, neden iç gelmemişsin bize? Nerededir şimdi Betul? A sen de bilmyorsun, onu sorma-ğa geldin? Arıyorsun alanı. Biz, nasıl evlendik, nasıl ayrıldık? Çok zaman geçmiştir. Peki be, anlatayım.

Biz güçmen olarktan gelmiş idik, epiy eskiden... Te burda iş yok, para yok, bi bok yok... Kendimi üvmek gibi olmasın, çok izmat etmişimdir bu vatana, bu memlekâta... Mesela, nasıl? Biiz güçmen olarktan gelincek, var idi aramızda erangi bir memlekât düşmanlari, vatan ayinleri... Ben gittim pulise, kimlerdir vatan ayinleri episini süledim pulise... Çok vatan ayini ihbar etmişimdir. Bu izmatlarıma karşılık, pulis yapacaklar idi beni. Ama baktım ki aylık azdır, olmadım pulis. İşte böylece vatana izmat ede ede uydurdum bir dokuma tezgâhçı... Eh, o zaman var karaborsa... İplik karaborsa, efendim, bez karaborsa, erbişey karaborsa... Allah yüri ya Kâzim kulum dedi, Kâzim da uydi Allahın emrinda, yürüdi. Derken tezgâh oldu iki, iki iken dört, dört iken sekiz... Yüri Kâzim, Kâzim yürüdi... Yüri Kâzim, Kâzim yürüdi... Kâzim, kurdi iplik fabrikasi, efendime söyleyim, kurdi dokuma fabrikasi... Kendimi üvmek gibi olmasın, çok izmat etmişimdir vatanima ve milletima... Ne zaman ki istedi yardım erangi bir cami yaptırma derneği, verdim... Çok izmatlarım geçmiştir, episi elâloş olsun... Gelgelalım, benim eski kari ayak uyduramadi bana... Buşadım onu. Bir kızım var, adi Piriş, yaniya Pirâye... Aldım ikinci kari, ama istemez Piriş'i, buşadım onu da... Tam dört kari buşamışimdir. Birgun oturmaktayım yazanemde... Ergün, ellerinde kuçan ile karılar gelir, yardım ister... Ne yardımı? Ne yardımı olacak, ayır cemiyatlarına, ayır kurumlarına, ayır derneklerine... Körları gürdürme derneğine yardım... Veririm. Kimsesiz oğlanlar derneğine... Veririm.

Düşündüm, nedir bu karılar, ellerinda kuçanlar, kapi kapi dolaşırlar. Yok midir başka işleri... Efendim, bu karılar,

evlerinde sıkılıyorlar, yoktur erangi bir işleri... Yoktur çocukları... Evlerinde izmatçıları var, haşçılar var, erbişeyleri var... Canları sıkılıyor... E ne yapsın kari? Vuruyor kendini dışarı, alıyor kuçanı elına, dolaşüyor kapi kapi... Falanca ayır derneğine bir küçük yardım. Bakıyorsun kariya, kari güzel... Boş çevirmek hayıptır. Veriyorum parayı. Bilirim neden geldiklerini. Yeni yeni erkek tanıyor, arkadaş buluyor, kısmetini arıyor, em da ayır işine yardım topluyor.

Bigün genem oturur idim yazanemde, bir kari girdi içerde, kuçanı gösterip,

– Hacaba desteklemek ister miydınız? dedi.

Kari çok güzel. Hayir ışıdır, desteklemek sevaptır.

– Buyrun anımefendi. Buyrun, destekleyalım... dedim.

Oturdi. Konuştuk. Anlaştık. Kimm? İştâ senin sorduğun Betul... Betul ilan buyle tanıştık. İşi ilerlettik. Mercimegi verdik fırına. Baktım Piriş'i çok sever, ben de evlendim Betul ilan.

Kendimi üvmek gibi olmasın, çok sertimdir. Atta derler idi o zaman bana, Sert Kâzim Bey, sert idim çok. Genem da sertimdir. Nefes aldırılmaz idim Betul'a. Benden izınsız çıkamaz idi sukağa. Çünkü çok dedikodu duymuşumdur Betul için. Dedim buna, "Bak Betul, beş parmak olmaz bır. Vardır erangi namussuzlar ki, göz koyar başkasının namusuna... Eger duyar isam erangi bir dedikodu senin için, iki güzini çıkartırım, uyarım iki güzini."

Bir koca yaşıyor niçin? Namus için... Namusuma toz kondurtmam. Bir koca eğer erkek isa, kiskanacak hailesini... Lekelenmiş isa namus, yıkayacaksın kan ilan...

Şimdi siza yalan gelir belkim, aberım olmayınca, Betul evdan dışarı çıkmaz. Çünkü bilır uyumu, sertimdir. Er bir deyima başında konturoldayımdır. Er sabah evden çıkar iken karımın bütün iskarpinlerinin tabanlarına tebeşir ilan imzamı atarım. Karım gürmez imzami atar iken. Nasıl ben-deki kurnazlık! Şeytanın bilem gelmez aklında. Akşam eve gelince, Betul'a çaktırmadan bakarım iskarpinlerin altında, bozulmuş midir attığım imza. Bakarım tebeşirler durur ep yerli yerinde. Anlarım ki, çıkmamış. Tikat edeceksin; kari kısmısına iç güven olmaz çünkü. Var efendim üyle erangibir erkekler, namusca pek üyle deyildir tikatli.

Er erkek kaldırmaz. Ne gibi? Mesela, ayvan bilem ayvan iken dişisini kiskanır. Kari milletini başı boş bıraktın mı olmaz Neden olmaz? Çünküm kadın kadındır. Bir kanmaz, iki kanmaz, üç kanmaz, dört kanmaz... Aydı diyalım beş kanmaz, altı kanmaz, yedincide, olmaz isa sekizincide kanar. Sekizincide kanmaz isa dokuzuncuda kanar. Nerden bilirim? Çünküm haddim olmayarakdan çok karılar kandırmışım, kendimi üvmek gibi olmasın.

Ne zaman evlenmiş idik Betül ilan, var ıdı çok dedikudu yüksek sosyete içinde. Belkim siz da duymuşsunuz bizim için bilakis erangibir dedikudu. Ben aldirmam dedikuduya... Onun bunun lafına boşvermişim. Ne demişler: Kısarak binicisine güre kişnar... Kari kısmısı da kocasına güre cilvelenir.

Sonra neden mi ayrıldık? Valayı geçmiş zaman unuttum neden idi. Çok zaman oldu çünküm. Ah, atırladım şimdi... Bir akşam eve geldim, baktım iskarpinlerinin altında, benim tebeşirle attığım imzam yok... Anladım ki sukağa çıkmıştır benden izınsız. Emen buşadım... Ah Betül, ah... Yaktın beni Betül... Ağlamak eyıdır boşalır içim, açılırım biraz... Ah Betül, ah Betül, nasıl yaptın bunu bana...

Çok iyilikseveridi. Benden ayrılınca, genem aldi elina kuçanları, ayır cemiyetlerine yardım için gezip dolaştı ev ev, yazane yazane... “Bir küçük yardımda bulunur musunuz?”

Ah Betül... Geçti yıllar velakin unutmadım iç... Ah Betül, yaktın beni Betül...

BİR GAZETE HABERİ

Milyonların vârisi kayıp kadının kocası olduğunu iddia eden bir adam, karısının kaçırıldığını iddia ediyor.

Aile yuvasını terk ederek sevgiliyle birlikte kayıplara karışan Betül adındaki kadını, kocası A. Y. aramaktadır. A. Y. eşi Betül'ün, ikiyüzmilyon liralık bir servetin vârisi olduğunu ve kendisinin bu paraya sahip çıkmak isteyen ve akrabaları olduklarını iddia eden bazı kimseler tarafından kaçırıldığını iddia etmektedir. A. Y. eşinin amcası olan Hasan adındaki zatın Mısır'ın en büyük zenginlerinden olduğunu, ancak bir yıl önce

vefat ettiğini, bıraktığı vasiyetnamesine göre yeğenine, yani A. Y. nin karısına ikiyüzmilyon lira değerinde menkul ve gayrimenkul olarak miras bıraktığını belirterek şunları söylemiştir:

“Karıma, merhum amcasının bütün servetinin miras kaldığı duyulunca, o zamana kadar kendisini hiçbir gün arayıp sormamış olan akrabalarıyla akrabası olduklarını iddia eden bazı şahıslar mirastan hisse almak umuduna kapılarak ortaya çıkmışlardır. Buyüzden karımın miras işlerine el koymak zorunda kaldım. Fakat karımın akrabaları çok çirkin oyunlara giriştiler. Ruh hastası olan karımın peşine parayla tutulmuş adamlar koydular ve sonunda karımı bu adamlar aracılığıyla aile yuvamızdan kaçırdılar. Ruh hastası olan zavallı karım şimdi bu sahte akrabaların elinde ve onların ağına düşmüştür. Karımı aramaktayım. Onu bulunca bütün acı gerçeği ve kendisinin nasıl dolandırılmak istendiğini bütün çıplaklığıyla anlatacağım. Böylece, alçakça oyunlara girişenler de mirastan hiçbirşey alamayacaklardır.”

A. Y. karısının aile yuvasına dönmesi için gazetelere ilan vermiş ve bu ilanlarda yaptıklarından ötürü karısından af dileyerek pişmanlık duyduğunu belirtmiştir.

AMANSIZ HASTALIĞA TUTULMUŞ BİR DEDİKODU YAZARI

Gazeteciliği bırakalı çok oldu. İki ay öncesine kadar aradabir yazdığım oluyordu, pek seyrek de olsa yine yazıyordum. Ama bu hastalığa yakalandıktan sonra... Herşey boş... Hastalığım mı? Hani gazetelerdeki bazı ölüm ilanlarında “Bütün tedavi ve ihtimama rağmen yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak” diye yazılır ya, benim hastalığım işte o amansız hastalıktan... Evdekiler, hastalığımın ne olduğunu, üzölmeyeyim, moralim bozulmasın diye sözde benden saklıyorlar. Ama biliyorum. Ben de kendi hastalığımı onlardan saklıyorum. Yani karşılıklı oyun oynuyoruz. İnşallah yok artık... Zaman zaman paniğe kapıldığım oluyor, hele geceleri... Neyse, bırakalım benim hastalığımı.

Tatlı Betüş dolayısıyla beni aradınız? Gazeteci olduğum için? Doğru söylemişler, çok iyi dostumdu bir zamanlar. Ama

sonradan birbirimizi kaybettik. Kolay kolay unutulacak kadınlardan değildi Tatlı Betüş; daha doğrusu kendisini unutturacak kadınlardan değildi. Ama ne oldu da sesi, soluğu çıkmaz oldu yıllardanberi, hiç anlayamadım. Bana kalırsa uzak biyerde bir çiftliğe çekilmiş olmalı. Çünkü onunla son görüşmemizde müthiş bir çöküntü içindeydi. Yalnız başına yaşamayı özlüyordu. İnsanlardan, özellikle erkeklerden öyle nefret ediyordu ki, kıyıya yakın küçük bir ada satın alıp oraya yerleşmek, hep orada yaşamak istiyordu. Bir küçük adayı satın alacak parası da vardı o zamanlar. O zamanlar diyorum, çünkü Betüş'ün on parasız kaldığı, uçan kuşa borçlandığı zamanlar da olurdu. Ama bakarsınız, birdenbire yine avuç avuç para saçıyor. Bu kadar eli açık, paraya değer vermeyen insan tanımadım.

İsteğine uygun ada bulamadı, ne oldu bilemiyorum, her nedense ada almaktan vazgeçti, bir çiftlik alıp oraya çekilmeye kalktı. Evet son görüşmemizde bana söylediği buydu. Ben o zaman daha gazeteciliği bırakmamıştım. Hatta onun bir çiftliğe çekilme niyetini çalıştığım gazeteye de yazmıştım. Efendim? Demek sizi Tatlı Betüş hakkındaki herşey ilgilen-diriyor? Onunla ilgili her bilgiyi topluyorsunuz. En ayrıntılı küçük bilgileri bile? Bakın, buna çok sevindim. Çünkü ben... Kendimden söz etmeyeyim en iyisi... Bırakın rica ederim. Halanız olduğu için mi? Olabilir. Peki, size bu konuda yardım edebilirim. Çünkü nasıl olsa elimde bulunan bilgiler artık benim işime yaramayacak. Bişeyin değerli olması ona sahip olana göre değişir. Milyonlarca insan için hiçbir değer taşımayan, çöp kutusuna atılacak yazılı bir kâğıt parçası, onunla ilgili birisi için çok değerli olabilir, değil mi? Ben de bu gazete kesiklerini benim için çok değerli olduklarından yıllarca biriktirmiş, saklamıştım. İyi olursam mı? Yo, umutsuz filan değilim. İyi olsam da artık çalışmam ki... Çalışma gücüm yok.

Gazetelerde çıkan bütün yazılarımı keser, o kesikleri dosyalarda toplardım. Konularına göre gazete kesikleri ayrılmış, özel dosyalara konmuştur. Neden mi böyle yapardım? Şimdi anlatması oldukça uzun ve zor... Doğrusunu isterseniz, ben aslında romancı olmak istiyordum. Gazeteciliğe de buyüzden başladım, hayatı içinden, yakından tanımak için, roman malzemesi toplamak için. Ama gazeteciliğe bir başladım, bir

daha içinden çıkamadım. Gazetecilik hayatımda politikanın göbeğinde, parlamentonun kulislerinde bulundum, devlet adamlarının eşlerinin sır arkadaşı oldum, evlerine senli benli girer çıkardım, yüksek sosyete insanlarını bütün girdi çıktısıyla öğrendim. Bunlar, bir romancı için çok zengin, ilginç şeylerdir. Yani pekçok roman için malzeme topladım. Ama ne yazık ki, bunları derleyip toplayıp bir romanda canlandıramadım. Bilmem. Belki tembelliğimden belki yeteneksizliğimden belki de yaşadığım olaylar içinde kendimi yitirdim de ondan... Herneyse, geçti artık... Ama belki... Evet... İlerde olabilir... Niçin olmasın... İyileşirsem, kimbilir... Bişeyin değerini bilmek var ya, demin onu söylüyordum size, çok önemli. Bişeyin değerini anlamak ve bilmek. Benden başka hiçkimsenin değer vermeyeceği dosyalar dolusu yazılarım, gazete kesikleri var... Benden başkasının işine yaramayacağı için onlara kimse değer vermez. Halanız için bilgi topladığınıza göre, Tatlı Betüş için bendeki yazılar, kesikler sizin için değerlidir, değil mi? Veririm onları size. Hiç olmazsa ziyan olmazlar...

Yapmak isteyip de hiçbirini yapamadığım işlerden biri de yüksek sosyetenin romanını yazmaktı. Hatta, yüzünün uzunluğundan ötürü At Suratlı Bedri denilen, ömrünün yarısından çoğunu Avrupa'da geçirmiş bir mirasyedi vardı; o bana ikidebir, "Aman Ayseli, ne olur, şu yüksek sosyetenin tarihini yaz! Bu iğrençlikler romanla anlatılamaz," derdi. At Suratlı Bedri, kendisi de yüksek sosyeteden olduğu halde, çok bayağı bulduğu için İstanbul'un yüksek sosyetesine düşmandı. Buyüzden bana şöyle derdi: "Çirkef her yerde çirkeftir. Çirkefi kulenin tepesine yükseltince misk olmaz. Yüksek sosyeteden olanlar, asansörle toplumun en üst katına yükselmişler de neleri değışmiş? Sen bunları adlı adınca, yerli yerince, tarihi, günü, saatiyle yazacaksın ki o da tarih olur, tarih... Zarar yok, sen tek herşeyi yaz da, beni de yaz, rezil et, razıyım."

At Suratlı Bedri'nin İstanbul yüksek sosyetesine düşmanlığının nedeni Tatlı Betüş'tü. Tatlı Betüş'e deli gibi tutkundu. Size vereceğim gazete kesiklerinden okuyup anlayacaksınız ya, Tatlı Betüş alabildiğine cömert, verimli, gönül kırmaz bir güzel kadın olduğu halde, nedense bu At Suratlı Bedri'ye hiç yüz vermedi. Bedri de erişemediği ciğere pis diyen kedi gibi, hem

Istanbul yüksek sosyetesine düşman oldu, hem de Tatlı Betüş için uydurmadık yalan bırakmadı. Erkekler genellikle böyle oluyor. Kendilerine yüz vermeyen yada sonradan kendilerini bırakan kadınlara düşman olup iftira ediyorlar. Tatlı Betüş de iftiraya uğramış, iftiralara uğraya uğraya da, bir masal kadın haline gelmiştir. Daha tuhafı, onun için uydurulan bu iğrenç iftiralar kulağına geldiğinde hiç kızmazdı, aldırış bile etmezdi. Bu pisliklere bulanmaktan sapıkça bir zevk mi alırdı, yoksa kendisini bu iftira çamurlarının eteklerine bile sıçrayamayacağı kadar yükseklerde mi görürdü, anlayamazdım.

Betüş'le bu kadar ilgilenmem mi? Herşeyden önce arkadaşışmdı, seviyordum. Ayrıca... Ben, Betüş'ü merkez alarak, onun hayatının çevresinde yüksek sosyeteı anlatan bir roman yazmak istiyordum. Betüş, bu romanın çekirdeği olacaktı. Bu tasarımı gerçekleştirmek için de, Betüş'le ilgili her yazıyı gazetelerden kestim topladım, kendi yazılarımı da...

Son görüşmemizde bir çiftliğe çekilmek istediğini söylemişti. Durun, durun... Ben o dosyayı şimdi bulurum. En iyisi dosyayı bulayım da, onun için yazdığım o son yazıyı okuyalım. Şuralarda olacaktı... Dedim ya, son görüşmemizde karamsardı çok. Bulurum dosyayı şimdi... Çiftlikteki işçileri bile... Hah, buldum işte, bu dosya! Onun için son yazım bu, bir daha görüşemedik.

"Tatlı Betüş çok çekici film tekliflerini reddetti."

"Bulunduğu her toplulukta, güzelliği ve çekiciliğiyle gözleri ve dikkatleri üzerine çeken Tatlı Betüş son günlerde iki büyük film firmasından birden aldığı filmde başrolü oynama teklifini reddetmiştir. Özellikle son yıllarda başarılı filmler çıkarmış olan bir genç prodüktörün film teklifi, hiçbir yıldızın reddedemeyeceği kadar parlak olduğu halde, Tatlı Betüş buna da ilgi göstermemiştir.

Yüksek sosyetenin her yerde aranan kadını Tatlı Betüş, gençliğinin en olgun çağında olmasına rağmen, iyi sonuçlanmayan bazı hayat tecrübelerinden sonra, bilinmeyen ve açıklamadığı bazı nedenlerden ötürü, ani bir kararla kendi iç dünyasına çekilmiştir. 'İnsanları tanıdıkça hayvanları daha çok seviyorum' diyen Tatlı Betüş, kedi, köpek, papağan, kanarya, akvaryum balıkları gibi hayvanlarla dolu olan apartmanında

tek başına yaşarken, kendi deyişiyile, insanların arasındayken bulamadığı mutluluğu hayvanlar arasında bulmaktadır. Kedi-siyle köpeğinin ve kanaryasının dostluğu şimdi Betüş'ün tek mutluluğu olarak görünmektedir. Hele erkeklerin adlarını bile anmayı istemediğini söyleyen sosyetenin aranan kadını Tatlı Betüş yakında satın alacağı bir çiftliğe çekilip, orda insanlardan, özellikle kendisine âşık olduklarını söyleyecek erkeklerden uzak yaşamayı arzulamaktadır.”

İşte Betüş için son yazım bu. O görüşmemizden sonra bir daha görmedim. Onun için belki uzak biyerde bir çiftliğe çekilmiştir, diyorum. Hoş, bu istekler hep ütopya... Öyle bir hayata alışmış bir kadın, bir çiftlikte yalnızlığına gömülüp de hiç yaşayabilir mi? Sanmam...

Aa, tabii... dosyayı? Vereyim size, okursunuz hepsini... Yalnız bir ricam var; burda okuyun. O mu? O, bir gazete haberidir. Hayır, ben yazmamıştım. Betüş'le ilgili olduğu için, o haberi de kesip dosyaya koymuşum. Tatlı Betüş'ün nasıl bir cinayete kurban gittiğini yazıyor. Okuyun, okuyun!..

“Prenses Betül Feşavî'nin cesedi bir çuval içinde denizde bulundu”

Kim mi? Prenses Feşavî? Betül işte, halanız... Bir zamanlar bir Arap asilzadesiyle evlenmişti de prenses olmuştu. Feşavî o zamanki kocasının soyadıdır. Hatta Feşavî demezlerdi de, Feşafeş diye alay ederlerdi. Gazetecinin neden Betüş için Prenses Feşavî diye yazdığını bilmiyorum. Çünkü o zaman, Arap kocasından çoktan ayrılmıştı. Herhalde, ceset denizde bulunup da, Betüş'ün apartmanı aranırken gazetecinin eline Prenses Feşavî diye, Betül'ün eski bir kimliği geçmiş olacak. Betüş'ün adları pekçoktur. Okuyun haberi lütfen...

“Üç gün önce Boğaz'da, Bebek koyunda kıyıya vurmuş bir çuval içindeki çıplak kadın cesedinin sonunda teşhis edilerek Prenses Feşavî'nin cesedi olduğu anlaşılmıştır. Mısırlı iki prens ve bir Amerikalı petrol kralının eski eşi Türk asıllı ve yüksek sosyete de Tatlı Betüş diye bilinen Prenses Feşavî'nin ‘Kalkan Film Organize Bürosunun sahibi Besim Kalkan tarafından boğularak öldürüldüğü anlaşılmıştır. Yakından tanıyanların söylediğine göre Şişli'de küçük bir saraya benzettiği katında serbest bir hayat yaşayan Prenses Betül Feşavî'nin kaçakçılık

gibi birtakım gizli ve yasak işlerle uğraştığından şüphe edilmektedir. Prenses Betül Feşavî'nin kaatili emniyet müdürlüğünde suçunu itiraf etmiş, cinayet gecesini bütün ayrıntılarıyla anlatmıştır.

Amerika'da üç yıl kalan ve Hollywood'da verdiği seks partileriyle, ünlü artistlerin seks partilerini gölgede bırakan Prenses Feşavî'nin ölümü, kaatilin itiraflarına ve polisin verdiği bilgiye göre şöyle olmuştur:

Prenses Feşavî hayatta kimsesi kalmayınca, İstanbul'a gelerek satın aldığı katında yalnız yaşamaya başlamıştır. Lüks dairesindeki yatak odasının duvarları aynalarla kaplıdır. Burada pekçok seks partileri veren prenses, sinema yıldızı olmak hevesine de kapılmış, bu maksatla da, gazetede gördüğü bir ilan üzerine, Kalkan Film Organize Bürosuna başvurmuştur. Büronun sahibi, Besim Kalkan adındaki 22 yaşında, esmer, uzun boylu genç, prensesi bir filmde oynatmak için aracı olmuştur. Besim'le prenses arasındaki dostluk böylece başlayıp aylarca sürmüştür. Prenses, Besim'i sık sık evine çağırarak, geceyi onunla birlikte geçirmiş ve bu dostlukları karşılığında da Besim'e büyük paralar vermiştir.

Bir hafta önce, cumartesi gecesini Besim, bazı arkadaşlarıyla yine Prenses Feşavî'nin evine gitmiş, hep birlikte içip eğlenmişlerdir. Besim, arkadaşlarını gönderdikten sonra prensesle yalnız kalmış, tavanı bile aynalarla kaplı olan süslü yatak odasına geçmiştir. Emniyet müdürlüğünde, 'Artık ondan tiksiniyordum,' diyen Besim, yatak odasında prensesin hiç dinmeyen aşırı ve sürekli isteklerine karşılık verememiştir. Prenses üsteleyince ve 'Sen o biçim erkeksin!' diye erkeklik gücüyle alay edip kışkırtınca, Besim, 'sarhoşluğun da etkisiyle' onu itmiş, sonra sol kolunu boynuna dolayarak sıkıştırarak Prenses Feşavî soluksuz kalarak sevgilisi Besim Kalkan'ın kolları arasında can vermiştir.

Besim Kalkan, prenses son soluğunu verene kadar beklemiş, sonra da yarı çıplak cesedi karyolanın altına itip saklayarak, taşınması kolay eşyayı bir bavula doldurup evden çıkarmış, bunları tanıdığı pavyon kadınlarına satmıştır. Besim Kalkan, 'İlk zamanlar onun evinde düzenlediği çılgın seks partilerinden zevk almıştım. Ama sonunda ondan iğrenir olmuştum.

Onu artık istemiyordum. O gece içkinin de etkisiyle, onu, kendimi bilmediğim bir anda öldürdüm,' demiştir.

Çılgın prensesin hayatı:

Çocukluğu üzerine pek bişey bilinmeyen Betül, onbeş yaşına geldiği zaman İstanbul'da akrabası olduğu tahmin edilen bir ailenin yanında bulunmuş, ordan Kahire'ye giden sarışın, lepiska saçlı, lacivert gözlü Betül, Kral Faruk'un akrabası Prens İzzet Muhsin ile evlenmiş, fakat bu evlilik uzun sürmemiştir. Prens yine Kral Faruk'un akrabalarından Prens Hüseyin Feşavî ile de evlenip boşandıktan sonra Amerika'ya gitmiş, orda bir petrol kralıyla evlendikten sonra çılgın bir hayat sürmeye başlamıştır. Amerika'da, sosyetenin tanınmış simaları arasına giren prenses, sevdikleri tarafından terk edilince Paris'e gitmiş, orda da bir süre yaşadıkdan sonra, Bayan Döviz adıyla meşhur olup adı bazı kaçakçılık olaylarına karışmıştır. Ömrünün kalan bölümünü, özlemini duyduğu anayurdu olan Türkiye'de geçirmeye karar vermiş ve İstanbul'a gelerek yerleşmişti."

Tuhaf bişey... Halanızın ölmüş olduğunu öğrenince, sevinir gibi oldunuz. Bana mı öyle geliyor? Yoo, hayır, hiç yanılmam bu konuda. Evet, evet, sevindiniz. Anlıyorum anlıyorum sizi. Anadolu erkekleri hep böylesinizdir. Aile namuslarını temizlemek için öz anasını, öz kız kardeşini öldüren delikanlılar bile çıkar... Evet... Belli, siz de bir kanlı cinayetle aile namusunuz temizlendi diye... Kirlenen namuslar hep namusu kirletenin kanıyla temizlenir; yani pislikle yine o pislik temizleniyor. Üstelik siz bir üniversite öğrencisisiniz de, şaşıyorum size... Hayatınızda hiç görmediğiniz bir hala, kötü yola düşmüş, ailenizin namusunu kirlletmiş, sonra da bir cinayete kurban gitmiş. Aileniz kurtuldu, elbet sevinirsiniz.

Film çevirmesi için, o zamanki piyasanın en yüksek parası önüne konulan Betüş'ün, sonradan artist olmak için bir uydurma film organizasyon bürosuna başvurmasına ne dersiniz? Büyük bir karışıklık değil mi?

Okuduğum gazete haberinde doğrular da var elbet, ama çoğu yanlış, uydurma... Önce boşuna sevinmeyin, halanız ölmedi.

Belki de ölmüştür. Ama gazetenin yazdığı cinayete kurban giden kadın halanız değildi. Gazete haberi bu, inan olmaz

ki... Günün birinde bir gazetede, kendinizin bile bir cinayete kurban gittiğiniz haberini okuyabilirsiniz. Üstelik sizi öldüren de tutuklanmış, suçunu da itiraf etmiştir. Hem de katiliniz bitane olsa iyi, üç dört, gerekirse beş on katil birden sizi nasıl öldürdüklerini, boğduklarını, kesip parça parça sandığa koyup denize attıklarını anlatmışlardır. Bunlarda hiçbir olağanüstülük yoktur. Eğer sizi katil diye yakalar da, kendi kendinizin katili olduğunuzu size itiraf ettirirlerse, eh o zaman, olay biraz renklenir, olağanüstü olur. Bitek ölüye, istendiği kadar çok sayıda katil bulunabilmesi, geri kalmış memleketimizin polis işlerinde ne kadar ileri gittiğini gösterir.

Yakalanan katiller, kadını hep birlikte değil, ayrı ayrı yerlerde, başka başka zamanlarda, teker teker boğup öldürmüşlerdir. Polis de bunun mantığa, gerçeğe aykırı olduğunu bilir. Ama ne yapsın polis? Cinayeti işlediğini itiraf edenlerden birinin gerçek katil olmadığı, katilim diye hakikate aykırı beyanda bulunup polisi kandırdığı anlaşıncaya polis de başka bir katil daha bulmak zorunda kalır. Bunda şaşacak ne var, olağan işler... Cinayetin üstünden yıllar geçti, isteseler şimdi bile, halanızı o zaman kayıkta boğmuştunuz diye size itiraf ettirirler.

Bu olayla ilgili gazetelerde daha başka haberler de çıktı. Prenses Feşavî'nin intihar ettiği, morfinman olup kendisine fazla morfin iğnesi yaparak zehirlenip öldüğü, tarihî eşya kaçakçılarının öldürdüğü filan gibi...

Kuzum, yoksa siz ailenizin namusunu kirlettiği için halanızı öldürmeye mi İstanbul'a gelmiştiniz? Onun için mi Betüş'ü arıyorsunuz? Miras mı? Haaa, bir miras işi... Şimdi herşey aydınlandı. Öldüğü kesin olarak bilinse, akrabalar da mirası paylaşacaklar. Ölüp ölmediğini bilmiyorum. Ama kesip dosyama koyduğum gazete haberindeki cinayete kurban giden kadının Betüş olmadığı sonradan anlaşıldı. Betüş ortaya çıktığı için değil, boğulan kadının başka bir kadın olduğu anlaşıncaya, bir cesette iki kadın birden ölemeyeceğine göre, boğulan kadının Betüş değil, başkası olduğu anlaşıldı. Yakalanan katiller yalan söyleyerek polisi boşuna uğraştırmışlardı.

Gazetelerde o cinayete dair pekçok haber çıktığı halde, yalnız bu haberi kesip dosyama koymam mı? Bana çok ilginç gelmişti. Betüş'ün hayatı bakımından... Hele o Teksaslı petrol

kralıyla evli olduğu haberi. Ben o petrol kralını yakından tanırdım. Petrol kralı dedikleri adam, New York'un dışında bir benzin istasyonu kiralamıştı, hepsi bu, burda adamın adı petrol kralına çıktı. Üstelik adam, Teksaslı değil, Samsun'un Çarşamba ilçesindendi. Amerika'ya gidip yerleşmiş bir Türktü.

Hayır, hayır, bu cinayet haberi gazetede çıktıktan sonra Betüş'ü hiç görmedim: Şişli'deki o evini de bilmiyorum.

Betüş'le daha tanışmadan önce onun hakkında o kadar şaşırtıcı şeyler duymuştum ki... Bu söylentilerin hiçbirisi de güzel değildi. Onun için Betüş'ü sevmezdim. Ne gibi haberler mi? Çook... Mesela, çok yaşlı bir adamla parası için evlenmiş de, kocasıyla birlikteyken Betüş'ü adamın kızı sanırlarmış. Betüş de kocasının kızı sanmalarına sesini çıkarmazmış. Betüş'ün babası sandıkları kocasından, evlenmek için Betüş'ü istemeye giderlermiş. Adamın evde kalmış bir kızı varmış. Gelenler, "Kızınızı oğlumuzu istiyoruz," deyince, adam sevinir, o sevinçle, "Hayhay, peki, olur, evet..." dermiş. Kimisi Betüş'ün bunu, üvey kızıyla alay etmek için özellikle yaptığını, kimisi de kendisini mostralık diye gösterip üvey kızının evlenmesine yardım için iyiliğinden yaptığını söylerdi. Bu kocasından önceki evliliği daha bir rezalet. Kocasını şımarık bir oğlandı. Bir yaz günü onları kulübün plajında görmüştüm. Daha doğrusu Betüş kumsalda güneşleniyordu da, kocası sonradan yanına gelmişti. Betüş'e,

– Ooo may darling! Nerdesin ulan! dedi.

Aynen böyle. Bu türlü kabalıklardan, bayağılıklardan nefret ederim.

Daha o zamanlar Betüş'le tanışmıyorduk. Başkalarına, kim bu kadın diye sordum da, Tatlı Betüş olduğunu öğrendim.

Yüksek sosyete de onun pek çok lakabı vardır. Bir lakabı da Demirbaş Betül'dür. Neden bilir misiniz? Bir zaman Betül'ün bir erkek arkadaşı varmış, arkadaşı yada dostu, sevgilisi, her neyse... Bu adam bir pavyon işletiyormuş. Daha doğrusu işletemiyormuş da zarar ediyormuş. Betüş buna bir akıl vermiş, demiş ki: "Pavyonu kiraya ver!" İş yapmayan pavyonu kim kiralar?... Ama Betüş üstelemiş: "Senin neyine gerek, sen hele kiraya çıkar... Yalnız pavyonu devren kiralayacaksın, yani içindekilerle, içinde demirbaş olarak her ne varsa..." Betüş'ün

dediğini yapmışlar. Pavyonun demirbaşları arasında ne var, biliyor musunuz? Betüş de... Betüş de, pavyonun demirbaş eşyaları arasında devren kiralıyor. Tabii yeni kiracı zarar ediyor. Betüş'ün kocası ucuza geri alıyor pavyonunu. Haydi bir daha devren kiralık, ama Betüş de içinde... Tatlı Betüş için, bütün kocalarına, erkek arkadaşlarına para kazandırmıştır derler; evet ama, işte bu yollarla, buna benzer yollarla... Ben bunları duyduğum için hiç sevmezdim Betüş'ü. Uzaktan görür, selam bile vermezdim.

Betüş'ü yakından tanımadan önce, onu sevmem için çok sebepler vardı. Bakın birini anlatayım. O zamanlar, yüksek sosyete kadınlarının alıştıkları üç dört berber vardı. Bunlardan biri de Sotiri adında bir Rum berberdi. Sotiri'yi sosyete kadınları kapışırldı, onun müşterisi olmak, deyin ki, bir şerefti. Sürekli müşterisi olmayanları kabul etmezdi. Pek itibarlı birisi olursa bir hafta, on gün önceden randevu alınabilirdi, hem de araya tanıdıklarını aracı koyarak. Ama Sotiri de Sotiri'ydi, on parmağında on marifet. Paris'in güzellik enstitülerinin uzmanları yanında kaç para eder... Hem kuaför, hem güzellik uzmanı, hem daha neler... Çok da yakışıklı bir delikanlıydı üstelik, erkek güzeli... Yani yüksek sosyete kadınlarını çekmek için onda herşey vardı. Yalnız bir kötü huyu vardı, çok kırtırdı, kadınsıydı, kadından daha çok kadınsı... Onun cinsel sapık olduğunu herkes bilirdi. Hergün mü hergün, Sotiri'ye gidip masaj yaptıran, saçını yaptıran, pedikürünü, manikürünü yaptıran kadınlar vardı. Sotiri'nin saç yapması, bir parafın banyosu, bir masajı, inan ki bir küçük memur aylığı... Anlayın artık Sotiri'nin kazancını...

Ben de Sotiri'nin müşterisiydim. Onun salonunda konuşulanları gizli gizli not ederdim. Çünkü müşterisi olan kadınlar Sotiri'ye öylesine açılırlar, ona gizli kapaklı öyle şeyler anlatırlardı ki, bir kadın bunları kocasına bile söyleyemez. Oraya gelen bütün kadınlar Sotiri'yle içli dışlıydı. Sotiri de müşterilerine çok içten davranırdı, yada biz öyle sanırdık. Onun içtenliğine inanmalı mı, bilmem. Her kadın onu, yalnız kendisinin sırdaşı sanırdı. Bigün ona,

– Sotiri, dedim, kadınlara masaj yaparken neler duyuyorsun? Çok merak ediyorum.

– Bunu merak eden yalnız siz değilsiniz, dedi, bütün kadınlar merak eder, sorarlar...

Söyleyiş biçiminden ne demek istediğini anladığım için yüzüme ateş bastı. Bir kadının kendisine masaj yaparken bir erkeğin ne duyduğunu merak etmesi ne demektir? O erkeğin duymasını istediği bir duyguyu içinden geçiriyor, demektir. Çok zeki olan Sotiri, benim utandığımı görünce hemen aşırı kıvrımlarla, cilveli kadınlar gibi kırıtarak,

– Hiçbişey duymam, dedi, bilmem ki ben o duyguyu... Benim sizden ne farkım var...

Sonra ben başka bir kadından, Sotiri'nin gerçekte sapık olmadığını, ama özellikle sapıkmış gibi davrandığını öğrendim. Sapık görünmek, onun müşteri çekmek için bir numarasıymış. Çünkü kocalar, nasıl olsa o biçim erkekten karılarına hiçbir tehlike gelmez diye, karılarını gönül rahatlığıyla Sotiri'nin parmakları arasında masaj olmaya gönderiyorlarmış. Sotiri'nin müşterilerinin çokluğu bundan geliyormuş. Sotiri'nin kadın gibi boyanması, süslenmesi, kadından daha çok kadın olmaya çalışıp cilvelenmesi, kırıtmaları hep yalanmış. Şaştım, şaştım kaldım. Bana bunları anlatan kadın, cinsel sapık bir şarkıcının resimlerini kadınların yatak odasının duvarına asmalarına, kocalarının hiç ses çıkarmadığını, çünkü sapık olduğundan o şarkıcıdan bir tehlike gelmez diye düşündüklerini, başka herhangi bir erkeğin resmini karıları yatak odalarının duvarına asacak olsa, kıyametleri koparacaklarını anlattı. Bunların hepsi benim notlarımda vardır.

Bu Sotiri'nin salonunda otururken bigün, Betüş de geldi. Artık onu tanıyordum ama, selamlaşmıyor, konuşmuyordum. Salona girip, çok büyük bir felakete uğramış pozda kendini koltuğa attı. Salonda da, sekiz on kadın vardı. Sotiri, tıpkı bir kadın gibi davranışlarla Betüş'ü yanaklarından, dudaklarından öptükten sonra,

– Neyin var şekerim? diye sordu.

Betüş derin derin içini çekip,

– Ah, hiç sorma... dedi.

Bunun üzerine Sotiri onu avutabilmek için derdinin neler olabileceğini kendince sayıp dökmeye başladı. Yoksa falanca erkek arkadaşlarından mı ayrılmıştı? Yok canım, daha da

neler... Hiç onun için üzülmür müydü Betüş... Yoksa, filanca arkadaşı Betüş'ü bırakıp karısına döndü diye mi? Yok efendim, ne münasebet... Öyleyse mutlaka filancayla arasına bir başka kadın girmişti... Yok yok, o da değil...

Sotiri, erkekleri adlarıyla söylüyordu. Betüş'ün derdi bulmaca gibi olmuştu, ordaki kadınlar da bulmaya çalışıyorlardı. Şu olmasın, bu olmasın, o olmasın...

Sonunda Betüş, Sotiri'nin kulağına şeyler fısıldadı. Sotiri, büyük bir üzüntüyle,

– Yaa, vah vah... dedi.

Betüş,

– Ay aman bugün masaj yaptıramayacağım, onu haber vermeye geldim. Hadi bay bay, deyip gitti.

O gitti ama, biz orda oturan kadınlar meraklanıp çatlayacaklardık. Sotiri'ye soran sorana... Aman neymiş?

Sotiri,

– Zavallı Betüş, dedi, üzülmekte çok haklı... Günü, altı günü geçmiş hâlâ regl olmamış.

Ne müthiş şey... O anda kadınlığımdan utandım. Düşününüz, bir kadın berberine gidip, çok affedersiniz, aybaşı gününün altı gün geciktiğinden dolayı üzüntüsünü söyleyip rahatlıyor. Gebe kalmışmış. Yine kürtaç olacakmış...

Böyle bir kadını sevemezdim. Hatta ondan iğreniyordum...

Sonraları onunla dost olunca, Sotiri'ye söylediği o sözün yalan olduğunu anladım. Bigün çocuk doğurmaktan analıktan konuşuyorduk. Betüş birden duyulandı, ağlamaya başladı. Çocuğu çok sevdiğini, çocuğu olmasını çok istediğini söyledi. Ben de neden doğurmadığını sordum. Hiçbir zaman çocuğu olmayacağını, birçok kadınlık niteliklerinden yoksun olduğunu açıkladı. Öyle içli, duygulu anlattı ki benim de gözlerim doldu. Sotiri'ye, “altı gün geçti”ğini söylediği şey, onsekiz yaşından sonra Betüş'ün hayatında hiç yoktu. Erkekleri çıldırtacak kadar heryanından nerdeyse dişilik fıskıran, dişilik yansıyan bir güzel kadında kadınlık işlerinin olmaması ne şaşırtıcıydı, inanılmaz şey. Böyle olduğu halde Betüş niçin o yalanı berberinin kulağına söylemişti? Bunu bilmiyorum. Belki de berberin, kendisine gizli söylediği şeyi hemen herkese yayacağını biliyor, bunun için söylüyordu.

Kadın olarak bir yoksunluğunu böylece gizlemeye çalışıyordu. Belki de, kendi kişiliğinde bişeyleri aşılamak istiyordu. Tek başına kendini yüksek sosyete sanıp kendi kendini tekmelemek gibi bişey. Bişeyden, birilerinden intikam alır gibi.

Sonra bigün nasılsa bununla biyerde bulunmak zorunda kaldım. İşte o zaman Tatlı Betüş'ün tadına vardım. Bikere çok zeki kadın. Kadının hem güzeli, hem zekisi oldu mu—doğrusu pekazdır— ben bayılırım, erkeklerse ölür. Bizim birlikte olduğumuz o toplantıda, daha başkaları da vardı. Bir de çok namuslu geçinen, başkalarını da durmadan ahlaksızlıkla suçlayan bir kadın vardı aramızda. O kadının namus konusunda neden o kadar bağnaz olduğunu hepimiz biliyorduk. Çünkü onlar evlerinde kutsal üçgeni kurmuşlardı; yani karı, koca, aile dostu erkek... Üçü bir evde çok mutlu yaşıyorlardı. Kadının iki yaşında bir çocuğu vardı. O günkü topluluğumuzda, dediğim o bağnaz kadın, Betüş gibi adı kötüye çıkmış bir kadınla birlikte bulunmaktan çok tedirgin görünüyor, bunu da oradakilere açıkça belli ediyordu. Betüş de anlıyordu bunu ama hiç aldırmaz görünüyordu. Betüş, çocuğu sevmeye başladı:

— Aman ne şirin, ne güzel bebek bu... Güzel gözlerini annesinden almış, kulakları babasından... Ya burnu? Onu da Yalçın'dan almış...

Yalçın, kutsal üçgeni yapan aile dostu oğlan... Betüş bunu söyler söylemez, orda bir kahkaha koptu. Betüş'ü küçümseyen çocuğun annesi de domates gibi kızardı. Soğuk havayı gidermek için ordaki hanımlardan biri, çocuğun çok canlı, sağlıklı olduğunu söyleyince Betüş hemen,

— Aa, elbette sağlam olur, şirket malı ayol, bir kişinin gayreti başka, elbirliğiyle olan çocuk başka... dedi.

Siz bu şakaları kaba bulabilirsiniz. Ama Betüş'e yapılan kabalığın yanında hiçti. Pek hoşuma gitti.

Yine ordaki kadınlardan birinin anneliği üstüne konuşuluyordu. O kadın da kocasını Betüş'ten kıskandığı için onu durmadan çekiştiren biriydi. Betüş o kadının anneliğini övmeye başladı.

— Doğrusu çocuğunu çok iyi terbiye ediyor. Öyle her gittiği yere çocuğunu götürmez, evde bırakır. Geçenlerde biyerde,

birisi çocuğu kucağına aldı, çocuk her kimıldadıkça içinden çakıl çukul sesler geliyor. Hani yarı dolu kumbarayı kimıldattıkça içindeki paralar şingırdar, işte öyle... Doktora götürüp röntgene konulunca ne olduğu anlaşıldı. Annesi çocuğu her gittiği yere götürmüyor, evde bırakıyor ya, çocuk da ne bilsin, saksıların içine süs olsun diye konulmuş küçük çakılları ağzına alıp oynarken yutuyormuş. Her koştukça, eğilip kalktıkça içinde çakıl çukul eden, oğlanın karnındaki yuttuğu çakıllarmış. Böyle anneler şimdi parmakla gösteriliyor. Öyle anneler var ki, çocuğunu her gittiği yere götürüp çocuğun terbiyesini bozar...

Çok zalimdi Betüş... Bu çocuğun hiçbir zaman havagazından zehirlenmeyeceğini, çünkü annesi evde çocuğu yalnız bırakıp gittiğinde, çocuğun mutfaktaki havagazı musluğuyla oynayıp yavaş yavaş havagazına alıştığını söylüyordu.

O gün sevgimi kazanmıştı. O günlerde evli değildi. Ama durmadan evliliği övüyordu.

- Öyleyse neden evlenmiyorsunuz? diye sormuştum da,
- Boşanmamak için... demişti.

Betüş'le arkadaşlığımız böyle başladı. Arkadaş olduktan kısa bisüre sonra Kâzım adında biriyle evlendi. Ona sosyete de Sert Kâzım yada Erkek Kâzım derlerdi. Bay Bıyık diyenler de vardı. Çünkü uzun, yukarı kıvrık sivri uçlu bıyıklarını boyuna burardı. Adamın bıyıkları, suratının yarısını kaplardı.

Erkek Kâzım, kafasında tek saç teli olmadığı için, tüye, kıla çok düşkün bir adamdı. Saçsız cascavlak kafası, yer yer pembe benekli temriye beyazı lekeleriyle dolu, kıpkırmızı, pırıl pırıl bir deriyle kaplıydı. Kafasında saç olmadığından, geri kalan yerlerindeki tek kılı, tek tüyü ziyan etmek istemez, bir tüyü kopacak, bir kılı düşecek diye ödü patlardı. Kafasından başka yerlerindeki tüylerini kıllarını beslesin diye türlü yağlar, kremler, ilaçlar kullanırdı. Saçsızlığını, bıyıklarıyla gidermeye çalıştığı için, gözlerinin altına doğru, kimi zaman da kulak memelerine kadar sipsivri uçları uzanan gür bıyıklarına çok özenirdi. Gösterişe düşkündü, gösterişini de bıyıklarıyla yapardı. Erkek Kâzım, çok zavallıydı. Çünkü kendisinde olmayan şeyleri, başka şeyleriyle örtüp, varmış gibi göstermeye çalışıyordu. Durmadan erkeklik taslaması, terslenmesi de bundandı. Nasıl saçlarının yokluğunu gür bıyıklarıyla gidermeye

çalışıyorsa, kendisinde olmayan erkeklik gücünü, eksik olan yeteneğini de, durmadan erkeklik taslayarak, sert görünmeye çalışarak gidermeye, varmış gibi göstermeye çalışıyordu. Sosyete de hiçbir şey gizli kalmaz. Çünkü sosyete de herkes, kendi eksikliğini, başkasındaki eksiklikle kapamak istediğinden, birbirlerinin en gizli şeylerini, yataklarının içinde olanları bile öğrenmeye meraklıdırlar. Sert Kâzım'ın da güçsüz olduğunu, kocalık görevini yapamadığını, buyüzden de Betüş'ü daha çok kışkandığını herkes biliyordu. Alay etmek için ona Sert Kâzım, yada Erkek Kâzım derlerdi. O da kendisine böyle denildiğini bilir, bu lakabıyla övünür, durmadan namustan söz ederdi.

Tastamam aynı şey olmamakla birlikte, Erkek Kâzım'la Betüş arasında büyük bir benzerlik var. Ne gibi mi? Nedir, bilir misiniz? Psikolojik bir benzerlik. İkisi de, kendilerinde olmayan şeyi, hem de çok aşırı varmış gibi göstermeye çalışırdı. Birinin erkeklik gücü yoktu, durmadan erkeklik taslardı, öbürü dişilik fonksiyonlarından yoksundu, ama durmadan dişilik ispatına çalışır, ama başarırdı da... Gösterişte başarısız olduğu için Kâzım Beyin erkeklik, sertlik gösterilerini kimse yutmuyordu. Ama Betüş, gösterişinde başarılı olduğundan, erkekler arkasından koşuyorlardı. Erkek Kâzım, olmayan saçlarını bıyıklarıyla gidermeye çalışır, Betüş de olmayan dişilik gücünü, analık yeteneğinden yoksunluğunu, erkekleri aştan deli ederek, o erkekten öbür erkeğe koşarak, evli kadınların ellerinden kocalarını alarak müthiş bir dişiymiş gibi görünerek gizlemeye çalışırdı.

Yazmak isteyip de bitürlü yazamadığım yüksek sosyeteyi anlatacak romanıma, neden Tatlı Betüş'ü merkez olarak seçtiğimi sormuştunuz, değil mi? Ben de bunu anlatması zor demiştim. Bilmem şimdi anlatabildim mi, neden onu sosyete romanımın çekirdeği yapmak istediğimi... Romanımdaki olaylar, kişiler, hep Tatlı Betüş'ün çevresinde oluşup yaşayacaklardı.

Çok ilginç bir kadındı. En küçük dişilik zevki almadan, hiçbir kadınca duygu duymadan, erkeklerle oynayıp, oynaşp durmak... Onu, romanıma merkez yapmak isteyişim, yalnız bundan değil, daha başka nedenler de var elbet...

Yaaa, demek Erkek Kâzım'la tanıştınız? Yaşıyor ha... Bununamıştır öyleyse. Daha o zaman çok yaşlıydı. Nasıl? Demek anlattı size de Betüş'ün iskarpinlerinin altına tebeşirle imza attığını... Budala işte! Ayrıca öyle bir erkeğin karısını neden kıskandığı da anlaşılır şey değil. Adam erkek merkek değil, sapığın biri... Durmadan erkeklikten, sertlikten, namustan söz eder. O yuvaya çekilişini?.. Yaa, Reşit adında bir valesi vardı bunların. Betüş seslenirdi ona:

– Reşiiit, beyefendiyi yuvasına götür!

O palabıyıklı herif röntgenciydi, kendi karısını, yatak odasına açılmış özel delikten seyrederdi. Bunu da biliyor muydunuz? Öyle dikiz deliği olan yerde Erkek Kâzım'ın yatağı vardı. Oraya Betüş, yuva adını vermişti.

– Reşiiit, beyefendiyi yuvasına götür! diye seslenince, Reşit gelir, içkiden abuk sabuk konuşmaya başlayan Erkek Kâzım'ı kargatulumba edip sırtlar, yuvasına götürürdü.

Sonra Betüş kendi yatak odasına girer, lambasını söndürmeden soyunur yatar, kocası da dikiz deliğinden onu seyreder.

Tabii bunları anlatmazlar size. Herkes bütün alçaklığı Betüş'e yıkıp kendini temize çıkarıyor. Hoş Betüş de kendini aşağılamalarına aldırmaz etmezdi ya...

O pavyondaki striptiz rezaletini de duydunuz mu? Anlatayım, olur. Ben o zaman Betüş'le çok sıkı fıkıydım.

Hemen her gece birlikteydik. O günlerde Betüş'ün evine iki genç gelirdi sık sık... Dur bakayım, neydi adları... Hah, tamam, birinin adı Eşref, birininki Halit... Bir akşam benim yanımda Erkek Kâzım Bey, kıskançlık kavgası çıkardı. O iki üniversiteli çocuğu Betüş'ten kıskanıyor sözde... “Bir daha bu iki oğlan bu eve girmeyecek!” dedi. Betüş de, “Öyleyse sen kendine başka bir ev bul!” diye kestirip attı. Bunun üzerine kocası, “Ben de Erkek Kâzım'sam bu evde benim dediğim olur...” diye bağırdı. Betüş hiç sesini çıkarmadı. Adamın sözde kıskançlık kavgasının aslı neymiş, biliyor musunuz? Söyleyeyim de şaşın kalın. Herif sapık, röntgenci ya, ille Betüş'e, “Sen o iki oğlanla yatacaksın, ben de seni dikizleyeceğim,” diye baskı yaparmış. Betüş de, “Olmaz öyle rezalet!” deyince, sözde başkalarının yanında kıskançlık kavgasını çıkaracak da, namusunu kurtaracak.

O koca Erkek Kâzım,

– Sen bana ihanet ediyorsun, gör bak, ben de sana nasıl ihanet edeceğim, diyerek ağlayınca, Betüş de kendini tutamayıp güldü.

Betüş böyle bir herife neye mi katlanıyor? Ondan önce, siz, Betüş böyle adamla neden evlenmiş diye sorun. Bu Betüş benim tanıdığım en iyi yürekli insandı. Neden o rezaletlere katlandığını söyleyeyim. Erkek Kâzım'ın Pirâye adında bir kızı vardı, dünya güzeli desem yeri... Periş derdik. Betüş bu Periş'i çok severdi. Bütün amacı, Periş'i namuslu bir erkekle evlendirmektir. Neden bu kızın üstüne düştüğünü bilmiyorum. Periş çok güzeldi ama, ne kadar güzelse o kadar aptaldı. Ama Betüş'e çok düşküncüydü. Kızı bir evlendirse, Betüş orda bir dakika duruculardan değildi. İşte o Halit'le Eşref adındaki iki üniversiteli gençle de Periş yüzünden yakın olmuştu. Oğlanlardan biri Periş'le evlenir diye umuyordu. Periş'in kocasının, yüksek sosyeteden olmamasını istiyordu. Sonra mı? Sonrası... Hiçbir istediği olmadı. Kız aptal, oğlanlar dersin anasının gözü... Zavallı Betüş, büyük bir düş kırıklığına uğradı. O iki üniversiteli eve girip çıkmaya başladığından beri, evden öteberi eksiliyor, Betüş'ün paraları yok oluyor. Betüş, evdeki uşaktan kuşkulandı. Azkalsın Reşit'i kovacaktı. Sonra bigün Eşref'i evden mücevher çalarken suçüstü yakalamaz mı!.. Ya Halit? O da şantaj yapmaya kalkıştı, şantaj yapıp da para sızdıracak... Betüş ne düşünüyor onlar için, onlar ne yapıyor? Periş için, "Ben bu kızı yüksek sosyeteden kurtaracağım," der dururdu ama başaramadı.

Ben size Erkek Kâzım'ın intikamını anlatacaktım. Erkek Kâzım Betüş'e, "Ben de senden intikamımı alayım da gör, bak sana nasıl ihanet edeceğim..." demişti ya, biz o lafları ciddiye almamıştık. Unuttuk gitti. Kısa bisüre sonra Erkek Kâzım Bey bizi bir gece kulübüne davet etti. Orda çok güzel bir striptiz gösterisi varmış. Gittik. İçkilerimizi içtik. Birara Kâzım Bey masadan ayrıldı. O ayrıldıktan sonra da striptiz başladı.

Bence güzel bir gösteriydi, ama Betüş beğenmedi. Sabaha karşı kulüpten ayrılacağımız sırada Kâzım Bey yanımıza geldi. Betüş nereye gittiğini sormadı bile. Ben sordum. Miyopmuş

da yakından görebilmek için önde biyere gidip striptiz yapan artisti seyretmişti.

Bizi sık sık o gece kulübüne götürüyordu. Gitmek istemesek, yalvarır gibi üsteliyordu. Gidince de, tam striptiz başlayacakken yanımızdan ayrılıyor, striptiz bitince geliyordu. Artık o kulüpteki bütün gösterileri ezbere biliyorduk. Bir gece yine ordaydık. Striptizci soyunmaya başladı. Kız, en son, bacaklarının arasındaki boncuklu üçgeni de çıkarıp atmıştı ki, şangır şungur büyük bir gürültü oldu. Ben ilkin deprem oldu sandım. Bir de ne bakalım, kulübün barında ne kadar içki takımı, içki şişeleri, bardak, kadeh, kupa varsa hepsi yerde... İçkilerin durduğu raf devrilmiş. Şampanyalar, köpüklü şaraplar, biralar köpüre köpüre yerde akıyor. Rakı, votka, cin, likör, hepsi birbirine karışmış. Devrilen büyük rafın altından bir kafayla bir el uzanmış; cavlak kafanın iki yanından fışkırmış iki uzun bıyığın sivri uçları görünüyor. Erkek Kâzım Beyi sıyrık, bere içinde yerden kaldırdılar. Kâzım Bey, "İntikamımı aldım... İntikamımı aldım..." deyip duruyordu. Kulübün sahibi gelince, barmen, "Vallahi benim suçum yok," diye patronuna yalvarmaya başladı. Neymiş, anladınız mı? Erkek Kâzım Bey röntgenci ya... Barmene gidip, "Sana istediğin parayı vereyim, ama şu striptizci kadını şişelerin arkasından dikizleyeyim," demiş. Barmen de paraya dayanamamış, peki demiş. Biz o kulübe gittiğimiz her gece, Kâzım yanımızdan kalkıp striptizciyi şişeler arasından seyre gidermiş. O gece ya çok içmiş yada striptizden çok heyecanlanmış olmalı ki, paldır küldür şişelerin durduğu barın üzerine düşünce hep birlikte şangırtıyla yuvarlanmışlar.

Hemen eve döndük. Betüş hiç sesini çıkarmıyor. O sesini çıkarmadıkça Erkek Kâzım Bey büsbütün korkuyor. Sanki gerçekten ihanet etmiş gibi,

– Karıcığım affet, bir daha sana ihanet edersem istediğini yap bana! diye yalvarıyor.

Betüş,

– Hiç boşuna yalvarma, bundan sonra beni rüyada bile göremezsin. Ben sana Periş için katlanmıştım, o da... diye söylenerek, öyle bir sövdü ki, söyleyemem; çok söverdi.

Betüş'ün ağzını bozması yüksek sosyete çevrelerinde pek hoş karşılanırdı. Kendisine sövdüğü kimseler bile, tuhaf değil mi, memnun olurlardı. Neden mi hoşlanırlardı? Herhalde sürpriz olurdu da ondan... Kibar bir çevrede, kibar bir kadının yada kendini kibar olarak tanıtan bir kadının, birden küfeciler gibi sövmesi şaşırtıcıydı. Düşünün; çok kalabalık bir plaj, deniz kalabalık, kumsal tıklım tıklım... Bütün bu mayolu, yarıdan çok çıplak insanlar arasından, dinsel kılığı içinde bir papaz yada imam, ağır ağır yürüyüp geçiyor. Bu davranışta, gerçekte hiçbir komiklik yokken, yine de çıplaklarla papazın kılığı arasında karşıtlık gülünçtür; orda gülünç olan, tek kaldığı için papazdır. Tersine, kalabalık bir kiliseye, mayolla gelen insan gülünç olur.

Yüksek sosyetenin kibar yada sözde kibar insanların o kolalı davranışları, o ölçülü biçili sözleri, o ütülü gülümseyişleri arasında, Tatlı Betüş'ün birden patlayan küfürleri, büyük bir şaşırtmaca oluyor. Gülmemek elde değil... Yüksek sosyete insanlarına sevimli gelen de galiba bu olmadık, umulmadık durumun şaşırtıcılığı. Küçük çocukların, ağır küfürleri de bunun için sevimli gelir ya... Betüş'ün güzel dudaklarından dökülen, hayır, fışkıran en bayağı sövmelere de bunun için bayılırlardı.

Erkek Kâzım Bey araçlar koydu. Apartmanı üstüne yapayım, şu kadar para vereyim diye yalvardı. Betüş uçtu gitti.

Bence Betüş'ün en büyük yanılsı, Coşkun'la evlenmemiş olmasıdır. Coşkun, Betüş'ü Betüş olarak seviyordu; yani onu bilerek, gerçek kişiliğiyle tanıyarak. Coşkun mu? Bir mühendis, makine mühendisi... Betüş'ten bir çıkar ummuyordu. Betüş'le gününü gün etmek isteyen erkeklerden değildi. Çok seviyordu. Onunla evlenebilmek için ne kadar uğraştı. Ben de çok söyledim Betüş'e.

Hiç olacak iş mi, Coşkun'un evlenme teklif ettiği akşamın ertesi günü, sendika kurmaya kalktı.

Ne sendikası? Evet... Çok şaşılacak şey: Genelev Kadınları Sendikası... Düşünebiliyor musunuz; yüksek sosyetenin en seçkin, erkeklerinin arkasından koştuğu bir kadın genelev kadınlarının sendika kurmaları için uğraşıyor, onlara yardım ediyor, öneyak oluyor. Niçin mi? Yok canım, Coşkun

kendisiyle evlenmesin diye değil... Nasıl olsa Coşkun'a kesin cevabını vermişti; onunla evlenmeyecekti.

Neden halanızı, yazmak istediğim romanın baş kişisi yapmak istediğimi sorup duruyorsunuz ya... Bıçok nedenler söyledim. Biliyorum, hiçbirisi tam inandırıcı gelmedi size. Haklısınız. Ama söylediklerimin hepsinin de etkisi var Betüş'ü yazmak isteyişimde. Ama asıl neden, işte buydu; onun dinmeyen kini, sönmeyen hınç alma ateşi... Genelev Kadınları Sendikası kurmak isteyişi değil yalnız. Ama o da içinde... Tatlı Betüş'ün genelev kadınlarıyla ne ilgisi var? Hiç... Yüksek sosyeteden kadınlar, genelev sözünü bile ağızlarına almak istemezler, çekinirler, tiksiniirler, iğrenirler. Ama Betüş hiç umursamazdı böyle şeyleri, kendisi için çıkarılacak dedikoduları... Kendisini aşağılayarak yada öyle göstererek, kendisiyle birlikte bütün yüksek sosyetei çekip ta aşağılara indirmek, iyice aşağılamak istiyordu. Bana öyle gelirdi; sanki o tek başına bütün yüksek sosyetenin temsilcisiydi de, kendisi ne kadar aşağılanırsa, bütün sosyete de onunla birlikte aşağılanacakmış gibi... Onun için, toplumun kaymak tabakasından bir seçkin hanımefendi olduktan kısa süre sonra, elde ettiği herşeyi hiçe sayıp birden en bayağı yerlere inmesi bundandı. Yine toplumun en yukarılarına çıkabileceğine inanıyordu, güzelliği sürdükçe... Dengesizliğinden değildi yaptıkları, alay etmek, değer verilen boş şeyleri küçümsemek için belki... O yüksek denilen yere çıkmanın hiç de zor olmadığını anlatmaya mı çalışıyordu, bilmem ki... Ne olursa olsun, sıradan bir kadın değildi, benzeri olmayan, bambaşka bir kadındı.

Genelev kadınlarının sendika kurmak istediklerini, bunun için kurucuların valiye dilekçe verdiğini, eyleme geçtiklerini, o zamanki gazeteler yazmışlardı. Evet, vardır dosyamda o gazetelerden kesikler... O işin başında Betüş vardı. Genelev sermayelerini, sendika kurlmaları için kışkırtıyor, onlara akıl veriyor, onlara parayla avukat tutuyordu. Genelev Kadınları Sendikasının kurucuları, gazetecilere, Tatlı Betüş'ün ağızından, şöyle diyorlardı:

“Biz kazançlarımızdan devlete vergi veren namuslu insanlarız. İmamların, din görevlilerinin de aylıkları, bizim kazançlarımızla katkıda bulunup beslediğimiz devlet bütçesinden

verilir. Tüccar değiliz, memur sayılmayız. Bizden kazanç vergisi alındığına göre, biz zevk işçileri sayılıyoruz ki, en ağır işçilik bizimkidir. Haklarımızı almak, korumak, savunmak için sendika kurmak istiyoruz.”

Betüş, vücudunun da, ruhunun da her hücresi öfkeden kudurmuş, birilerine karşı sıkılmış bir hınç yumruğu olarak yaşıyordu. Birilerine karşı diyorum; çünkü Betüş kesin olarak hedefini bilemiyordu. Bunu bana söyledi bikere: “Ah, pisliğin fışkırdığı kaynağı bilsem...” demişti.

Neyi yakıp yıkıp yok etmeliydi ki intikamını alsın, hıncı dinsin? Kadın biçiminde bilenmiş bir hınç, bir kin alevi... Elinde olsaydı... Yani... Bilmem ki... Kim, ne nerdeydi, bilmiyordu... Yüksek sosyetenin sevmediği insanlarına kötülük etmesi, etmeye çalışması bundan... Betüş’ü çok derinden tanımayan onun bunca hınç dolu olduğunu, saçından tırnağına kin olduğunu hiç anlayamaz. Çünkü hep sevimli, güler yüzlü, alaycı... Ama nasıl alaycı... Ona Tatlı Betüş denilmesi hiç boşuna değil...

Bütün bunlar benim özel yorumlarım. Ben böyle gördüm onu. Buyüzden sevdim, buyüzden acıdım ona... Bunun için de romanımın baş kişisi yapmak istemiştim.

Coşkun’un kendisine gerçekten ihtiyacı olduğuna inansaydı, onunla evlenirdi. Ama aşk denilip de gerçekte aşk olmayan şeyden öyle yılmış, iğrenmişti ki, bence Coşkun’la buyüzden evlenmedi. Coşkun’un anılarını yazdığı defteri okursanız, daha iyi anlayacaksınız. Ben defterde yazılanların hepsini okumadım, nasıl olsa bigün okuyacağım diye... Size belki de, Betüş’ün kendisini değil, romanımda yazmak istediğim Betüş’ü anlattım.

Şimdi nerde mi? Coşkun mu? Çok yazık oldu. Bir trafik kazasında öldü. Gerçekten kaza mıydı? Sanmam... Bana kalırsa –şimdiye kadar kimseye söylemedim bunu– intihar etti derim. İntihar etmek için değil... Nasıl anlatmalı bilmem ki... O, kendi kendine suikast yaptı. Hah, şimdi buldum bunu, sizinle konuşurken... Eh doğrusu bu, kendine suikast hazırladı. Yaşamayı boşladı. Büsbütün Betüş yüzünden değildi belki de... Ama şurası kesin ki, Betüş onunla evlenseydi, –hadi intihar demeyelim– o trafik kazası olmaz, Coşkun da ölmezdi. Hayır, çarpışma değil... Arabasıyla yuvarlandı uçuruma bir

dönemeçte. Öyle hızlı sürmüş ki arabasını... Delilik değil de, uğruna yaşamaya değer bişey bulamamak, kendini hiçe saymak... Onun için intihar diyorum ya... Yoksa, onun ölümü, çok bayağılaşmış bir umutsuz aşk yüzünden intihar değildi. Yüzde yüz bir ölümle sonuçlanacak gibi arabasını ölümün üstüne son hızla sürerken bile, belki Coşkun ölmeyi hiç düşünmemişti. Ama yine de uğruna yaşayacağı bişeyi olmadığından, hiçbirşey için kendini yok etmek istedi. Anlatamadığımı biliyorum, çünkü ben de ne anlatmak istediğimi kesin olarak bilmiyorum. O dediğim romanımı yazabilseydim, o zaman daha iyi anlatabilirdim şimdi anlatmaya çalıştığım şeyi.

Kazadan sonra Coşkun dört gün yaşadı. İlk ziyaretine gidişimde Betüş'ü sordu. Çoktanberi Betüş'ü görmemiştim. İkinci ziyaretimde biraz daha iyi görünüyordu. Ama doktor yanında on dakikadan çok kalmamamı söyledi. Coşkun, bir günlük tuttuğunu, günlük defterini, geçirdiği trafik kazasından sonra yakmak istediğini, yataktan kalkmaya gücü olmadığından defterini yakamadığını anlattı. Günlük defterini Betüş'e verir miydim? Elbette. Hemşireyi çağırıp, kaza sırasında arabasında bulunup hastaneye getirilen el çantasını getirmesini rica etti. Hemşire çantayı getirdi. Çantadan defteri çıkarmamı istedi. Lacivert ciltli, büyükçe bir cep not defteriydi.

Ertesi gün ziyaretine gittiğimde komaya girmişti. Kapıda akrabaları bekleyordu. O gece ölmüş.

Kurtulsaydı, sakat, yarım bir adam olarak yaşayacaktı. Biz insanlar, ne olmadık şeyler düşünürüz. Eğer o kazadan sonra Coşkun kurtulup da sakat olarak yaşasaydı, Betüş onunla yüzde yüz evlenirdi. Çünkü Betüş'e ihtiyacı olacaktı. Çok iyi tanıdım Betüş'ü, yapardı bunu... Hayatı boyunca, kendisine gerçekten ihtiyacı olan, yardım edeceği, kendisini bütünüyle verebileceği birisini aradı durdu. Yarım, sakat kalmış Coşkun'la, hem de onu severek evlenirdi Betüş.

Romanımı yazabilseydim, hayatta olanları, gerçekleri, romanımda biraz değiştirecektim. Romanda Coşkun, bir trafik kazasında ölmeyecek, kendisiyle evlenmeyen Betüş'ün umutsuz aşkı yüzünden intihar edecek, ama ölümden sakat kalarak kurtulacaktı. Betüş koşup gelecek, Coşkun'la evlenecekti. Yani gerçekte olduğu gibi değil, tasarladığım gibi...

Betüş'ün de Coşkun'u sevdiğini sanıyorum. Sevdiği halde neden mi onunla evlenmedi? Sevdiğini biliyorum, ama neden evlenemediğini bilmiyorum. Buyüzden evlenmedi desem, benim özel yorumum olur. Coşkun'u sevdiği kesin. Hiç sevmese sık sık mezarına gider mi? Ne diye mezarına çiçek koysun sevmese?.. Ölmüş bir insan. Betüş kime yaranacak, kime hoş görünecek... Demek ki seviyordu. Kaç kere Betüş'ü, Coşkun'un mezarına çiçek koyarken görmüşler.

Coşkun'un ölümünden sonra bigün ben berberimdeyken Betüş de geldi, Coşkun'dan ikimiz de söz etmedik. İkimiz de o konunun açılmasından çekiniyorduk, yine de Coşkun'u düşünüyorduk, ama düşünmediğimiz şeylerden, şundan bundan konuştuk. Coşkun'un bende olan günlüğünden ona hiç söz etmedim. Amacım vermemek değildi, verecektim. Ama önce kendim okumak istiyordum. Belki yazacağım roman için, önemli şeyler bulurum içinde diye düşünüyordum. Betüş'ü berberde gördüğüm o güne kadar, vakit bulup da Coşkun'un anılarını okuyamamıştım. Nasıl olsa okuduktan sonra bigün Betüş'e verirdim. Öyle düşündüm. O günden sonra, bir kere de Betüş'ün evine gitmişim. İşte o gün, bir çiftlik alıp orada yalnız yaşamak istediğini söylemişti. O günden sonra bir daha Betüş'ü göremedim. Bir görene, yerini, ne yaptığını bilene de rastlamadım. Günlük bende kaldı. Yer yer okudum sonra... Ne temiz duygular, ne güzel... Tam benim tanıdığım Coşkun... O defter, tavan arasında eski kitapların, gereksiz eşyanın arasında duruyor. Geçen kış çatının tavanı çok aktı... Birara çıkıp bakmıştım, herşey sıırılsıklamdı, kitaplar ıslanmış... Söyledim ya, bişeyin değeri, o şeye değer veren olursa vardır. Anlıyorum, o günlük sizin için çok değerli. Artık benim işime yarayacağını sanmıyorum, hiç olmazsa siz alın saklayın. Halanızı görüncə ona verirsiniz...

Okursunuz elbet, okuyabilirsiniz. Yağmurdan, tozdan yazılar silinip bozulmuştur belki...

Önce dosyayı vereyim size de, burda okuyun. İçinde gazete kesikleri var. Her yazıda Tatlı Betüş'ün adını bulamazsınız. Çünkü sosyete de onun çok değişik adları vardır: Tatlı Betüş, Lokum Betül, Türk Lokumu, Gönül Kırmaz, Bayan Döviz, Taşbebek, Cömert Taze, Zarafet Elçimiz, Demirbaş Betül,

Sarışın Bombamız, Refakat Bayanı, daha bisürü... Bu adların birini gördünüz mü gazete kesiklerinde, anlayın ki onunla ilgili bir yazıdır, okuyun. Refakat Bayanı mı? Yurtdışı gezisine çıkacak işadamları, zengin erkekler, daha çok bekârlar, evliler de olur ya, yanlarına yardımcı, rehber, sekreter filan gibi, işlerini kolaylaştıracak, dil bilir, becerikli, güzel bir hanım arkadaş alırlar; İşte o hanımlara Refakat Bayanı denir. Tabii aylıkla... Refakat Bayanı, her işe yarayan kadındır. Aylığı çok yüksektir ama her işe yaradığından, yani iki üç kadının işini gördüğünden yine de ucuza gelir.

Buyrun dosyayı!

GAZETELERİN SOSYETE HABERLERİNDE TATLI BETÜŞ

Bayan Oy Sandığı

Dün Beşiktaş tramvay caddesinden gitmekte olan bir taksinin içinde geçen olay, bu sırada olaya tanık olan halkın takside bulunanlara saldırısına sebep olmuştur.

Dün, akşam saatlerinde, iki genç kadın, yanlarında bir erkek arkadaşları ve iki de Amerikan denizcisi, bir taksi tutarak Boğaz'a doğru gzmeye çıkmışlardır. Otomobil Beşiktaş'tan geçerken, iki genç kadının, taksi içinde, yanlarında erkeklerle birara öpüştüklerini görenler, arabayı durdurmuşlar ve durumu polise bildirmişlerdir. Polis ekibi olay yerine gelene kadar orda toplanan halk otomobili kuşatmıştır. Daha sonra iki kadın, yanlarında iki Amerikan denizcisi, bir de Türk erkeğiyle, arkalarına takılan yüzlerce kişinin yuhalamaları arasında karakola götürülmüşlerdir. Karakolun önünde toplanan halkı polis zorla dağıtmak isterken, Beşiktaş Karakolunun karşısındaki parkta olayın resmini çekmek isteyen gazetemiz foto muhabirinin görevini yapmasına engel olmak isteyen polis, muhabirimizi tartaklamıştır. İki genç ve güzel kadının polis karakolundan kocalarına telefon etmelerinden sonra, her ikisinin de önemli kişilerin eşleri olduklarının anlaşılması üzerine, birdenbire davranışı değişen polisin karakol önünde biriken halkı dağıtmaya çalıştığı, muhabirimizin de resim

çekmesine engel olduğu, olaydan sonra öğrenilmiştir. Orda bulunup da tanıyanların söylediğine göre kadınlardan biri seçimlerde bir partinin başarısını sağladığı için “Oy sandığı” diye tanınan yüksek sosyetenin seçkin hanımlarındandır. İki kadın, iki Amerikalı denizci ve öteki erkek, polisin yardımıyla taksiye bindirilerek, yuh diye bağırışan halkın arasından zorlukla kaçırılmış ve taksi Boğaz’a doğru uzaklaşmıştır.

Sosyete Haberleri: İki Kadın

Üç haftadanberi H. ve B. otelinin beş çaylarından eksik olmayan iki kadın var. İkisi de çok şık. Vizonları, astraganları son moda. Küpeleri, yüzükleri göz kamaştırıyor. Bu iki hanımdan biri sosyete de Dişi Panter, öbürü de Taşbebek diye tanınıyor. Her akşam aynı saatte Taşbebek otele son model kırmızı bir Buick arabayla Şişli yönünden, Dişi Panter de, bej bir Mercedes’le Taksim yönünden geliyorlar.

İkisi de yeşil gözlü olan hanımların hayat hikâyelerinde de gözlerinin rengi kadar benzerlik var. İkisinin de kocası ticaretle uğraşıyor. Evliliklerinde mutlu oldukları söylenemez. Genç yaşlarında ikisi de ağır bir hastalığa tutuldu. Dişi Panter kötürüm olmak tehlikesiyle karşılaştı. Sarışın Bebek’se, sık sık başka erkeklerle kocasının hiç de memnun olmayacağı durumlarda görülünce kendini kaybedip sinir bunalımları geçiriyor ve daha önce ne yaptığını, oraya nasıl geldiğini bilemiyordu. İkisini de Prof. Dr. İ. A. tedavi ediyordu. Doktorun tavsiyesiyle ikisi de İsviçre’ye, Zürih’te bir kliniğe gittiler.

Zürih’teki kliniğin bütün Avrupa yüksek sosyetesince çok iyi bilinen yakışıklı doktoru iki hanımın da hastalıklarının teşhisini pek çabuk koymuştu. Hanımlar kocalarıyla ruhen anlaşılmadıkları için rahatsızdır. Bunun anlaşılması için İsviçre’ye kadar gitmenin gereksiz olduğunu söyleyenler de çıktı. Çünkü, hastalığı ilk teşhis eden yine hastanın kendisiydi. Sarışın Bebek’in hemen her gece, “Sen benim ruhumu anlamıyorsun, kaba herif!” diye kocasına bağırıldığını, o semtte oturanlar sık sık duyarlardı. İsviçre’deki yakışıklı doktor, Taşbebek’in ne kadar haklı olduğunu bir kere de ruh

hekimi olarak doğruladı. İki hanıma da psikanaliz yapıldı. Günlerce yakışıklı doktora içlerini döktüler, bilinçaltılarını açıkladılar. Tedavi çok iyi sonuç verdi. Ruhlarındaki ağırlık kalkınca, kendilerini bir kuş kadar –tabii güzel bir kuş– özgür duyan iki kadın da yeniden dünyaya gelmiş gibi oldu. Hemen Türkiye'ye döndüler. Ruhsal anlaşmazlık yüzünden kocalarından kısa zamanda ayrılıp büsbütün rahata kavuştular ve yeni bir aşk için çöpsüz üzüm denilen hale geldiler. Şimdi, her iki hanım da büyük bir çabayla İsviçreli yakışıklı doktorun tavsiyesini yerine getirmeye çalışıyorlar. Ruhlarını açacak yerlere gidiyorlar, ruhlarını açacak erkek arkadaşlarla vakit geçiriyorlar, sıkıntıdan, üzüntüden kaçıyorlar. Yeniden evlenip evlenmeyecekleri sorulduğu zaman da, ancak ruhlarının anlaşabileceği bir erkekle karşılaşılırsa evlenmeyi düşünebileceklerini söylüyorlar.

Ruhları kocalarıyla anlaşamayan kadınlar için çok dikkate değer bir olay değil mi?

Ünlü Bir Yazarın Bir Gazetedeği Günlük Fıkrası

Bu kaçınıcı böyle? Yine Ankara'da yabancı bir dansözün sınır dışı ediyormuşuz. Neden? Striptizci kız, kodaman kocaları baştan çıkarıyormuş. Bakınız, gazete haberi nasıl veriyor:

Bundan üç dört ay önce memleketimize gelen bir yabancı striptizci kadın, hemen Ankara'ya gitmiş ve orda çok tanınmış şahsiyetlerle düşüp kalkmaya başlamıştır. Sonunda, Ankara yüksek sosyetesinden bazı hanımlar, kocalarının güzel striptizci tarafından baştan çıkarıldığını görünce, telaşa kapılmışlar ve ilgili makamlara birçok müracaatlarda bulunmuşlardır. Sonunda, durum incelenmiş ve kadının yurtdışı edilmesine karar verilmiştir.

Ankara'dan şehrimize gönderilen kadın, bir polis refakatinde uçağa bindirilerek sınır dışı edilecektir.

Yurdumuzda şunca koca yalnız baştan çıkmak değil, başka yerden bile çıkar da kimsenin kılı kıpırdamaz, ama kodamanlarımızın baştan çıkmasına hiç dayanamayız. Öyle anlaşılıyor ki, ağızları süt kokan bu masum kodaman kocalar,

– Aman bir yabancı dansöz gelsin de bizi baştan çıkarsın! diye kuyruğa girmiş, Allah Allah deyip duruyorlar.

Sayın kodamanların eşleri bayan kodamanlarsa,

– Vaay, ne demek olsun, bizim uslu uslu oturan kocacıklarmızı, yabanın n’idüğü belirsiz oyuncu kızları baştan çıkarsın ha!.. diye bayrağı açıyorlar.

Ne etsek, n’eylese de çok tanınmış “şahsiyet”lerimizin baştan çıkmalarını, o tertemiz ahlaklarının bozulmalarını önlesek? Bu kodamanlar, ağızlarında emzik, altlarında sübek, bebekler değil ki yabancı dansözlere karşı onları korumak için üzerlerinde “Beni öpmeyiniz!” yazılı mama önlüklerini göğüslerine takalım.

Zavallı önemli “şahsiyet”lerimiz, ne de çabuk baştan çıkıveriyorlar?

Sosyete Haberleri: Cinsel İsteği Kırbaçlamak

Son yıllarda zarafet elçimiz olarak bizi yabancılara tanıtmakta büyük başarı kazanmış olan sosyetemizin çok güzel bir hanımı çarşamba geceleri salonunda düzenlediği toplantılarda sosyetenin yeni yetişen kızlarına başarı yolları için dersler vermektedir. Zarafet elçimizin geçen çarşamba gecesi konuklarına verdiği ders, kokuların cinsel isteği kırbaçlaması üzerineydi. Büyük bir ilgiyle dinlenen konuşmasında zarafet elçimiz, kendisini merakla dinleyenlere şunları söyledi:

“Cinsel isteği kıskırtmakta kokuların etkisi büyüktür. Ama ne yazık ki, kadınlarımızın çoğu güzel kokuları nasıl kullanacaklarını bilmiyorlar. Kimi kadınlar, esansı, vücudun yaydığı kötü kokuları bastırmak için kullanırlar. Böyle olunca, en güzel kokulu esanslar bile, dayanılmaz bir koku karışımı olur. Oysa esanslar, temiz bir vücuda hazırlanmıştır ve ancak böyle kullanılırsa erkeklerin cinsel isteklerini kırbaçlayabilir.

Saçlara esans sürmekse çok yanlıştır. Esansın sürüleceği yerler, yalnızca koltuk altları ve kulak arkalarıdır. Esansı çok sürmek de yanlıştır.

Her kadının kendine özgü bir esansı olmalıdır. Esans seçmek çok önemlidir. Erkekler, daha kokusundan kadını

görmeden karanlıkta bile tanımalıdırlar. Medeni durumunu yada eşini, aşk arkadaşını değiştirmek isteyen hanımlar kokularını da değiştirmelidirler. Esans sürmek, karşınızdakini kokuya boğmak demek değil, hafif ve ustalıkla sürünerek onun duygularını kışkırtmaktır.

Zevk sahibi her kadın, Andre Cerf'in şu sözlerini, tuvalet aynalarının üzerine yazmalıdır: 'Esans kötü kokuları bastırmak, örtmek için değil, var olan çekiciliği bir kat daha artırmak içindir.'

Zarafet elçimizin evinde yapılan çarşamba gecesi toplantılarına gelenlerin sayısı gittikçe artmaktadır.

Sosyete Haberleri: Krupp Haftası

Bu ara İstanbul, kralların prenslerin, ünlü artistlerin, milyonierlerin uğrak yeri oldu. Buyüzden İstanbul'un yüksek sosyetesini her hafta başka bir önemli kişinin şerefine yaşadı. Yüksek sosyetenin son misafiri de çelik kralı Krupp oldu. İki haftadanberi kulaklarımız Krupp'la dolup taşı. Alfred Krupp'un çok yakışıklı olduğunda birleşen gazetelerin sosyete haberleri yazarlarının düşüncesine katılmıyoruz. Yüksek sosyetemizin erkek eksperisi olduğunda hiç kuşku olmayan turizm meclisimiz Türk Lokumu da, genç Krupp'u görünce düş kırıklığına uğramış ve geçen haftanın misafiri çelik kralının yüzünün, kurnaz bir tilkininkine benzediğini söylemiştir.

Geldiği gündenberi, onuruna verilen ziyafetlerden sıkıldığı belli eden çelik kralına verilen şölenler sonsuzdu. Valinin ziyafetinden sonra bir ünlü işadamımızın Küçükçamlıca'daki köşkünde verilen ziyafette, Alfred Krupp İstanbul'da ilk olarak ençok ilgiyi, daveti veren işadamımızın eşi Türk Lokumu'na göstermişse de, Krupp hakkındaki düşüncesini yazdığımız Türk Lokumu, geçen hafta şehrimizden ayrılan prensi hâlâ unutamadığını belli etmiştir. Bu ziyafete davetlilerin smokinle gelmiş olmalarına rağmen, Türk Lokumu'nun çabasıyla çok içten bir hava yaratılmıştı.

Sosyete Haberleri: Artırmayla Öpücük

Üç ay önce Life dergisinin kapak kızı olan çok güzel bir Skandinav kıızı cuma gecesi, Ç. otelindeki Kimsesiz Çocukları Kurtarma Derneğinin balosunda açık artırmaya çıkarıldı. Bu açık artırma, kızın bütünü için değil, yalnızca yanakları içindi. Beyler arasında en yüksek fiyatı veren kıızı bir kerecik öpecekti. Beşyüz liradan başlayan artırma ne yazık ki onbin lirayı aşmadı. Ençok artıran V. O. güzel Skandinav kızının sağlıklı ve pembe yanaklarından iki kere öptü.

Derneğin daha çok kazanması için baloyu düzenleyenler, Tatlı Betüş'ün öpücüğünü de artırmaya çıkardılar. Bu ikinci artırma, Skandinav güzeliyle bizim güzelimiz arasında bir yarışma havası aldı. Tatlı Betüş'ün eşi başlangıçta artırmaya hararetle katıldıysa da sonra nedense vazgeçti. Ordaki yorumculara göre, Tatlı Betüş'ün eşi değerli işadamımız Abuş, "Ben nasıl olsa her zaman öpüyorum..." diye düşünüp, artırmadan vazgeçmiş olacaktı. Artırma kırkbin lirayı geçti ve Betüş'ün öpücüğüyle o gece derneğe iyice bir gelir sağlanmış oldu. Ne var ki, son artırmayı yükselten, ilk anlaşmayı bozarak, yanaklarından değil, Betüş'ü dudaklarından öperek geceyi neşelendirdi.

Dedikodu

Sosyetemizin Gönül Kırmaz kadını olarak tanınan bir hanım, doktorunun Yalova Kaplıcalarının güzelliği artırdığını söylemesi üzerine, eşini İstanbul'daki evinde bırakıp Yalova otelinde kalmaya başlamıştır. Gönül Kırmaz'ın güzelliğini Yalova Kaplıcalarının mı, yoksa oteldeki orkestra kemancısının mı artırdığı son günlerin ençok konuşulan konusu olmuştur. Güzelliği gittikçe artan Gönül Kırmaz'ın neşesi de artmaktadır. Evde yalnız kalmaktan memnun görünen, daha doğrusu yalnızlığını en güzel biçimde değerlendirmenin yolunu bulmuş olan Gönül Kırmaz'ın kocası, her gece Yalova'daki oteldeki karısına telefon ederek, "Tedaviye devam karıcığım!" diye öğüt vermektedir.

Sosyete Haberleri: Sa Rengi

Her yeni gönöl macerasına atılırken saçlarının rengini de değiştiren Lokum Betöl'ün son günlerde saçlarını koyu siyaha boyatmış olmasından sonra, lokumdan çok çikolataya benzediği söylenmektedir. Lokum Betöl'ün saçlarını siyaha boyatması ençok Cins Bekir için sürpriz olmuştur. Cins Bekir, içtiği kahve fincanından falına bakan sosyetenin ünlü falcısının, “Sen gönlünü siyah saçlı bir kadına kaptırmışsın,” demesine gülmüşse de, saçlarını siyaha boyattığından haberi olmadığından, biraz sonra Lokum Betöl'ü simsiyah saçlı olarak karşısında görünce falın çıkmasına çok şaşmıştır.

Yararlı Bir İstatistik

New York (AA) – New York'ta bulunan büyük bir saç boyası fabrikasının yaptığı istatistikten aldığı sonuca göre, kadınların çoğu yeni bir maceraya atılmak için saçlarının rengini değiştirmektedirler.

Not – Bugün Tatlı Betüş'e, niçin saçlarının rengini değiştirdiğini sormuştum da, “ünkü medeni halimi değiştireceğim,” demişti. şu Tatlı Betüş, müthiş bir kadın... Gerçekten de kısa süre sonra soyadını değiştirmişti.

Sosyete Haberleri: Yeniden Âşık

Sosyetenin medeni hal değiştirme rekorunu elinde tutan Cömert Taze'sine ayrıldığı kocaları, eskisinden daha çok âşık olduklarını söylüyorlarmış. Cömert Taze'nin bu konudaki açıklamasına göre, bir kadının yeni bir kocayla evlenmesi yada evleneceği haberlerinin çıkması, eski kocasının aşkını yeniden canlandırmakta ve kırbalayarak artırmaktadır.

Böylece, Cömert Taze'nin onbeş gün önce ikinci kez ayrıldığı İstanbul Barosunun şık ve yakışıklı avukatlarından olan sabık eşinin neden yeniden Cömert Taze'nin arkasından koştuğu anlaşılmaktadır.

Cömert Taze'nin bir sosyete toplantısındaki tavsiyesine göre, eşler her an tetikte durmalı, daha ayrılmadan ve araları açılmadan bir sonraki eş adayını hazırlayarak ayrılmakta ön almalıdır. Çünkü eşlerden, hangisi önce ayrılırsa aşkı da o kazanmış.

Sosyetede Skandal

Ankara, 2 (Özel muhabirimizden) – Son yıllarda kentimizde görülen en garip skandal dün gece olmuş, yüksek sosyetede Refakat Bayanı diye bilinen bir hanım bir Amerikalı zenciyle zina halindeyken yakalanmıştır.

İstanbul yüksek sosyetesinin tatlılığı dillere destan güzellerinden olan Refakat Bayanı başkentimizin ileri gelenlerinden biriyle evlendikten sonra kış aylarını Ankara'da geçirmektedir.

Bahçelievler semtinde oturan Refakat Bayanı'nın bisüredenberi Kocatepe'deki bir Amerikalı zencinin evine gittiğini öğrenen kocası, emniyet müdürlüğü ikinci şubeye başvurarak karısının verdiği adreste zina yaptığını bildirmiştir. Bu ihbar üzerine verilen adresteki eve baskın yapan ahlak zabıtası memurları, zenciye yalnız ve çıplak olarak bulmuşlardır. Ancak Amerikalı zencinin direnmesine rağmen evin içinde araştırmalar ilerleyince, Refakat Bayanı yatak odasındaki gardırobun içinden çıırılıplak bir durumda çıkarılmıştır.

Polis cipiyle götürülürken, Refakat Bayanı kocasıyla tartışmaya tutuşmuş, kocası, ençok bir zenciyle aldatmış olduğu için karısına kızdığını, ırkçı olmadığını, ama yine de karısının zenciyle ihanetinin haysiyetine dokunduğunu söylemiştir. Yol boyunca arabada süren bu tartışma, memurların şaşkın bakışları altında tatlıya bağlanmıştır. Koca, "içtimai mevki"ni düşünerek bu işin örtbas edilmesini karısından rica etmiş, bundan sonra barışmışlardır. Refakat Bayanı'nın eşi, Amerikalı zenci aleyhine yüzbin liralık tazminat davası açmıştır.

Aşk ve Spor

Geçtiğimiz çarşamba gecesi Sarışın Bomba'nın evinde, aşk yapmanın, at binmek, kayak yapmak, araba kullanmak gibi

bir spor olup olmadığı uzun uzun tartışılmış, ama kesin bir sonuca varılamamıştır. Aşkın spor olduğu sonucuna varılırsa, eşlerin birbirlerine ihaneti diye bişey kalmayacaktır. Çünkü evlilik profesyonel bir spor, ihanetse aynı sporun amatörcesi sayılacaktır.

COŞKUN BAŞPINAR'IN ANI DEFTERİNDEN:

17 Mart 19...

Kader ağlarını örüyor... Bu üç kelimelik cümleyle bir zamanlar, arkadaşlarımı alaya alırdım. Yatılı lisedeyken, konuştukları ilk kıza âşık olan arkadaşlarım da anı defterlerine böyle yazarlardı: Kader ağlarını örüyor...

Yuvaları bozuldukça yeniden ağ kuran örümcekler gibi, onların kaderi de öyle yüzsüzdü ki, yıllardanberi onlara kimbilir daha kaç kere ağ kurmuştur. Okula dönüş akşamlarında, şapşallaşmalarından bir kıza tutulduklarını anladığım arkadaşlarımla, “Yine kader ağlarını örüyor,” diye alay ederdim. Aradan yıllar geçti. Ya tembelliğimden, ya beceriksizliğimden benim kaderim bitürlü ağlarını örmedi. Evet, bugüne kadar... Ama bugün? Bambaşka bigün; çünkü benim için de kader ağlarını örüyor...

İki hafta kadar önce Zeki'nin yazıhanesine uğramıştım. Yazıhane öyle kalabalıktı ki, şaşırdım. Ama hepsi de kadındı. Zeki, yabancı bir firmanın burdaki yer döşeme malzemesi temsilcisi olduğuna göre, bu kadınlar müşterisi olamazdı.

Orda çalışan birine, kadınların neden doluştuklarını sordum. Delikanlı iki kolunu iki yana açıp, dudaklarını da büzerek gülümsemekle yetindi. Sorumu başka bir memur, “Sekreterine sorun!” diye cevaplandırdı. Zeki'nin sekreterinin oda kapısı açıktı. Kız daktilo yazıyordu. Ben sekreterin odasına girmeden, Zeki, iki kadınla birlikte odasından çıktı kızgın kızgın sekreterine, “Söyleyin hepsine,” dedi, “tamam, istemiyorum. Bundan sonra gelenlere de, alındı dersiniz.”

Beni gördü. Başı derde girmiş bir insanın dostundan yardım ister haliyle koluma girip beni odasına soktu. “Ne oluyor

böyle?” dedim. Masanın üstündeki gazeteyi önüme uzatıp bir ilan gösterdi. İlanda aşağı yukarı şöyle bişey yazıyordu:

“Bir işadama özel arabasıyla Avrupa gezisine çıkacağından, iki aylık gezisi için kendisine 25-30 yaş arasında refakat arkadaşı bir bayan aramaktadır. Gezi süresince bütün masrafları karşılanacaktır. Resimli müracaat edilmesi. Adres...”

“Gördün ya, bu insanlar daha okuduklarını bile anlamıyorlar. Sanki biz onlara resminizi gönderin dememişiz, gazetede ilanı okur okumaz, hemen koşun, başıma gelin demişiz. Ben bir kişi Avrupa’ya gideceğim yahu, yanımda kaç karı birden götürüyüm? Hadi Müslümanız deyip dört karı götürelim, kırk karı birden götürülür mü? Ulan ben karı tüccarı mıyım be!..”

Böyle bağırıp hızını alamayınca, suratını pencereye dönüp, sanki kadınlar karşısındaymış gibi onlara bağırmaya başladı.

“Önce resmini gönder, resminiii! Bakalım beğenecek miyiz? Anam yerinde karısın ulan... Bu yaşta refakat bayanı olmaya utanmıyor musun? Tuh!.. Üstelik İngilizce de bilmiyorsun. Ne işime yararsın benim? Ben seni herkesin önüne mostralık diye mi çıkaracağım?..”

Karşısında olmayan kadınlara böyle bağırmasından bir sinir bunalımı geçirmekte olduğunu anladım.

İki aylık çocuğunu bırakıp, hatta biriktirdiği bikaç yüz lirasını da üste verip, yol arkadaşı olmak için yalvaranlar, gelenlerin içlerinde torun sahibi kadınlar bile varmış.

Yatıştırmak için, “Kolay değil, geçim sıkıntısından, darlıktan, pahalılıktan, işsizlikten herkes ne yapacağını şaşırmış,” dedim.

“Zaten siz solcular her fırsattan yararlanıp düşmanlık tohumları ekersiniz,” dedi. Akli başında olmadığı için bundan başka saçma bişey de söyleyebilirdi. “Resim gönderen olmadı mı?” diye sordum. Kapı arkasında yere yığılmış zarfları gösterdi.

“Senden bir ricam var. Sen bana İngilizce olarak, refakat bayanı aranıyor diye bir ilan yazsana... Hiç olmazsa, İngilizceyi anlayanlar az olduğundan gelenler de az olur,” dedi.

Yazdım ilanı:

“Fluent speaking English attractive female traveling partner required for bilmem ne... P.K. filan.”

İlanı sekreterine verdi, gazetelere gönderilmesini söyledi. İlandaki “for bilmem ne” yerine, adresin yazılacağını söylemek aklıma bile gelmedi. Artık o kadarını bilirler diye düşündüm. İyi ki posta kutusunu yazdık. Gazetede ilan yarı İngilizce, yarı Türkçe olarak “for bilmem ne” diye çıktı.

Kendi elimle yazdığım bu ilanla, kaderin bana ağlarını örmeye başlayacağını nasıl bilebilirdim?

Zeki, dört beş kadından mektup almış. Ben yazıhanesine gittiğimde, adaylardan biriyle telefonda konuşup randevulaştığını, saatine bakıp az sonra kadının geleceğini söyledi. Kalkmak için davrandım. Benim de kalıp gelecek kadını görmemi istedi. O sırada sekreter, randevusu olan hanımın geldiğini söyledi.

Kapıdan bir alev girdi sanki... “Ben Betül...” diye bir ses. O ses odanın içinde korkunç bir fırtına estirdi; dışardaki fırtınayla pencere açılıp kanadı çarpmış, içeri dolan rüzgâr, kâğıt, kitap, dosya, odanın içinde her ne varsa, hepsini uçurup savurmuş, birbirine katmış gibi...

“Ben Betül...” diye o yumuşacık sesin içimde estirdiği fırtınasından başım döndü.

Şu Zeki ne şanslı... Şans da değil, para... Kışkandım Zeki’yi.

“İlanınız pek hoş... Öyle güldüm ki... Bütün dostlarıma da gösterdim. Rikvayrd for bilmem ne... Hârika espri... Ne buluş! Bayıldım... Öyle bir ilan vermeseydiniz, gelmezdim... Espirili bir insanla yol arkadaşlığı güzel geçer diye düşündüm.”

Espri mi Hangi espri? Bizim Zeki, gülmesini bile bilmez.

Kadının sözleri üzerine Zeki öyle kasıldı, öyle kasıldı, ben de artık, “Espri değil efendim, bir yanlışlık...” diyemedim.

Ya hiç makyajsızdı yada makyajsız izlenimi verecek kadar ustaca makyaj yapmıştı. O kadar sade giyinmiş ki sadeliği içinde çok daha çekici olmuş. Süründüğü çok hafif kokuyu ilk onda duyuyordum. Üstelik, konuştukça çekiciliği de, güzelliği de artan kadınlardan... Fransızca, İngilizce bildiğini de söyleyince büsbütün beni şaşırttı.

Onların yalnız kalıp konuşabilmeleri için viskimi içtikten sonra, isim var diye ayrıldım. Başıma tokmakla vurulmuş,

bayılmışım, ne kadar baygın yattığımı bilmeden ayılmışım gibi, dünyayı yeniden görüyorum; öyle bir hoş, tatlı sarhoşluk içindeyim...

Bikaç gün sonra Büyükkada'ya amcama giderken onu vapurda gördüm. Yanında çok şık, yaşlı bir erkek vardı, babasıdır diye düşündüm. O da gördü. Uzaktan gülümseyerek selam verince, beni hatırladığına sevindim. İçime sıcak sıcak... (Yağmurdan yazılar okunamıyor.)

O gece Zeki'nin evine telefon ettim. O sabah Avrupa'ya gittiğini öğrendim. Demek, başka bir yol arkadaşısı bulmuştu. (Okunamıyor.)

Cumartesi gecesi, amcamın kızının düğününe gitmiştim. Ah, ah yine ah... Ne kadar ah etsem yine de az... Kör müydüm, nasıl oldu da onu ancak geceyarısına doğru görebildim. (Çok sararmış olduğundan yazılar okunamıyor.)

"Bana bir iyilik eder misiniz?" dedi. "Emredersiniz," dedim. "Rica etsem, beni evime bırakır mısınız? Burda çok sıkıldım da..." dedi. "Elbette," dedim. Düğüne birlikte geldiği gruptakilere veda etti.

Küçük arabama bindik. Yolda bikaç kere, "Sizi yordum..." gibi sözler söyledi. Nişantaşı'ndaki apartmanına getirdim. Asansörle katına çıktık. Kapının zilini çaldı. Ayrılmak için izin isteyecekken, "Buyurmaz mısınız, bir çay içelim..." dedi.

Kapıyı orta yaşlı bir kadın açtı. Sonradan hizmetçisi olduğunu öğrendim.

(Su lekelerinden okunamıyor.)

Sabaha karşıydı. Kendi kendime odamda dans ettim. İçimden bağıra bağıra şarkı söylemek geliyordu. Atlayıp sıçradım. Sanki baletmişim gibi...

Kader ağlarını örüyor.

18 Mart 19...

Dün gece tiyatroya gittik. "Ölümü Yaşamak" adlı bir oyun seyrettik. Bütün oyuncular iyiydi. Ama başoyuncu kadın, olağanüstü başarı gösterdi.

Yan yana oturuyorduk ama iki koltukta oturan tek kişi gibiydik. Sinemada, tiyatrodan hep böyle oturuyoruz. Kollarımız, birbirimize değen ellerimizden, parmaklarımızdan,

kollarımızdan, dirseklerimizden, ikimizin birden damarlarımızdan geçip dolanıyor sanki... Onun kanının sıcaklığını kendimde duyuyorum.

İlk sevdiğim kadın. Öncekiler, o zamanlar daha sevmenin ne olduğunu bilmediğimden sevmenin taklidiymiş.

Oyunun ikinci yarısında ağlamaya başladı. Dirseği, kolumun üzerindeydi. Ağlamasını, koluma dayalı dirseğinin sarsıntılarından ölçüyordum. Ben de ağladım, ona belli etmemeye çalışarak... Bu oyunu yalnız seyredeydim, yine ağlar mıydım, yoksa onun duygululuğu mu bana geçmişti? Yalnızken de ağlardım, ama bu kadar değil...

Oyun bitene kadar ağladı. Gözyaşlarıyla gözümde daha da çok yüceldi, arındı... Bitürlü yüreklenip de soramadığım, ama için için kıskandığım benden önceki geçmişi, her nasıl olursa olsun, gözyaşlarıyla akıp, silinip, arınıp gitmişti. Artık o hiç el değmemiş olarak pırıl pırıl benimdi. Hepimizin yaptığı gibi, o da gözyaşlarıyla kendi kendini yıkadı, arıttı.

Ağlayarak tiyatrodan çıktık. Daha az kalabalık diye bir arka sokağa saptık. Susuşunu yadırgadım. En sevdiğim yanlarından biri, her zaman konuşacak güzel şeyler bulup durmadan konuşmasıydı. İçin için hâlâ ağlamaktaydı. Gözyaşlarının arıtamayacağı geçmişin hiçbir pişmanlık karası yoktur.

Bir oyun, içinde kendimizi, özlemlerimizi bulduğumuz oranda bizi etkiler. Betül, “Ölümü Yaşamak” oyununda kendini bulmadıysa da özlemlerini buldu.

Otelin barında içtik. Tek beğenmediğim yanı, çok içmesi.

19 Mart 19...

Boğaz’ı yüksekten gören o bahçeli restoranda, camın arkasındaki masamızda yemeğimizi yerken, birden, kaç yaşında gösterdiğini sordu. Yirmisekiz yirmidokuz yaşında olmalıydı. Hoşuna gitsin diye yirmibeşinde gösterdiğini mi söylemeliydim? “Kadınların yaşı...” diye bişeyler geveledim. “Söyle, söyle!” diye üsteledi. “Herkes gösterdiği yaştadır,” dedim. “Peki, ne kadar gösteriyorum?” diye sordu. Yirmibeşinde gösterdiğini söyleyince çok güldü... “Senin arkadaşın kırklık,” dedi, “kırka merdiven dayadım artık.”

Neden ille de yaş konusunu açtığını anlamadım. Gerçekten de kırk yaşında göstermiyor. Ama benden büyük olduğunu bana anlatmaya çalışıyor. İlişkimizin yönünü değiştirmek mi istiyor, nedir? Belki de kırk yaşında değil, özellikle böyle diyor bana. Kırk yaşında bir kadın hiç bu kadar genç görünür mü? Belki de çok rahat yaşamıştır da, ondan genç görünüyordur.

3 Nisan 19...

Zeki geziden dönmüş. Bu sabah ona gittim. Betül’le arkadaşılığımın söz açmadan, hangi kadın arkadaşla yola çıktığını sordum. İspanyol tipli bir kadınla gitmiş. Onu da yolda bırakmış. Neden o güzel sarışınla gitmediğini sordum. Önce hatırlamadı bile... Hatırlayınca da, “Bırak yahu, ben hayatımda onun kadar yırtık kadın görmedim. Yirmibin lira aylık istedi, hem de peşin...” dedi. Zeki, milletvekillerinin bile bu kadar çok para almadığını söyleyince, o da öyleyse bir milletvekiliyle birlikte gitmesini salık vermiş. Zeki kızmış, yalnız masrafları çekeceğini, bu şartla gelmek isteyen çok kadın olduğunu söylemiş. Bunun üzerine ne dese iyi... “Siz bilirsiniz. Ben size, yirmibin lira aylık, çok ucuz söyledim. Yirmibin liraya bir ay güzel bir kadına her istediğinizi yapacak; her istediğinizi de yaptıracaksınız: Sekreterliğinizi, tercümanlığınızı, arkadaşılığınızı, hizmetçiliğinizi, üstelik bir de metresliğinizi...”

Bu sözleri duyunca içimden bişeyler koptu sanki...

Zeki, “Yahu karı düpedüz orospuymuş be!” diye bağırdı.

“Yoksa sen, refakat bayanı olarak, çok namuslu bir aile kızı mı arıyordun? Para istemeseydi hiç de böyle söylemezdin onun için...” dedim.

O kadın için sonradan çok şeyler öğrendiğini, refakat bayanı olarak birlikte geziye çıktığı zengin işadamlarını soyup soğana çevirdiğini, kaç kişiyi iflas ettirdiğini, kaç aileyi dağıtıp, ev-ocak yıktığını söyledi. Hatta, Klarkçı Muammer denilen bir adamın uzun zaman refakat bayanı olmuş da, herifle birlikte kaçakçılık yapmışlar.

7 Nisan 19...

Dört gündür onu görmüyorum. Unutmak istiyorum. Ne güzel, ne yüce hayaller kurmuştum. Nasıl bir çıkmazın (Say-faları fareler yada böcekler yemiş, yazılar okunmuyor.)

29 Nisan 19...

Hayatını merak ediyorum. Kimdir? Ailesi nerde? Soruları-mı, kurnazca lafı değiştirerek cevapsız bırakıyor. O da kendi hayatını anlatsın diye sık sık kendi hayatımı anlatıyorum. Geçmiş dinlemekten sıkıldığını belli ediyor. Ben hayatımı anlatmaya kalkınca evdeyse, şarkı söylemeye başlıyor; başka yerdeyse, lafı değiştiriyor.

13 Mayıs 19...

Onun için söylenenler doğru olamaz... Kıskançlık, çekemezlik... Her güzel kadının alinyazısı bu... Ne güzel bir gün, sonra ne güzel bir gece geçirdik. Müthiş zeki, içimden geçenleri bile anlıyor. Yalan, yalan... Olamaz!

20 Mayıs 19...

Dün gece restorandayken, hangi okulda okuduğunu sordum. Çok komik bişey söylemişim gibi kahkahalarla güldü. Sonra, "Ne okulu, hangi okul?" diye, alayla o bana soru yöneltti.

Kadehindaki rakıyı sonuna kadar içti, "Ben hiç okula gitmedim, ilkokula bile..." dedi. Alay ettiğini yüzüne vurdum. İngilizce, Fransızca bildiğini söyledim.

"Sen ona Fransızca mı, İngilizce mi diyorsun? Kim o kadar dışarda kalsa, benim kadar tezgâhtar İngilizcesini öğrenirdi," dedi.

Her konuda kendisiyle zevkle konuşulup tartışılabil-diğini söyledim. Çok şeyler biliyordu. Yoksa özel öğrenim mi görmüştü?

"Hah, tamam... İyi buldun, benimki özel öğrenim..." dedi yine alayla.

Arkadaşlık ettiği yada birlikte yaşadığı her erkekten üç beş kırık dökük bilgi edinse, onların toplamı iki üç fakülte

bilgisi edermiş. Yani özel öğrenimini, değiştirdiği erkeklerden almış...

Restoran başıma yıkıldı sandım. Tam o anda, orkestranın kemancısı başımıza gelmişti. Yayını kulağımın dibinde çekiyordu. Parayı ceketinin cebine koyduğum kemancı başımdan defolup gidene kadar, diş ağrısı çekiyormuşum gibi yüzümü buruşturarak sözde gülümsemeye çalıştım.

Bozulduğumu belli etmek istemiyordum. Boş veren bir erkek numarası... Ama beceremedim. Konuşamıyordum bile... Yüzüm, her zaman beni ele vermiştir. O bişeyler anlatıyor, ben yalnızca gerektiğinde, evet yada hayırla yetiniyordum. Demek, onun için işittiklerim doğruydu. Varsın olsun, bana ne?

Elimi avucuna aldı. “Neden bozuldun?” dedi. “Sana yalan mı söyleseydim... Yalan söylemeden konuşabileceğim, doğruyu söylemekten çekinmeyeceğim bir arkadaşım olsun istiyordum...”

Kadehtekini sonuna kadar içti. Ben de içtim. Ağlıyordu. Kendimi tutamadım, ben de (Okunamıyor.)

2 Haziran 19...

Seviyorum, seviyorum, seviyorum... Bu kelimeyi ben icat ettim. Daha önce hiçkimse bilmiyordu. Yalnız kelimesini değil, sevmeye, sevmenin ne olduğunu, özünü, anlamını da ben icat ettim bu dünyada... Benden önce kimse bilmiyordu sevmesini...

18 Haziran 19...

Yıllar sonra yine şiir yazmak geliyor içimden. İşte aşk budur: şiir yazmak isteği. Ama beceremiyorum. Nedense hep aklıma Betül’e uygun uyaklı kelimeler geliyor.

Hayır, hayır... şiiri yaşamak, şiiri yazmaktan çok daha güzel... Ben Betül’de doludizgin şiiri yaşıyorum.

30 Haziran 19...

İlkyazın en güzel günlerindeyiz. Dün Bebek’te deniz kıyısında bir gazinoya gittik. İçiyorduk. Duygularımı yüzümde yansıtmamak elimde değil.

“Neyin var kuzum senin? Çoktanberi bana gücenik gibisin,” dedi. Bişeyim olmadığını söyledim, ama sesime uymayan sözlerimin inandırıcı olmadığını ben de biliyordum. Sesim, sözümü yalanlıyordu. Elinden oyuncağı alınmış bir çocuk gibi olduğumu söyledi. Benzetisi hoşuma gitti. Acı acı güldüm; yani ne doğru gibilerden...

Sesim bile kırık kırıktı, parmak çıtlattır gibi seslerle konuşuyordum.

Bikaç gün önce evime teyzem gelmişti. Beni evlendirmekten söz açtı. Evlenmeye niyetim olmadığını söylediğimde, Tatlı Betüş diye bilinen kötü tanınmış bir kadınla ilişkim olduğunu bir ayıp gibi yüzüme vurmuştu. Onu bütün İstanbul tanıyormuş. Eniştemin eski bir arkadaşı olan gümrük muayene şefliğinden emekli birisi, mallarına konmak için Sarsak Mecdi adında bir yaşlı adamla evlendiğini, sonra Cins Bekir adlı dostuyla birlikte adamı öldürüp köşkünün üstüne oturduğunu söylemiş.

Betül kendisi için bişeyler duyduğumu, neler duyduysa anlatmam için üstelerken, ben onun için bu duyduklarımı nasıl açıklayabilirdim?

Bana önceden de söylediği gibi, geçmişinde anlatmaya değer iyi, güzel şeyler yokmuş. Kendisi için kötü bişey duymuşsam, bunlar o kadar çokmuş ki... Hangisinin olduğunu bilse, kendi doğrusunu anlatırmış.

Onu ilk tanıdığım gündenberi, olduğu gibi, konuşmasında, davranışında da bana çok belirgin bir üstünlüğü vardı. Bu üstünlüğünün nerden geldiğini bilemiyorum. Açık yürekliliğinden mi, pervasızlığından mı, güzelliğini bilmesinden mi, kendine güveninden mi, yoksa bana boş vermesinden mi?

Çok üsteleince, Klarkçı Muammer adında bir serseriyle kaçakçılık yaptıklarını, sonra Sarsak Mecdi’yle evlendiğini... Duyduklarımın hepsini anlattım.

Gülümseyerek beni dinledi. Bana anlatılanlar büsbütün yalan değilmiş, ama eksikmiş, yalanmış... Merak ediyorsam herşeyi bütün ayrıntılarıyla anlatması için, bunları kimden duyduğumu bilmesi gerekirmiş. Emekli gümrük muayene şefini söyledim.

Sarsak Mecdi’nin köşkü daha onun sağlığında yüksek sosyetenin kumarhanesiymiş. Ölümünden sonra adı Yüksek

Kulüp olunca, polisin koruması altında yüksek sosyetenin resmî kumarhanesi olmuş. Orada eski zenginler, yeni zenginler, soydan gelen zenginler, sonradan görme zenginler kumar oynarmış. Böyle biyere bir gümrük muayene şefi nasıl gelebilirmiş? Dar gelirli bir küçük memur yani... Aylığı neymiş ki Yüksek Kulüp'te kumar oynuyormuş. Hiç düşünmemiş miyim bunu? Demek, adam yalan söylüyor. Hayır, yalan söylemiyormuş. O da, dar gelirliğine bakmaz, köşke gelir, kumar oynarmış. Hangi parayla mı? Kaçakçılardan aldığı rüşvetlerle... Ençok, en büyük rüşveti veren de Betül'müş. O kadar çok rüşvet verirmiş ki, gümrükçüler onun verdiği rüşvete göre, ne kadar mal kaçırması gerektiğini hesaplamış. Ençok rüşveti o verdiğiğine göre, en büyük kaçakçılığı da o yapıyor öyleyse; rüşvetçinin mantığı buymuş. "Her dış geziden dönüşünde bir mücevherci dükkânı açacak kadar kaçak mücevher getirir." "Getirdiği kaçak kürklerle dostuna kürkçü dükkânı açtı." Söylentiler yayılıp duruyormuş. Yapmamış değil, kaçakçılık yapmış; ama yüksek sosyeteden olan her kadın ne kadar yapıyorsa o kadar... Yüksek sosyetenin ahlaksızlık sınırlarını hiçbir zaman aşmamış, zaten o sınır öyle sonsuzmuş ki, aşmaya onun gücü yetmezmiş.

Gümrükçüler bu yalanları onu yermek için çıkarmıyorlarmış. Tersine, ondan aldıkları büyük rüşvetleri hak etmek için, Betül'ü büyültmek amacıyla, onun büyük kaçakçı olduğu yalanına önce kendilerini inandırıyorlar, sonra da inandıkları kendi yalanlarına başkalarını inandırmaya çalışıyorlar, böylece aldıkları rüşveti hak ediyorlar, ödüyorlarmış. Dedikoduların hepsi de aleyhine değilmiş, lehine olanları da varmış. Anadili gibi İngilizce, Fransızca bildiği, çokook kültürlü, görgülü bir kadın olduğu yalanını da gümrükçüler uydurmuş. Aldıkları rüşvetin büyüklüğü karşısında ezildiklerinden, içlerinden, bunu ödemek istiyorlarmış. Bikaç kere yabancılarla biraz İngilizce, Fransızca konuştuğunu duymuşlar ya, ondan sonra yaymaya başlamışlar: "Anadili gibi Fransızca biliyor, su gibi İngilizce konuşuyor..."

Böyle böyle bir efsane kadın olmuş.

"Efsane, çığ gibi büyüyen bir hiçtir; o çığ yuvarlandıkça büyüttüğü kendi kendini ezip çığnemedikçe yok olmaz."

Bunu Betül söyledi. Gecenin karanlığında, onun şimşek çakar gibi kıvılcımlanan zekâ pırıltıları beni şaşırtıyor.

O hiçten oluşan çığ, üstüne yuvarlanmış. Betül'ü daha ezmemiş. Nasıl olsa bigün... (Okunamıyor.)

Söylenildiği gibi Sarsak Mecdi'nin nikâhlı karısı değilmiş ki, Mecdi'nin köşkü ona miras kalsın. Karısı olsa bile kalamazmış, çünkü Sarsak Mecdi sağlığında o kadar çok borç yapmış ki, mirası borçlarını ödemeye bile yetmezmiş.

Betül, ondokuz yaşındaymış. Randevuevinde çalışıyormuş. (Kalbim bir pençe olup kendi kendini tırmalamaya başladı. Olağan, günlük bişey gibi rahatlıkla anlatıyordu.) Sarsak Mecdi eğlence yerlerinden ayrılmaz, randevuevlerini gezermiş hep. Betül'ü bir randevuevinde görmüş; ev sahibi kadına çok para verip Betül'ü satın almış, köşküne getirmiş.

Öyle pis sapık bir herifmiş ki, "Anlatmaktan ben bile utanıyorum," derken, "bile"nin üstüne iyice bastı. Sapıklığı, yaşlılığından, hastalığından, sarsaklığından, güçsüzlüğünden geliyormuş. Cins Bekir denilen serseri, geldiği randevuevinin sözde fedaisi, ama doğrusu haraççısıymış. Ev sahibi kadın, onu başından savmak için, aylıkla köşkte çalışması şartıyla Betül'ü Sarsak Mecdi'ye satmış. (O "sattı", "beni sattı" derken kalbim burkuluyordu.)

Sapık Sarsak Mecdi'nin ölümü, ondokuz yaşındaki "can eriği gibi kütür kütür bir kız olan" Betül yüzünden olabilirmiş; ama bunda onun hiçbir özel çabası olmamış. Yalnızca, Sarsak Mecdi'den, Cins Bekir'den, herkesten herkesten öğreniyormuş, nefret ediyormuş.

Bir de sözde miras kalan tüyleri yoluk marpuç uydurması anlattı güle güle...

Kendisini böylesine içtenlikle, dedikodulardan, söylentilerden daha da çok aşağılayarak, ama çıplak gerçeklikle anlatması, ona olan hayranlığımı daha da artırdı. Anlatırken rahatlıyor gibi geldi bana, hatta keyifleniyordu.

Ama ben sınırsız üzünçler içinde boğulur gibiydim.

11 Temmuz 19...

Bugün denize gideceğiz. Önceki gece evime ilk geldi. Akşam evime dönünce, oturduğu koltuğu, uzandığı divanı,

ellediği eşyası... (Okunmuyor.) Divanın üstündeki ondan kalmış ize, o çukurlaşmış örtüye... (Okunmuyor.) Bir saç teli, bir, bir daha... Evin içinde saçlarını toplamaya başladım. Ençok aynanın önünde buldum. Tek tek, ikişer üçer topladığım saç telleri, elimde karışık bir demet oldu. Onları bir düzene soktum. Taradım. Ondan kopup ayrılmış, ama yine de onun olan ölü saçlar, artık hiç yaşamayacak, uzamayacaklar. Saç demetini avucumun içinde genişlemesine yayıp lambanın ışığına tuttum. Gözümü iyice yaklaştırdım saçlara. Her saç teli arasından geçen ışık, saç inceliğinde kıyılıp daha açık sarı olarak bu yana geçiyordu. Saçları bir mendile sa... (Okunamıyor.)

27 Temmuz 19...

Aramızdaki ilişkide bişeyin eksik olduğunu duyuyor, ama ne olduğunu anlayamıyordum. Plajda şemsiyenin altındaydık. Başını dizime dayamıştı. Gözleri kapalı... Saçlarını okşuyor, yüzünü seyrediyordum. İlişkilerimizde eksik olan neydi?

Akşam yemek yerken, beni sevmediğini söyledim. Sevdiğini ispat için, kırk kadın arkadaşına beni tercih edeceğini söyledi. Sevmek bu mu? Erkek böyle mi sevilir? Beni kırmak istemediğinden kaçamak cevaplar veriyor. Çok üstelemiş olacağım, ne can sıkıcı oluyorum. “Ben hiç sevmedim ki...” dedi. “Hiç mi?” diye şaşkınlıkla sordum. Sevmiş bikez, çok eskiden. Onbeş yaşında ancak varmış. Sevdiği delikanlı, oturdukları eve komşu bir tekke şeyhinin oğlumuş. Adı Muzaffer... Onun külhanbeyliği, mahalledeki efeliği, öbür delikanlılara üstünlüğü hoşuna gidermiş, yandan çapraz yelege, kulağının arkasına soktuğu kırmızı karanfil, cıgara içişi, dalgalanarak yürüyüşü... Hatta, dişlerinin arasından kurşun hızıyla yere tükürük atışı.

Birden ellerime sarıldı, yanağını yüzüme yanaştırdı, “O sen olsaydın,” dedi.

Bir evde evlatlıkmış... –Bu kadın, hayatım boyunca beni şaşırtmak için yaratılmış– Muzaffer’le arsadaki çitlembik ağacının altında buluşurlarmış. Muzaffer elini tutunca, yüreği öyle çarparmış ki, duracak gibi, eriyip yere akacak gibi olurmuş. Ona çok güveniyormuş. “Beni kaçır,” demiş. Muzaffer de olur filan demiş ama atlatmış...

Tek, ilk ve son sevdiği erkek işte o... İnsanın iki gözüne iki kızgın mil çekilince nasıl kör olur, görmezse, ilk sevdiği erkeğin kendisini atlatmasından sonra sevgi pınarı, kızgın mil çekilmiş göz gibi kuruyup körelmiş. Sevme duygusu kalmamış. Doğru söyleme yiğitliğini değerlendiriyorum, ama bu anlattıklarının beni nasıl yıktığını bir bilse, elbet söylemezdi bunları.

Yıllar sonra ilk göz ağrısı Muzaffer'i görmüş. O zaman bir milyonerle yaşıyormuş. Muzaffer de şoförlük yapıyormuş.

Bir gece Muzaffer'in arabasına binmişler. Tanımış onu. Ertesi gün evine çağırmış. Gelmiş Muzaffer. Tek sevdiği ve sonra içindeki sevgi pınarını da körleten erkek, "Bana bir araba al da, kurtulayım başkasının arabasında çalışmaktan, Betül Abla!" diye yalvarmış. Kusası gelmiş Betül'ün. Sonra onu iyice aşağılamak için, Boğaziçi'ndeki yalısındayken, özel şoförü yapmış.

Kendimi zorla sevdiremem ya... Bu ilişkiyi kesmeye çalışacağım.

3 Ağustos 19...

Bu sabah evime gelmiş, kapının altından bir pusula atmış. Niçin ona gitmiyormuşum. Bekliyorum diye yazmış. Telefon etmemi istiyor. Yazdığı üç cümleyi bikaç kere okuduktan sonra, bisüre de okumadan seyrettim. Resim gibi, yazısının biçiminden karakterini anlamak ister gibi...

Son günlerde onun için o kadar kötü şeyler duydum ki... Çok yazık! Kurtaramaz mıyım?

Yazılı kâğıdını, saçlarının yanına, mendilimin katları arasına yerleştirip iç cebime koydum.

4 Ağustos 19...

Sabah erkenden geldi. (Çok silik, okunamıyor.)

"Beni olduğum gibi kabul edemez misin? Arkadaş olarak kalamaz mıyız?" dedi.

Ne anlıyor benim onunla arkadaşılığımdan?

"Beni sevmiyorsun..." diye bağırdım. Ona ilk bağıırıyordum.

Bikaç kez, “Seviyorum, seviyorum...” diye tekrarladıktan sonra, “Ama anlamıyorsun beni,” dedi.

Öyle hırçınlaştım ki, “Anlat öyleyse!” diye bir daha bağırdım. “Anlatmaya çalışayım,” dedi. “Bak, nasıl bişey... Dönünce evimi, herşeyimi, her neyim varsa hepsini yanmış kül olmuş bulsam, hiç üzülmem... Hiç umursamam. Yeniden yaparım diye değil. Kaç kere yıktım, yeniden yaptım, yıktım yaptım... Yeniden yok ettim. Bişeylere tutunmak istemiyorum da ondan, bezlere, paçavralara, altınlara, madenlere, tahtalara filan tutunmak istemiyorum. Kendisi boşlukta yuvarlanan insanın, yine boşlukta uçuşan kâğıtlara tutunmak istemesi ne korkunç çaresizlik... Hiç olmazsa ben yuvarlandığım boşluktaki yalnızlığımı biliyorum. Hiç, hiçbir şeyin değeri yok artık benim için...”

Bütün söylediklerini bir ses alma makinesine alabilseydim, ne iyi olurdu.

“Benim de değerim yok gözünde elbet,” dedim.

Öptü. Ama her zamanki gibi anlayamadığım bişeyi eksik olan öpüş... Bu eksik olan nedir işte onu anlayamıyorum. Eksik olan sevgisizlik belki de...

Ama öyle dobra bir kadın ki, böyle olsa, onu da söyler... Neden öyleyse sevdiğini söylüyor?

Onun evine gittik. Hizmetçisi izinliymiş. Çay hazırlamak için mutfığa gitti. Kitaplığındaki kitaplarını karıştırdım. Neler okuduğunu öğrenmek istiyorum. Ama bu kitaplar kendisinin mi, yoksa kendi söylediği gibi –ne acı benim için– birlikte yaşadığı erkeklerden mi ona kalmış? Kitapları açıp açıp bakıyorum, içlerinde ondan gizli bişeyler bulacaktım gibi, bir yazı, bir not, bir mektup filan... “Yaşanmamış Yıllar” adlı bir romanın içinde, onun el yazısıyla bir yazılı kâğıt buldum. Kâğıdı cebime koydum.

Çay içtik. Yat (Okunamıyor.)

Gece, romanın içinden aldığım yazısını okudum:

“Niçin boyuna beni suçlayıp, bana suçlar yükleyip duruyorlar? Benim için neden suçlar uydurduklarını düşündüm çok.

Kendi suçlarıyla hiç değilse işleyemedikleri suçlarıyla başkasını suçlayıp, kendileri yunup arınmak istiyorlar. İşlenmemiş suçlar, işlenmiş suçlardan daha alçakça, daha namussuzca...

İşlemek isteyip de, çıkarlarından, yüreksizliklerinden, korkularından işleyemedikleri, ama hep içlerinden geçirdikleri, baskı altında gizli suçları... İşte asıl bana yükledikleri. En uygun hedef olarak beni seçmeleri de normal. Büyük mağazalar daha çok müşteri çeker, dolaylarındaki küçük dükkânları batırır. Ben de suç atma hedefi olarak çok uygunum. Yıllarca yüksek sosyetenin en büyük ahlaksızlık hedefi olduğumdan, kendilerindeki hertürlü ahlaksızlığı da üstüme atıp arınıyorlar.

Kendimi savunmamın iğrençliğine katlanamadığım için, bütün suçlamaları benimsemiş göründüm. Alçalmakta da bir soylu yüreklilik var. Pislenerек, aralarında bulunduklarımı da pisletmek bir kahramanlık değil mi?

İntikam ateşiyle yanıyorum. Ama kime hınç duyduğumu da...”

10 Ağustos 19...

Üç gün Ada'da otelde kaldık. Hayır, hayır... Ondan vazgeçemeyeceğim. Ne yapсам, bilmem ki.

2 Eylül 19...

Onda eksik olan şeyi galiba anladım. Erkek olarak benden, dışıca zevk almıyor. Ya sevmediğinden yada benim kusurum bu...

6 Ekim 19...

Sokakta oynayan kirloş kirloş küçük çocukları öyle özlemle sevdi ki... Kol kola gidiyorduk. Alışmadığım bir suskunluk içine gömülmüştü. Sevdiği çocuklar duygulandırmış diye düşündüm. “Çocuklarımız olsun, bisürü...” dedim.

Buğulu buğulu bir sesle, “Benim çocuğum olmaz ki...” dedi.

Öğrenciliğimde, söylenilen bişeyi hatırladım.

Sözde bir öğrenci, çocuğun ana karnında oluşumunu anlatan biyoloji öğretmenine, neden genelev kadınlarının çocuğu olmadığını sormuş, öğretmen de, “Birinin yaptığını öbürü bozar da ondan,” demiş.

Ne tatsız bir gün geçirdik... Oysa sabah ne güzel başlamıştı.

11 Eylül 19...

Bütün yaşamında erkekle yatmaktan hiç zevk almadığını, kadınlık işlevlerinden yoksun olduğunu söyledi. Sezip ne olduğunu kestiremediğim ondaki eksikliği bu itirafından anladım. Çocuğu olmamasına uydurduğum ahlaksızca nedenden de çok utandım. Ama şaşırtıcı olan, böyle bir kadının, heryanından, elinin değdiği kumaştan bile dişilik fışkıran, havasından dişilik yansıyan bir kadının (okunamıyor.)

17 Eylül 19...

Öğleden sonra evine gittiğimde haciz memurlarıyla bir avukat vardı. Ödenmemiş borcundan ötürü, eşyasını haciz için işlem yaptılar. Anlamamış olmak için içeri girmeden gitmek istedim. Bırakmadı.

Ne neşeli bir gece geçirdik. Onu hiç dün geceki kadar neşeli görmemiştim. Namuslu Perihan'ı anlattı. Gülmekten gözlerimden yaş geldi. Yüksek sosyete de Perihan adında bir kadın varmış, güzel orta yaşlı bir kadınmış. Hayatında hiç kocasına ihanet etmediği, kocasından başka erkekle yatmadığı için o kadınla "Namuslu Perihan" diye alay ederlermiş, beceriksiz diye kadını küçümserlermiş.

Betül öyle güzel, öyle gülünçlü anlattı ki bunu... Sonra da, "Bunlar işte böyle namussuzdurlar," diye başlayıp verdi veriştirdi. Gülmekten onun da gözlerinden yaş geldi. Ama gülmekten mi, yoksa ağlıyor muydu, anlayamadım pek.

1 Ekim 19...

Aramızdaki ilişki nedir? Hele sevgi de değilse... O buna arkadaşlık diyor. Anlamıyorum bitürlü.

Niçin bu ilişkiyi sürdürüyor? Onun için söylenilenleri duydukça şaşıyorum. Benden hiçbir çıkarı olamaz... Zengin değilim ki çıkarı olsun; ünlü değilim, umarı olsun; parlak bir geleceğim yok, umudu olsun...

Günlerdenberi beynime mıhlanan bu soruları cevaplandırmaya çalışıyorum. Elbet bir nedeni olacak bu ilişkinin ona göre. Dişiliği hiç tatmadığını söyleyen, ama tükenmez bir dişilik kaynağı gibi çevresine yansıyan, hem de bunu bilen, bundan memnun olan bir kadın...

Belki de, belki de değil, kesinlikle, öyle sanıyorum ki, benimle evlenmek istiyor; sevmediği geçmişinden kurtulmak için...

Ceketimi, içini dışına çevirir gibi, kendi içimi dışa çevirip kendimi seyretmek istiyorum; gerçekte evlenmek isteyen o mu, yoksa ben miyim?

Kendi çıplak utangaçlığıma onu örtünmek mi istiyorum?

Ondan vazgeçemeyeceğimi anladım. Çok denedim. Yapamıyorum. Onunla olduğum zamanlar mutluyum. Onsuz kendimi eksik duyuyorum.

Evlenmek istiyorum. Ama çevrenin baskısından çekindiğim için, bu isteğimi hep geri itip kendimden bile gizlemeye çalışıyorum.

Öyle kötü şeyler söylüyorlar ki onun için... Üstelik kendisi de yalanlamıyor.

10 Ekim 19...

Kararımı verdim. Onu, içinde bulunduğu bu pis ortamdan kurtaracağım. Tıpkı kötü topraktan güzel bir çiçeği kökünden söküp geliyeceği iyi bir toprağa diker gibi... Evlenip, uzak, çok uzak yerlere gideriz; yada gittiğimiz o uzak yerde evleniriz. Onu tanımayan, geçmişini bilmeyen insanların arasında yaşarız. Orda kendimize yepyeni bir çevre yaparız. Yepyeni insanlar oluruz ikimiz de, yaşama yeniden birlikte başlarız. Avustralya'ya yada Kanada'ya yada daha uzak biyerlere... Büyük bir coşkuyla fırladım evden. Sokaklarda bağıra bağıra koşmak geliyor içimden...

14 Ekim 19...

Üç gündür evinde bulamıyorum. Biyere gideceğini de söylememişti.

28 Ekim 19...

Kulübün terasındaydık. Boğaz'ın Karadeniz'e uzanan bölümünü seyrediyorduk, gelip geçen gemileri...

Öyle heyecanlıydım ki, bitürlü ona kararımı söylemeye yüreklenemiyordum. O da anladı da, neden öyle tutuk olduğumu sordu.

Terasta, üç dört masada oturanlar var. Söyleyeceklerimi onlar duyacaklar diye tedirginim.

Ondan daha çok içiyordum. Birden, “Benimle evlenir misin?” diye sordum.

Evlenmemizin ne gereği olduğunu sorabilirdi. Evlenmezsek, onu burdan alıp uzaklara götürmeye hakkım olmazdı. Evlenme teklifime sevineceğini biliyordum. Benden istediği daha başka ne olabilirdi? Yada benim ona verebileceğim başka ne olabilirdi?

Hiç sesini çıkarmadı. Gülümseyerek yüzüme bakıyordu. Bu gülümseyişlerindeki beni ezen üstünlüğünden tedirgin oluyorum. Hemen evet demiş olmamak için, belki bisüre düşünmek isteyecekti böyle bir önemli karar için.

Öylece susup gülümseyince, ona kararımı bütün ayrıntılarıyla açıklamak zorunda kaldım. Kanada’ya yada Avustralya’ya giderdik, bizi tanımayan insanların arasına. Kendimize yepyeni bir dünya yaratırdık. Oralarda bir uzman kadın hastalıkları hekimine tedavi ettirirdi kendini. Belki çocuğumuz da olurdu. Neden olmasın... Olmazsa da önemi yok. Kimsesiz bir çocuğu evlat edinirdik.

Hepsini, hepsini, bütün tasarılarımı anlattım.

Anlatacaklarım bitmişti. Sustum. Dudağının kenarındaki o alaycı gülümseyişle, “Evet?” diye sordu. “İşte bu,” dedim. “Sonra?” “Böyle işte!”

“Teşekkür ederim. Beni, boğazıma kadar gömüldüğüm çamurdan, burnumun ucuna kadar battığım çirkeften kurtarmak istiyorsun,” dedi. Tastamam içimden geçirip de söyleyemediğim kelimelerle benim düşüncelerimi bana söylüyordu.

“Bana bu teklif yeni değil... Önceleri başka erkekler de beni düştüğüm bu çirkeften kurtarmak istemişlerdi. Yo yooo, yine çenen öyle büzülmesin azarlanmış çocuklar gibi, yüzün gölgelenmesin... Seni onlarla bir tutmuyorum. Sen başkasın benim için...”

Hayatına giren erkekler ona kötülük etmişler ama, ister istemez iyilik de etmişler, onu daha anlayışlı yapmışlar. Yoksa şimdi beni anlayamazmış. Böyle söylüyordu. Çevremizden kaçmamız önemli değilmiş; çevremizden kaçmakla kendimiz-

den kaçıp kurtulamamışsınız ki... Her gittiğimiz yere kendimizi de taşıyacak olduktan, anılarımızı götürdükten sonra...

“Ama yine de bir çaba göstermeliyiz,” diye düşüncemi savundum.

Ne desem direndi.

Teklifimi yanlış anladığını açıklamaya çalıştım. İlle de çevremizden kaçmamız gerekmediğini söyledim. Ne diye kaçacakmışsınız! Herkesten bize ne? Ne derlerse desinler, umurumda bile değil... Burda evleniriz. Ben onunla birlikte mutlu oluyorum. Onu da mutlu etmeye çalışacağım.

Son sözler ağzımdan çıkarken ağlayacak gibi oldum.

Sevinçle elimi tutmasını bekledim, her sevindiği zaman yaptığı gibi...

Neler, ne karışık şeyler anlattı. Hani bayramlarda çocukların patlattıkları çatapatlar var ya... Çocuklar yola koyar, üstlerinden taşıtların tekerleği geçip ezince, ordan oraya sıçrayıp, zıplayarak patlayan şeyler... İşte öyle bir çatapata benziyormuş, benzemek istiyormuş. Durup dinlenmeden, sıçrayarak bütün dünyayı enlemesine, boylamasına, her yönüne, heryanına do-laşmak ve her sıçrayıp düştüğü yeri yakıp yıkarak, yok ederek başka biyere sıçramak... Öyle oyuncaktan bir çatapat değil, öldürücü bir bomba gibi... Böyle bişeyler. (Okunamıyor.) Sıkılmış yumruk gibi...

“Ya evlenmemiz? Evlenelim.”

“Seni o kadar çok seviyorum ki, işte bunun için evlenemeyiz,” dedi. Kendi kendinden bile memnun değilmiş... Çatapatlar gibi öyle. Düşmanlığı bütün dünyadaki (okunamıyor) yetseymiş de, yeniden güzel şeyler, hep güzellikler doğsaymış.

Neden, neden diye bağırarak geliyordu içimden. İçimden gelen bağırma isteğini bile یشitmiş gibi, “Neden mi?” dedi, nedenini anlattı. Çok kaba gerçekler varmış, çirkin ve kaba... Böyle olduğu için sevmezmişiz, konuşmazmışsınız onlardan. Ama yine de kurtulamamışsınız o kaba gerçeklerden. Çünkü hayatın kendisiymiş onlar. Hayatın kaba ama zorunlu olan bu gerçeklerinden sanat da kaçınır, onlar sanatta bile yansıtılmazmış. Hangi romanda, oyunda, filmde, diyelim insanların helaya gitmelerinin önemi... Hayır, tastamam böyle değildi

söyledikleri, ama bunlar gibi bişeyler. Oysa bir insanın ishal yada kabız olması yüzünden... Bugün bize güzel gelen şeyler, evlendikten sonra güzelliklerini yitirdikten başka (okunamıyor.) Yaş farkı... Şimdi “umurumda mı” dediğim çevrenin etkisi, anılarımız, kaçamadığımız kendimiz...

Anlatılmaz bir burukluk, acı eziklik duydum.

Kendisine uzanan elimi iten Betül’e, “Senden bişey istiyorum, rica ediyorum, on yıl sonra burda yine buluşalım,” dedim. Böylece ondan ayrılacağımı da anlatmış oldum.

“Şimdiye kadar hiçbir sözüne gücenmedim. Hatta, beni içinde boğulmakta olduğum çirkeften kurtarma teklifindeki hakarete bile... Ama bu sözüne...”

On yıl sonra buluşalım deyişime incinmiş. “Yani seninle evlenmediğime pişman olup ah ne eşeklik ettim dememi benim ağzımdan duyup benden intikam almak istiyorsun...”

Çok içmiştim. Başka neler konuştuğumuzu hatırlamıyorum. Galiba konuşmadık. Kopuk kopuk bişeyler söyledik birbirimize.

Evine götürdüm... Kapısını anahtarıyla açtığına göre, hizmetçisi evde değildi. Sabahleyin erken kalkıp işime gideceğimi söyleyerek iznini istedim. İlk olarak onu öpmeden ayrıldım.

Soyunmadan divana uzanıp uyuyakaldığımı sabahleyin anladım. Başım ağrıyor. Çok kötüyüm. Çok tatsız...

Banyo yapıp, tıraş olup ondan özür dilemeye gideceğim.

31 Ekim 19...

Üç gündür evinde bulamıyorum. Çok merak ediyorum.

4 Kasım 19...

Evinden taşınmış. Nereye gittiğini söylememiş.

(Sayfaları fare yemiş. Çok da ıslanmış, yazılar hiç okunmuyor.)

Paris'ten yeni dönmüştüm. Altı yıl dışarda kaldığım için, bizim yüksek sosyetenin yabancısı olmuştum. Sosyetede, tanımadığım insanlar türemiş. Bizim sosyete, böyle bir acayip sosyetedir. İki üç yılda bir, sosyetenin kahramanları değişir. Yalnız ortada bikaç demirbaş insan kalır, o kadar... Onlar da sosyetenin baş kişileri değildir.

Avrupa'da böyle değil dostum. Mesela İngiliz hay sosyetesine girin, mesela Fransa'nın hot sosyetesine girin, mesela ne bileyim ben, Alman yüksek sosyetesine girin; aradan otuz yıl, kırk yıl geçsin, bir daha gidin oralara, ölmemişlerse, oralarda hep aynı simaları görürsünüz. Yüksek sosyetenin devam ettiği kulüplerin mobilyalarını bile eskiyince değiştirirler, ama insanları aynı kalır. Ama yüksek sosyeteye girecek insanı ince eleyp sık dokurlar. Yeni insanların sosyeteye girmeleri çok zordur. Nasıl anlatayım, yani mesela, Londra'da bir kulübe üye olmak, bizde kabine üyesi olmaktan çok daha zordur. Yüksek sosyeteye girmek, miras gibi bişeydir, babadan oğula geçen bir hak... Bizde öyle mi ya, biraz parası olsun ne oldum şımarığı, biraz üne kavuşan ne oldum delisi, elini kolunu sallayarak, hoooop, dalar sosyeteden içeri... Bir zaman sonra bakmışsın işleri bozulmuş, talihleri ters dönmüş, bu sefer de yallah sosyeteden kapı dışarı...

Yani hülasa beyim, herşeyimiz nasılsa, sosyetemiz de öyle. Hayır, öyle demek istemedim. Katiyen! Benim maksadım başka... Çok rica ederim... Avrupa yüksek sosyetesıyla bizimkini mukayese etmek istiyorum. Bizde yüksek sosyete devam edenlerin sık sık değişimleri neden ileri gelir? Çünkü bizde devamlı, geçmişî uzun sürmüş hiçbir müessese yoktur da ondan... Fransa'nın bulvar gazetelerinde, evlendirme bürolarının, arkadaş bulma firmalarının reklamları çıkar... Evlendirme bürosu, yani anlayacağınız, kadınla erkeği tanıştıran aracı... Çok affedersiniz sırası geldi de söylüyorum, yani bizdeki şeyler gibi bişey... Gazete reklamlarında neler yazar bilir misiniz? "Müessesemiz seksen yıllıktır", "Müessesemizin altmış yıllık geçmişî vardır", "Yarım yüzyıldanberi bu işi yapmamız size güven verecektir." Düşünebiliyor musunuz beyim, muhabbet

tellallığını, kadın simsarlığını bile adamlar müesseseseleştirmişler; onlar bile geçmişlerinin eskiliğiyle övünüyorlar, anlayın artık, herşey ona göre...

Yüksek sosyete nedir? Kimler yüksek sosyetedendir? Önce bunları bilmek gerekir. Bizdeki yüksek sosyetenin tarihi yazılsa, çok enteresan olur. Ama kim yapacak? Bunu yapacak biri vardı, bir kadın gazeteci. Ayseli Gül adında bir kadın... Ama o da yok şimdi, ne oldu bilmiyorum... İşte ancak o yazabilirdi bizim yüksek sosyetenin tarihini. Hatta böyle bir niyeti vardı da doküman bile topluyordu.

Bizdeki yüksek sosyetenin nasıl bir rezillik olduğunu anlatmak için, size tanık olduğum bir olayı söyleyeyim. Dedim ya, bizim yüksek sosyete'yi gelgeç adamlar doldurur diye... Bir yaz bizim Kulüp'teyim, bir hurdacıyla bir de neci olduğunu kimsenin bilmediği yaşlı bir adam girdi aramıza. O yaşlı adam ikidebir, "Ben Öropa'dayken... Ben Öropa'dayken..." deyip duruyor. Bigün yine iki lafın başında, "Ben Öropa'dayken..." deyince, o hurdacı da, "Beyefendi, Avrupa'da uzun zaman bulundunuz mu?" diye sordu. Yaşlı adam, "Efendim, Birinci Dünya Savaşı zamanı bir ay Hırvatistan'da bulunmuştum," dedi. Hurdacı, ondan da cahil olduğundan, "Bu Hırtistan dediğiniz yer ne tarafa düşer?" diye sordu. Yaşlı adam, "Hırtistan değil, Hırvatistan..." diye düzeltti. Hurdacı yine, "Ha Hırtistan, ha Hıristiyan, herneyse, ne tarafa düşer?" diye bir daha sormaz mı! İşte bu anlattığım olay da, bizim yüksek sosyetenin seviyesini gösterir.

Bu kadar geniş anlatmamın sebebi, Betüş'ün nasıl bir ortam içinde bulunduğunu anlamanız içindir. Hah, aman ne isabet!.. Betüş dolayısıyla ben de size Çeyrek Porsiyon Taylor Naci'yi anlatacaktım. İşte kendisi de çıkageldi... İti an, çomağa davran derler ya... Arkası bize dönük duran şu adamı görüyorsunuz... Hani hiç durmadan, iki eliyle saçlarına biçim veriyor boyuna... İkidebir saçlarını tarıyor... Bakın, bakın, vitrinin aynasında kendini seyrediyor. O hep böyledir. Ayna bulamazsa, bir cam önünde durup camı ayna yerine kullanarak saçlarını tarar, boyunbağının düğümünü, cep mendilini düzeltir. Adamın işi bu; sabahtan akşama kadar saçlarını düzeltmek, taramak, kendisini aynada, camda seyretmek. Ayakkabılarına bakın,

nasıl pırıl pırıl... Kimsenin kendisini görmeyeceği yerde, hemen pantolonunun arka cebindeki kadifeyi çıkarır, ayakkabılarını parlatır. Her an, hep üstü başıyla uğraşır; adamın başka hiçbir derdi yok. Hayatımda bunun kadar tedirgin adam görmedim. Otursa da bacak bacak üstüne atsa, parmakları hep pantolonunun ütü çizgisindedir. Pantolonunun keskin ütü çizgisi bozulacak diye boyuna bacak değiştirir. Görüyor musunuz, nasıl durmadan, şakaklarından geriye doğru atıyor saçlarını... Elleri işte hep böyle saçlarındadır. Onun ellerine bakmaktan, ben yorulurum. Herif hasta... Adı Naci. Betüş'ün ilişki kurduğu erkekleri bir baltaya sap ettiğini duymuş, o da yanaşmış Betüş'e ki, geçimin bir yolunu bulsun. O günlerde de yüksek sosyete de Robert Taylor adlı artistin rüzgârı esiyor, bütün sosyete kadınları, Robert Taylor deyip iç geçiriyorlar. Yüksek sosyete de dönem dönem bir erkek artist moda olur, bütün erkekler ona benzemeye çalışır, bir kadın artist moda olur, kadınlar ona benzemeye çalışır. Naci, kendisini Robert Taylor'a benzetip Betüş'ün gönlünü çekmeye çok uğraştı ama, olmadı. Çünkü Naci'nin Robert Taylor'a benzer hiçbir yanı yok. Bigün bana geldi, "Ağabey," dedi, "Paris'te, insanın suratının biçimini, sipariş üzerine değiştirip yeni biçim veren yerler varmış. Hangi biçimi istersen o biçimi veriyorlarmış. Kendin olarak girdiğin kapıdan, mesela Robert Taylor olarak çıkıyormuşsun. Doğru mu?" diye sordu. Ben de, "Evet, erkekler için de, kadınlar için de güzellik enstitüleri olduğu gibi, estetik operasyon yapan, insanın yüzünün biçimini değiştiren operatörler vardır," dedim. Bunun üzerine Naci, bir zaman ortalarda görünmedi. Suratını değiştirmek için Paris'e gitmiş. Artık Betüş'ün sevgisini kazansın da bir çıkar sağlasın diye mi yapıyor, yoksa gerçekten mi Betüş'ü seviyor da bunca fedakârlığa katlanıyor, orasını bilemem. Gelgelelim, o zamanlar Robert Taylor'un çok modası olduğundan, çok kişi suratını Taylor'a benzetiyor. Onun için de, estetik operasyonu uzmanları insanın suratını Robert Taylor'a benzetmek için çok para alıyorlarmış. Gittiği suratla Paris'ten geri dönecek değil ya...

O da parası ne kadarlığına yeterse, suratını o kadarlık Robert Taylor'a benzetmelerini istemiş. Bu işin uzmanı olan

doktor Albert Kurtin adında biriydi, o zamanlar adını ben de duymuştum. Çok ünlüydü.

Naci'yi ameliyat masasına yatırmışlar. Kimyevi bir buz varmış, o buzla Naci'nin yüzünü yarım saat ovuşturup, iyice dondurmuşlar. Sonra burun deliklerine pamuk tıkamışlar. Ağzına da bir soluk borusu sokup, bunun yüzünü, gözünü bir macunla iyice sıvamışlar. Sonra suratına bir dondurma sıvısı püskürtmüşler. Artık Naci'nin suratında hiç duyarlılık kalmamış. Suratı iyice donup duymazlaşınca, gözünü, ağzını, burnunu açıyorlar. Dişçilerin hani makineli fır fır burguları vardır ya, işte ona benzer bir aygıtla Naci'nin suratını yontmaya, düzeltmeye başlamışlar. Naci, ameliyatı olduğu gibi anlatmıştı bana. Bütün olanları, suratını nasıl yonttuklarını görüyormuş. Heykel çamuruna biçim verir gibi, Naci'nin suratını kesip biçiyorlarmış... Suratı dondurulduğundan Naci ne acı duyuyormuş, ne de suratından kan akıyormuş. O püskürttükleri dondurma sıvısı yapmış bunu. Ameliyat bitince, Naci'nin suratını sarıp sarmalamışlar. İki saat sonra suratından kanlar sızmağa, sargı bezinin dışına vurmağa başlamış. Naci'nin suratı ablak olduğundan çok yontmuşlar da, ondan çok kan sızıyormuş. Pansumanlar, masajlar filan... On gün sonra suratındaki sargıları açmışlar. Naci, aynada suratını görür görmez, "Ulan alçaklar! Ulan reziller! Hani beni Robert Taylor'a benzetecektiniz? Ulan, bu ne biçim Robert Taylor, imansızlar? Bu surat ne surat!.. Kendi suratımdan korkuyorum... Ulan, bu ben miyim? Beni aynen Frankeştayn'a çevirmişsiniz!" diye bağırarak, suratına aynayı uzatan hemşirenin, karşıda bakıp sıritan doktorun, daha orda kim varsa hepsinin üzerine yürüyor. Doktor gayet soğukkanlı, "Biz sana baştan söylemiştik," diyor, "o senin verdiğin parayla bu surat ancak bu kadar olur. Dörttebir Robert Taylor oldun. Robert Taylor'un dörttebiri Frankeştayn eder. Sen yine dua et ki, suratın yine azçok insan suratı olarak kaldı."

Naci çok saftır. "Benim bunca fedakârlığım boşa mı gitti, eyvah!" diye günlerce gözyaşları döküyor. Marsilya'da yaşayan bir Türkiye Ermenisiyle tanışıyor. Ermeni, Samatya'dan Marsilya'ya, oradan da Paris'e gitmiş. İşini bilir, çok açık göz bir adam olan Ermeni, orda bir Türk kahvehanesi açıyor.

“Türk kahvehanesinde tarihî Türk musikisi konseri verilir” diye de ilan ediyor. Ermeni tef çalarmış. Karısı da ut çalıyormuş. Naci de orda türkü söylüyor. Bildiği topu topu iki türkü varmış, onları söylermiş. Biri:

*Oğlan, oğlan ne güzel oğlan
Kollarım sana yastık, saçlarım yorgan
Ne güzel oğlan, ne şeker oğlan.*

Öbürü de:

*Oğlan gelir karşıdan
Karşı değil çarşıdan
Oğlanımı tanırım
Başındaki poşudan.*

Kahve dolup taşıyormuş. Ama kahvecinin Naci’ye verdiği para çokaz. Ne yapsın zavallı Naci. Daha çok kazanıp para biriktirmek için bir ek iş daha arıyor. Türkü söylediği kahveye gelenlerden bir menecerle tanışıyor. Adam, her işin menecerliğini yaparmış. O günlerde de güreş menecerliği yapmaktaymış. Naci’ye pehlivanlık teklif ediyor. Naci hayatında hiç güreşmemiş olduğu için menecerin kendisini pehlivan yapmak isteyişinin sebebini soruyor. Menecer de, pankras denilen kıran kırana güreşte pehlivanın seyircilere çok korkunç görünmesi gerektiğini, Naci’nin estetik ameliyatından sonra yüzünün çok korkunç bir görünüş aldığını, onun için ona böyle bir kazançlı iş teklif ettiğini açıklıyor. Tek daha çok para kazanıp ikinci bir ameliyatla Robert Taylor’a benzesin diye, hayatında bikez bile itişip kakışmamış olan zavallı Naci, o kıran kırana pankras güreşi için pehlivanlığa bile razı oluyor. Menecer, “Korkunç Türk Tahtakaleli Osman Pehlivan,” diye Naci için çok büyük reklamlar yapıyor.

Bakın, bakın hâlâ camın önünde durmuş, saçlarını tarayıp düzeltmeye çalışıyor. Bütün ömrünce hep böyle saçlarını düzeltmeye çalışacak zavallı, ama galiba bunu hiç de başaramadan dünyadan gidecek. Nasıl yalanan bir kedi gibi hep elleri saçlarında... Bu zibidinin pehlivanlığını düşünebiliyor

musunuz? Tabii aslında g re e e i filan yok, menecer önceden ne derse öyle olacak. Yenil derse yenilecek, yen derse, o zaman da kar sındaki pehlivan kendiliğinden yenik düşecek.

Gündüzleri pehlivanlık yapıyor, geceleri alaturka konserler veriyor, arada boş kalan zamanlarında da, saati be  franktan bir fotograf stüdyosunda pornografik resimler çektiriyor.   te böyle böyle, gece gündüz çalışarak yüzünün biçimini değiştirmek için gereken parayı topluyor. Doktor, “Bizde yalan yok, senin suratının Robert Taylor’unkine benzemesi imkânsız,” diyorsa da, bütün geleceğini Robert Taylor’a benzemeye ba lamı  olan Naci, çok yalvarıp yakarıyor. Bunun  zerine ameliyat ediyorlar. Onbe  gün sonra sargılar çözülünce Naci aynada suratına bakıyor. Eh, yandan ve uzaktan bakınca, azçok Robert Taylor’u andırır gibi...

Naci sanıyor ki, İstanbul’a dönüp de Bet  ’  görünce Bet  , “Vay benim Taylor’um, hayatım!” diye bunun boynuna sarılacak. Gidiyor Bet  ’ n yanına, Bet   oralı bile değil... “Senin uğruna iki kere ameliyat oldum. Bak nasıl, Taylor’a benzemi  miyim?” diye soruyor. Bet  , “Benzesen ne yazar, benzemesen ne çıkar!” diyor. Çünkü efendim, zavallı Naci para biriktirip de üst üste iki kere ameliyat oluncaya kadar çoktan Robert Taylor’un modası geçmiş. Naci’nin bütün dünyası yıkılıyor. O zaman bu zaman, kendisinin aynen Robert Taylor’a benzediğini sanan Naci, durmadan elleriyle saçını düzeltir, aynada kendine bakar, ayna yoksa camda, vitrinde kendi suratına bakıp Robert Taylor’u seyreder. O gün bugündür adı, d rttebir Robert Taylor’a benzediği için  eyrek Porsiyon Taylor Naci kaldı. Yani, Naci’nin çeyrek porsiyon Taylorlu u Bet  ’ n yüzünden olmuş, eski bir hatıradır. Bet   ne oldu bilmem, ama –affedersiniz– bu enayi yıllardanberi hâlâ durmadan saçlarını düzeltip aynalarda kendi Robert Taylor’lu unu seyreder; Robert Taylor’un kendisi bile kalmadı dünyada, adı bile unutuldu.

Ondan sonra mı? Efendim ondan sonra, Bet   uzun zaman görünmedi. Duydu umuza göre Amerika’ya gidip, bir Amerikalıyla evlenmiş, oraya yerle mi . O zamanlar yüksek sosyete de Koleksiyoncu çekip diye biri vardı. Bu adam, sosyete de tanınmış kadınların kullanılmış i   ama ırlarını toplayıp koleksiyon yapmaya meraklıydı. Efendim? Evet, evet, bir ruh hastası

tabii... Fakat beyim, inanılacak şey değil, bu Koleksiyoncu Şekip'te hiç umulmayacak kadınların iç çamaşırları bulunurdu. Kadınlar ona bir hatıra olarak kendi iç çamaşırlarını hediye ederlerse ne iyi, etmezlerse çalardı. Bir kilot, bir kombinezon, bir korse çalıp koleksiyonunu zenginleştirmek için hırsızlık bile yaptığını söylerlerdi. Lüks otellerden hiç ayrılmazdı. Bu otellere gelen ünlü film yıldızlarının bile çamaşırlarını çalar, koleksiyona koyardı. Kendisi, çaldığını söylemez, kadınların hediye olarak verdiğini iddia eder, uydurma aşk olayları anlatırdı... Şekip'in evinde, onun bu zengin koleksiyonunu görmüştüm. Büyük bir sır olduğu için koleksiyonunu herkese göstermezdi. Çünkü onun koleksiyonunda evli kadınların, ünlü kişilerin eşlerinin de iç çamaşırları vardı. Bir salon bu çamaşırlarla doluydu. En değerlilerini, özel olarak yaptırdığı camekânlara koymuştu. Camekânlarda imzalı, yazılı kadın külotları vardı. Koleksiyoncu Şekip'in söylediğine göre, koleksiyonundaki en zengin parçalar, Betüş'ün çamaşırlarıymış. Onun birçok kombinezonu, sütyeni, korsesi filan varmış onda, ama tek kilotu bile yokmuş. Yıllarca uğraşmış da, Betüş'ün külotunu elde edememiş. Bunca yılın usta bir koleksiyoncusu olarak buna çok üzülürdü.

Mirasyedi olan Koleksiyoncu Şekip, miraslar suyunu çekmeye başladığından, son zamanlarda elindeki kadın çamaşırı koleksiyonuna çok umut bağlamıştı. Koleksiyon meraklısı bir zengin Amerikalıya bunları satacağını umuyor, onun için de Türkiye'ye hangi milyoner Amerikalı gelse, zengin koleksiyonunu onun önüne koyuyordu. Bir yaşlı milyoner Amerikalı kadına azkalsın satacakmış koleksiyonunu. İki metreye yakın boyu olan yaşlı Amerikalı kadın, boşandığı kocalarından kalan milyonlarla, dünyanın neresinde hangi çeşitten koleksiyon varsa, satın almış. Onun koleksiyon merakı da, koleksiyon koleksiyonu yapmış. İstanbul'da bir tahta kaşık koleksiyonuyla bir hamam kesesi koleksiyonu, bir de tespih koleksiyonu satın almış. Böyle bir meraklıyı, Koleksiyoncu Şekip kaçırır mı hiç! Hemen kadına gidip dünyadaki tek kullanılmış kadın çamaşırı koleksiyonunun kendinde olduğunu söylemiş. Öyle ünlü kadın yıldızların iç çamaşırlarını göstermiş ki, Amerikalı kadın şaşmış kalmış. Pazarlıkta uyuşmuşlar. Otelde bir basın

toplantısı yapıp gazetecilerin önünde Amerikalı kadın törenle kadın çamaşırlarını alacak; yani daha malı alırken, koleksiyonun fiyatını artırmak için reklamını yapıp dünyaya duyuracak, tam Amerikan işi... Şekip o gün beni de çağırmıştı ama, bir önemli işim olduğundan gidememiştim. Otelin büyük salonuna gazeteciler dolmuşlar. Şekip bavullar dolusu kullanılmış iç çamaşırlarını getirmiş. Gazetecilerin önünde kadın çeki verip Şekip'ten giyilmiş kadın çamaşırlarını alacak. Ama daha önce alacağı malın değerini dünyaya duyurmak için, Şekip'e falanca ünlü yıldızın sütyeni var mı diye sormuş. Şekip, defterler, fişler de tutmuş. Hemen defterine bakıp, hop çıkarmış ortaya o yıldızın sütyenini... Amerikalı kadın çok memnun tabii... Falanca yıldızın kombinezonu? Hooop, o da çıkmış ortaya... Kadının içine kurt mu düşmüş, yoksa birisi kulağına bişey mi söylemiş, her ne olmuşsa, kadın kuşkulanmış.

Öyle ya, hangi ünlü kadının adını söylese, Şekip onun çamaşırını çıkarıyor. Ya bu çamaşırlar gerçekten o kadınların değilse... Çarşıdan aldığı çamaşırları, falanın filanın diye yutturuyorsa ya... Malların sahte olup olmadığını sınamak istemiş...

– Sizde bütün ünlü kadınların çamaşırları var mı? diye sormuş.

Şekip,

– Hepsinin olması imkânsız, demiş, ama pekçoğununki vardır. Hele İstanbul'a gelenlerin muhakkak vardır...

O uzun boylu kadın,

– Benim kilotum var mı? demiş.

Gazetecilerde çıt yok.

– Tabii var, demiş, sizin gibi büyük milyoner bir kadın İstanbul'a gelir de, hiç onun donunu koleksiyonuma koymaz olur muyum? Çok afedersiniz ama, siz anlarsınız bunu, koleksiyonculuk merakı dolayısıyla, sizin kilotunuzu da oteldeki odanıza gizlice girip çalmıştım.

Eh artık, kadın paraları sayacak yada çeki uzatacak. Şekip, bavulun birinden Amerikalı kadının kirli donunu çıkarıp, bir de açıp göstermez mi! Gazeteciler, fotoğraf makinelerini işletmişler, Şekip'in iki eli arasında gerdiği mavi donun, flaşları patlatarak şak şak resimlerini çekmişler. Ertesi gün gazeteler yazacak: "Şekip Beyin zengin kadın iç çamaşırı koleksiyon-

nunda, koleksiyonu satın alacak milyoner kadının kilotu bile vardı!” Bu haber, hemen bütün dünyaya yayılacak. Gelgelelim, hiç de öyle olmamış.

Amerikalı kadın,

– Sizin koleksiyonunuzu almaktan vazgeçtim, demiş. Çünkü siz bir sahtecisiniz. Dükkânlardan aldığınız iç çamaşırlarını, kirletip kirletip, ünlü kadınların diye azkalsın bana yutturacaktınız. Benim diye gösterdiğiniz külot benim değil. Çünkü benim külot giymek diye bir âdetim yoktur... İşte, bakın, ispata meydanda...

Ne yazık ki, gazete fotoğrafçıları gaflete gelip, kadının işte bakın, diyerek eteğini kaldırdığı zaman birden resimlerini çekememişler. Düşününüz bu resimler ne büyük gazetecilik olayı olacaktı.

– Aman göremedik, nasıldı? Var mıydı, yok muydu? demişlerse de, kadın ikinci kere ispata kalkmamış.

Bu olaydan çok zaman sonraydı... Bu koleksiyoncu Şekip bigün bana, milyoner bir Amerikalıyla karısının İstanbul’a geldiklerini, Amerikan petrol krallarından bir Teksaslı olan adamın çamaşır koleksiyonunu satın alacağını söyledi. Pazarlıkta da uyuşmuşlar.

Şekip bana dedi ki:

– Amerikalı yarın memleketine dönüyor karısıyla. Sabahleyin de, bana parayı verip koleksiyonu alacak. Ama ben adama karşılıklıta bulunmak, geleneksel misafirperverliğimizi göstermek istiyorum.

– İyi olur... dedim.

Amerikalı karıkocayı bu gece yedirip içirip eğlendirecekmış. Onlar İstanbul’un ve Türkiye’nin özelliklerini tatmak, görmek istiyorlarmış. Şekip bu işleri çok iyi bildiğim için benim de bulunmamı, kendisine yardım etmemi istedi. Razi oldum. Otelde buluştuk. Amerikalının karısı, mmmpp, bal, bal, iyice ballanmış. Şekip röportaj yapsınlar diye gazetecileri de çağırmış. Gazeteciler, Amerikalı milyonere soruyorlar:

– Memleketimizi nasıl buldunuz?

Amerikalı milyoner,

– Fevkalade, diyor, hele kadınlarınıza bayıldım... Çok güzel kadınlar.

Gazeteciler, karısına soruyorlar:

– Siz nasıl buldunuz?

Kadın,

– Epiy ilerlemişsiniz, diyor, Amerika'ya benzemeye çalıştığınız için, burada hiç yabancılık çekmedim. Kendimi vatanımda hissettim. Onun için bana orijinal gelmedi.

Daha bunlar gibi sorular, cevaplar...

Amerikalı karıkoca, Türk sipesiyalitesi görmek istediklerinden, biz bunları alaturka sazlı, şarkılı bir gazinoya götürdük. Rakıyı dayadık. Pastırmalı yumurta, cacık, menemen, çoban salatası... Bayıldılar. Rakıyı içtikçe coştular. Coştukça Amerikalı nağra atmaya başladı. Ama öyle bir nağra ki, Amerikalının atacağı Amerikan işi nağralardan değil. Geceyarısından iki saat sonra gazinodan çıktık. Arabalara atladık. Bunları Sulukule'ye götürdüm. Sulukule'nin çingeneleri de, önceden kendilerine haber verdiğimizden, o saatte müşterileri misafir etmek için bekliyor. Biz arabadan klaksona bastıkça Sulukuleliler de, yaşlısı genci, çocuğu büyüğü, kadını erkeği evlerinden fırladılar. Onlar böyle yüksek sosyete eğlence âlemlerine alışık olduklarından her zaman hazırlıklıdır. Bir cümbüştür başladı. Klarnetler, utlar, kemanlar getirildi. Oyuncu kızlar ortaya çıktı. Allah Allah! İstanbul'un yani İstanbul'un demek dünyanın demektir, dünyanın en namlı çiftetellicisi Çalikuşu denilen Çingene kızı döktürmeye başladı. İşte o zaman hepimizi şaşırtan bişey oldu. Amerikalı milyoner el çırpıp tempo tutarken, önüne gelip gerdan kırıp bel büken Çalikuşu'nun alnına bir on dolarlık yapıştırdıktan sonra,

– Aşağıdan yavrum, aşağıdan... Aşağıdan yavrum, aşağıdan... Döktüüüü! diye bağırmasın mı!

Bu Amerikalı bu Türkçe lafları nereden öğrenmiş? Olacak şey değil...

Derken eğlence koyulaştı, çalgılar coştı, oyunlar kızıştı, biz de hepimiz zilzurna olduk. Birden Amerikalı kadın ortaya fırlayıp, orda oynayan Çingene kızlarına,

– Açılın ulan kahpeler! Öyle mi göbek atılır... Tuh, Sulukule'nin de itibarını iki paralık ettiniz... dedikten sonra, saz takımına dönüp,

– Bahriye çiftetellisi vurun! dedi.

Saz takımı bahriye çiftetellisi vurmaya başladı. Senin Amerikalı kadın da ortaya çıkıp, çamaşırlarını fora ediyor. Hep soyundu, bir sütyen bir külot kaldı. Kombinezonunu da göbeğinin üstüne bağlayıp ortaya düğüm yaptı, iki ucunu apışının arasından sallandırdı. Ondan sonra şakıır da şakır öyle bir çiftetelli oynamaya başladı ki, acaba namlı Çalikuşu denilen Çingene kızının çiftetellisi kaç para eder... Çalikuşu'nun anası bile önüne gelip,

– Güzelim, senin yanında göbek atmak bize düşmez. Sen ustaların ustasısin; buyur meydan senin... Göbeğine kuvvet yavrum! dedi.

Gün ıştırken bunları otele götürüp bıraktık. Doğrusu ben de sarhoştum. Ama yine de bütün bu olup bitenleri düşünüp şaşıyordum.

Ertesi gün ikindiye doğru Koleksiyoncu Şekip bizim eve geldi. Dövünüp duruyor. Amerikalı milyoner, çamaşır koleksiyonunu almadan uçağa atlamış gitmiş... Ya karısı? Efendim, bize Amerikalı diye yutturulan kadın Türk değil miymiş! Hem de kim, biliyor musunuz: Tatlı Betüş... Beyim, kadın nasıl makyaj yapıp kendini değiştirmiş ki, hiçbirimiz tanıyamamışız. Onun Amerikalı değil de Betül olduğunu öğrendikten sonra, “Zaten belliydi... Ben şüphelenmiştim,” diyenler çok oldu. Evet, o göbek başka türlü atılamaz halis yerli göbek. Gece bitip sabah olurken biz o karıkocayı otellerine bırakmıştık ya, meğer Betüş hızını alamamış, biz gittikten sonra daha da içip çıkmış sokağa. Taksim'deki anıta gitmiş. Tıpkı Sulukule'de yaptığı gibi anıtın önünde soyunup, kombinezonunu da beline bağladıktan sonra, üstünde bir külot bir sütyenle çiftetelli oynamış. Sonra da göbek ata ata, “Şükür vatanıma kavuştum! Çok şükür vatanıma kavuştum!” deyip, belinden çözdüğü kombinezonunu, çiçek bırakır gibi, anıtın dibine koymuş. Tabii polisler yakalayınca, dilini İngilizceye çevirip ben Amerikalıyım filan demişse de yutturamamış. Kocası olacak herif de binince uçağa çekmiş gitmiş. Meğer nikâhlı kocası değilmiş. Üstelik herif, onbeş gün kaldıkları otelin parasını da ödememiş. Zavallı Betüş ödedi otel paralarını da...

Hadi Betüş Türk, onun çiftetelli oynamasını sonradan anladık da, Amerikalı herifin, oyuncu kızlara nasıl olup da

Türkçe, “Aşağıdan yavrum, aşağıdan,” dediğini, sonra Türk usulüne uygun nağralar attığını anlayamadık. Bugüne kadar da anlamış değilimdir, hâlâ merak ederim.

İşte o tarihten sonra –belki de okumuşsunuzdur– gazetelerde sık sık, “Yüksek sosyeteye mensup bir kadın sokakta soyunup rezalet çıkardı” diye haberler çıkmaya başladı. İşte o kadın Tatlı Betüş’tü. Rakıyı fazla kaçırınca, fırlar sokağa, soyunur, herkese rezaletini gösterirdi. Biz ona artık mahvoldu gözüyle bakıyorduk. Fakat beyim, müthiş gayretli bir kadındı; ben bu kadar iradesi kuvvetli bir kadın görmedim... İbrahim Mertelek adında birisiyle evlendi. O adamla evlendikten sonra yeniden derlenip toparlandı. Yüksek sosyetenin gazetelerde adından en çok söz ettiren kadını oldu. İbrahim Mertelek’le evlendikten sonra ona sosyete, “Ölüyü diriltiren kadın” derlerdi.

Yani onda ölüyü diriltip mezardan kaldıracak bir dişilik gücü varmış. Neden mi öyle derlerdi? Efendim, çünkü, İbrahim Mertelek’le aralarında, vallahi, otuzbeş yaş mı, kırkbeş yaş mı, yoksa ellibeş yaş mı, işte o kadar büyük fark varmış. İbrahim Mertelek’in kızı değil, torunu yaşındaydı. Böyleyken o adamı canlandırdı, diriltip ayağa kaldırdı. Nasıl mı yapıyor? Vallahi, o da artık onun işi, bilemem. Yalnız bu işin ustası olduğunu söylerdi. Sözde Betüş’ün kendi yaptığı özel bir içkisi varmış. O içkiden içen erkek on yaş gençleşirmiş. Sonra, Betüş odasına öyle bir koku püskürtürmüş, kendi de öyle bir özel koku sürünürmüş ki, koklayan on yaş daha gencelmış. Bu kadar değil... Yatak odasının öyle bir özel ışıkları varmış ki, o odaya giren on yaş daha gençleşirmiş. Yatak odasındaki eşyanın renkleri, çamaşırının rengi hep özel... Sonra bir de özel müziği varmış, hafıftan o müziği çalarmış. O müzik çalınca on yaş daha gençleşiyor insan. Yaman kadındı yaman... Onar yıldan hesaplayın, kırk elli yıl eder. Demek bir erkek, ölüyü mezardan kaldıran Betüş’ün yatak odasına seksen yaşında girse gençleşe gençleşe, kırkında, otuzunda olacak... İyi ki İbrahim Mertelek yaşlıyken Betüş’ün yatak odasına giriyor, ya bir de kırk yaşındayken girseymiş, Betüş onu küçülte küçülte ufalayıp un ufak edecek, yok edecekmiş.

Sonra ne mi oldu? Kim?

İbrahim Mertelek mi? Anlatayım.

Söyledim ya efendim, bizim yüksek sosyetenin adı yüksektir. Benim, Paris yüksek sosyete çevrelerinde iyi bir muhitim vardır. Burada çok bunalmıştım. Bisüre Paris'e gittim orada kaldım. Döndüğümde, Betüş'ün hayatında hiçbir değişiklik olmamıştı. İbrahim Mertelek benim bıraktığımdan daha da gençleşmişti, şık bir erkekti.

Bir gece Yüksek Kulüp'teydik. Galiba balo filan vardı... Çok kalabalıktı. Ben oyun salonundaydım. Hatta o gece şansım iyi gitmiş, epiy de para kazanmıştım. Sabaha karşı bir gürültü oldu. Oyun masasından kalktık. Herkes, gürültünün geldiği üst kata koşuyor... Biz de merdivenden çıktık. Herkesin ağzında bir Betüş lafıdır gidiyor. Kulübün üst katında yazlığa gelenler için yatak odaları vardı. Odalardan birinin kapısı ardına kadar açık. Kapıya yığılanlar, içerde gördüklerinden şaşkına döndüler. Cins Bekir diye tanınan bir adam vardır, onunla Betüş odada... Ama ikisi de çıplak çırılçıplak. Cins Bekir'in çok utanmış bir hali vardı. O yana bu yana koşup çıplaklığını örtecek bişey arıyordu. Oysa Betüş hiç orali değildi. Bir Yunan kadın heykeli gibi karşımızda pervasız duruyordu. Birden bir çığlık koptu, ayaklarımızın dibine bir adam düştü. Yere kapanıp bağırıp çağıran, ağlayarak saçını başını yolan İbrahim Mertelek'ti. Ne dediği pek anlaşılmıyorduyse da, aradabir ağzından, "Yuvam... Namusum... Mutluluğum, mutlu aile yuvam..." gibi sözler dökülüyordu. Cins Bekir o kadar şaşırmıştı ki, eline geçirdiği Betüş'ün kombinezonunu pantolon diye giymeye çalışıyor, kombinezonun kol deliklerinden ayaklarını geçiriyordu. O pembe renkli ipek kombinezon, Cins Bekir'in çıplaklığını daha da çok ortaya çıkarıyordu. Cins Bekir utanmayı bırakıp odaya dolan kalabalığa,

– Ne bakıyorsunuz be! Maymun mu oynuyor? diye bağırdı.

Ordakilerden bir kahkaha koptu. Bekir, başını önüne eğince ordakilerin neye güldüklerini anlayıp, kombinezonu hamam peştamal gibi önüne doladı. Karşımızda heykel gibi duran Betüş, birden göbek atarak oynamaya başlamaz mı! Tıpkı eskiden sokaklarda rezalet çıkardığı, soyunup oynadığı gibi oynuyor. İşte o zaman çok dramatik bir sahne oldu. Karısının ağlaması, utanması gerekirken, şakır şakır göbek

atması karşısında aklı başına gelen İbrahim Mertelek, ağlamaklı bir sesle ordakilere şöyle yalvardı:

– Ne durup bakıyorsunuz öyle... Yardım etsenize! Görüyorsunuz işte, zavallı karım sinir krizi geçiriyor, ne yaptığını bilmiyor. Ne olur, bir doktor çağırın!

İbrahim Mertelek, karısına dönüp,

– Vah yavrum, vah canım Betüş'üm... Sinir krizi geçirdiğini birden anlayamadım da, azkalsın senin için kötü şeyler düşünecektim... Beni affet! diye inledi.

Doktor geldi. Biz de oradan çekildik. Ben, sinir krizi geçiren Betüş'ün ne yaptığını bilmediğini, o durumda Cins Bekir'le odaya girip soyunduğunu filan söyleyip acıyınca, arkadaşlar,

– Yahu, ne krizi, dediler, bu kaçınıcı...

Meğer, Tatlı Betüş'ü daha önceleri de böyle başka erkeklerle bir odada çıplak görmüşler. Böyle her suçüstü yakalanışında, Betüş işi deliliğe vurur, sanki delirmiş de ne yaptığını bilmezmiş gibi görünürmüş, hatta bayıldığı bile olurmuş...

Doğrusu, buna benzer başka olayları da oldu. İbrahim Mertelek mi? Bilmiyorum. İkisi de kulüpten filan ayaklarını kestiler. Onları görmeyeli çok oldu. Sanırım Betüş, o yaşlı İbrahim Mertelek'i onar yaş, onar yaş küçülte küçülte, çoktan bitirip yok etmiştir.

Hayır, hiç bilmiyorum. Duymadım da kimseden... Çok tuhaf bir kadındı.

AMERİKAN ARTİSTİYLE FİLM ÇEVİRECEK GÜZEL KIZ ARANIYOR

Allah inandırсын, sana kanım kaynadı arkadaşım. Ama içmiyorsun, olmaz ki... Şerefine!.. Evet, ne diyordum. Roza Raziye'nin kızı... Efendim, bu kadına Roza Raziye demelerinin sebebi, bunun eski adı Roza'ymış da, sonradan hak dinine girince Raziye adını almış. Roza'yı Raziye yapmış ama yüksek sosyetedeki iki adı birden söyleniyor, ona Roza Raziye diyorlardı. Roza Raziye'nin Deniz adlı bir kızı var... Kızları biz maceramızı yaşamışız, ondan sonra da evlenmeye karar

vermişiz. Ama babası, “Eğer o ipsiz herifle evlenirsen seni evlatlıktan reddederim,” demiş. Kız da edepsiz, “Sen beni evlatlıktan reddedemezsin, sahiden babam olduğun bile belli değil,” demiş. Bu laf üzerine adam azkalsın kalpten gidiyor-muş. Şu kızdaki akla bak yahu, babası evlatlıktan reddetti mi, biz onunla ancak plaja gidebiliriz, iki çıplak... Hadi içelim aslanım... Sakın beni sarhoş sanma ha... Ben içmezsem kendime gelmem... Neşen bilir, nasıl istersen...

Babasının parası olmazsa ben ne yapayım Deniz’le evlenip. Ama kıza böyle söylenmez. Onun için aldım bunu kucağıma, tatlı tatlı anlatmaya başladım. Babası uğraşa uğraşa, annesi Roza’nın da yardımıyla, evliliğinin ancak onyedinci yılında zar zor onu dünyaya getirebilmiş. Bu kadar çok emek verdiği için de kızını çok seviyor. Bunları anlatıp Deniz’e:

– Babanın rızasını almalısın!.. dedim.

– Babam dünyada Rıza’sını vermez! Babam verse bile, an-nem Rıza’dan ayrılmaz, ondan iyi şoför bulamaz... dedi.

İngilizceyi çok iyi bilir de Türkçesi zayıftır. Ben, “Babanın rızasını al,” deyince, Rıza adlı şoförü al anlamış.

– Babanın gönlünü yap da, razı edelim evlenmemize... diye açıkladım.

Ne yaptıksa kızın babasını razı edemedik. Bunun üzerine efendime söyleyeyim... Bütün bu sosyete kızlarını yetiştiren Tatlı Betüş... Gittim ona.

– Aman Betüş Ablacığım, bana bir akıl...

Betüş,

– Bunun yolu intihar... Böyle bir haber sal, o zaman babası kızı verir... dedi.

Ben de onun dediğini yaptım. “Ya kızını verir ya kendimi öldürürüm,” diye haber yolladım. İntihar edeceğimi öğrenince Deniz’e, “Aman kızım, aklın varsa şu herifle evlenme de, bırak intihar etsin, memleket de bir parazitten kurtulsun; onunla evleneceğine bakla tarlasındaki bostan korkuluğuyla evlen daha iyi,” demiş.

Evlenelim de, namusumuzla bir baltaya sap olalım, istik-balimizi kurtaralım diyoruz, olmuyor. Yaşım kırkı geçmiş o zaman. Bu Deniz’i de elden kaçırdın mı, artık ondan sonraki erkekliğin turşusunu kur.

Gene Betüş'e gidip,

– Aman, senin öğrettiğin numara sökmedi... dedim.

Betüş,

– Sen zaten lafı hep ters anlarsın, dedi, ben sana kendin intihar et demedim. Deniz intihar edeceğim diye haber çikarsın dedim.

Betüş bunların bütün geçmişlerini biliyor. Roza Raziye'yi de Deniz'in babasına vermemişler. Adam intihara kalkınca da, “Hiç merak etmesin, cenaze masrafı da bizden,” diye haber göndermişler. Bunun üzerine Roza, “Öyleyse ben intihar ediyorum,” deyince, Roza'nın babası yelkenleri suya indirmiş. Hatta bu Roza, “Annemle babam, kendi elleriyle mutluluğuma engel olduklarından, artık benim için hiçbir tadı kalmayan bu dünyadan .../.../... günü saat onaltıda ayrılacağımdan, intihar törenime teşrifinizi saygılarımla rica ederim,” diye bir de davetiye bastırıp ailenin bütün tanıdıklarına göndermiş. Roza'nın intihar edeceğini bildirdiği gün ve saatte Roza'yı intihardan caydırmak için nişan töreni yapmışlar.

Bunları anlatan Betüş,

– Deniz intihara kalkışırsa o zaman babası, kızının yaşaması için seninle evlenmesine bile razı olur... dedi.

Yani şu Betüş gibi kadın görülmemiştir. Ne dersiniz, dediği çıktı.

Deniz,

– Beni sevdiğim erkekle evlendirmezseniz, intihar edeceğim, der demez babası,

– Hah şöyle... Ailemizin geleneği çok şükür bozulmadı. Ben geleneklere çok bağlı insanım... demiş.

Biz düğün hazırlığına giriştik. Hatta düğün davetiyeleri de basılmıştı. Deniz su koyuverdi.

– O kadar acele etmeyelim, hele onbeş yirmi gün geçsin... demeye başladı.

Betüş'e gidip Deniz'in on onbeş gün geçsin dediğini söyledim. Kıkır kıkır gülen Betüş,

– Çok aptalsın, dedi anlamadın mı; kral gelecek ya, onun için düğünü geciktiriyorlar, kral gelip gitsin de ondan sonra...

– Yahu, elin Arap kralından bize ne?

Değil mi ama...

Efendim, bilmem hangi Arap kralı gelecek diye, sosyetenin kızları bir aydır hazırlanıyorlarmış. Kral bekârmış da, belki bizim kızlardan biriyle evlenirmiş.

Bu bela yalnız benim başıma gelmedi. O günlerde evlenecek yaştaki bütün sosyete kızlarının düğünleri geri bırakıldı: Yahu koskoca kral be... Hiç utanmıyor. Ulan senin paraya pula ihtiyacın mı var da, bizim kızlara göz koyuyorsun... Bizim gibilerinin ekmeğine engel olursun, hırbo!..

Benim krallara atıp tuttuğumu duyan Betüş, işin içyüzünü anlattı. İşler hiç de benim bildiğim gibi değilmiş. Kralı burdan bir kızla evlendirmek bir politika dalgasıymış. Hükümetin bile bunda parmağı varmış. Hükümetin o Arap kralını sık sık buraya davet edip balolar filan vererek, huzurunda yüksek sosyetenin aile kızlarını sıralamasının sebebi buymuş. Sarışın mı, esmer mi, akça pakça mı, şişman mı, tombul mu, balıketi mi, bizde hepsinden, her model her marka var; kral hazretlerinin gönlü hangisini çekerse...

Bunu da öğrenince büsbütün kızdım, iyice kafayı çektim. Niyetim bozuk. İyi ki gene Betüş beni yumuşattı. Bu iş “Memleket vazifesi”ymiş. Biz bir kızımızı krala verecek değil, “hükümete verecek”mişiz. Çünkü kral demek, “hükümet demek”miş. Memleketimizin ekonomik durumu da ortadaymış. Böyle bir zamanda, “herzamankinden çok millî birlik ve beraberlikle”, “memleketi düşünüp”, “fedakârlığa katlanmalı”ymışız.

Betüş benim enayiliğimle düpedüz alay ediyor. Ama Betüş’ün açıklaması üzerine dalgayı çaktım. Nasıl ben, bir kızla evlenip zengin kayınpederi kazıklamak istiyorsam, babalar da kızlarını krala verip, kral hazretlerini kazıklamak istiyorlar. Hepimizin maksadı bir...

Şerefine! Efendim? Çok mu içiyorum... Yok canım, daha yeni başladık yahu... Ne diyordum? Ha, evet, sonunda kral hazretleri geldi. Kralın şerefine öyle bir ziyafet verildi ki, ziyafetin verildiği otelin salonu renk renk, biçim biçim kız tarlasına döndü. Yüksek sosyetenin ne kadar kız anası varsa, kızlarını süsleyip püsleyip, önlerine katıp kralın huzuruna getirmişler. Kız anaları kralı bakışlarıyla yiyecekler. Kralın elini sıktığı, iki kelime konuştuğu kız, kralın sözlüsü sayılıp

günlerce gazetelere konu oldu. Kralın dansettiği kızlardan biri düğün hazırlıklarına bile başlamışken, Allah razı olsun kral çekip gitti de, bizim kızlar da bize kaldı.

Biz yeniden düğün hazırlığına giriştik. Tam işler yürürken Deniz gene su koyverdi. Düğünümüz bir ay sonraya kalsaymış, iyi olurmuş.

– Neden? diyorum.

Söylemiyor, yalnız,

– Öyle işte... diye kısıtıyor.

Yahu insan katil olur be!. Ne oluyor, gene hangi kral geliyor, diye Betüş'e sordum.

– Ay senin dünyadan haberin yok, bu sefer kral değil, Amerika'nın otel kralının ortanca oğlu geliyor. Gazeteleri okumadın mı hiç? dedi.

Senin anlayacağın, kral geliyor, bizim düğün geri kalıyor, milyoner geliyor, gene bizim düğün geri kalıyor. Evet, bekâr gelip bekâr gidiyorlar, bizim kızlar boşu boşuna yutkunduklarıyla kalıyorlar ama bizim nikâh da geri atıyor ya... İşim gücüm olsa hiç aldırmayacağım, ama benim beklemeye tahammülüm kalmamış, artık dedim ya, o zaman yaş kırkı geçmiş...

Otel kralının oğlu da gelip gittikten sonra Deniz'e,

– Ya çarçabuk nikâhlanalım yada beni boşuna umutlandırma. Bu iş olmayacaksa ben de rızkımı başka kapıdan arayayım... dedim.

Bunun üzerine hemen evlenmeye karar verdik. Tam nikâh işlemlerine başladık. Deniz gene ağız değiştirmez mi!

– Acele etmesek iyi olur, sabırlı olalım...

Ya bir bekâr kral geliyor, ya bir bekâr milyoner geliyor, haydi bizim nikâh bir ay, iki ay geri atıyor. Kralsız, milyonersiz bir zamana denk getirip boş bir zamanda bitürlü evlenemiyoruz. Yerebatan Sarayının direkleri gibi ortada dimdik kaldım...

İşte ben içkiye o günlerde başladım, derdimden... Yani, anlıyorsun değil mi beni... Kusuruma bakma yani... Şerefine!

Bizim nikâh onbeş gün, bir ay geriye ata ata aradan bir yıl geçti. Gittim Roza Raziye'ye,

– Nikâha hazırlana hazırlana iflahım kesildi, ver şu kızını da, kıyma bana! dedim...

– Benim kızımın yaşı daha küçük, bekleyebilir... demesin mi!

Bak yahu, şu mantığa bak... Bu ayakkabı ki, krallara, milyonlara küçük gelmiyor da, bana gelince küçük geliyor. Ulan, bu kızın numarası kaçmış? Onbeş gün öncesine kadar küçük değildi, gene kim geliyor da küçüldü kız?

Betüş dedi ki, bu sefer gelen, ne milyonermiş, ne de kralmış, daha doğrusu, hem milyoner hem de kralmış, üstelik de ünü dünyayı sarmış bir film artistiymiş, sinemanın kralı... Adı da, dur bakayım... Yahu, şimdi herifin adı bile unutuldu be... Hah adı Sean Corney...

Bu gelen, öbürlerinden de beter. Çünkü krallara, milyonlara kızları hazırlıyorlardı; bu seferkine sosyetenin yalnız kızları değil, anaları, danaları, bütün kadınlar hazırlanıyorlar. Hem de evlenmek için filan değil... İşte o biçim... Hele o Roza Raziye'nin nasıl hazırlandığını bir görsen, vay vay vay.

Bu seferki hazırlığın krallara, milyonlara yapılandan daha baskın olması başka nedendenmiş. Efendim, bu Sean Corney denilen adam, hem sinema dünyasının kralı, hem milyoner, bir de üstelik burada çevireceği film için her yaştan üç kadın arıyormuş. Aradığı kadınlar da sinema piyasasından olmayacak, çevrilecek filmdeki kadın karakterlerine uygun, tecrübesiz güzel kadınlardan seçilecekmiş. Bütün bunları bir aydanberi bizim gazeteler allandıra ballandıra yazıp duruyor. İşte sosyete kızlarını, kadınlarını heyecanlandıran da bu... Ta Ankara'nın, İzmir'in sosyetesinden kızlar geliyor İstanbul'a. İyi ki yalnız üç büyük kentimiz var, öbürleri daha gelişmemiş, oralarda yüksek sosyete kurulmamış daha da, oralardan gelen kadın yok. Sean Corney gibi bir artistle bir filmde oynamak, ne demek!

Birdenbire dünyada tanınacaklar...

Bu Roza Raziye denilen kadının mücevherleri dillere destan. Hatta Avrupa'larda filan da onun mücevherleri ünlüymüş. O bir partiye, baloya giderken, öyle mücevher takar takıştırır ki, sanki bir kuyumcu dükkânı canlanmış, ayaklanmış da yürüyor sanırsın. Dünyanın en değerli taşlarından kolyeler, bilezikler, küpeler, yüzükler, broşlar, iğneler, daha bilmem neler... Işık altında kıpırdayıp oynadıkça, kadın ıslıl ıslıl ıslılda,

bakanların gözleri kamaşır. Boynu, gerdanı, saçları, parmakları hep mücevherlerle dolu. Neresinde mücevher yok ki, pırlanta, platin, inci, altın, yakut, zebrecet, zümrüt, daha adları bilinmedik şeyler. Bu kadar olsa iyi, bu Roza Raziye bir toplantıda taktığı mücevherlerini, öbür toplantıda takmaz, başkalarını takar takıştırır. Bu zenginlik nereden mi? Babasından, hatta dedesinden... Bunun dedesi, padişahın sarrafı mıymış, kuyumcubaşısı mıymış, neymiş... Ne var ki bu Roza Raziye yaşlandıkça genç düşkününü oldu. Hangi toplantıya gitse delikanlıları başına toparlar. İşte bu sırada, Roza Raziye'nin mücevherleri birer ikişer kaybolmaya başladı.

Göğsündeki broştan pirinç iriliğinde bir taş koparan delikanlı zengin oluyor. Kadın ne delikanlılardan vazgeçebiliyor, ne de onlardan mücevherlerini koruyabiliyor. Bunun üzerine Güney Afrika'ya gitmek zorunda kaldı. Çünkü, taklit mücevherlerin en iyi yapıldığı yer Güney Afrika'ymış. Mücevherlerini gayet pahalıya sigorta ettirdikten sonra Güney Afrika'ya götürüyor. Oradaki ustalara, her bir mücevherinin aynen taklidini yaptırıyor. Taklitleri de öyle bir taklit ki, aslından ayırt edilmiyor. Taklitlerin özel işaretleri var. Onları yalnız Roza Raziye anlıyor. Balo, gece toplantıları filan gibi yerlere hakiki mücevherlerini takıp gidiyor. Arkasında da, şoförü Rıza sahte mücevherler dolu çanta elinde dolanıyor. Hakiki mücevherleriyle salonlarda bisüre dolanıp boy gösterdikten sonra Roza Raziye, biyere kapanıp hakiki mücevherlerini çıkarıyor, yerlerine aynen benzerleri olan sahtelerini takıyor. Şoförü Rıza da hakiki mücevher dolu çantayı alıp gidiyor. Roza Raziye'nin bu numarasını kimse bilmiyor. Herkes yine üstünde hakiki mücevherler var sanıyor. Ben nasıl mı öğrendim? Bana söyleyen de Betüş. Çünkü, Avrupa'da, Amerika'da da, mücevher hırsızlığına karşı, çok zengin kadınlar hep böyle yaparlarmış.

Başta Roza Raziye, bütün yüksek sosyete kadınları, kızları, Sean Corney denilen artist için harıl harıl hazırlanadursun, yalnız bir Betüş hiç oralı olmuyor. Betüş gibi bir kadın, dünyanın sinema kralı gelsin de hiç aldırış etmesin, olacak şey değil.

Bir akşam çay saatinde otelin çatısındayız. Betüş'e neden bu gelen artistle ilgilenmediğini sordum. Meğer ben onun

can damarına basmışım. Betüş bu konuda çok dertliymiş, içi doluymuş da anlatıp boşalacak birini arıyormuş.

– Bizde kadınların elinden tutacak erkek yok, erkek... diye bir çıkış yaptı.

– Ne demek Betüş' cüğüm, ben ne güne duruyorum... diye bunun iki eline birden sarıldım.

– Aman çekil... Benim dediğim öyle değil, diye anlatmaya başladı: Ben sana organizatör erkeklerden söz ediyorum. Hani nerde? Var mı öylesi? Her konuda geri kaldığımız gibi, bu konuda da çok geriyiz. Bak sana bişey söyleyeyim. Sirklerde filan öyle güzel kızlar görürsün ki, şaşar kalırsın. Hatta tezgâhtar, sekreter yada şurda burda çalışan ne kadar güzel kızlar vardır. Öyle güzel kızlar ki, o ünlü film yıldızları, tiyatro oyuncularını filan, bunların yanında hiç kalır? Öyle güzel bar kızları, konsomatrisler, üçüncü sınıf dansözler vardır ki, o büyük film yıldızları, onların güzelliği yanında vızırtı... Peki neden böyle oluyor? Zıyan olan onca güzel kız arasından ancak şöyle böyle güzel olan biri sivriliyor.

Gerçekten de dediği doğru. Ama o zamana kadar bunu hiç düşünmemişim.

– Herhalde yetenek işi, dedim, kimisi yetenekli olup başarıya ulaşıyor, kimisi yeteneksizlikten yükselemiyor. Yalnız güzellik ne işe yarar, yetenek olmayınca.

Betüş külhanbey karıydı.

– Hadi ordan be... dedi, yetenekmiş! Ne yeteneği be! O yıldız diye parlayan karıların bizden farklı neleri var? Yoksa biyerlerini gümüşlüyorlar mı? Yoksa kuş mu konduruyorlar? Oğlum, oralarda organizatör erkek var, erkek! Nerde bizde öyle erkek. Hoşuna giden, kenar kıyıda kalmış biraz güzelce bir kızın elinden tuttu mu, hop, kızı yıldız yapıyor be...

Eline geçirdiği kadını meşhur ediyor, hangi kızın elinden tutsa kızın yıldızı parlıyor. İşte bizim talihsizliğimiz burda; biz öyle erkeklerin eline düşemedik. Bir Amerikalı organizatörün hayatını okudum, şaştım kaldım. Ayol adam eline geçirdiği kadını meşhur etmiş. Hele bir Fransız var, elini tuttuğu kadını yıldız yapıyor. Yıldız, yıldız diyoruz; bu yıldızları kim yapıyor yıldız? Onların kendilerine kalsa, mağaza tezgâhtarları bile olamazlar. Yetenekmiş!.. Bizim kızlarımızda ne yetenek

var ama, yeteneklerini ortaya koyup gösterecek erkek nerde, nerde o erkek? Amerikalı organizatörün hayatını okurken öğrendim; adam, sokak kızlarını alıp güzellik kraliçesi mi yapmıyor, artist mi yapmıyor, milyoner mi yapmıyor...

– Peki, nasıl yapıyormuş Betüş’cüğüm bunu? diye sordum.

– Bütün iş, meşhur edeceği kadının üzerine dünyanın dikkatini çekmekte, dedi. Bu adamın öyle numaraları öyle buluşları var, insan şaşıp kalıyor. Anlatmakla olacak gibi değil ki... Kadın reklamı dedin mi, bu adamın üstüne yok... Aaaah ah! Bizde erkek nerdeee?

Basbayağı hakaret ediyor. Artık dayanamadım.

– Biz erkek değil miyiz yani... dedim.

– Bana iyilik edecek öyle bir erkek bulsam... deyip içini çekti.

– Emret, ben varım... dedim.

Elimi avucunun içine aldı, gözlerime daldı.

– Sahi bana bu iyiliği yapar mısın? dedi.

Bu Betüş’te öyle bişey, yani nasıl diyeyim bilmem ki, öyle bişey var ki, parmaklarından etime elektrik geçti sandım, içim bir hoş oldu.

– Can başüstüne, seve seve yaparım... dedim.

– Zor değil, dedi, bir küçük numara... Ben bu numarayı da, söylediğim o Amerikalı organizatörün hayatını anlatan kitapta okudum.

– Tek senin gönlün olsun, hangi numara olsa, kaç numara olsa yaparım. Söyle, neymiş o numara?

– Şimdi söylemeyeceğim dedi, Sean Corney geldiği gün, sen de otelde olacaksın. Ben sana ne yapacağını ancak o zaman orda söyleyeceğim.

– Şimdi söylesen, ya yapamayacağım bir numaraysa... dedim.

– Yaparsın, çok kolay... dedi.

Bir kadeh daha alır mısın? Hay yaşa!.. Şerefine!.. Yani vallayı sana kanım ısındı ha... Evet... Nerde kalmıştık? Tamam...

Sean Corney’in geleceği gün Betüş bana,

– Sen havaalanına gelme, otelde bekle, dedi.

Ne derse öyle yapıyorum. Otelde bekledim. Havaalanında olanları sonradan duydum. Sean Corney'i karşılayan hayranları, azkalsın onu terminalde parçalıyorlarmış. Üstünden, hatıra olacak bir parça koparabilmek için öyle bir saldırmışlar ki, adamı parçalanmaktan polisler zorla kurtarıp kaçırmışlar. Sean Corney oradan kurtuldu ama, burdan zor kurtulur. Asıl hatıra meraklısı dışı saldırganlar otelde bekliyorlardı.

Evet, ben alt salonda oturuyordum. Salon çok kalabalıktı. Birden bir koşuşma, kaçışma, kovalama oldu. Ben o sırada dalgın olduğumdan deprem oldu da, ondan insanlar kaçışıyor sanarak kapıya doğru atıldım da, insan gövdelerinden örülmüş duvarı aşırıp geçmenin imkânı yok. Bırak kaçırıp savuşmayı tersine, beni itip öte yana attılar. İnsanlar birbirlerini eziyorlardı. İten, kakan, düşen, kalkan, bir ana baba günü. Bir adamı önlerine katmış kovalıyorlar. Adam kaçsa iyi, arkası duvara dayanmış, zavallı kaçamıyor da... Sen bendeki dalgınlığa bak yahu, ben o kovalanıp kısıtılmış adamı, bir otel faresi, hırsız uğursuzun biri sandım. Çünkü yapışan, elini atan, adamdan bişey koparıp alıyordu. Ben adamı dövüyorlar sandım. Eh mademki bizim seviyemizde bir adam değil, zararı dokunmuş bir kimse, ben de herifi boş çevirmeyeyim dedim, adam yuvarlana devrile önüme gelince, ya Allah deyip bunun çenesine bir yumruk da ben salladım. Ben o yumruğu indirir indirmez, oradaki kadınlar,

- Hay elin kırılıydı...
- Allah cezanı versin...
- Ellerin kırılsın!.. diye bedduaya başlamadılar mı!

Meğer, benim çenesine yumruğu indirdiğim adam, bekleyip durduğum Sean Corney'miş. Oradaki kalabalık da, adamın elbisesinden, kıratından, gömleğinden hatıra olarak bir parça koparmak için üstüne atılmışlar.

Ah, o ne görülecek manzaraydı... Kıyamet kopuyor, kıyamet... Zavallı Sean Corney, canını asansöre atıp kurtulmak istiyorsa da, ne mümkün, asansörün kapısına dayanmışlar, adamı bırakmıyorlar. Baktı ki kurtuluş yok, adam bu sefer ver etti kendini merdivene doğru, bir koşu tutturdu. Ama boşuna... Önünü kestiler. Birisi çelme mi taktı, yoksa ayağı mı kaydı, o ünlü artist, merdiven halısının üstüne kapaklandı.

O yere kapaklanınca, onca kalabalık adamın üstüne bindiler. Adam altlarında kayboldu. Tapası açılmış şişeden şampanya taşar gibi, biyandan insanlar fışkırıp köpür köpür köpürerek taşıyorlardı. Yalnız aradabir, bir cayırtı sesi geliyordu. Sonradan anladığıma göre, kartal pençesi gibi, adamın çamaşırlarına yapışıp çekiştirip yırttıkça, o cayırtı sesi ordan gelirmiş. Birara öyle oldu ki, çizgi romanlardaki karambol sahneleri gibi, adamın tepesine çullananlar birbirlerinden seçilmez oldu. Yalnız aradabir havada bir bacak, kadın iskarpini filan görülüyordu. Neden sonra, onca insanın altından, canlı bir yaratık kalktı, ama insan desem insan değil, hayvan desem hayvan değil, yolunmuş hindiye dönmüş bir yaratık... Yani, anla artık, Sean Corney denilen ünlü artisti işte o hale getirmişler. İki dakika içinde adamın üstündekilerini parça parça edip anadan doğma soymuşlar. Yahu, görmesem inanmam, herif çırılçıplak da, orasından burasından, yırtılıp da üstünde kalmış bez parçaları sarkıyor. Bildiğin gibi değil, herif hurda, hurda... Ayakta biriki sallandı, gene yıkıldı. Bir daha doğrulup dikildi. Elleriyle müstehcen yerini örtmeye çalışıp –çünkü tam örtemiyordu– çıplaklar kampında gezer gibi basamakları çıktı gitti. O giderken, bir alkıştı koptu ki, meclislerde bile böyle alkış duyulmamıştır. Benim anladığım, inleye inleye merdiveni çıkan Sean Corney, eğer üstüne saldıranlara karşı koymaya kalksaydı, adamın elbisesini, çamaşırını didik didik etmekle kalmazlar, etlerini de parça parça koparıp köpekbalığı sürüsüne düşmüş insanın iskeletine çevirirlerdi. İyi ki, adamcağız karşı koymayıp teslim oldu da, elbiseyi, çamaşırını verip çıplak kaldıysa da, tatlı canını, hayranlarının elinden kurtardı. Sean Corney merdivenden çıkarken, aşağıda durup alkış tutan bayanlara,

– Çekiştirip koparılacak başka bişeyi kalmadı mı, haydi davranın, dedimse de bana aldırın olmadı.

Sean Corney'in hatıra meraklısı hayranlarından kiminin elinde çorabının koncu, mendili, kimisinde fotin bağı, kimisinde boyunbağı yada gömleğin yakası... Kimisi de yalnız bir düğme kapabilmiş.

Neyse, onca kadın, kız durulup dağıldı. Saatime baktım, beş. Eyvaaah! Betüş bana, tam beşte Sean Corney'in basın top-

lantısı yapacağını, orada benim de bulunmamı söylemişti. İyi ama bu adamcağızın basın toplantısına gidecek hali yok ki...

Otelde basın toplantısı yapılacak olan yere gittim. Gazeteciler, fotoğrafçılar, radyocular, televizyoncular, hep orda... Betüş çıktı karşıma,

– Nerde kaldın, nerdeyse Sean Corney’in basın toplantısı başlayacak... dedi.

– O basın toplantısı biraz zor başlar, dedim, sende eğer Betüş, bir parçacık acıma varsa, bir cankurtaran çağdırır, şu zavallı adamı ilkyardım hastanesine götürürsün. Zavallının sağ kalacağını hiç sanmam.

– Ne oldu?.. diye sordu.

– Daha ne olsun... diye başlayıp olanı biteni anlatırken, Betüş kıkır kıkır gülüyordu.

– Gülecek ne var bunda Betüş?

Ah, ah... Bizdeki kafa. Onca yıl yüksek sosyete içinde sürttüm de, daha bilmediğim ne numaralar varmış.

Betüş,

– O sana söylediğim Amerikan organizatörünün hayatını anlatan kitabı okumuş olsaydın, sen de artık bayatlamış bu numarayı bilirdin... dedi.

Yahu, ne kitap okuması, ben gazeteyi bile zor okurum, içim sıkılır. Gene o zamanlar, gazetelerin spor sayfalarını, dedikodu yazılarını azçok okurdum, şimdi hiç okuyamaz oldum, gözlerim de bozuldu...

Yani, sana öyle bir ısındım ki... Bu kadar olur. Hadi şerefine! Afiyet olsun...

Haa, evet... Nerden kalmıştık. O numara... Sean Corney diye havaalanında, terminalde, sonra benim gözümün önünde otelin giriş salonunda üstüne saldırıp elbisesini, çamaşırını parçaladıkları adam var ya, işte o adam Sean Corney değilmiş, Sean Corney’in dublörüymüş. Ya... Bu da Amerikan organizatörünün numarasıymış. Bu dublörler, yerine geçtikleri adamlara çok benzerlermiş. Tıpkı da onlar gibi giyinirlermiş. Böyle durumlarda, o dublörler halkın önüne çıkarlarmış ki, hem asıl artistin canı kurtulsun, hem de hayranlarının coşkunluğu giderilsin... Bak, bak sen yahu... Hatta, bu artistlerin ajanları, artistin üzerine saldırırsınlar, üstünü başını paralasınlar diye

özellikle halkı kışkırtırlar, bu iş için de paralı adam kullanırlarmış. Öyle ya, hayranları bir artistin üstünü başını paralıyor da, hatıra diye kopardığı paçavraları saklıyor demek, o artist çok değerli, çok ilgi görüyor demek... Bütün bu dalavereleri, işte o organizatörler yaparlarmış. Kadın artistlerin dublörlerinin durumu çok daha zormuş. Çünkü, ajanlar önden saldırıp kadın dublörün elbisesini yırtarak halkı da buna kışkırtınca, halk da bir saldırıya geçti mi, artık önlemezler, çıırılçiplak kaldıktan sonra bile kadın dublörün orasından burasından, neresi ellerine geçerse etinden et koparanlar bile olurmuş. Zavallı kadın dublör, cıyak cıyak bağırırmış.

O zaman anladım ki, Betüş'ün erkek organizatör üzerine söyledikleri çok doğruymuş. Öyle ya, biri yıldız, öbürü de o yıldızın dublörü... İkisi de birbirinin tıpkısı. Birisi organizatörün eline geçip yıldız olmuş, öbürü organizatörün eline geçemediği için zavallı bir dublör olarak kalmış. Sırasında canını bile tehlikeye koyuyor, ekmek parası için...

Bu Sean Corney'in dublörü var ya, zavallı dublör hayranlarından dayak yer, üstü başı yırtılırken, gerçek Sean Corney de gizlice, ta uçaktan indiğindenberi hiçbir saldırıya uğramadan gelmiş, otelin arka kapısından girip dairesine yerleşmiş. Şimdi de nerdeyse basın toplantısına gelecekmış. Zavallı dublör de odasında inleyip dursun, yarasını beresini ilaçlasın...

Gerçekten de az sonra Sean Corney bulunduğumuz salona geldi. Şaşılacak şey, belki de hiç şaşılmayacak şey, tıpkı dublörüne benziyor, daha doğrusu dublörü tıpkı buna benziyor.

Biz basın toplantısının sonuna kadar orda kalmadık. Betüş'le çıktık. Betüş bana,

- Senin görevin bu geceki eğlence sırasında, dedi.
- Nedir? diye sordum.

Gene söylemedi. Görevimin ne olduğunu tam görevimi yapacağım sıra söyleyecekmış.

Sean Corney şerefine verilecek gece yemeğinde herkes bulunamıyordu. Ancak yüksek sosyetenin de en kaymak tabakası davetliydi. Beni de, Betüş oraya davet ettirmişti.

Hey gidi günler hey... Daldık gene eski günlere... İyi ki geldin de sordun bunları... Vallahi yani samimiyetimden haaa. İnan olsun. Sana ruhum ısındı birden... Sağlığına, şerefine!

Evet? Nerde kalmıştık? Tamam... Gece toplantıya geldim. Benim de o zaman rüzgârım var haa... İyiyim, girdim salona. Onca kadın var salonda, ilk göze çarpan hangisi biliyor musun, Roza Raziye. Çünkü, öyle mücevher takmış takıştırmış ki, ışıltısı insanın gözünü alıyor. Bir bakınca göz kamaşıyor. Bakmamak da elde değil. Çünkü, kadının heryanı projektör gibi parıldadığından ister istemez göz ona gidiyor. Saçından tırnağına heryerine öyle taşlar takmış ki, biyanına dönünce taşların biri kırmızı, biri sarı, biri yeşil parlarken, öte yanına dönünce yeşili pembe, kırmızısı sarı, sarısı mavi parlıyor. Her kımıldayışında kadının boncuklarının, pullarının, taşlarının, mücevherlerinin renkleri de değişiyor. Yanardöner, menevişli, renk renk, donanma gibi, havai fişek gibi, yakamoz gibi, ebemkuşağı gibi bir kadın... Yani Raziye tam yapmış numarasını, onun yanında bütün kadınlar sönük kalıyor.

Betüş,

– Şimdi sana görevini veriyorum, dikkat et! dedi.

Gözüm kulağım onda.

– Deniz’i görüyor musun? dedi.

– Hayır, göremiyorum. Nerde?

Roza Raziye’nin pırıltısından başka hiçbir kadın görünmüyor ki...

Deniz’i gösterdi. Kızın üzerinde camgöbeği mavisi bir tuvalet vardı. Tuvaletin sırtı, kuyruk sokumuna kadar açıktı, poposunun iki kanadının ayrım çizgisinin başlangıcı bile görünüyordu. Önden de göğsü, çukur bitimine kadar açıktı. Hani, “İki meme arası, cennete giden yoldur” diye bir türkü vardır ya, Deniz’in göğüsleri de, cennete giden yolun başına kadar ortada. Deniz’in yalnız göğüsten aşağısı, kalçaları tuvaletle sıkı sıkıya örtülmüş, ama öyle sıkı örtülmüş ki, çıplak olsa kaç para eder. Vücudunun yarıdan çok yanı çıplakken, bir de eldiven giyinmemiş mi, hem de eldivenleri dirseklerinden yukarıya kadar.

Betüş,

– Adım adım Deniz’in arkasından gideceksin, dedi. Gözün de bende olacak. Ben sana işareti çaktım mı, tamam, sen hemen Deniz’in tuvaletinin eteğine basacaksın. İşte senin görevin bu kadar...

Kuzum, sen anladın mı bundan bişey... Vallahi o zaman ben de anlamamıştım.

– Eteğine basacağım da ne olacak? dedim.

– Sen ötesine karışma, eteğine bas, yeter... dedi.

Beni aldı bir merak... Acaba ne olacak? Ben düştüm Deniz'in arkasına, gölgesi gibiyim, kız nerde, ben orda... Hatta birara Deniz kızdı da,

– Sana söz veriyorum, Sean Corney burdan gitsin, o zaman evleneceğiz. Ama şimdi ne olur, arkamı bırak... dedi.

Azkalsın yutacaktım ha... Ulan, bu Deniz'in bize kaçınıcı kazığı be... Kral gitsin evleneceğiz... Milyoner gitsin evleneceğiz... Beş değil, on değil... Şimdi de bu herif gitsinmiş, evlenecekmişiz. Bu gider, başkası gelir. Bu heriflerin kökü kurumaz ki...

Salonun geniş duvarının ortasındaki iki kanatlı büyük kapı açıldı. Odadan Sean Corney çıktı. O kadın milletini bir görsen, hepsi birden mayıştı kaldı. Artist biriki şey söyledi. İçildi. Ordaki bütün kadınların gözleri Sean Corney'de; Sean Corney'in gözleri de Roza Raziye'de. Zavallı adam, Roza Raziye'nin üstündeki ıslıl ıslıl taşlar gözlerini aldığından başkasına bakamıyor ki... Hatta ordakiler, Sean Corney'in filminde oynatmak için Roza Raziye'yi seçtiğini konuşmaya bile başladılar.

Yeniyor, içiliyor, dans ediliyor.

Ben, Deniz'in eteği dibinden ayrılmıyorum, nereye gitse onun bir adım gerisindeyim. Gözüm de hep Betüş'te. Ne zaman işaret verecek de, Deniz'in eteğine basacağım diye tetikte duruyorum.

Sean Corney yanında bir adamla Deniz'e doğru geliyordu. Öyle anladım ki, Deniz, Sean Corney'in kendisini dansa kaldıracağını sanmıştı. Belki, gerçekten de öyleydi. Deniz de, ona doğru yürüdü. Ünlü artistin bir kızla dans etmesi, onu filminde oynatacağına işaretti. Deniz kendinden geçmişti. Sean Corney gelir, Deniz de ona doğru ilerlerken, Betüş işareti verdi bana. Ben hemen, Deniz'in eteğine bastım. Allah Allah!.. Yahu, görülmemiş bişey bu... Kendim tanık olmasam da birisi anlatsa, dünyada inanmam. Hani karanlık bir odaya girersin de, elektrik düğmesini çevirince nasıl oda birdenbire aydınla-

nır yada tersi elektrik düğmesini çevirince nasıl aydınlık oda birden kararır, işte tam öyle, ben Deniz'in eteğine basar basmaz, sanki bir düğmeye basmışım gibi, kızın üstündeki o camgöbeği mavisi tuvalet birdenbire aşağı sıyrıldı, ama tam birdenbire... Kızın içinde de, hiç, ama hiçbirşey yokmuş. Deniz, ayağındaki iskarpinle ayakta öylece çırılçıplak kalakaldı. Mavi tuvalet iskarpinin üstüne yığıldı.

Yani erkek olarak bizler olsak, o durumda apışıp kalırız. Öyle değil mi? Betüş'ün hakkı var. Amerikan erkeği başka. Sean Corney, Deniz'i karşısında Havva Ana'nın kızlık zamanlarındaki pozda görünce, birden ceketini fora edip Deniz'in sırtına atmasıyla, hızla kaptı, az önce çıktığı kapıyı açıp kızla birlikte içeri daldı. Biz orda o kadar insan, apışıp kaldık. İlk söz Betüş'ten çıktı. Betüş, yüksek sesle,

– Tamam, dedi, Sean Corney'in seçtiği kız belli oldu...

Betüş bunu der demez, bir çığlık koptu. Bir de baktık çığlığı atan Roza Raziye yerde, bayılmış...

Yahu, şu yüksek sosyete de ne dümenler döner be... Eski dertlerimi depreştirdin yahu... Çek allaşkına... Çek be!.. Yani ben... Şimdi var ya... Seni sevdiğimden anlatıyorum ha... Başka zaman olsa, milyon versen anlatmam. Kafayı buldum da ondan...

Ha, ne diyordum. Roza Raziye yerde yatıyor, bayılmış.

Neler olup bittiğini sonradan öğrendim. Bu Deniz'e öyle açık saçık tuvalet giydiren Betüş'müş. O tuvaleti, eteğine basar basmaz sırttan düşecek biçimde özel olarak Betüş diktirmiş. Betüş de okuduğu o Amerikan organizatörünün hayatını yazan kitap var ya, onu Deniz'e okutmuş. O kitapta, bir kızın artist olmak için nasıl dikkati çekeceği anlatılıyormuş. Bunlardan biri de, bu tuvaleti fora edip kalabalıkta çıplak kalma numarası. Sean Corney, filminde oynatır diye, Deniz bu numaraya tav olmuş.

Peki, bana ne oluyor yahu... Ben ne enayiyim be... Ulan, insan kendi evleneceği bir kızı, elin herifinin önünde, yaprakları soyulmuş marul göbeği gibi ortada bırakır mı be... Kafa işte! Betüş'ün bana attığı kazık.

Roza Raziye'nin bayılması da kıskançlıktan. Kadına bak yahu, öz kızını kıskanıyor elin herifinden. Neden mi kıskanıyor?

Yahu, filmde oynamak için kendisi o kadar hazırlanmışken, Deniz bir soyunma numarasıyla herifin dikkatini çekti. Yani, kızı oynayacak filmde, kendisi oynamayacak.

İşin içyüzü daha da başkaymış. Bu Roza Raziye, bir zamanlar Betüş'e bir kazık atmışmış. Betüş de, kazık nasıl atılır, ben sana öğreteyim diye uzun zamandır kuruyormuş. Sonunda bunu yapmış. Anasını kızına düşman etti, daha ne olsun... Bu kadar olsa gene iyi. Hani Sean Corney filminde kendisiyle oynayacak üç kadın arıyordu ya, o üç kadını beğenmek için buraya geldi ya, gazetelerde çıkan bu haber de Betüş'ün uydurmasıymış.

– Peki benden ne istedin Betüş? Neden bana bu kötülüğü yaptın? diye sordum.

– Ben sana iyilik yaptım, dedi, nasıl olsa Deniz seninle evlenmez... Sen de ondan umudunu kesersin de belki bir iş tutarsın...

Doğru... Geçti o günler; geçmişe mazi, yenmişe kuzu derler.

Yok. Betüş söylemişti. “Sosyete senin gibilerini safra gibi atar,” demişti. Dediği oldu. Sonra Betüş'ü görmedim hiç... Zengin bir morukla evlenmiş diye duydum ama görmedim.

Bana mı? Yoo, beni boş çevirmedi doğrusu...

Yani... Eski günler işte... Şimdi o günleri yeniden yaşıyor gibi oldum, bilmem anlatabiliyor muyum... İnsan eski günlerini... Tuh be... Yani şimdi bilmem ki... İçelim... Peki, nasıl istersen... Müsaade senin... Başım üstüne... Herzaman beklerim.

KEDİ ANASI YANPİRİ KARI

Afedersin, yani, ben seni polis sanmıştım da, annadın mı... Çünkü her akşam, her akşam buraya damlıyorsun, annadın mı, kendi kendime sivil polistir muhakkak dedim yani, afedersin... Ahlak zabıtasından olsan annadın mı, gelip burda oturmazsın her akşam. Ahlak zabıtası olsa, baskın verir, annadın mı, yaşı küçük kız arar, sonacığımıza vesikasız artiz karı, konsomatris filan arar... Yaşı tutmayan kız bulursa dükkânı kapatır, vesikasız karı buldu mu haydi zührevi hastalıklara... Ben zaten

dükkânımda onsekizden küçük kız kullanmam. Neme gerek... Çalışacaksa, iki yalancı şahitle mahkemede yaşını büyütsün, öyle gelsin, dii mi? Mahkemeler ne güne duruyor yani... Bedava değil, biz burda para veriyoruz. Sonra sen abicim, buraya gelip kadın-kız dalgasına da yatmıyorsun... O kadar zamandır geliyorsun gözüüm sende, hiçbir kıza askıntı olmadın... Sende karı tavlama da yok. İşte o zaman, bu olsa olsa polistir dedim. Ben abicim kanunsuz iş yapmam, annadın mı... Çünkü, insanın her dayım başı belaya girer... Baskın yapar ahlak zabıtası tak kapatır barı... Doğru dii mi yani? Benim barımda çalışan kadınların hepsinin artiz vesikası olacak, aylık muayene cüzdanı olacak... Var öyle haybeden barlar, pavyonlar, afedersin, sokaktan kız toplarlar, doldururlar dükkâna... Yok abi, bende yok... Bende o biçim işler yok abi... Bakma sen benim barım küçüktür, ara sokaktadır, ama bin bereket, işim kıyaktır.

Kim dedin? Senin aradığın karıyı bildim abi. Sen Kedi Anası Yampiri Karı'yı arıyorsun. Odur o... Ona burda Yampiri Karı derler. Ben çok acırım garibe yazıktır, annadın mı... Ama sokmam dükkânıma. Barımın eşliğinden adımını attırmam. Giremez buralara... Çünkü, neden, pis be, pis be abicim. Afedersin suratına bakılacak gibi değil yani... Bizim burası afedersin, kibar biyerdir ne de olsa. Bakma sen yerimin ara sokakta bir küçük bodrum olduğuna... Kızlarımız çok temizdir ve herbi dayım kibar takımından, efendiden müşterimiz vardır. Sokmam o sebepten Kedi Anası'nı buralara. Yampiri Karı'ya Kedi Anası derler. Kedileri çok sever de... Ama çok acırım. Gelir her gece buralara, çağanoz gibi yampiri yampiri, yuvarlana yuvarlana, düşe kalka gelir. Çok sarhoş be abicim... Çekilmiyor yani afedersin... Renkli ispirto içiyor, annadın mı... Ağzına kibrit alevi tutsan parlayacak... İyicene düşmüş, annadın mı... Bütün buranın polisleri tanır onu... Polis ona sesini çıkarmaz, bişey demez. Gariban işte... Lakin çok küfreder, ama bildiğin gibi küfürler değil abi... Ağzı bozuk ve çok pis... Kime olsa basar kalayı, afedersin, annadın mı... Ama boşu boşuna sövmüyor haa, para karşılığında. Herkes bir yol bulmuş, onun yolu da bu, sövmek... Eline toka ederler bikaç lira. "Hadi Yampiri Karı, şuna söv!" derler, söyver. "Hadi Yampiri, filancaya söv!" Alır mangırı, söyver. Öyle sunturlu söyver

ki, öyle bir gamatoyu basar ki, ne yakası açılmadık küfürler abicim, hiç duyulmamış...

Küfür icat eder namussuz. Şaşar kalırsın. Aslına bakarsan, herkes biyere, birine, bir makama kızıyor, sövmek istiyor; ama sövemez ki, sövse başı belaya girer, yakalar polis. Haydi deliğe! Onun için, bu garip Yampiri Karı, sövmeye korkan bizim ödeklerin yerine vekâleten söver. Her emek, para karşılığı abicim. Akşam oldu mu, gelirler buralara, sokak aralarında Yampiri Karı'yı arar bulurlar. "Al şu parayı, şu makama!" Tamam mı, tamam... Polis ona bişey yapamaz. Ne yapsın polis? Karı deli yahu... Deliye ne yapılır, deliyle baş edilir mi hiç... O söverken, polis de duymazdan gelir. Öyle ya, büyüklere, ileri gelenlere sövülürken duymuş olsa, zabıt mabıt tutmak lazım... Şu lazım, bu lazım... Neme lazım, bizim polis Kâzım, iyidir aldırılmaz, duysa da duymaz... Polisler, onu duymamak için, o küfrederken korkudan kaçarlardı. Kaçarlardı ama, Yampiri Karı söverken de biyere gizlenip kıs kıs gülerler... Yalnız insanlara değil sövmesi, afedersin, büyük yerlere, yüksek yerlere, hep-sine... Kaç kere yakaladılar bunu. Tıktılar deliğe, sonra attılar tımarhaneye... Ama zararsız deli, bırakıyorlar gene.

Memleketteki bütün zararsız delileri tımarhaneye kapat-salar, memleketin giriş kapısına "Tımarhanedir" diye levha asmak gerekir. Onun için ikidebir yakalayıp yakalayıp tımarhaneye göndermekten polisler de bıktı, annadın mı, çünkü bugün gönderiyorlarsa tımarhaneye, ertesi gün çıkıp geliyor. Artık herkes alıştı, şimdi boş veriyorlar. Belkim polisler de hoşlanıyorlardır onun sövmelerinden... Hoşlanılmayacak gibi değil abicim, bir dinlesen bayılırsın... Herkes kendine göre biyere şey etmek istiyor ama, korkusundan edemiyor, veriyor Yampiri Karı'ya parayı, ona şey ettiriyor. Yoksam sen de onun için mi aradın Yampiri Karı'yı abicim? Nerdeyse gelir. Bu gece geç bile kaldı. Ver parayı, istediğin en yüksek yere sabaha kadar bağıra bağıra sövsün...

Deli meli ama, para hesabında senden benden akıllı... Para hesabından çakıyor haa... Kendine göre de bir tarife yapmış. Sövdüreceğin yerin büyüklüğüne göre para alıyor. Şuna sövmek şu kadar, buna sövmek bu kadar... Diyelim herif geldi sövdürecek de gönlünü serinletecek. Yampiri Karı, "O kadar-cık parayla olmaz, o yüksek yerin itibarı var!" diyor. "Hadi

bakalım on lira daha uçlan!” diyor. Yani, hak gözetiyor karı, annadın mı... Sonra abicim, oricinal küfürler daha pahalı... Yeni icat küfürleri oldu mu, tarifesi yükseliyor. İsteyene göre de uzatıyor. Paran ne kadarsa o kadarlık sövüyor. “Al şu parayı, benim için şuna beş dakika söv!” Tamam.

Yampiri Karı söverken buralarını bir görsen, öyle kalabalık olur ki... Parayı mı? Parayı abicim, içkiye yatırır, renkli ispiroya, şaraba... Renkli ispiytonun içine girip banyo yapsa o kadar para bitmez. Paraları savurur, ona buna verir, gariban çocuklara filan... Sonra kedileri, köpekleri çok sever abicim. Her semtte, o semtin kırk elli sokak kedisini köpeğini besler. O sokak kedileri, sokak köpekleri de, afedersin, onu tanırlar yahu... Yampiri Karı İstanbul’un neresine gitse, tanır onu kediler, köpekler, arkasına takılırlar... Bir görsen, önde Kedi Anası Yampiri Karı, arkasından sürüyle kedi, köpek... Onları doyurmak için İstanbul’un sokaklarını sabahtan akşama kadar dolaşır durur, gece olunca gelir bu ara sokaklara, bar, pavyon önlerine, söve saya para kazanır.

Polis mi? Bişey yapamazsın ki, zati Allah vurmuş vuracağı kadar, annadın mı... Yampiri demelerinin sebebi, biyanı hiç tutmuyor fukaranın... Biyanını sürükleye sürükleye geziyor buralarda, annadın mı... Eskiden bu kadar çarpık değildi be abicim, gittikçe çarpılıyor. Bir kolu hiç tutmaz mesela... Allah vermesin, bunda öyle bir hastalık varmış, milyonda bir kişide ancak olurmuş... Yani bunun kemikleri gittikçe işlemez oluyor, tutuluyor. Sonunda, hiçbir yeri oynamayacak, hep tutulacakmış... Eskiden, biraz biraz topallardı, o kadar... Şimdi, vücudunun biyanıyla öbür yanını çekip taşıyıp sürüklüyor... Kendi kendinin hamalı olmuş... Tutmayan yanları, tutan yanlarından daha çok. Kolu tutmaz, boynu eğri, ayağının biri bükülmüş... Bu kış kıyamette yatar sokak ortasına, çamurların içine, afedersin, sanki kuştüyü yataktaymış gibi... Basar gamotoyu... Polis ne yapsın böylesine?..

Demek şimdi sen onu arıyorsun?.. Allah Allah. Nasıl bulamadın bunca zamandır buralara gelip gittin de... Valla, şaştım. Her gece gelir buralara. Bekle biraz daha... Nerdeyse, tak düşer... Nağrası, kendinden önce gelir... Basar, analarını avratlarını diye... Yedi gelmişlerini, geçmişlerini diye, afedersin... Eşiktekini, beşiktekini diye, afedersin... Ebesini,

bebesini diye, afedersin... Soyunu sopunu, kızını, kısırağını diye, afedersin... Babasının şarap çanağını, anasının tıngırtı bezini diye, afedersin... Bilmem ne çocukları diye, onun bunun çocukları diye, afedersin...

Zamanında güzel karıymış haa, bilenler var. Hatta bir zamanlar bir evde çalışıyormuş da millet evin kapısında kuyruğa girermiş onun için. Ben duyduğumu söyledim, onların yalancısıyım. Bunların sonu böyle işte, annadın mı...

Sen şimdi mutlak onu görmek istiyorsun yani? Lazım sana? N'apıcan yahu? Yani afedersin, sen sordun da ondan... Sövdürmek için mi? Bişeyinizi filan mı yürüttü? Ama yoktur öyle huyu, olsa duyulur, duyardık... Çünkü, bizim buralarda insanın her çeşidi bulunur, o sebepten insanın foyası, ipliğinin boyası çabuk çıkar, annadın mı...

Yaa... Hem şaştım, hem sevindim be... Akraban oluyor demek? Ondan arıyorsun? İyi be, vicdanlı delikanlıymışsın. Allah tuttuğunu altın etsin. Madem akraban, al şu kadıncağızı da kurtar buralarda sürünmekten annadın mı... Belkim de bir hastaneye yatırırın mesela, tedavi ettirirsin... Belkim Darülaceze'ye... Çok bir sevaba gireceksin o zaman...

Sana doğru söylemişler, buraya gelirdi her gece... Bizim buralardaki barlarda, pavyonlarda çalışan konsomatrisler, dansözler filan çok severler Yampiri Karı'yı, en çok onlar para verip sövdürürler. Kimi zaman onlardan para bile almaz, dertli kızların yüreklerinin ateşi sönsün diye, sevabına söver...

Bak şimdi ben de merak ettim yani... Niye gelmedi, bu akşam gecikti... N'oldu kadına be... Yoksa biyerde... Hay Allah... Kurtulmuştur o zaman fukara, annadın mı... Acaba dün gece gelmiş miydi? Yatacak yeri yok, sığınacak, barınacak yeri yok. Heeeeey çocuklaaar!.. Ulan dün gece Yampiri Karı gelmiş miydi buralara? Ne? Beş on gecedir görünmedi mi... Vay anasını! Bak abicim, epiydir buraya da gelmiyormuş. Ben farkında bile değilim de, sana da boşuna gelir dedim.

Ne bileyim abicim, her gece gelirdi be... Tek dükkânın önünde bağırmasın da gitsin karı diye, bazı da ispierto mangırını ben verirdim ha... Neme lazım abi, bilmezler, karıya benim para verip büyüklerimize filan sövdürdüğümü sanırlar, başım derde girer... Hepimiz sövüyoruz ama, içimizden.

Ne demiş atalarımız, ibadet de gizli, kabahat de... Ben öyle gösterişlerden hoşlanmam, annadın mı? Söverim, ama ben bilirim, içimden...

Mutlaka görmelisin... Dur, onu bizim kızlara soralım; bizde çalışan kızlar belki bilirler yerini... Çağırayım da Ayten'i. Çünkü Ayten her gece sövdürür, bağırtırdı onu... Ayteen, kız Ayten!.. Çıktığın yere mi girdin ulan, nerdesin? Hah, bak Ayten sana bişey soracağım. Gel otur şöyle kızım. Senin her gece para verip bağırttığın Yampiri Karı var ya... Tamam. İşte bu arkadaşımız, çok bir önemli iş için, Yampiri Karı'yı arıyor. Yerini biliyor musun?

Nerde kalıyor o? Bak namussuza, demek bu delikanlıyı her gece bizim bara kendin için geliyor sandın ha?.. Yoksa gözüne mi kestirdin delikanlıyı? Biz ona Yampiri Karı'yı bulalım, o gene gelir bize her bidayım, öyle dii mi abicim?.. Aynasız değil kızım, yardım istiyor bizden. Yampiri Karı'yı arıyor. Anam avradım olsun aynasız değil be... Yampiri Karı'ya iyilik edecek...

Haa, tamam, şimdi anladım: Ayten'in dediği doğru... İngiliz Konsolosluğundan aşağı o yokuşun başında her akşam kedilere ciğer dağıtıyormuş. Evet, ben de görmüştüm orda... Nasıl olsa gelir oraya, bulursun. Yahu, şu Yampiri Karı iyi yürekli be... Boşuna kariya Kedi Anası dememişler. Bu gece gelsin buraya, namussuzum, koca şişe ispiertosu benden. Söyleyin ona her gece uğrasın bizim vestiyere, benim hesabımdan nafakasını alsın... Ama bizim kapının önünde sövmek yok, yasak! Gitsin, başka yerde sövsün.

Evet abicim, mutlaka ordaki kedilere her akşam ciğer verirmiş. Bulursun. Yarın tamam mı? Orda yolunu bekleyen kedilerle birlikte, sen de Yampiri'yi bekleyeceksin. Eğer ben de buralarda görürsem alıkorum hiç merak etme. O iş tamam. Bizim bütün kızlara söylerim şimdi. Dii mi ki sen, bu insaniyetliği gösterip, o zavallıyı buralarda sürünmekten kurtaracaksın, tamam abi... Annadın mı, tamam diyorum sana...

Gülegüle arkadaşım, gene gel bekleriz. Burası senin yani. Ben de çok severim kedileri.

Evde üç kedi var. Ulan aferin kadına, vay Yampiri Karı vay. Boşuna değil, içim ısınmıştı kariya...

Gülegüle arkadaşım, gülegüle...

Bir tanıklık için milyonlar verilecek.

Günlerdenberi gazetelerde çıkan bir ilana göre, bir yıla yakın bir zamandır aranıp da bitürlü bulunamayan bir kadının sağsa bulunduğu yeri, ölmüşse öldüğünü bildirip tanıklık edecek olana, ancak rüyalarda görülebilecek bir servet verilecektir. Olay şöyledir. Mısır'da ölen Türk asıllı Hasan adında bir milyoner, vasiyetnamesine göre, toplam olarak yirmimilyon dolar olduğu hesaplanan menkul ve gayrimenkul mallarıyla bütün parasını, İzmir'in Balkaç adlı bir köyündeki kardeşinin Güllü adlı kızına bırakmıştır. Güllü ise, altı yaşlarındayken kasabanın hükümet tabibine evlatlık olarak verilmiş, hükümet tabibinin kasabadan ayrılmasından sonra da Güllü'nün izi kaybedilmiştir. Aradan kırk yıl geçtikten sonra, Güllü'ye Mısır'daki milyoner amcasından yirmimilyon dolar miras kaldığı anlaşıncı, Güllü'nün köyünde yaşamakta olan onbeş kadar akrabası, Türkiye'nin her yerinde Güllü'yü aramaya koyulmuşlardır. Bütün aramalara, gazetelere verilen ilanlara rağmen bulunmayınca, Güllü'nün hayatta olduğundan yavaş yavaş umut kesilmeye başlanmıştır. Güllü'nün ölümüyle, ona kalan yirmimilyon dolar tutarındaki miras, onbeş akrabasına intikal edecek ve akrabalar arasında hisseler bölüşülecektir. Ancak bunun için de, miras davasına bakan mahkemenin Güllü'nün öldüğüne dair resmî belgeye dayanarak bir karar vermesi gerekmektedir. İşte bu belgeyi elde etmek amacıyla mirasçı akrabalar, günlerdenberi gazetelere verdikleri ilanlarda Güllü ölmüşse, onun öldüğüne tanıklık edecek olanın da, mirastan kendileri kadar hisse almasını, verecekleri noter senediyle sağlayacaklarını bildirmektedirler. Bu durumda Güllü'nün öldüğünü bilen, ama bugüne kadar da müracaat etmediğine göre, milyonların sahibi olduğunu bilmeyen bir talihsiz talihli, içimizden herhangibiri gibi, aramızda yaşayıp durmaktadır.”

Ge pisi pisi... ge canım ge... Ulan, sen nerden çıktın ortaya? Bu da bu akşam çıktı. Şuna bak hele... Al canım, al, al, hadi... Ulan kaptırmasana, namussuz... Ne arsızsın ulan Tekir, koca Tekir... Bok ye! Senin önüne attım ya ulan... İlle gözün başkasınınkinde... Açgözlü... Açgözlü bok soyu... Atlamayın ulan üstüme, parçalayacaksınız beni be... Durun, veriyorum işte, hepiniz doyacaksınız... Pamuk, dur bakalım şöyle, sen o kadar çok yeme, kusarsın gene... Ben sana yarın akşam kaynamış ciğer getireyim canım. Korkma anam korkma! Araaaap, miskin Arap, uyuz Arap... Gebereceksin uyuzluktan... Pis uyuntu! Sana da yarın akşam merhem getireyim namussuz Arap... Ulan Sarman, bırak şununkini...

Ne var be, ne istiyorsun? Başucumda durmuş neler söyleniyorsun? Mahmut mu? Ne? Kim Mahmut? Al voltanı!.. Ben Mahmut diye birini tanımıyorum... İstemem, rahat bırak beni! Çek ulan arabanı... Benim yeğenim filan yok... Al voltanı diyorum be, bela mısın ulan sen? Annen mi? Anandan, danandan bana ne ulan?.. Başlarım şimdi anandan, avradından, ölüsü kandilli... Tir ordan.

Ge kızım, ge benim Sarman'ım, ge canım... Pamuk'unkini kapma da, al işte sana... Daha var torbada be... İşte önünde duruyor, alsana yavrum... Kör müsün be... Açgözlü pisboğaz!

Çekilsene başımdan yahu... Nerden geldin? Balkaç köyü mü? Neresi orası?.. Nerden gelirsen gel... Bana ne ulan? Hadi çekil, kır boynunu, yürüüü! Odun iskelesi müdürüü... Yürüüüü!.. Bas git ulan, cehennemin dibine kadar...

Pisi pisi... N'oldu ayağına canım. N'oldu papine senin şekerim...

Ne oteli be... Sen zıvıttın mı? Ben otele motele gelemem. Sen, kız kardeşini götür otele orospu çocuğu!.. Yıkıl ulan! Kır boynunu... Benim kimseyle konuşacak bişeyim yok... Ben zamanında herşeyimi konuştum, annadin mı sen... Ne söyleyeceksen burda söyle. Söyleme, istemem... İstemem bee!.. Defol, defool!.. Dinlemeyeceğim. İstemem dedim ya ulan eşşoğlueşşek!..

Boncuk, Boncuk, Boncuk... Kız yoksa, gene gebe misin? Ulan orospu, hiç karnın boş kalmayacak mı namussuz senin... Gene mi ciğerini kaptırdın şekerim... Al, al işte... Oburlar...

Ulan patlayıncaya kadar yiyeceksiniz işte... Ulan alçak Tekir, canavar, bırak gebe hayvanı... Bırak ulan!..

Sen laf anlamaz mısın be... Ben kimseyle konuşmak istemiyorum... O kadar! Bas git! Ne halası? Kimin halası? Ben kimsenin halası malası değilim. Kardeşim filan da yok. Anam da yok, babam da yok... Ben taş kovuğundan çıktım, var mı bir diyeceğin... Ananın... Ananın örekesi... Naaa!.. Hangi Bal-kaç köyü be?... Güllü de kim? Git başımdan giiit! Dinlemek istemiyorum be... Evlatlık vermişlerse n'olacak yani... Bana ne? Benim asıl adımdan sana ne? O ben değilim... Ne üstüne gerek senin? Çekil başımdan onun bunun çocuğu... Neden ağlamayacak mıyım, ağlarım işte... Sana ne? Kimse karışamaz benim ağlamama... Sen benim keyfimin kâhyası mısın? İster ağlarım, ister gene ağlarım... İstersem gene de ağlarım... Sen kendine bak zibidi, karışma sen benim ağlamama... Betül metül diye birini tanımıyorum ben. Ne? Tatlı ne bokmuş. Tatlı Betüş? Tatlı bokmuş! Bilmiyorum ulan, bilmiyorum. Bilmiyorum dedim ya sana... Prenses ne arar burda be... Ağlarım elbet. Sana ne? Senin üstüne vazife mi benim ağlamam. Ağlamak için senden izin mi alacağım... Benim para mara istediğim yok. Var benim param, herşeyim var... Sana ne, hiçbişeyim yok işte... Var yada yok, sen ne karışıyorsun?... Ben milyon filan istemiyorum, bana kimseden miras kalmaz diyorum bee, kalmaz. İstemiyorum, istemiyorum. Bela mısın sen? Neden ağlamayacak mıyım, ağlarım işte... Ne güzel de ağlarım... İnadına ağlarım...

Ge Gümüş, ge canım benim. Gümüş'üm benim. Doydun mu canım, doydun mu şekerim. Nasıl gelir, nasıl yalar elimi.

Sen şimdi halanı mı arıyorsun? Ben değilim o... Ben kimsenin halası değilim... Başlatma beni gene halandan, teyzenden, ağzından burnundan... Sen defolup gitmezsen başımdan, peki ben giderim... Taşbebek mi? Ne Sarışın Bebek'i? İstemiyorum be, zorlan mı? Bırak arkamı, gelme ardımdan... Şimdi avazım çıktığı kadar bağırırım. Ben kimseden para istemiyorum. İhtiyacım yok diyorum sana. Bütün dünya benim enayi, bütün, bütün dünya... İyilik de istemiyorum, sen kendine yap iyiliğini... İyiliğin başında paralansın... Ne Bayan Dövizi? Bıraksana peşimi be... Ağlıyorum elbet, ağlarım, sana ne? Hasta değilim ki... Bakılmak da istemiyorum... Defool!.. Dur, dur be... Neydi

senin adın? Mahmut mu? O köyün adını bir daha söyle, bir daha... Hadi git! Git çabuk... Git ulan!.. Bak, sana bişey söyleyeceğim, heey... Şışşt! Bişey soracağım, sen şimdi... Hadi hadi git... Bakma suratıma öyle, maymun mu oynuyor suratımda... Sen karışma, ağlarım, ağlamam sana ne? Git git! Görmeyeyim seni... Git artık Mahmut, git!.. Gülegüle...

Tekir, canavar Tekir. Açgözlü, pis... bok soyu... bokoğlu-bok... Namussuz Tekir... Pisboğaz!..

Sana ne be? İstersem ağlarım, istersem gene ağlarım.

BİR GAZETE İLANI

İLAN

Hüküm Fıkrası. Mısır'da ölen büyükamcası Hasan Yarlı'nın mirası üzerindeki hakkı, halası Güllü namı diğer Tatlı Betüş'ün ölümüne bağlı olan Mahmut Yarlı'nın, adı geçen kadının ölümüne kesin olarak bakılmasını gerektirecek durumlar içinde kaybolduğu ve bu nedenle nüfus siciline ölüm kaydının düşürülmesi biçiminde açtığı dava, gerekçeli bölümde ayrıntılarıyla açıklandığı üzere, Darülaceze'den verilen bilgi, tanıkların açıklamaları gibi delillerle sabit olmuştur. Davacının yerinde görülen isteği kabul olunarak Balkaç köyünde Cilt 8, Sahife 17, Hane 4'de kayıtlı Hüseyin kızı Güllü namı diğer Tatlı Betüş'ün Türk Medeni Kanunu'nun 3 ncü maddesi gereğince ölmüş sayılmasına ve nüfus siciline ölü kaydının düşürülmesine karar verildi.

Zabıt Kâtibi

Hâkim

Yankılar

TATLI BETÜŞ'ÜN YAZARI DİYOR Kİ:
“YAŞAMAK BENİM İÇİN YAZMAKTIR”

Uzun süredir ziyaretine gitmeyi, sohbet etmeyi kuruyordum da olmuyordu... Gazetenin İstanbul'daki çeşitli işleri, günlük yorucu ve oyalayıcı olaylar beni eş-dost ziyaretinden alıko-yuyordu... Ama Aziz Nesin Abiye gitmek de farz olmuştu. Zira “Barış” adına bir roman rica etmiştik. Edebiyatımızın ve Türk mizahının ünlü ustası aylardır *Tatlı Betüş*'ün üzerinde çalışıyordu.

Ben ziyaret fırsatı yakalamak için çırpınırken, birden kapı çalındı ve Aziz Abi büroya kendisi geldi. Yüz hatlarından daha ilk anda okunuyordu ki yeni eserinden çok mutludur. Biraz, sohbetten sonra konu tahmin edeceğiniz gibi *Tatlı Betüş*'e geldi. Değerli yazarımız yeni eseri hakkında özetle şunları anlattı:

– Biliyorsunuz kitap olarak basılmış altı romanım var. *Tatlı Betüş*, yedincisi olacak. *Tatlı Betüş*'ü 1958'de yazdığımda adı “Bayan Döviz” idi. Bu ilk biçimden memnun olmadığım için 1960'ta romanı yeniden yazdım, adını da “Bir Mirasçı Aranıyor” koydum. Romanın üçüncü biçimi de beni memnun etmemişti. Barış Gazetesi benden roman isteyince, bu onbeş yıllık romanımı yeni baştan ele aldım. Dördüncü kez değiştirip, düzeltip yeniden yazdım. Bu kez ise adını bildiğiniz gibi “Tatlı Betüş” koydum. Böylece bu roman, son adını, son biçimini almış oldu.

Görülüyor ki, pekçoklarının, hatta edebiyat tarihçilerimizin, eleştirmenlerimizin sandığı gibi, kolay yazabilen yazarlardan değilim. Kolay müsvedde yazdığım, kimi müsveddelerimi de dergilerde, gazetelerde yayımladığım doğrudur. Ama kitap olarak çıksa bile, her yazdığımı, kendimce ona gerekli son biçimi verinceye dek, düzeltir, değiştiririm. Pekçok yazmış olmam, dışardan bakanlara kolay yazıyormuşum izlenimini veriyor. Çok yazmam, zamanımı yazmaya yararlı kullanmamdan ve yaşamımın yazmaktan başka hiçbir yanı olmayışındadır. Bütününü salt yazarlığa adanmış olan yaşamımda gezmek, eğlenmek, dinlenmek gibi şeyler yok, yemek, içmek, görmek, uyumak, bütün bunlar ancak yazabilmem içindir... Yaşamıyorum, yazıyorum; çünkü yaşamak benim için yazmaktır.

Soru – Sevgili üstat, yüzünüzde bir mutluluk görülüyor, bu mutluluk yeni bir eseri bitirmekten mi? Geldiğinizdenberi hep konuştuk ama biraz daha *Tatlı Betüş*’ten söz eder misiniz?

Aziz Nesin – Ha mutluluk... Her yazdığımı son biçimini verdiğim zaman bundan memnunsam, kısa da olsa bir erinç duyuram.

BarışGazetesi, tefrika edeceği *Tatlı Betüş* üzerine benden bir söyleşi istiyor, anlıyorum... Bu söyleşinin, romanı çok kişinin okuması, gazeteye okur kazandırması için, çekici olması, romanın reklamını yapmam gerekir. Bunun için gazeteye, “Aziz Nesin, *Tatlı Betüş*’le hayatının romanını yazdı” dedirtsen, kaç yüzyıldanberi, bu yeryüzünde kaç yüz romancı, herbiri kaç kez bu reklamı kullanmış olduğuna göre, artık bu palavra etkisini yitirmiş olmalıdır.

Daha etkileyici şöyle bir reklam da geliyor aklıma: “Yazar, *Tatlı Betüş* adlı son romanında, hayatına giren kadınları, onlarla olan inanılmaz, akıl durdurucu serüvenlerini anlatıyor...”

Bu reklama, “Okurken soluğunuz kesilecek”, “Okumaya başlayınca elinizden bırakamayacağınız, bir solukta okuyacağınız bir roman” gibi beylik reklam palavraları da eklenebilir...

Sanırım sizin de dikkatinizi çekmiştir. Kimi romanların arka kapaklarına yayımcının yada yazarın kendisinin yazdığı bilinen, o romanı tanıtıcı yazılar yukarda örneğini vermeye çalıştığım reklam palavralarından hiç de aşağı kalmazlar...

En iyisi ben size, bugünedek kitap olarak yayımlanmış romanlarımda olduğu gibi *Tatlı Betüş*’te de ne yapmak istediğimi anlatayım. *Tatlı Betüş*’te yapmaya çalıştığım iş, tıpkı hikâyelerimin büyük çoğunluğunda olduğu gibi, yurdumun toplumsal topografyasından kesitler vermektir. Ama bu kez bu kesiti hikâye olarak değil, roman olarak sunuyorum.

Soru – Yani nasıl, rica etsem bir örnek verebilir misiniz?

Aziz Nesin – Elbette, örneğin *Gol Kralı* adlı romanımda, yaşadığım çağ Türkiye’sinde sporun, özellikle futbolun nasıl amacından saptırılıp yozlaştırıldığını, kişisel çıkarlar uğruna nasıl ters yönden kullanıldığını anlatmaya çalıştım.

Zübük adlı romanımda, yine yaşadığım çağ Türkiye’sinde politikanın, nasıl halka yararlı olmak amacından saptırılıp,

politikacıların çıkarları için halkın onlara yararlı olma yoluna sokulup yozlaştırıldığını anlatmaya çalıştım.

Şimdiki Çocuklar Harika adlı romanımda, yine yaşadığım çağın Türkiye'sinde ailede eğitim, okullarda öğretim yöntemlerinin bozukluğunu, bu yanlış yöntemlerin çocuklarımızı yozlaştırmaya yönelmiş olduğunu anlatmaya çalıştım.

Tatlı Betüş'e gelince, bu yeni romanımda, toplumumuzun övüncü, seçkin kişilerinden oluşması gereken yüksek sosyetenin, gerçekte nasıl paradan başka değer ölçüleri olmayan, kültürsüzlük ve moral değersizliği içinde kokuşmuş dengesizler, sapıklar, yozlar topluluğu olduğunu anlatmaya çalıştım. Romanda bütün bunları anlatmaya yarayan olaylar, "Tatlı Betüş" denilen bir zavallı kadının çevresinde geçmektedir.

Bu romanımda, kısaca özetlediğim durumları anlatmakla yetinmedim; yani romanlarım salt çağıma tanıklık etmekle kalmazlar; herbiri kendi konusunda yeni bir yorum da getirmektedir. Hiç değilse salt anlatıyla yetinmeyip bir yorum getirmeye çalıştım romanlarımda.

Romanlarımdaki yorumları, anlatının içine sindirerek okurlarımın kendilerinin bulmalarını amaçladım. Bu doğrultuda daha başka romanlar da yazacağım. Böylece, herbiri çağımızdaki yurdumun bir toplumsal kesiti olan bu romanlar yan yana getirildiği zaman, çağımın Türkiye'sinin ortaya çıkmasını istiyorum. Ama bu isteğim, yan yana konulan mozaiklerle salt Türkiye'nin bir renkli haritasının ortaya çıkması değildir. Yüzeysel bir haritadan çok, romanlarımla hacimli bir Türkiye'nin ortaya çıkmasını diliyorum,

Hani, yüzeylerinde renkli resimler olan tahta küplerden oyuncaklar vardır; çocuklar bu küplerin yüzleri birbirine uygun gelenini yan yana ve üst üste koyarak yapılar kurarlar. İşte romanlarımdan herbirinin yaşadığım Türkiye'nin kesitinden böyle bir küp olması, bunlar yan yana, üst üste getirilince yaşadığım Türkiye'nin, toplumsal yapısıyla, çalışmalarıyla, çalkantıları, karşıtlıklarıyla ortaya çıkmasını istiyorum.

Bu isteğimin nicesini becerebilirim, bilinmez; daha işin başındayım.

Türk mizahının ünlü ve dev ustası son romanı konusundaki konuşmalarını şöyle tamamladı:

– İşte, *Tatlı Betüş*'ün de, hem anlatımı, hem yorumuyla, toplumumuzun bir hacimli kesitini vermesi için çalıştım.

Kendisine sizler adına da teşekkür ediyor ve ayrılıyoruz.

Ayhan Yetkiner, “Barış”, 13 Ekim 1973

TATLI BETÜŞ

Bir toplumun zihinsel gücünün ölçüsüdür mizah. Mizahçı da bu gücü simgeler.

Bu genellenmenin ışığında toplumumuzun mizah gücü gözden geçirilirse olumlu sonuçlarla karşılaşılır. Halk arasında adsız kişilerin yaptığı espriler de toplumumuzun mizah gücünün bir yankımasıdır. Bu anlamda mizah toplumsal bir birikimin sonucudur. Bu nedenle de, örneğin Nasrettin Hoca bir kişi olmakla birlikte, toplumsal mizah gücümüzün de bir simgesidir. Yaşadığı kuşkusuz olan bu ünlü Türk mizahçısı bu çağda bile aramızdadır. Türk toplumu mizah gücünü Nasrettin Hoca adını anarak, onun kişiliğine dayanarak göstermektedir. Son zamanlarda kulaktan kulağa, dilden dile dolaşan fıkralar, espriler, kara mizah, Nasrettin Hoca'nın bu çağda yaşaması değil midir?

Sorunu bu genel çizgileriyle belirledikten sonra, çağımızda yaşayan ünlü bir kalem mizahçısından, bu vesileyle de onun en son romanı olan *Tatlı Betüş*'ten de söz açmamak olmaz. Çünkü söz konusu edeceğimiz bu mizahçı, ancak birkaç yüz-yılda bir çıkabilir. Yaşı sayısında yapıtı olan bu mizahçımız, Aziz Nesin'dir.

Aziz Nesin'in ilk yapıtı 1947 tarihini taşıyor. Demek ki aşağı yukarı otuz yılı buluyor Aziz Nesin'in yazı yaşamı. Bu otuz yıl içinde altmışı aşan yapıt... Yazı yaşamı göz önüne alınırsa her yıla iki yapıt da düşüyor ki bu, azımsanacak bir sayı değildir.

Kuşkusuz bir yazarı yapıtlarının sayısınınca değerlendirmek yanıltıcıdır. Öyle yazarlar var ki, yüzlerce yapıt yazmışlardır, hiçbirinin adı anılmaz. Ama Aziz Nesin en küçük bir öykü-

sünden en kapsamlı romanına dek Türk toplumunun gerçeğini yansıtmayı amaçlamıştır. Bunu yaparken de Türk insanının gerçeğini vermiştir, daha açıkçası Türk insanını yansıtmıştır. Böylece Aziz Nesin, Türk insanıyla özdeşleşmeyi başarmıştır. O, Türk mizah gücünün bir simgesi olmuştur. Aziz Nesin sanki kişisel olarak bir olayı görmüyor, topluma toplumsal bir bakış kazandırıyor gibidir. Onu okurken kişi, düşündüklerini, duyduklarını, eleştirmeyi gerekli gördüğünü onun yazısında buluyor. Toplumun yazarla özdeşleşmesinin nedeni budur. İlk satırından son satırına dek hiçbir zaman toplumuna ters düşecek durumlarla karşılaştırmaz okurunu Aziz Nesin. Çok okunurluğunun nedenlerinden biridir bu.

Toplumla bütünleşme gibi, çok az yazarın gerçekleştirebildiği böyle bir durumu yaratan Aziz Nesin, *Tatlı Betüş*'te bunun somut örneklerini veriyor. İçimizden biri olan "Tatlı Betüş"ün zaman zaman bizden nasıl uzaklaştığını, zaman zaman da nasıl aslına dönmek gereksinimini duyduğunu anlatıyor Nesin, bu yapıtında. Bunu, bizim toplumumuzun kişilik bulduğunu sandığı çevreleri seçerek gerçekleştiriyor. Özellikle bar'ları çevre alan Nesin, çoğunlukla oralarda varlıklarını yaşayan kişilerin dramlarına yöneliyor. Hemen herkesin özlemi olan bu çevrelerdeki görünüm, toplumun kesit olarak yaşam biçimini de yansıtıyor. Nesin, en düşük düzeyden en yüksek düzeye değin biçim değiştiren "Tatlı Betüş"ün yaşamını toplumsal bir eleştirinin ışığı altında değerlendiriyor.

Olay, "Tatlı Betüş"ün çevresinde bulunmuş kişilerce anlatılır. Bir doktora evlatlık olarak verilen, sonra da Tanrının yürü kulum dediği "Tatlı Betüş" varsıllaşmıştır. Ama ortalarda yoktur. Öldü mü kaldı mı kimse bilmez. Bir sürü uyduruk akraba türer ve "Tatlı Betüş"ün mirasına konmayı düşlerler. İşte bunlardan biri, "Tatlı Betüş"ü tanıyanları bulur, onlar "Tatlı Betüş"ü anlatırlar.

Onun adı bir yerde "Lokum Betül"dür, bir yerde "Bayan Döviz". "Prenses Feşafeş", "Evlatlık Şükran", "Kopça Koparan Dansöz Gülcan Keklik", "Müzayede Hanım", "Çift Motorlu Mis Kamepa", "Madam Entellektüel", "Türk Lokumu", "Yırtık Leylâ", "Şifreli Hanım", "Betül Hanımefendi", "Sarışın Bebek", "Müstesna Hanımefendi", "Madam Abuş" da onun

adlarındandır. Her bir ad ayrı bir yaşamın içinde yaşıyor “Tatlı Betüş”ü. Aziz Nesin bu adları vererek çeşitli kesimlerin eleştirisini yapıyor. Yazarın amacı ise, “... yanlış bir deyişle adına yüksek sosyete denilen, gerçekteyse alçak sosyete denilmesi çok daha doğru olacak, birtakım çürümüş, kokuşmuş, yozlaşmış, değersiz, kof, ama çok parlak, yaldızlı, süslü püslü, cafcacılı insanlar topluluğunun bayağılıklarını, gülünçlüklerini, boşluklarını sergileyip ortaya” koymaktır.

Toplumcuları aşağılamak isteyenlerin nasıl aşağılık yollara baş vurarak bunu yaptıklarını göstermesi bakımından da ilginç bir yapıttır *Tatlı Betüş*. Toplumun her kesiminden kişileri tanıtarak, Aziz Nesin, özellikle toplumsal bir keşmekeş içinde yaşadığımızı da vurgulamak istiyor. Ondaki betimleyici mizah, bu keşmekeşliği somutlaması yönünden de çok etkili oluyor kuşkusuz.

Adnan Binyazar, “Halkçı”, 22 Mayıs 1974

TATLI BETÜŞ

Aziz Nesin, kendini yenilemiyor. Bir “kendini tekrar” dönemine girmiş gibi. Nesin’in eserleri aradan on yıllar geçtikten sonra da –Türk toplum yapısı pek fazla değişmediğinden– o sert taşlamasını ve canlılığını koruyor. Ama okuyucunun Nesin’den beklediği yeni eserler.

Tatlı Betüş, Nesin’in ta 1958’de Yeni Gazete’de *Bayan Döviz* adıyla tefrika ettiği mizah romanı. Roman daha sonra Tef Dergisinde, *Bir Mirasçı Aranıyor* adıyla Akbaba Dergisinde de tefrika edilmişti. Düzeltilmiş son şekli geçen yıl Barış Gazetesinde bir kez daha tefrika edildikten sonra kitap halinde çıktı.

Nesin, romanında herkesin bir başka adla tanıdığı “Tatlı Betüş”ün etrafında, ve her macerada biraz da onun kişiliğinde, “Yüksek Sosyete”nin yozlaşmışlığını, acımasız taşlamalarıyla anlatıyor. Nesin’in bu kitabı da, 1958’de hazırlanmasına rağmen günümüzde hâlâ tüm canlılığını koruyor. Bazı bö-

l mlerde rastlanan sıkıcı lehçeler kitabın kesintisiz okunmasını engellemiyor. Mizahseverlerin, hele “Yüksek Sosyete”ye  zenenlerin severek okuyacakları bir kitap. Ama Nesin’den beklenen, yeni eserler. Hele 12 Mart sonrası dönemi de geçtikten sonra...

“Yankı”, 27 Mayıs 1974

Aziz Nesin'e özgü başlıca yazım biçimleri

-beri	birarada	dışarda	heryan	pekçok
-buçuk	birdenbire	enaz	heryer	sağol
aradabir	biriki	ençok	herzaman	Sivas
arasıra	bisüre	epiy	hiçbişey	tekbaşına
ardarda	bisürü	evsahibi	hiçkimse	tiren
azbiraz	bişey	fotograf	hoşgeldin	varol
azçok	bitakım	gülegüle	hoşbulduk	yada
başüstüne	bitane	hadi	İstanbul	yukarda
beribenzer	bitek	hangibir	ilerde	yazıyla gös-
bibakıma	bitürlü	hepbirlikte	ikidebir	terilen her
bibaşına	biyana	herbir	isteristemez	sayı bitişik
biçok	biyer	herbişey	işgören	
bidaha	burda	hergün	kırvat	
bidolu	buyüzden	herhangibir	kimbilir	
bigün	candarma	herhangibiri	nağra	
bikaç	cıgara	herneyse	nerde	
bikez	çokaz	herşey	orda	
birara	çukulata	hertürlü	pekaz	

